ΕΚΘΕΣΗ
ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ

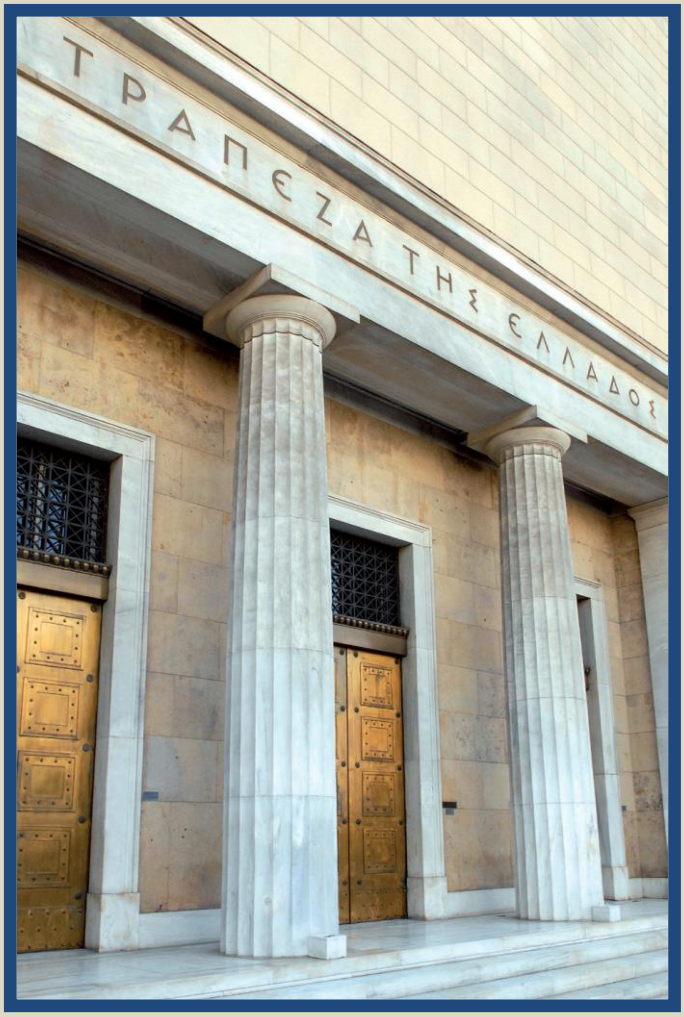

ΜΑΪΟΣ
2026

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΕΚΘΕΣΗ
ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ

ΜΑΪΟΣ
2026

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ελευθ. Βενιζέλου 21
102 50 Αθήνα

www.bankofgreece.gr

Διεύθυνση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας
Τηλ. +30 210 320 5111
Fax +30 210 320 5419

ISSN 2732-9380 (online)

DOI: https://doi.org/10.52903/finsta.gr202605

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. ΣΥΝΟΨΗ 7

II. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ 12

1. Εξελίξεις και προοπτικές της οικονομικής δραστηριότητας 12

2. Δημοσιονομικές εξελίξεις 15

3. Χρηματοοικονομική κατάσταση νοικοκυριών 18

3.1 Πιστωτικές εξελίξεις και δανειακή επιβάρυνση των νοικοκυριών 18

3.2 Κίνδυνος επιτοκίου για τα νοικοκυριά 19

3.3 Κίνδυνος εισοδήματος για τα νοικοκυριά 20

3.4 Κίνδυνος τιμών κατοικιών για τα νοικοκυριά 20

Πλαίσιο ΙΙ.1 Ανασκόπηση της εφαρμογής των μακροπροληπτικών μέτρων για τη δανειακή επιβάρυνση 23

3.5 Συνδυαστική αξιολόγηση χρηματοοικονομικής κατάστασης νοικοκυριών 26

4. Χρηματοοικονομική κατάσταση επιχειρήσεων 27

4.1 Χρηματοοικονομικά στοιχεία 27

4.2 Χρηματοδότηση προς τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις και δανειακή επιβάρυνση 27

5. Εξελίξεις στις εγχώριες και διεθνείς αγορές χρήματος και κεφαλαίων 31

III. ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 34

1. Εξέλιξη των βασικών μεγεθών του ισολογισμού 34

2. Κίνδυνοι 36

2.1 Πιστωτικός κίνδυνος 36

2.2 Κίνδυνος ρευστότητας 43

2.3 Κίνδυνος αγοράς 45

2.4 Λειτουργικός κίνδυνος 49

2.5 Κίνδυνοι από διεθνείς δραστηριότητες 53

3. Ανθεκτικότητα 55

3.1 Αποδοτικότητα 55

3.2 Κεφαλαιακή επάρκεια 57

IV. ΜΑΚΡΟΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ 59

1. Καθορισμός του ποσοστού αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφάλειας 59

1.1 Μεθοδολογία εφαρμογής αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας στην Ελλάδα ..59

1.2 Αξιολόγηση των κυκλικών συστημικών κίνδυνων 61

1.3 Καθορισμός του ποσοστού αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφάλειας για την Ελλάδα 62

2. Προσδιορισμός των λοιπών συστημικά σημαντικών πιστωτικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα (O-SII) και καθορισμός του αποθέματος ασφάλειας O-SII 63

3. Μέτρα για τη δανειακή επιβάρυνση που εφαρμόζονται σε επίπεδο δανειολήπτη 65

V. ΛΟΙΠΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ 67

1. Διάρθρωση του εγχώριου χρηματοπιστωτικού συστήματος 67

2. Επαγγελματική και ιδιωτική ασφάλιση 69

2.1 Βασικά μεγέθη των επιχειρήσεων ιδιωτικής ασφάλισης.....69

2.2 Βασικά μεγέθη της επαγγελματικής ασφάλισης 74

3. Λοιπές επιχειρήσεις 75

3.1 Εταιρίες Χρηματοδοτικής Μίσθωσης, Εταιρίες Πρακτόρειας Επιχειρηματικών Απαιτήσεων, Ιδρύματα Μικροχρηματοδοτήσεων.....75

3.2 Διαχειριστές πιστώσεων.....76

3.3 Ιδρύματα πληρωμών, ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος, πάροχοι υπηρεσιών εκκίνησης πληρωμής και πάροχοι υπηρεσιών πληροφοριών λογαριασμού 83

VI. ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΑΓΟΡΩΝ.....86

1. Συστήματα πληρωμών 86

1.1 TARGET2-GR 86

1.2 Διατραπεζικά συστήματα Α.Ε. (ΔΙΑΣ) 86

1.3 Γραφείο συμψηφισμού Αθηνών (ΓΣΑ).....88

2. Κάρτες Πληρωμών..... 89

2.1 Αριθμός καρτών πληρωμών 89

2.2 Συναλλαγές με κάρτες πληρωμών.....89

2.3 Περιστατικά απάτης στις συναλλαγές με κάρτες πληρωμών 90

3. Κεντρικοί Αντισυμβαλλόμενοι 93

3.1 Εξελίξεις στο ρυθμιστικό πλαίσιο.....93

3.2 Euronext Clearing Athens A.E. 94

4. Κεντρικά Αποθετήρια Τίτλων..... 95

4.1 Εξελίξεις στο ρυθμιστικό πλαίσιο.....95

4.2 Σύστημα Διακανονισμού Τίτλων της Τράπεζας της Ελλάδος.....97

4.3 Σύστημα Άυλων Τίτλων της Εταιρίας Euronext Securities Athens 98

ΕΙΔΙΚΟ ΘΕΜΑ Ι.....100

ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΣΤΗΜΙΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ 100

ΕΙΔΙΚΟ ΘΕΜΑ ΙΙ 107

ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ DLT ΣΤΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ 107

ΕΙΔΙΚΟ ΘΕΜΑ ΙΙΙ 110

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΤΡΙΤΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ.....110

Ι. ΣΥΝΟΨΗ

Οι κίνδυνοι για την παγκόσμια και την ευρωπαϊκή οικονομία έχουν ενταθεί. Η άνοδος του προστατευτισμού στο διεθνές εμπόριο, η όξυνση των γεωπολιτικών εντάσεων, ιδίως στη Μέση Ανατολή, και οι συνεχιζόμενες διαταραχές των αλυσίδων εφοδιασμού επιβαρύνουν τις προοπτικές ανάπτυξης. Η αύξηση της αβεβαιότητας στις διεθνείς αγορές ενέργειας έχει προκαλέσει άνοδο των τιμών του πετρελαίου και του φυσικού αερίου, με αποτέλεσμα να εντείνονται οι πληθωριστικές πιέσεις και να αυξάνεται η μεταβλητότητα στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Στο περιβάλλον αυτό, ο κίνδυνος απότομης ανατιμολόγησης των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων διεθνώς παραμένει υψηλός και επιπλέον αναδεικνύεται ο κίνδυνος εμφάνισης στασιμοπληθωριστικών πιέσεων. Η επίπτωση στα μακροοικονομικά μεγέθη και στη χρηματοοικονομική κατάσταση επιχειρήσεων και νοικοκυριών θα καθοριστεί σε μεγάλο βαθμό από τη διάρκεια και την ένταση της σύρραξης.

Η ελληνική οικονομία αναπτύχθηκε με ικανοποιητικό ρυθμό και το 2025, παρά τις προκλήσεις που απορρέουν από το διεθνές περιβάλλον. Ο ετήσιος ρυθμός αύξησης του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος διαμορφώθηκε σε 2,1% (στο ίδιο επίπεδο με το 2024) και υψηλότερα σε σχέση με τον μέσο όρο της ευρωζώνης (1,4%). Η μεγέθυνση της οικονομικής δραστηριότητας στηρίχθηκε κυρίως στην άνοδο των επενδύσεων (που κατέγραψαν σχεδόν διπλάσιο ρυθμό αύξησης σε σχέση με το 2024) και της ιδιωτικής κατανάλωσης, ενώ θετική ήταν και η συμβολή του εξωτερικού τομέα. Η σημαντική ενίσχυση της επενδυτικής δραστηριότητας βελτίωσε τον λόγο επενδύσεων προς ΑΕΠ, υποδηλώνοντας τη σταδιακή εξάλειψη του επενδυτικού κενού της προηγούμενης περιόδου. Παράλληλα, οι ξένες άμεσες επενδύσεις κατέγραψαν ιστορικώς υψηλό επίπεδο, ανταναικλώντας τη βελτίωση του επενδυτικού κλίματος και της εμπιστοσύνης των διεθνών επενδυτών προς την ελληνική οικονομία. Επιπρόσθετα, η απασχόληση ενισχύθηκε το 2025, με ηπιότερο όμως ρυθμό σε σχέση με το 2024. Ο πληθωρισμός, όπως μετρείται από τον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ), υποχώρησε οριακά στο 2,9% το 2025, έναντι 3,0% το 2024, παραμένοντας σημαντικά υψηλότερος από τον μέσο όρο των χωρών της ζώνης του ευρώ (2,1%).

Το 2025 ο ελληνικός τραπεζικός τομέας ενίσχυσε περαιτέρω τα θεμελιώδη μεγέθη του. Η κερδοφορία και η ποιότητα χαρτοφυλακίου βελτιώθηκαν περαιτέρω, ενώ η κεφαλαιακή επάρκεια των ελληνικών τραπεζικών ομίλων διατηρήθηκε σε ικανοποιητικό επίπεδο. Επιπρόσθετα, η ρευστότητα παραμένει σε υψηλό επίπεδο, πάνω από τον μέσο όρο των χωρών της Τραπεζικής Ένωσης. Οι διαδοχικές αναβαθμίσεις της πιστοληπτικής αξιολόγησης των τραπεζών κατά τη διάρκεια του 2025 προσέδωσαν νέα δυναμική και προσέλκυσαν επενδυτικό ενδιαφέρον, καθώς όλες οι ελληνικές σημαντικές τράπεζες βρίσκονται εντός της επενδυτικής κατηγορίας.

Το 2025 οι συνθήκες ρευστότητας των ελληνικών τραπεζικών ομίλων παρέμειναν ευνοϊκές, με τις εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης να ενισχύονται περαιτέρω. Οι δείκτες ρευστότητας των ελληνικών τραπεζικών ομίλων παραμένουν σε επίπεδο σημαντικά υψηλότερο από τις εποπτικές απαιτήσεις. Ειδικότερα, ο Δείκτης Κάλυψης Ρευστότητας (Liquidity Coverage Ratio – LCR) διαμορφώθηκε σε 200,0% και ο Δείκτης Καθαρής Σταθερής Χρηματοδότησης (Net Stable Funding Ratio – NSFR) σε 136,3% τον Δεκέμβριο του 2025. Η ρευστότητα που διαθέτουν τα

ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα και η απρόσκοπτη πρόσβασή τους στη διατραπεζική αγορά και τις αγορές κεφαλαίων έχουν ενισχύσει την ανθεκτικότητά τους σε πιθανές διαταραχές.

Η ποιότητα του δανειακού χαρτοφυλακίου των πιστωτικών ιδρυμάτων βελτιώθηκε. Τον Δεκέμβριο του 2025 το απόθεμα των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) σε ατομική βάση διαμορφώθηκε σε 5,7 δισεκ. ευρώ, μειωμένο κατά 5,2% σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2024, κυρίως λόγω εισπράξεων, πωλήσεων και διαγραφών δανείων. Ο λόγος των ΜΕΔ προς το σύνολο των δανείων διαμορφώθηκε σε 3,3% τον Δεκέμβριο του 2025 (από 3,8% τον Δεκέμβριο του 2024), καθώς η πιστωτική επέκταση συνδυάστηκε με μείωση των ΜΕΔ. Το ποσοστό αυτό είναι το χαμηλότερο από την ένταξη της Ελλάδος στη ζώνη του ευρώ και έχει συγκλίνει σημαντικά με τον μέσο όρο των σημαντικών τραπεζών στην Τραπεζική Ένωση.

Το 2025 οι ελληνικές τράπεζες σημείωσαν πρόοδο στην ενίσχυση του πλαισίου διαχείρισης λειτουργικού κινδύνου. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός, οι αυξημένες και εξελιγμένες κυβερνοαπειλές, καθώς και η σημαντική εξάρτηση από τρίτους παρόχους Τεχνολογιών Πληροφοριών και Επικοινωνιών καθιστούν αναγκαία τη μετάβαση σ' ένα σύγχρονο μοντέλο ψηφιακής επιχειρησιακής ανθεκτικότητας.

Η κερδοφορία των ελληνικών τραπεζικών ομίλων βελτιώθηκε περαιτέρω. Το 2025 οι ελληνικοί τραπεζικοί όμιλοι κατέγραψαν κέρδη μετά από φόρους και διακοπτόμενες δραστηριότητες ύψους 4,7 δισεκ. ευρώ, έναντι κερδών 4,2 δισεκ. ευρώ το 2024. Αναλυτικότερα, το 2025 τα λειτουργικά έσοδα των ελληνικών τραπεζικών ομίλων αυξήθηκαν κατά 0,5% σε σχέση με το 2024. Τα καθαρά έσοδα από τόκους μειώθηκαν κατά 3,8% παρά την πιστωτική επέκταση, επηρεαζόμενα από τη σταδιακή μείωση των βασικών επιτοκίων της ΕΚΤ, η οποία ξεκίνησε στα μέσα του 2024 και συνεχίστηκε έως και το πρώτο εξάμηνο του 2025. Αντίθετα, τα καθαρά έσοδα από προμήθειες ενισχύθηκαν κατά 12,3%. Ως αποτέλεσμα των παραπάνω, τα έσοδα από κύριες τραπεζικές εργασίες (δηλαδή τα καθαρά έσοδα από τόκους και προμήθειες) μειώθηκαν κατά 0,7%. Παράλληλα, τα έσοδα από χρηματοοικονομικές πράξεις μειώθηκαν, ενώ τα λοιπά λειτουργικά αποτελέσματα παρουσίασαν ανοδική πορεία. Επιπρόσθετα, τα λειτουργικά έξοδα αυξήθηκαν κατά 7,2%, κυρίως εξαιτίας της αύξησης των διοικητικών εξόδων, ενώ οι προβλέψεις για τον πιστωτικό κίνδυνο μειώθηκαν κατά 26,4%. Οι δείκτες αποδοτικότητας του ενεργητικού (Return on Assets – RoA) και των ιδίων κεφαλαίων (Return on Equity – RoE) των τραπεζικών ομίλων ανήλθαν σε 1,3% και 11,8% αντίστοιχα.

Η κεφαλαιακή επάρκεια των ελληνικών τραπεζικών ομίλων διατηρήθηκε σε ικανοποιητικό επίπεδο το 2025. Ο Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1 ratio – CET1 ratio) σε ενοποιημένη βάση μειώθηκε σε 15,3% τον Δεκέμβριο του 2025, από 16% τον Δεκέμβριο του 2024, και ο Συνολικός Δείκτης Κεφαλαίου (Total Capital Ratio – TCR) υποχώρησε οριακά σε 19,7%, από 19,8% τον Δεκέμβριο του 2024. Η διαφοροποίηση στην εξέλιξη των δεικτών αυτών οφείλεται κυρίως στην έκδοση κεφαλαιακών μέσων τα οποία προσμετρούνται μεν στα εποπτικά ίδια κεφάλαια, αλλά δεν αποτελούν μέρος του Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1 (CET1). Επίσης, αν και οι οριστικές και εκκαθαρισμένες αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις (Deferred Tax Credits – DTCs) εξακολουθούν να αντι-

προσωπεύουν σημαντικό ποσοστό των Κεφαλαίων Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1 (Δεκέμβριος 2025: 40,1%, Δεκέμβριος 2024: 47%), η σταδιακή απόσβεσή τους έχει επιταχυνθεί λόγω της υλοποίησης του εθελοντικού προγράμματος ταχύτερης απομείωσής τους.

***

Στο τρέχον μακροοικονομικό και χρηματοπιστωτικό περιβάλλον παραμένει καίριας σημασίας η εφαρμογή κατάλληλης μακροπροληπτικής πολιτικής για την αποφυγή συσσώρευσης συστημικών κινδύνων και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας του τραπεζικού τομέα. Η Τράπεζα της Ελλάδος αξιολογεί ανά τρίμηνο την ένταση των κυκλικών συστημικών κινδύνων και την καταλληλότητα του ποσοστού αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας (Countercyclical Capital Buffer – CCyB) για την Ελλάδα, και το καθορίζει ή το προσαρμόζει, εφόσον αυτό κριθεί αναγκαίο. Η ανάλυση των δεικτών που εξετάζει η Τράπεζα της Ελλάδος επιβεβαιώνει την εκτίμηση περί απουσίας υπέρμετρης πιστωτικής επέκτασης συνολικά, αλλά αναδεικνύει την απαρχή συσσώρευσης κυκλικών συστημικών κινδύνων σε επιμέρους τομείς, όπως η χρηματοδότηση των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, οι τιμές των οικιστικών ακινήτων και το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών. Επιπλέον, το εγχώριο μακροοικονομικό περιβάλλον, η περαιτέρω βελτίωση των θεμελιωδών μεγεθών και των εποπτικών δεικτών του τραπεζικού τομέα, καθώς και η αναδιάρθρωση λιγότερο σημαντικών τραπεζών εξακολουθούν να διαμορφώνουν ευνοϊκές συνθήκες για τη δημιουργία μακροπροληπτικού χώρου, που θα διασφαλίζει τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος μεσοπρόθεσμα. Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, η Τράπεζα της Ελλάδος αποφάσισε την αύξηση του ποσοστού αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας για την Ελλάδα κατά 0,25% και τον καθορισμό του σε 0,5%, δηλ. στο επίπεδο του επιδιωκόμενου ποσοστού θετικού αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας σε ουδέτερο περιβάλλον κινδύνου (Positive Neutral Countercyclical Capital Buffer – PN CCyB), με ημερομηνία εφαρμογής από 1ης Οκτωβρίου 2026.

Επιπρόσθετα, η Τράπεζα της Ελλάδος προσδιόρισε τα λοιπά συστημικά σημαντικά ιδρύματα (Other Systemically Important Institutions – O-SII) στην Ελλάδα για το έτος 2025, εφαρμόζοντας τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών, και καθόρισε το ποσοστό του αποθέματος ασφαλείας O-SII για το έτος 2026 σε 1,25% για το ίδρυμα Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Α.Ε. σε ενοποιημένη βάση και σε 1,00% για τα τρία λοιπά O-SII.[1]

Τέλος, η Τράπεζα της Ελλάδος έχει θεσπίσει μακροπροληπτικά μέτρα σχετικά με τη δανειακή επιβάρυνση που εφαρμόζονται σε επίπεδο δανειολήπτη για δάνεια και λοιπές πιστώσεις προς φυσικά πρόσωπα με εξασφάλιση οικιστικό ακίνητο στην Ελλάδα, τα οποία εφαρμόζονται από τον Ιανουάριο του 2025. Ειδικότερα, θεσπίστηκε ανώτατο επιτρεπόμενο όριο για τον δείκτη δανείου προς αξία κατά την έγκριση (Loan-To-Value at Origination – LTV-O) 90% για τους δανειολήπτες που είναι αγοραστές για πρώτη φορά και 80% για τους λοιπούς δανειολήπτες, καθώς επίσης και ανώτατο επιτρεπόμενο όριο για τον δείκτη εξυπηρέτησης δανείου προς εισόδημα κατά την έγκριση (Debt Service-To-Income at Origination – DSTI-O) 50% για τους δανειολήπτες που είναι αγοραστές για πρώτη φορά και 40% για τους λοιπούς δανειολήπτες.

[1] Σημειώνεται ότι στις 12.12.2025 και στις 19.12.2025 ολοκληρώθηκαν, αντίστοιχα, η συγχώνευση με απορρόφηση της Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Α.Ε. από την Τράπεζα Eurobank Α.Ε. και η συγχώνευση με απορρόφηση της Πειραιώς Financial Holdings Α.Ε. από την Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε. Κατά συνέπεια, το ποσοστό 1,25% εφαρμόζεται στην Τράπεζα Eurobank Α.Ε. σε ενοποιημένη βάση και το ποσοστό 1% εφαρμόζεται στην Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε. σε ενοποιημένη και ατομική βάση.

***

Ο ασφαλιστικός κλάδος κατά τη διάρκεια του 2025 ανταποκρίθηκε στις προκλήσεις από το διεθνές περιβάλλον, ενώ διαχειρίζεται με επιτυχία τις αυξανόμενες απαιτήσεις για καινοτομία και ψηφιακή μετάβαση. Το ενδιαφέρον των πιστωτικών ιδρυμάτων για απόκτηση ειδικών συμμετοχών στο μετοχικό κεφάλαιο των ασφαλιστικών επιχειρήσεων καταδεικνύει τα υγιή θεμελιώδη μεγέθη και τις διαφαινόμενες θετικές προσδοκίες για την πορεία του κλάδου.

Οι διαχειριστές πιστώσεων διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διαχείριση του μη εξυπηρετούμενου ιδιωτικού χρέους στην Ελλάδα. Τον Δεκέμβριο του 2025 η συνολική αξία των υπό διαχείριση ανοιγμάτων των διαχειριστών πιστώσεων ανήλθε σε 91,5 δισεκ. ευρώ, αυξημένη κατά 4,1 δισεκ. ευρώ σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2024, μετά την ανάληψη της διαχείρισης νέων χαρτοφυλακίων, κυρίως για λογαριασμό αγοραστών πιστώσεων. Από το σύνολο των υπό διαχείριση ανοιγμάτων, 81,5 δισεκ. ευρώ (ή 89,1%) αφορούν ανοίγματα υπό διαχείριση για λογαριασμό αγοραστών πιστώσεων, ενώ τα υπόλοιπα 10 δισεκ. ευρώ (ή 10,9%) αφορούν τη διαχείριση ανοιγμάτων για λογαριασμό πιστωτικών/χρηματοδοτικών ιδρυμάτων. Ως προς τη διάρθρωση του χαρτοφυλακίου που διαχειρίζονται οι διαχειριστές πιστώσεων, το μεγαλύτερο μέρος (84%) αφορά μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα και το υπόλοιπο (16%) αφορά εξυπηρετούμενα ανοίγματα.

Το 2025 τα Ιδρύματα Πληρωμών (ΙΠ) και τα Ιδρύματα Ηλεκτρονικού Χρήματος (ΙΗΧ) ενίσχυσαν τόσο τα λειτουργικά τους αποτελέσματα όσο και την κεφαλαιακή τους βάση. Η συνολική αξία των πράξεων πληρωμών που διενεργήθηκαν από τα ΙΠ το 2025 ανήλθε σε 66,1 δισεκ. ευρώ, αυξημένη κατά 6% σε σχέση με το 2024. Αντίθετα, η αξία των πράξεων πληρωμών που πραγματοποιήθηκαν από τα ΙΗΧ ανήλθε σε 10,8 δισεκ. ευρώ, μειωμένη κατά 68,4% (23,5 δισεκ. ευρώ) σε σχέση με το 2024. Η μείωση οφείλεται σε συγχώνευση με απορρόφηση του μεγαλύτερου ΙΗΧ από το πιστωτικό ίδρυμα του ίδιου ομίλου, γεγονός που οδήγησε στη παροχή των υπηρεσιών πληρωμών απευθείας από το πιστωτικό ίδρυμα.

Το 2025 οι υποδομές του χρηματοπιστωτικού συστήματος, δηλαδή τα συστήματα πληρωμών, εκκαθάρισης και διακανονισμού των συναλλαγών, λειτούργησαν αποτελεσματικά, εξασφαλίζοντας ασφαλείς και αξιόπιστες συναλλαγές. Σημαντική αύξηση (73%) σε σχέση με το 2024 σημειώθηκε στον αριθμό των συναλλαγών άμεσης μεταφοράς πιστώσεων. Οι περισσότερες από τις συναλλαγές αυτές πραγματοποιήθηκαν μέσω της υπηρεσίας IRIS Payments, η οποία συμμορφώνεται με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/886 και ενισχύει τη χρήση άμεσων πληρωμών, διασφαλίζοντας παράλληλα την ταχύτητα και ασφάλεια των συναλλαγών στην Ελλάδα. Επίσης, μειώθηκαν οι συναλλαγές απάτης με κάρτες και οι σχετικοί δείκτες τους, εξέλιξη που αποδίδεται κυρίως σε ενισχυμένα μέτρα πρόληψης, αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων και αυξημένη ενημέρωση των χρηστών μέσων πληρωμών.

***

Οι προοπτικές της ελληνικής οικονομίας παραμένουν ευνοϊκές, ωστόσο, η πρόσφατη έξαρση της γεωπολιτικής αβεβαιότητας εκτιμάται ότι θα μετριάσει τη δυναμική της ανάπτυξης το 2026. Σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες εκτιμήσεις της Τράπεζας της Ελλάδος, η οικονομική δραστηριότητα αναμένεται να αυξηθεί κατά 1,9% το 2026 και ο πληθωρισμός εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε 3,1%. Οι κίνδυνοι που περιβάλλουν τις προβλέψεις της Τράπεζας της Ελλάδος για

την ανάπτυξη είναι κυρίως καθοδικοί και αφορούν πρωτίστως τις τρέχουσες διεθνείς γεωπολιτικές εντάσεις, ιδίως τον πόλεμο στη Μέση Ανατολή. Η διάρκεια και η ένταση της σύρραξης θα καθορίσει σε μεγάλο βαθμό τις προοπτικές οικονομικής ανάπτυξης σε εγχώριο επίπεδο. Εντούτοις, η ελληνική οικονομία εμφανίζει σήμερα μεγαλύτερη ικανότητα απορρόφησης εξωτερικών διαταραχών, χάρη στα ισχυρότερα θεμελιώδη μεγέθη, τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και τη συσσωρευμένη εμπειρία από τη διαχείριση διαδοχικών κρίσεων.

Τα ισχυρά θεμελιώδη μεγέθη του τραπεζικού τομέα αποτελούν εχέγγυο για τη στήριξη της πραγματικής οικονομίας. Οι προοπτικές του τραπεζικού τομέα παραμένουν θετικές, παρά την αυξημένη αβεβαιότητα, καθώς οι τράπεζες είναι σε πολύ καλύτερη θέση σε σχέση με το παρελθόν να απορροφήσουν ενδεχόμενες διαταραχές. Επιπρόσθετα, λειτουργεί θετικά και η ενίσχυση του ανταγωνισμού στον εγχώριο τραπεζικό τομέα στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης των λιγότερο σημαντικών τραπεζών. Ωστόσο, το ιδιαίτερα ευμετάβλητο εξωτερικό περιβάλλον δύναται να επηρεάσει τη χρηματοοικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών στην Ελλάδα. Η άνοδος του κόστους πρώτων υλών, ενέργειας και μεταφορών αυξάνει το συνολικό κόστος παραγωγής, συμπιέζει τα περιθώρια κέρδους για τις επιχειρήσεις και, σε συνδυασμό με τις ελλείψεις στην εφοδιαστική αλυσίδα, δυσχεραίνει τη λειτουργία τους. Ταυτόχρονα, η αυξημένη αβεβαιότητα και το ενδεχόμενο υψηλότερο κόστος χρηματοδότησης επηρεάζουν το επενδυτικό κλίμα και μπορεί να οδηγήσουν σε αναβολή επιχειρηματικών αποφάσεων. Επίσης, η αύξηση του πληθωρισμού περιορίζει το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών και επηρεάζει την κατανάλωση. Συνεπώς, παράταση της σύρραξης στη Μέση Ανατολή για μεγάλο χρονικό διάστημα θα μπορούσε να επηρεάσει δυσμενώς την ποιότητα χαρτοφυλακίου των τραπεζών, αλλά και την υλοποίηση των στόχων τους για πιστωτική επέκταση. Παράλληλα, θα ενέτεινε τους κινδύνους κυβερνοασφάλειας και το ενδεχόμενο απότομης ανατιμολόγησης των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων διεθνώς.

Η άσκηση συνεκτικών πολιτικών από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς αποτελεί ανάχωμα στους εξωγενείς κινδύνους. Οι τράπεζες οφείλουν να διασφαλίσουν την απρόσκοπτη χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας, εφαρμόζοντας συνετά πιστοδοτικά κριτήρια, αξιοποιώντας την ισχυρή τους ρευστότητα και ενισχύοντας περαιτέρω την κεφαλαιακή τους επάρκεια. Επιπλέον, κρίνεται αναγκαία η επιτάχυνση των διαδικασιών ολοκλήρωσης της Τραπεζικής Ένωσης και η προώθηση της Ένωσης Αποταμιεύσεων και Επενδύσεων, καθώς αναμένεται να εμβαθύνουν τη χρηματοπιστωτική ενοποίηση και να ενισχύσουν τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και την ανταγωνιστικότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

II. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

1. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Η ελληνική οικονομία αναπτύχθηκε με ικανοποιητικούς ρυθμούς και το 2025, παρά τις προκλήσεις που απορρέουν από το διεθνές περιβάλλον, επιτυγχάνοντας ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης 2,1% (στο ίδιο επίπεδο με το 2024) και υπερβαίνοντας έτσι τον μέσο όρο της ευρωζώνης (1,4%). Η μεγέθυνση της οικονομικής δραστηριότητας στηρίχθηκε κυρίως στην άνοδο των επενδύσεων (που κατέγραψαν σχεδόν διπλάσιο ρυθμό αύξησης σε σχέση με το προηγούμενο έτος) και της ιδιωτικής κατανάλωσης, ενώ θετική ήταν και η συμβολή του εξωτερικού τομέα.

Οι επιχειρηματικές προσδοκίες παρέμειναν και το 2025 σε υψηλότερο επίπεδο σε σχέση με τον μέσο όρο της ευρωζώνης, ενώ ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης διαμορφώθηκε σε χαμηλά επίπεδα, αντίστοιχα με του 2024, εξαιτίας της επιδείνωσης των προσδοκιών για τη γενική οικονομική κατάσταση της χώρας και τη χρηματοοικονομική κατάσταση των νοικοκυριών. Ο Δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών (PMI) υποδηλώνει ισχυρή άνοδο της μεταποιητικής παραγωγής για το 2025, παραμένοντας σε σαφώς υψηλότερο επίπεδο σε σχέση με τον μέσο όρο της ευρωζώνης.

Πίνακας ΙΙ.1 Το ΑΕΠ και οι κύριες συνιστώσες του (2022 - 2025)

(Ποσοστιαίες μεταβολές)

	2022	2023	2024	2025	α΄ τρ. 2025	β΄ τρ. 2025	γ΄ τρ. 2025	δ΄ τρ. 2025
Ιδιωτική κατανάλωση	9,3	2,3	2,4	2,0	2,6	1,2	1,4	2,5
Δημόσια δαπάνη	0,0	2,8	-2,6	0,3	3,5	0,8	-0,3	-2,2
Ακαθ. επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου	22,1	6,5	4,5	8,9	-1,3	7,7	13,2	14,0
Κατοικίες	60,1	22,1	12,9	22,4	0,4	16,2	26,2	41,2
Άλλες κατασκευές	13,8	13,8	8,1	8,3	-2,5	9,8	17,7	8,5
Εξοπλισμός	23,1	0,5	0,8	6,9	3,8	11,3	5,3	20,6
Εγχώρια ζήτηση	**7,6**	**1,1**	**3,6**	**0,8**	**2,1**	**2,2**	**2,9**	**3,5**
Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	6,2	2,2	1,0	1,7	1,3	1,1	1,5	2,7
Εξαγωγές αγαθών	3,4	0,5	-1,2	3,0	3,1	-0,5	2,4	7,1
Εξαγωγές υπηρεσιών	9,3	4,0	3,2	0,4	-0,4	2,5	0,4	-1,1
Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	10,9	0,0	4,8	-1,3	1,7	-3,1	-3,9	1,1
Εισαγωγές αγαθών	13,1	-1,4	4,2	-2,1	1,1	-4,7	-5,0	0,6
Εισαγωγές υπηρεσιών	4,4	5,0	6,4	1,0	3,7	1,1	-1,9	1,3
Πραγματικό ΑΕΠ σε τιμές αγοράς	**5,5**	**2,1**	**2,1**	**2,1**	**2,4**	**1,7**	**2,1**	**2,4**

Πηγές: Ελληνική Στατιστική Αρχή και Τράπεζα της Ελλάδος.

Σταθερές αγοραίες τιμές 2020. Ετήσια στοιχεία: Μη εποχικώς διορθωμένα. Τριμηνιαία στοιχεία: Εποχικώς διορθωμένα.

Αναλυτικότερα, το 2025 ο ρυθμός αύξησης του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ) σε πραγματικούς όρους διαμορφώθηκε σε 2,1%, αμετάβλητος σε σχέση με το 2024 και το 2023. Η ιδιωτική κατανάλωση, αν και επιβραδύνθηκε σε σχέση με το 2024 (2,0%, από 2,4%), είχε σημα-

ντική συμβολή στον ρυθμό ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας. Η κατανάλωση των νοικοκυριών υποστηρίχθηκε από την ενίσχυση του ονομαστικού διαθέσιμου εισοδήματός τους, το οποίο αυξήθηκε κατά 5,3% το 2025 λόγω της θετικής συμβολής του εισοδήματος από την εργασία (πρωτίστως του εισοδήματος εξαρτημένης εργασίας και δευτερευόντως του εισοδήματος αυτοαπασχολουμένων). Το πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα το 2025, αυξήθηκε κατά 1,8% ως αποτέλεσμα της επίδρασης του πληθωρισμού. Παράλληλα, η δημόσια κατανάλωση αυξήθηκε οριακά κατά 0,3%.

Οι επενδύσεις κατέγραψαν σημαντική πρόοδο το 2025 και είχαν τη μεγαλύτερη συμβολή στην αύξηση του ΑΕΠ, καθώς ο ακαθάριστος σχηματισμός πάγιου κεφαλαίου αυξήθηκε κατά 8,9% το 2025, έναντι 4,5% το 2024. Θετική ήταν η συμβολή κυρίως των κατηγοριών "Μεταφορικός εξοπλισμός" (20,8%), "Κατοικίες" (22,4%), "Άλλες κατασκευές" (8,3%) και "Μηχανολογικός εξοπλισμός και οπλικά συστήματα" (7,8%), ενώ υποχώρησαν οι επενδύσεις σε "Εξοπλισμό σε Τεχνολογίες Πληροφορικής & Επικοινωνιών" (-8,6%).

Η συμβολή των καθαρών εξαγωγών στην ανάπτυξη το 2025 ήταν θετική (1,2 ποσοστιαίες μονάδες), λόγω της ταυτόχρονης αύξησης των εξαγωγών και της μείωσης των εισαγωγών. Οι εξαγωγές αυξήθηκαν κατά 1,7%, εξαιτίας κυρίως της αύξησης των εξαγωγών αγαθών κατά 3,0%. Οι εισαγωγές μειώθηκαν κατά 1,3%, λόγω της μείωσης των εισαγωγών αγαθών κατά 2,1%.

Από την πλευρά της προσφοράς, η συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία αυξήθηκε κατά 1,3% το 2025 εξαιτίας της καλής επίδοσης όλων των τομέων οικονομικής δραστηριότητας. Σε επίπεδο τομέων, σημαντική άνοδο σημείωσαν κυρίως οι κατασκευές, ενώ θετική συμβολή είχαν η βιομηχανία και οι περισσότεροι κλάδοι των υπηρεσιών. Αντίθετα, αρνητική ήταν η συμβολή των τομέων "Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευές οχημάτων και μοτοσικλετών", "Μεταφορά και αποθήκευση", "Υπηρεσίες παροχής καταλύματος και υπηρεσίες εστίασης", που αποτελούν και τους τομείς με το μεγαλύτερο βάρος στην οικονομία.

Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών παρουσίασε βελτίωση και περιορίστηκε σε 5,7% του ΑΕΠ, από 7,2% του ΑΕΠ το 2024, κυρίως λόγω της μείωσης των καθαρών πληρωμών για καύσιμα και της αύξησης των εισπράξεων από ταξιδιωτικές υπηρεσίες. Θετική επίδραση είχαν και τα ισοζύγια πρωτογενών και δευτερογενών εισοδημάτων, λόγω κυρίως της μείωσης των καθαρών πληρωμών για τόκους, μερίσματα και κέρδη, καθώς και της εκταμίευσης δύο δόσεων από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Recovery and Resilience Facility – RRF) αντιστοίχως. Αντίθετα, επιδείνωση παρουσίασε το ισοζύγιο λοιπών (εκτός των καυσίμων) αγαθών, ενώ και το πλεόνασμα των ισοζυγίων μεταφορών και λοιπών υπηρεσιών συρρικνώθηκε.

Η αγορά εργασίας συνέχισε να αναπτύσσεται και το 2025, με την απασχόληση όμως να αυξάνεται με ηπιότερους ρυθμούς σε σχέση με το 2024. Πιο συγκεκριμένα, η συνολική απασχόληση αυξήθηκε κατά 1,5%, η μισθωτή απασχόληση αυξήθηκε κατά 5,6%, ενώ οι λοιποί απασχολούμενοι μειώθηκαν κατά 7,8% κυρίως λόγω της υποχώρησης των αυτοαπασχολούμενων χωρίς προσωπικό και των βοηθών στην οικογενειακή επιχείρηση. Το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε στο 8,9% από 10,1% το 2024. Σημαντική βελτίωση σημείωσε το ποσοστό ανεργίας τόσο στις γυναίκες (11,2% από 12,8% το 2024) όσο και στους νέους 20-29 ετών (16,1% από 18,4% το 2024). Παράλληλα, το ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας σημείωσε υποχώρηση στο 4,9% από 5,4% το 2024. Το ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό για την ηλικιακή ομάδα 15-64 ετών το 2025 αυξήθηκε ελαφρά (70,9% από 70,5% το 2024), αντανακλώντας την αύξηση του ποσοστού συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό τόσο των ανδρών όσο και των γυναικών.

Το κόστος εργασίας επιβραδύνθηκε σημαντικά το 2025, καθώς η στενότητα στην αγορά εργασίας παρουσίασε σημάδια αποκλιμάκωσης, ενώ παράλληλα και οι αυξήσεις στον κατώτατο μισθό και στο μισθολόγιο των δημοσίων υπαλλήλων περιορίστηκαν σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Συγκεκριμένα, οι αμοιβές ανά μισθωτό αυξήθηκαν κατά 3,5% (έναντι 5,8% το 2024), ενώ το Μοναδιαίο Κόστος Εργασίας αυξήθηκε με ρυθμό 2,3% (έναντι 4,6% το 2024), αρκετά χαμηλότερο σε σχέση με τον μέσο όρο της ευρωζώνης (3,2%).

Ο πληθωρισμός, όπως μετρείται από τον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ), υποχώρησε οριακά στο 2,9% το 2025, έναντι 3,0% το 2024, παραμένοντας σημαντικά υψηλότερος από τον μέσο όρο των χωρών της ζώνης του ευρώ (2,1%). Η οριακή αποκλιμάκωση οφείλεται στις αποπληθωριστικές επιδράσεις από τα επεξεργασμένα είδη διατροφής, τα μη ενεργειακά βιομηχανικά αγαθά και την ενέργεια. Αντίθετα, εμπόδιο στην περαιτέρω υποχώρηση του γενικού πληθωρισμού αποτέλεσε η ενίσχυση του πληθωρισμού πρωτίστως των υπηρεσιών και δευτερευόντως των μη επεξεργασμένων ειδών διατροφής. Η μεγάλη απόκλιση του εγχώριου πληθωρισμού σε σχέση με αυτόν της ζώνης του ευρώ αντικατοπτρίζει, μεταξύ άλλων, το θετικό παραγωγικό κενό στην ελληνική οικονομία. Ο πυρήνας του πληθωρισμού (που δεν περιλαμβάνει τα είδη διατροφής και την ενέργεια) διατηρήθηκε αμετάβλητος στο 3,6%.

Σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες εκτιμήσεις της Τράπεζας της Ελλάδος, η οικονομική δραστηριότητα αναμένεται να αυξηθεί κατά 1,9% το 2026 και κατά 2,0% το 2027, ενώ ο πληθωρισμός εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε 3,1% και 2,4% αντίστοιχα. Οι κίνδυνοι που περιβάλλουν τις προβλέψεις της Τράπεζας της Ελλάδος για την ανάπτυξη είναι κυρίως καθοδικοί και αφορούν: α) το ενδεχόμενο παράτασης του πολέμου στη Μέση Ανατολή και των επιπτώσεών του στις διεθνείς οικονομικές εξελίξεις, β) την αβεβαιότητα στο παγκόσμιο εμπόριο από την επιβολή μέτρων εμπορικού προστατευτισμού, γ) τη στενότητα στην αγορά εργασίας, που μπορεί να ενισχύσει τις μισθολογικές πιέσεις και να επιδεινώσει την ανταγωνιστικότητα, και δ) τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, που μπορεί να οδηγήσουν σε φυσικές καταστροφές. Ανοδικά στην ανάπτυξη ενδέχεται να επιδράσουν παράγοντες όπως ο υψηλότερος του αναμενομένου δημοσιονομικός πολλαπλασιαστής, η ταχύτερη του αναμενομένου υλοποίηση των απαραίτητων μεταρρυθμίσεων, με θετικές επιδράσεις στην παραγωγικότητα της ελληνικής οικονομίας, και η περαιτέρω ενίσχυση του τουριστικού τομέα.

2. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Το 2025 η πορεία των φορολογικών εσόδων υπερέβη σημαντικά τους δημοσιονομικούς στόχους, όπως επαναπροσδιορίστηκαν στον Προϋπολογισμό του 2026, επιβεβαιώνοντας τη συνεχιζόμενη δυναμική της οικονομίας και τη βελτίωση της φορολογικής συμμόρφωσης. Η εξέλιξη αυτή πρωτίστως αντανακλά βελτιωμένες επιδόσεις όσον αφορά την αύξηση των εισοδημάτων, την κερδοφορία των επιχειρήσεων, την απασχόληση και τη φορολογική συμμόρφωση, ενώ δευτερευόντως συνδέεται με την επίδραση του υψηλότερου του αναμενομένου πληθωρισμού.

Η υπεραπόδοση των εσόδων συνδέεται σε μεγάλο βαθμό με τη βελτίωση της φορολογικής και ασφαλιστικής συμμόρφωσης μέσω της καταπολέμησης της φοροδιαφυγής και της εισφοροδιαφυγής. Προς τούτο συνέβαλαν μέτρα πολιτικής όπως η ευρύτερη χρήση ψηφιακών εργαλείων και ηλεκτρονικών συναλλαγών, η οποία ενίσχυσε την αποτελεσματικότητα του φοροεισπρακτικού μηχανισμού, καθώς και η επέκταση της εφαρμογής της ψηφιακής κάρτας εργασίας, η οποία στήριξε την αύξηση των εσόδων από ασφαλιστικές εισφορές. Το γεγονός αυτό επέτρεψε τη λήψη δέσμης μόνιμων επεκτατικών δημοσιονομικών μέτρων ύψους 1,76 δισεκ. ευρώ για το 2026. Η δέσμη αυτή περιλαμβάνει φορολογικές ελαφρύνσεις, όπως η μείωση των συντελεστών άμεσης φορολογίας με έμφαση στη στήριξη των μεσαίων εισοδημάτων, των οικογενειών με παιδιά και των νέων εργαζόμενων, καθώς και μέτρα εισοδηματικής στήριξης.

Η διατήρηση της θετικής δημοσιονομικής δυναμικής στη διάρκεια του 2025 οδήγησε στη σημαντική υπέρβαση του στόχου του Προϋπολογισμού για το πρωτογενές αποτέλεσμα το 2025, όπως είχε συμβεί και το 2024. Σύμφωνα με την πρώτη κοινοποίηση των δημοσιονομικών στοιχείων για την περίοδο 2022-2025 από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) στο πλαίσιο της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος τον Απρίλιο του 2026, το αποτέλεσμα της γενικής κυβέρνησης παρουσίασε πλεόνασμα ύψους 1,7% του ΑΕΠ (έναντι πλεονάσματος 1,3% του ΑΕΠ το 2024). Το πρωτογενές αποτέλεσμα της γενικής κυβέρνησης για το 2025 διαμορφώθηκε σε πλεόνασμα 4,9% του ΑΕΠ (από 4,8% του ΑΕΠ το 2024), υπερβαίνοντας σημαντικά την πρόβλεψη του Προϋπολογισμού του 2025 (2,4% του ΑΕΠ), αλλά και τη μεταγενέστερη εκτίμησή του στον Προϋπολογισμό του 2026 (3,7% του ΑΕΠ). Οι επιδόσεις αυτές, σε συνέχεια των αντίστοιχων επιδόσεων το 2024, αποτελούν ιστορικό ορόσημο για τα δημοσιονομικά δεδομένα τουλάχιστον της τελευταίας τριακονταετίας. Παράλληλα, το δημόσιο χρέος το 2025 μειώθηκε αισθητά κατά 8 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ σε 146,1% του ΑΕΠ – το χαμηλότερο επίπεδο που έχει καταγραφεί από το 2009 και μετά – από 154,2% το 2024. Η αποκλιμάκωση αυτή οφείλεται τόσο στην αύξηση του ΑΕΠ όσο και στη μείωση του χρέους σε ονομαστικούς όρους κατά 2 δισεκ. ευρώ. Συγκριτικά με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ελλάδα κατέγραψε τη μεγαλύτερη μείωση του χρέους και το υψηλότερο πρωτογενές πλεόνασμα ως ποσοστά του ΑΕΠ.

Όσον αφορά το 2026, σύμφωνα με τον Προϋπολογισμό του 2026, προβλέπεται πρωτογενές πλεόνασμα ύψους 2,8% του ΑΕΠ, ενώ το δημόσιο χρέος εκτιμάται ότι θα μειωθεί περαιτέρω στο 138,2% του ΑΕΠ. Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη τη σημαντική υπέρβαση του στόχου για το πρωτογενές αποτέλεσμα το 2025, καθώς και το γεγονός ότι οφείλεται σε πρόσθετα μόνιμα έσοδα ως απόρροια διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων καθώς και σε συγκράτηση πρωτογενών δαπανών, εκτιμάται ότι οι στόχοι του Προϋπολογισμού για το 2026 θα υπερκαλυφθούν. Σύμφωνα με την Ετήσια Έκθεση Προόδου που υπέβαλε η Ελλάδα τον Απρίλιο του 2026 στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου το πρωτογενές αποτέλεσμα το 2026 εκτιμάται πλέον σε πλεόνασμα 3,2% του ΑΕΠ και το δημόσιο χρέος σε 136,8% του ΑΕΠ. Όσον αφορά τον δείκτη δαπανών – ο οποίος εκφράζει τις

καθαρές εθνικά χρηματοδοτούμενες πρωτογενείς δαπάνες[2] – το όριο του ρυθμού αύξησής του αναθεωρήθηκε ανοδικά στο 7,5% (από 5,7% που προβλεπόταν στον Προϋπολογισμό του 2026 και έναντι δημοσιονομικής δέσμευσης 3,6% στο Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ΜΔΣ) 2025-2028). Η αναθεώρηση αυτή οφείλεται κυρίως στον μόνιμο χαρακτήρα της καλύτερης επίδοσης του δείκτη για το 2025, του οποίου ο ρυθμός αύξησης περιορίστηκε σε 2,9% (έναντι εκτίμησης για αύξηση 4,4% στον Προϋπολογισμό του 2026 και δημοσιονομικής δέσμευσης 3,7% στο ΜΔΣ),[3] ενώ συγκρατήθηκε από τους περιορισμούς που εισάγουν οι νέοι δημοσιονομικοί κανόνες ως προς το ανώτατο όριο ετήσιας αύξησης των δημοσίων δαπανών (μέγιστη αύξηση 0,3% του ΑΕΠ ετησίως ή 0,6% του ΑΕΠ σωρευτικά από το 2023 με προσαύξηση που απορρέει από την εφαρμογή της ρήτρας διαφυγής για τις αμυντικές δαπάνες).

Το γεγονός αυτό επέτρεψε την εφαρμογή έκτακτων επεκτατικών δημοσιονομικών παρεμβάσεων τον Μάρτιο και τον Απρίλιο του 2026 ύψους 800 εκατ. ευρώ, με στόχο αφενός την άμβλυνση των επιπτώσεων από την αύξηση των τιμών των καυσίμων λόγω του πολέμου στη Μέση Ανατολή, και αφετέρου τη στήριξη των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, χωρίς να διακυβεύεται η συμμόρφωση με τους κανόνες του νέου πλαισίου δημοσιονομικής διακυβέρνησης. Πρόκειται, κατά κύριο λόγο, για προσωρινά, στοχευμένα και κλιμακωτά μέτρα στήριξης προς νοικοκυριά, συνταξιούχους, ενοικιαστές, αγρότες και παραγωγικούς κλάδους της οικονομίας, καθώς και για παρεμβάσεις μετριασμού του ενεργειακού κόστους για τη βιομηχανία

Στο διάστημα Οκτωβρίου 2025-Απριλίου 2026 το επενδυτικό κλίμα για την Ελλάδα παρέμεινε θετικό. Τον Νοέμβριο ο οίκος Fitch αναβάθμισε την κρατική πιστοληπτική αξιολόγηση για την ελληνική οικονομία σε BBB από BBB-, μία βαθμίδα πάνω από την επενδυτική κατηγορία, με σταθερές προοπτικές, ενώ ο οίκος Scope μετέβαλε σε θετικές τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας. Τον Απρίλιο 2026, ο οίκος S&P διατήρησε την αξιολόγηση της ελληνικής οικονομίας στο BBB- με σταθερές προοπτικές. Οι θετικές αυτές εξελίξεις αντανακλούν την ενισχυμένη αξιοπιστία της ελληνικής οικονομίας, με βασικούς παράγοντες τη συστηματική υπεραπόδοση του πρωτογενούς δημοσιονομικού αποτελέσματος την τελευταία περίοδο, καθώς και την προσδοκία για περαιτέρω αποκλιμάκωση του λόγου χρέους προς ΑΕΠ τα επόμενα χρόνια.

Μέσα σε αυτό το ευνοϊκό κλίμα, το πρώτο τετράμηνο του 2026 το Ελληνικό Δημόσιο άντλησε από τις διεθνείς αγορές ποσό, που υπερβαίνει το 50% της ετήσιας πρόβλεψης για δανεισμό ύψους 8 δισεκ. ευρώ.[4] Ειδικότερα, τον Ιανουάριο αντλήθηκαν 4 δισεκ. ευρώ μέσω έκδοσης 10ετούς ομολόγου, με τις προσφορές να υπερκαλύπτουν κατά 12 φορές το ύψος της έκδοσης και την απόδοση να διαμορφώνεται σε 3,47%, ενώ τον Φεβρουάριο και τον Απρίλιο διενεργήθηκαν επανεκδόσεις ύψους 300 και 250 εκατ. ευρώ αντίστοιχα με αποδόσεις 3,34% (χαμηλότερη της αρχικής) και 3,7% αντίστοιχα.

Το δημόσιο χρέος αναμένεται να συνεχίσει την καθοδική του πορεία τα επόμενα έτη, με αυξημένη ανθεκτικότητα μεσοπρόθεσμα, αλλά και εντεινόμενους κινδύνους μακροπρόθεσμα λόγω

[2] Ο δείκτης υπολογίζεται αφαιρώντας από τις συνολικές δαπάνες της γενικής κυβέρνησης τους τόκους, τα προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, την εθνική συμμετοχή σε προγράμματα της ΕΕ, την κυκλική δαπάνη για την καταβολή επιδομάτων ανεργίας, τις έκτακτες μη προβλεπόμενες δαπάνες και τα δημοσιονομικά ενεργητικά μέτρα εσόδων.

[3] Η σημαντικά καλύτερη επίδοση του δείκτη δαπανών το 2025 σε σχέση με τις αρχικές προβλέψεις αποδίδεται αφενός στη συγκράτηση του επιπέδου των δαπανών το 2025 και αφετέρου σε υπεραπόδοση των δημοσίων εσόδων, η οποία αποτυπώθηκε ως αύξηση των ενεργητικών μέτρων εσόδων. Η εξέλιξη αυτή διεύρυνε τον διαθέσιμο δημοσιονομικό χώρο και κατέστησε εφικτή την αναπροσαρμογή του ανώτατου ορίου δαπανών.

[4] Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (Ο.Δ.ΔΗ.Χ.), Στρατηγική Χρηματοδότησης Ελληνικού Δημοσίου 2026.

της σταδιακής μετάβασης σε χρηματοδότηση με όρους αγοράς. Υπό την προϋπόθεση της προσήλωσης στην επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων και της αποτελεσματικής αξιοποίησης των ευρωπαϊκών πόρων, ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ εκτιμάται ότι τίθεται σε σταθερή καθοδική τροχιά, ενώ οι ακαθάριστες χρηματοδοτικές ανάγκες εκτιμώνται κάτω από τα όρια αναφοράς (15% μεσοπρόθεσμα και 20% μακροπρόθεσμα), με αυξημένη ανθεκτικότητα σε μια σειρά από αρνητικές επισφάλειες μεσοπρόθεσμα.

Όπως έγινε σαφές μέσα από την πρακτική εφαρμογή των κανόνων του νέου δημοσιονομικού πλαισίου τα δύο τελευταία έτη, η υλοποίηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και η ταχεία αποκλιμάκωση του δημόσιου χρέους δημιουργούν τις προϋποθέσεις για την υιοθέτηση επεκτατικών δημοσιονομικών μέτρων χωρίς να διακυβεύεται η μακροπρόθεσμη δημοσιονομική ισορροπία. Η σταθερή υπεραπόδοση των φορολογικών εσόδων και των ασφαλιστικών εισφορών, ως αποτέλεσμα σειράς μεταρρυθμίσεων που στόχο έχουν την αποτελεσματική καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και της εισφοροδιαφυγής, καταδεικνύει τη διαρκή μείωση της παραοικονομίας, όπως αποκαλύπτουν και τα πρόσφατα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη μείωση του κενού ΦΠΑ τα τελευταία χρόνια.[5] Το γεγονός αυτό δημιουργεί περιθώριο πρόσθετης μόνιμης δημοσιονομικής επέκτασης, καθώς, υπό το νέο δημοσιονομικό πλαίσιο, ο ετήσιος ρυθμός αύξησης των καθαρών δαπανών προσαρμόζεται ανάλογα με την πορεία των μόνιμων ενεργητικών μέτρων πολιτικής στο σκέλος των εσόδων υπό συγκεκριμένους περιορισμούς.

Η προσπάθεια περαιτέρω καταπολέμησης της φοροδιαφυγής και διεύρυνσης της φορολογητέας βάσης πρέπει να συνεχιστεί. Αυτή η προσπάθεια θα πρέπει να περνά μέσα και από την απλούστευση του φορολογικού συστήματος, την προσπάθεια για μείωση του κόστους συμμόρφωσης και της γραφειοκρατίας, καθώς και την ενίσχυση της φορολογικής συνείδησης μέσω της χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης στα σχολεία.

Μέσα από μια τέτοια προσέγγιση, πλήρως εναρμονισμένη με το νέο ευρωπαϊκό δημοσιονομικό πλαίσιο, ο παραγόμενος δημοσιονομικός χώρος θα επιτρέψει τη λήψη νέων μέτρων με σκοπό την περαιτέρω μείωση της υψηλής φορολογικής επιβάρυνσης της εργασίας, την ενίσχυση των εισοδημάτων, την αύξηση των δημοσίων επενδύσεων και τη θωράκιση της οικονομικής ανθεκτικότητας. Με αυτόν τον τρόπο, η τρέχουσα δημοσιονομική υπεραπόδοση θα ενισχύσει τη μεσοπρόθεσμη ανθεκτικότητα της ελληνικής οικονομίας απέναντι στις τρέχουσες και τις μελλοντικές προκλήσεις.

[5] European Commission (2025), *Mind the Gap – Challenges and opportunities for tax compliance and tax expenditures in the EU – Full report*, Publications Office of the European Union, December.

3. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ

3.1 ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΔΑΝΕΙΑΚΗ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ

Ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής της χρηματοδότησης των νοικοκυριών[6] από τα εγχώρια Νομισματικά και Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα (ΝΧΙ) διαμορφώθηκε σε 2,3% (βλ. Διάγραμμα ΙΙ.1). Η αύξηση αυτή οφείλεται στη στεγαστική και καταναλωτική πίστη (Μάρτιος 2026: 1,1% και 7,7% αντίστοιχα), καθώς ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής των δανείων προς ελεύθερους επαγγελματίες, αγρότες και ατομικές επιχειρήσεις παρέμεινε αρνητικός (-1,5%). Αποτελεί θετική εξέλιξη η ανάσχεση της απομόχλευσης στα στεγαστικά δάνεια, καθώς οι εκταμιεύσεις στεγαστικών δανείων το 2025 ανήλθαν σε 2 δισεκ. ευρώ, έναντι 1,3 δισεκ. το 2024.[7] Ως προς τις προοπτικές των δανείων προς τα νοικοκυριά, η δυναμική αναμένεται να συνεχιστεί το 2026, με ήπιους ρυθμούς ανόδου. Ειδικότερα για τα στεγαστικά δάνεια, η εκταμίευση των εναπομενόντων πόρων του προγράμματος "Σπίτι μου ΙΙ"[8] αναμένεται να συνεχίσει να ενισχύει τις καθαρές ροές των τραπεζικών στεγαστικών δανείων.

Διάγραμμα ΙΙ.1 Χρηματοδότηση προς τα νοικοκυριά από τα εγχώρια ΝΧΙ (2016 – Μάρτιος 2026)

(δωδεκάμηνος ρυθμός μεταβολής)

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Σημείωση: Οι ρυθμοί προκύπτουν από τις μεταβολές των υπολοίπων διορθωμένες για τις διαγραφές δανείων, απομειώσεις αξίας χρεογράφων, συναλλαγματικές διαφορές και αναταξινομήσεις.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της Έρευνας Τραπεζικών Χορηγήσεων, το α΄ τρίμηνο του 2026[9] και το δ΄ τρίμηνο του 2025[10] η ζήτηση στεγαστικών δανείων παρέμεινε αμετάβλητη έπειτα από τη μείωση που καταγράφηκε το γ΄ τρίμηνο του 2025.[11] Η ζήτηση καταναλωτικών δανείων παρέμεινε επίσης αμετάβλητη έπειτα από την αύξηση που καταγράφηκε το γ΄ τρίμηνο του 2025. Κατά το επόμενο τρίμηνο δεν αναμένεται αξιόλογη μεταβολή της ζήτησης στεγαστικών και καταναλωτικών δανείων. Από την πλευρά της προσφοράς, το α΄ τρίμηνο του 2026 και το δεύτερο εξάμηνο του 2025 τα κριτήρια χορήγησης δανείων προς τα νοικοκυριά παρέμειναν αμετάβλητα όσον αφορά τα στεγαστικά και τα καταναλωτικά δάνεια. Οι συνολικοί όροι χορήγησης στεγαστικών δανείων έγιναν πιο αυστηροί ως έναν βαθμό, λόγω των αυξήσεων στις επιβαρύνσεις των δανείων εκτός τόκων, κατά την διάρκεια του α΄ τριμήνου του 2026, ενώ οι συνολικοί όροι χορήγησης καταναλωτικών και λοιπών δανείων παρέμειναν αμετάβλητοι. Στο ίδιο χρονικό διάστημα η αναλογία αιτήσεων δανείων που απορρίφθηκαν παρέμεινε σχεδόν αμετάβλητη.

---

[6] Περιλαμβάνεται η χρηματοδότηση προς ιδιώτες, ιδιωτικά μη κερδοσκοπικά ιδρύματα, καθώς και ελεύθερους επαγγελματίες, αγρότες και ατομικές επιχειρήσεις από τα εγχώρια ΝΧΙ.

[7] Στοιχεία όπως προβλέπονται από την ΠΕΕ 231/3/15.07.2024.

[8] Επισημαίνεται ότι συνήθως μεσολαβεί εύλογο χρονικό διάστημα από την υποβολή αίτησης στο πρόγραμμα "Σπίτι μου ΙΙ" μέχρι την εκταμίευση του δανείου. Τα πιστωτικά ιδρύματα που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα "Σπίτι μου ΙΙ" είχαν εκταμιεύσει δάνεια ύψους 408 εκατ. ευρώ το 2025 από το συνολικό προϋπολογισμό των 1.000 εκατ. ευρώ του Προγράμματος.

[9] Βλ. Δελτίο Τύπου Τράπεζας της Ελλάδος, "Έρευνα Τραπεζικών Χορηγήσεων: α΄ τρίμηνο 2026", 28.04.2026

[10] Βλ. Δελτίο Τύπου Τράπεζας της Ελλάδος, "Έρευνα Τραπεζικών Χορηγήσεων: δ΄ τρίμηνο 2025", 03.02.2026.

[11] Βλ. Δελτίο Τύπου Τράπεζας της Ελλάδος, "Έρευνα Τραπεζικών Χορηγήσεων: γ΄ τρίμηνο 2025", 29.10.2025.

3.2 ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ

Η σταδιακή μείωση του επιτοκίου διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων της ΕΚΤ (σωρευτικά κατά 200 μονάδες βάσης από τον Ιούνιο του 2024 έως τον Ιούνιο του 2025) αντανακλάται εν μέρει στα επιτόκια των δανείων. Συγκεκριμένα, το μέσο επιτόκιο στα υφιστάμενα υπόλοιπα στεγαστικών δανείων με διάρκεια άνω των πέντε ετών μειώθηκε κατά 74 μονάδες βάσης (μ.β.) το χρονικό διάστημα Ιουνίου 2024-Φεβρουαρίου 2026 (Φεβρουάριος 2026: 3,6%, Ιούνιος 2024: 4,3%), ενώ στα στεγαστικά δάνεια με διάρκεια από ένα έως πέντε έτη παρέμεινε αμετάβλητο (Φεβρουάριος 2026: 5,5%, Ιούνιος 2024: 5,5%). Το μέσο επιτόκιο στα υφιστάμενα υπόλοιπα των καταναλωτικών και λοιπών δανείων προς τα νοικοκυριά μειώθηκε κατά 25 μ.β. την περίοδο Ιουνίου 2024-Φεβρουαρίου 2026 για δάνεια με διάρκεια έως ένα έτος (Φεβρουάριος 2026: 14,7%, Ιούνιος 2024: 14,9%), κατά 54 μ.β. για δάνεια με διάρκεια άνω του ενός έτους και έως πέντε έτη (Φεβρουάριος 2026: 10,5%, Ιούνιος 2024: 11,1%) και κατά 7 μ.β. για δάνεια με διάρκεια άνω των πέντε ετών (Φεβρουάριος 2026: 8,3%, Ιούνιος 2024: 8,4%). Πιο αξιόλογη είναι η μείωση του μέσου επιτοκίου στα υφιστάμενα υπόλοιπα των δανείων των ελεύθερων επαγγελματιών, αγροτών και ατομικών επιχειρήσεων, το οποίο μειώθηκε κατά 73 μ.β. την περίοδο Ιουνίου 2024-Φεβρουαρίου 2026 για δάνεια με διάρκεια έως ένα έτος (Φεβρουάριος 2026: 6,8%, Ιούνιος 2024: 7,5%), κατά 180 μ.β. για δάνεια με διάρκεια άνω του ενός έτους και έως πέντε έτη (Φεβρουάριος 2026: 5,4%, Ιούνιος 2024: 7,2%) και κατά 149 μ.β. για δάνεια με διάρκεια άνω των πέντε ετών (Φεβρουάριος 2026: 5,3%, Ιούνιος 2024: 6,8%).

Διάγραμμα II.2 Χρέος νοικοκυριών και δαπάνες για τόκους ως προς το ακαθάριστο διαθέσιμο εισόδημα (2011 – 2025)

(% ακαθάριστου διαθέσιμου εισοδήματος)

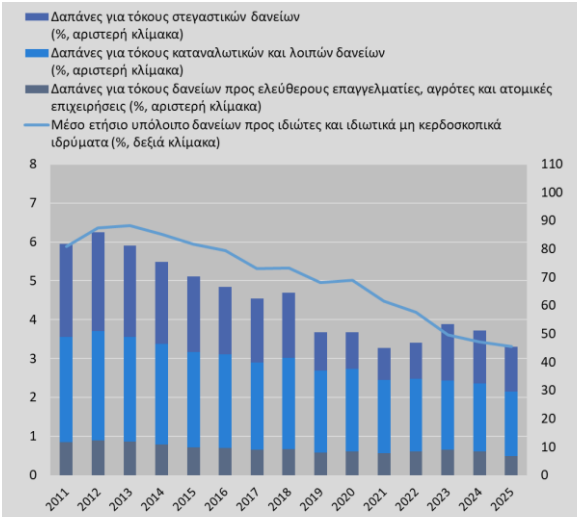

Πηγές: Εκτιμήσεις της Τράπεζας της Ελλάδος και Ελληνική Στατιστική Αρχή.

Σημειώσεις:

1. Οι δαπάνες για τόκους προσεγγίζονται με το γινόμενο του σταθμισμένου επιτοκίου κατά κατηγορία στα υφιστάμενα ενήμερα δάνεια επί το μέσο ετήσιο υπόλοιπο της συνολικής χρηματοδότησης προς τα νοικοκυριά κατά κατηγορία χρηματοδότησης.
2. Η χρηματοδότηση προς τα νοικοκυριά περιλαμβάνει δάνεια προς ελεύθερους επαγγελματίες, αγρότες και ατομικές επιχειρήσεις, καθώς και στεγαστικά, καταναλωτικά και λοιπά δάνεια των εγχώριων πιστωτικών ιδρυμάτων. Στη χρηματοδότηση προς τα νοικοκυριά περιλαμβάνονται επίσης δάνεια των παραπάνω κατηγοριών που διαχειρίζονται οι εταιρίες διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις (ΕΔΑΔΠ) οι οποίες λειτουργούν στην Ελλάδα.
3. Το ακαθάριστο διαθέσιμο εισόδημα σε ετήσια βάση προκύπτει ως το άθροισμα τεσσάρων τριμηνιαίων παρατηρήσεων εισοδήματος. Η τελευταία παρατήρηση για το 2025 λαμβάνει υπόψη τα στοιχεία της περιόδου α΄ τρίμηνο 2025-δ΄ τρίμηνο 2025. Διευκρινίζεται ότι περιλαμβάνεται το εισόδημα όλων των νοικοκυριών, ανεξάρτητα από το αν έχουν χρέος.

Οι συνολικές δαπάνες για τόκους ως ποσοστό του ακαθάριστου διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών παρουσίασαν μείωση το 2025, ως αποτέλεσμα της μείωσης των επιτοκίων των υφιστάμενων δανείων (βλ. Διάγραμμα II.2). Τέλος, το μέσο ετήσιο υπόλοιπο των δανείων προς τα νοικοκυριά ως ποσοστό του ακαθάριστου διαθέσιμου εισοδήματός τους διαμορφώθηκε σε 45,6%, παρουσιάζοντας βελτίωση έναντι του 2024 (47,0%), ως αποτέλεσμα της αύξησης του διαθέσιμου εισοδήματος που υπερκέρασε την αύξηση του συνολικού δανεισμού των νοικοκυριών. Συμπερασματικά, ο κίνδυνος επιτοκίου για τα νοικοκυριά παρουσίασε οριακή μείωση.

3.3 ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ

Η εξέλιξη του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών αποτελεί καταλυτικό παράγοντα για την ευχέρεια εξυπηρέτησης των δανειακών τους υποχρεώσεων. Σύμφωνα με τα στοιχεία των τριμηνιαίων μη χρηματοοικονομικών λογαριασμών των θεσμικών τομέων που καταρτίζει η ΕΛΣΤΑΤ, το ονομαστικό διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών αυξήθηκε κατά 9,8% το δ΄ τρίμηνο του 2025 σε ετήσια βάση και το πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα κατά 6,8%. Συνολικά για το 2025, το ονομαστικό διαθέσιμο εισόδημα αυξήθηκε κατά 5,3% κατά μέσο όρο και το πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα κατέγραψε αύξηση κατά 1,8%, εξαιτίας του πληθωρισμού. Η αύξηση του ονομαστικού διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών την εν λόγω περίοδο αποδίδεται στη θετική συμβολή τόσο του εισοδήματος των αυτοαπασχολουμένων όσο και του εισοδήματος εξαρτημένης εργασίας.

Επιπρόσθετα, στις αρχές του 2026 η αγορά εργασίας εξακολούθησε να παρουσιάζει βελτίωση, όπως προκύπτει από την εξέλιξη του ποσοστού ανεργίας και από την τιμή του δείκτη προσδοκιών απασχόλησης.[12] Ειδικότερα, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας εργατικού δυναμικού που διεξάγεται από την ΕΛΣΤΑΤ, το ποσοστό ανεργίας με εποχική προσαρμογή διαμορφώθηκε σε 9,0% για τον Μάρτιο του 2026 (Μάρτιος 2025: 9,4%). Ο δείκτης προσδοκιών για την απασχόληση στην Ελλάδα διαμορφώθηκε σε 111,2 τον Απρίλιο του 2026 (115,1 τον Δεκέμβριο του 2025), έναντι μέσου όρου 93,2 στην Ευρωπαϊκή Ένωση.[13]

Συμπερασματικά, ο κίνδυνος εισοδήματος για τα νοικοκυριά παραμένει περιορισμένος, ενώ οι προοπτικές για την εξέλιξή του συνδέονται με την ένταση και τη διάρκεια των γεωπολιτικών εξελίξεων και τις επιπτώσεις τους στα μακροοικονομικά μεγέθη.

3.4 ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ

Η αύξηση των τιμών των οικιστικών ακινήτων συνεχίστηκε το 2025, αλλά με ηπιότερο ρυθμό. Αναλυτικότερα, οι τιμές των διαμερισμάτων (σε ονομαστικούς όρους) αυξήθηκαν το 2025 κατά 7,8% σε ετήσια βάση και πλέον έχουν υπερβεί το προηγούμενο ιστορικό υψηλό του 2008 (2025: 108,6, 2008: 101,7, βλ. Διάγραμμα Ι.3). Οι τιμές των νέων διαμερισμάτων (ηλικίας έως 5 ετών) το 2025 αυξήθηκαν με μέσο ετήσιο ρυθμό 7,4% (2025: 113,8), ενώ οι τιμές των παλαιών διαμερισμάτων παρουσίασαν άνοδο κατά 8,1% σε ετήσια βάση και ο σχετικός δείκτης τιμών διαμορφώθηκε το 2025 σε 105,4. Κατά γεωγραφική περιοχή, ισχυροί ετήσιοι ρυθμοί αύξησης των

Διάγραμμα ΙΙ.3 Δείκτης τιμών διαμερισμάτων και ετήσιος ρυθμός μεταβολής 2007 – 2025

(2007=100)

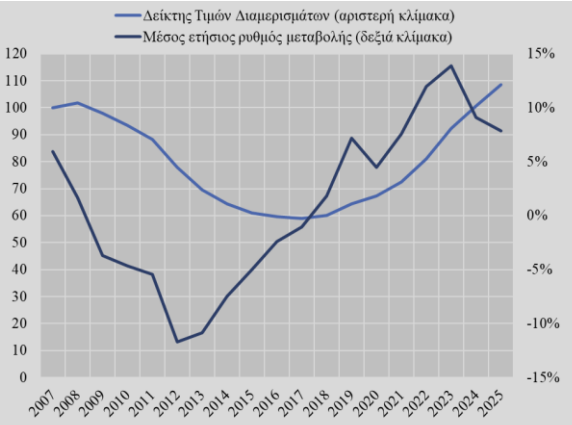

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

[12] Αναλυτικότερα για τις εξελίξεις στην αγορά εργασίας βλ. Ενότητα ΙΙ.1 Εξελίξεις και προοπτικές της οικονομικής δραστηριότητας.
[13] Τιμές του δείκτη υψηλότερες από 100 υποδηλώνουν θετικές προσδοκίες για την εξέλιξη της εξαρτημένης εργασίας.

τιμών των διαμερισμάτων καταγράφηκαν στη Θεσσαλονίκη (9,6%) και στις άλλες μεγάλες πόλεις (9,8%). Στην Αθήνα ο ετήσιος ρυθμός αύξησης των τιμών των διαμερισμάτων διαμορφώθηκε σε 6,2%, με τον δείκτη τιμών το 2025 να διαμορφώνεται σε 113,1.

Αντίστοιχη είναι και η εξέλιξη του επιπέδου των ενοικίων, με τον σχετικό δείκτη τιμών να διαμορφώνεται σε 116,1 με βάση τα στοιχεία του δ΄ τριμήνου του 2025, έναντι 106,8 το δ΄ τρίμηνο του 2024.[14] Ο δείκτης τιμών ενοικίων, σε αντίθεση με τον δείκτη τιμών κατοικιών, παραμένει χαμηλότερα από το ιστορικό υψηλό του (124,3 το γ΄ τρίμηνο του 2011).

Η συνεχιζόμενη αύξηση των τιμών των οικιστικών ακινήτων στην Ελλάδα αποδίδεται κυρίως στη διατήρηση συνθηκών υπερβάλλουσας ζήτησης έναντι της διαθέσιμης προσφοράς. Από την πλευρά της ζήτησης, καταγράφεται ισχυρό ενδιαφέρον τόσο από το εξωτερικό όσο και από το εσωτερικό. Η ισχυρή ζήτηση από το εξωτερικό αποτυπώνεται στην εξέλιξη των ξένων άμεσων επενδύσεων σε ακίνητα, οι οποίες κατά την περίοδο ανόδου των τιμών (2018–2025) διαμορφώθηκαν κατά μέσο όρο σε 1,6 δισεκ. ευρώ ετησίως, έναντι περίπου 170 εκατ. ευρώ ετησίως κατά την περίοδο υποχώρησης των τιμών (2008–2017). Ωστόσο, το 2025 οι ροές ξένων άμεσων επενδύσεων σε ακίνητα μειώθηκαν κατά 25% σε ετήσια βάση, εξέλιξη που αποδίδεται εν μέρει στις πρόσφατες τροποποιήσεις του καθεστώτος της Golden Visa,[15] ενώ ακόμα δεν έχει αποτυπωθεί ακόμη η επίπτωση των πρόσφατων γεωπολιτικών εξελίξεων στη ζήτηση. Παράλληλα, η εγχώρια ζήτηση ενισχύεται από διαρθρωτικούς παράγοντες, όπως η αύξηση του βαθμού αστικοποίησης και η άνοδος του αριθμού των νοικοκυριών, παρά τη συνολική μείωση του πληθυσμού, εξέλιξη που συνδέεται, μεταξύ άλλων, με την αύξηση των μονοπρόσωπων και μονογονεϊκών νοικοκυριών.[16]

Από την πλευρά της προσφοράς, η περιορισμένη διαθεσιμότητα κατοικιών αντανακλά τόσο την απόσυρση μέρους του υφιστάμενου αποθέματος κατοικιών από την αγορά όσο και τον διαχρονικά υποτονικό ρυθμό αναπλήρωσής του. Ο αυξημένος αριθμός κενών ακινήτων αποδίδεται, μεταξύ άλλων, στην καθυστέρηση της διευθέτησης του ιδιωτικού χρέους και στη δέσμευση ακινήτων ως εξασφαλίσεων μη εξυπηρετούμενων δανείων τα οποία τελούν υπό διαδικασίες αναγκαστικής εκτέλεσης. Τα ακίνητα αυτά παραμένουν εκτός της αγοράς, καθώς η αβεβαιότητα ως προς την έκβαση των σχετικών διαδικασιών περιορίζει σημαντικά τα κίνητρα των υφιστάμενων ιδιοκτητών για επενδύσεις συντήρησης ή αναβάθμισής τους. Σημαντικός είναι και ο αριθμός των ακινήτων που διατίθενται στην αγορά βραχυχρόνιας μίσθωσης (αριθμός καταλυμάτων με οριστική εγγραφή στο Μητρώο Ακινήτων Βραχυχρόνιας Μίσθωσης για το 2024: 207.572),[17] αν και τα πρόσφατα κυβερνητικά μέτρα για την ανάσχεση της επέκτασης της συγκεκριμένης αγοράς

[14] Στοιχεία Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), έτος βάσης 2015=100, OECD Data Explorer • Analytical house prices indicators.

[15] Με βάση ενημερωτικό σημείωμα του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου (Μάρτιος 2026 – Νόμιμη Μετανάστευση | Παράρτημα Β, Πίνακας 13α), το 2025 τα αιτήματα για αρχική χορήγηση άδειας μόνιμου επενδυτή-Golden Visa ανήλθαν σε 7.029, καταγράφοντας μείωση 25,1% σε σύγκριση με το 2024 (9.384). Το α΄ τρίμηνο του 2026 καταγράφεται περαιτέρω μείωση σε ποσοστό 58% (α΄ τρίμηνο 2026: 1.236, α΄ τρίμηνο 2025: 2.913).

[16] Σύμφωνα με τα στοιχεία της Απογραφής Πληθυσμού 2021, ο πληθυσμός σε αστικές περιοχές (δημοτικές ενότητες/δημοτικές κοινότητες) αντιστοιχεί στο 78,5% του συνολικού πληθυσμού και διαμένει σε έκταση που καταλαμβάνει το 13,7% της συνολικής επικράτειας, ενώ το 2011 ο πληθυσμός σε αστικές περιοχές αντιστοιχούσε στο 72,4% και διέμενε σε έκταση που καταλάμβανε το 14,3% της επικράτειας. Επίσης, το πλήθος των νοικοκυριών χωρίς οικογενειακό πυρήνα αυξήθηκε κατά 26% (+319.770 νοικοκυριά) σε σύγκριση με το 2011 και το πλήθος των νοικοκυριών με έναν οικογενειακό πυρήνα (μόνος πατέρας/ μόνη μητέρα) αυξήθηκε κατά 9% (+39.349 νοικοκυριά).

[17] Βλ. ΕΛΣΤΑΤ, Κίνηση καταλυμάτων βραχυχρόνιας μίσθωσης που δραστηριοποιούνται μέσω ψηφιακών πλατφορμών.

αναμένεται να συμβάλουν θετικά στο στεγαστικό ζήτημα. Επιπλέον, η πολυιδιοκτησία δυσχεραίνει τη λήψη αποφάσεων για τη διαχείριση και αξιοποίηση των ακινήτων,[18] ενώ το αυξημένο κόστος ανακαίνισης λειτουργεί αποτρεπτικά για την πραγματοποίηση δαπανών που θα οδηγήσουν στη διατήρηση και επανένταξη οικιστικών ακινήτων στην αγορά. Την ίδια στιγμή, ο ρυθμός αναπλήρωσης του αποθέματος οικιστικών ακινήτων έχει παραμείνει υποτονικός, καθώς η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του κατασκευαστικού τομέα διατηρείται επί σειρά ετών σε επίπεδο κοντά στο 2% του ΑΕΠ (δ΄ τρίμηνο του 2025: 2,2%), σημαντικά χαμηλότερα από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (δ΄ τρίμηνο του 2025: 5%). Η ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα επιβραδύνθηκε το 2025 σε σύγκριση με το 2024 (μείωση κατά 2,4% του αριθμού των οικοδομικών αδειών που εκδόθηκαν, κατά 9,4% σε όρους επιφάνειας και κατά 2,4% σε όρους όγκου). Το γεγονός αποδίδεται εν μέρει στην αβεβαιότητα που προκάλεσε στην αγορά η προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας (ΣτΕ) σχετικά με το σύστημα κινήτρων του Νέου Οικοδομικού Κανονισμού (ΝΟΚ). Η αναμόρφωση του συστήματος κινήτρων του ΝΟΚ στην κατεύθυνση που προσδιόρισε η απόφαση του ΣτΕ συνέβαλε στην ανάκαμψη της ιδιωτικής οικοδομικής δραστηριότητας το δεύτερο εξάμηνο του 2025.

Οι παραπάνω εξελίξεις στις τιμές των οικιστικών ακινήτων υποδηλώνουν την απαρχή συσσώρευσης κυκλικών συστημικών κινδύνων και, παρότι δεν προκαλούν ακόμη ανησυχία για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, επιβάλλουν στενή παρακολούθηση των πιστοδοτικών κριτηρίων, ιδιαίτερα καθώς ανακάμπτουν οι χορηγήσεις στεγαστικών δανείων.

Η αύξηση των τιμών των κατοικιών και των ενοικίων τους, σε συνδυασμό με τη φορολογική επιβάρυνση των ακινήτων και το αυξημένο λειτουργικό κόστος τους, συνέβαλαν τα τελευταία έτη στην όξυνση του στεγαστικού ζητήματος και στην Ελλάδα, όπως συμβαίνει σε πολλές χώρες της ΕΕ, και στην επιδείνωση του Δείκτη Ικανότητας Στεγαστικής Χρηματοδότησης (ΔΙΣΧ), οι τιμές του οποίου καταδεικνύουν οριακή ή χαμηλή προσιτότητα κατοικίας για το έτος 2024.[19] Υπό αυτό το πρίσμα, στην τρέχουσα συγκυρία κρίνεται σκόπιμη η ενίσχυση και επιτάχυνση της εφαρμογής μέτρων για τον περιορισμό τυχόν δυσμενών επιπτώσεων στη χρηματοοικονομική κατάσταση των νοικοκυριών από το στεγαστικό ζήτημα, με έμφαση στην παροχή κινήτρων για την αύξηση του διαθέσιμου κτιριακού αποθέματος, τόσο με την ανάπτυξη νέων και την αναβάθμιση υφιστάμενων υποβαθμισμένων οικιστικών ακινήτων, όσο και με την παροχή κινήτρων για την επιστροφή στην αγορά των οικιστικών ακινήτων που έχουν αποσυρθεί.[20]

[18] Το πρόσφατο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης με τίτλο "Αναμόρφωση του κληρονομικού δικαίου και συναφείς διατάξεις" και ειδικότερα οι διατάξεις για τη νόμιμη μοίρα εκτιμάται ότι θα συμβάλουν στον περιορισμό εμφάνισης περιπτώσεων πολυιδιοκτησίας στο μέλλον.

[19] Βλ. Τράπεζα της Ελλάδος (2026), *Έκθεση του Διοικητή για το έτος 2025*, Ειδικό Θέμα 1 Κεφαλαίου IV, Απρίλιος.

[20] Βλ. Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, παρουσίαση αποτελεσμάτων εφαρμογής μέτρων στεγαστικής πολιτικής (Φεβρουάριος 2026).

Πλαίσιο ΙΙ.1 Ανασκόπηση της εφαρμογής των μακροπροληπτικών μέτρων για τη δανειακή επιβάρυνση

Το παρόν πλαίσιο πραγματεύεται τη δανειακή επιβάρυνση των νοικοκυριών που έλαβαν δάνειο για οικιστικό ακίνητο την περίοδο 2023-2025 και διερευνά την επίδραση των μακροπροληπτικών μέτρων που εφαρμόζονται σε επίπεδο δανειολήπτη (borrower-based measures – BBMs) στα χαρακτηριστικά κινδύνου των εν λόγω δανείων στο πρώτο έτος από την έναρξη της εφαρμογής τους.[i]

Ως δάνειο που αφορά οικιστικό ακίνητο νοείται κάθε χρηματοδότηση προς φυσικό πρόσωπο που εξασφαλίζεται με οικιστικό ακίνητο ανεξάρτητα από τον σκοπό του δανείου, δηλαδή περιλαμβάνονται στεγαστικά, επισκευαστικά και καταναλωτικά δάνεια, αλλά και δάνεια προς ελεύθερους επαγγελματίες, αγρότες και ατομικές επιχειρήσεις, εφόσον εξασφαλίζονται με οικιστικό ακίνητο.[ii]

Αρχικά εξετάζεται ο βαθμός συμμόρφωσης των πιστωτικών ιδρυμάτων με τα δεσμευτικά όρια που θεσπίστηκαν για τον δείκτη δανειακής επιβάρυνσης κατά την έγκριση (Debt service to income at origination – DSTI-O) και τον δείκτη δανείου προς αξία κατά την έγκριση (Loan to value at origination – LTV-O) και το κατά πόσον αυτά αξιοποιούν τη δυνατότητα να χορηγούν δάνεια για οικιστικά ακίνητα καθ' υπέρβαση των παραπάνω δεσμευτικών ορίων.[iii] Σε επίπεδο τραπεζικού τομέα παρατηρείται συμμόρφωση με τα όρια και περιορισμένη χρήση της δυνατότητας για υπερβάσεις (βλ. Διάγραμμα 1).

Διάγραμμα 1 Ποσοστό δανείων άνω/κάτω των ορίων DSTI-O και LTV-O επί του συνολικού αριθμού δανείων

(ποσοστό %)

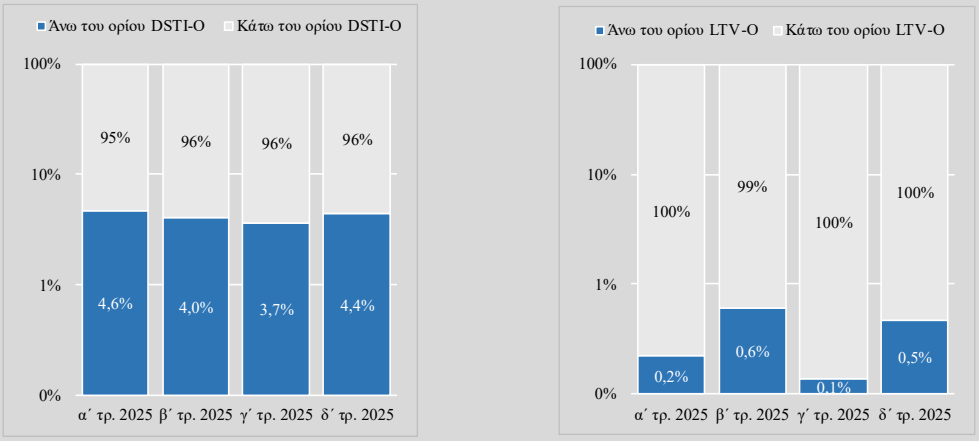

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Σημείωση: Έχει γίνει χρήση λογαριθμικής κλίμακας στον κάθετο άξονα.

Ειδικότερα, οι υπερβάσεις του δείκτη DSTI-O κυμάνθηκαν μεταξύ 3,7% και 4,6% επί του αριθμού των νέων δανείων για οικιστικά ακίνητα που εκταμιεύθηκαν εντός του 2025, ενώ οι υπερβάσεις του δείκτη LTV-O κυμάνθηκαν μεταξύ 0,1% και 0,6% για την ίδια περίοδο. Συνεπώς, η δυνατότητα των υπερβάσεων αξιοποιήθηκε περισσότερο στην περίπτωση του δείκτη DSTI-O, τα όρια του οποίου παρουσιάζονται πιο δεσμευτικά για τους δανειολήπτες, γεγονός που συνάδει με τα συμπεράσματα της ανάλυσης του Δείκτη Ικανότητας Στεγαστικής Χρηματοδότης (ΔΙΣΧ) για οριακή ή χαμηλή προσιτότητα κατοικίας ήδη από το έτος 2024.[iv]

Στη συνέχεια, εξετάζεται η εξέλιξη των νέων δανείων που αφορούν οικιστικό ακίνητο προκειμένου να διαπιστωθεί τυχόν συσταλτική επίδραση των μακροπροληπτικών μέτρων, η οποία δεν θα ήταν επιθυμητή μετά από 15 έτη διαρκούς απομόχλευσης στη στεγαστική πίστη.

Διάγραμμα 2 Εκταμιεύσεις δανείων για οικιστικά ακίνητα

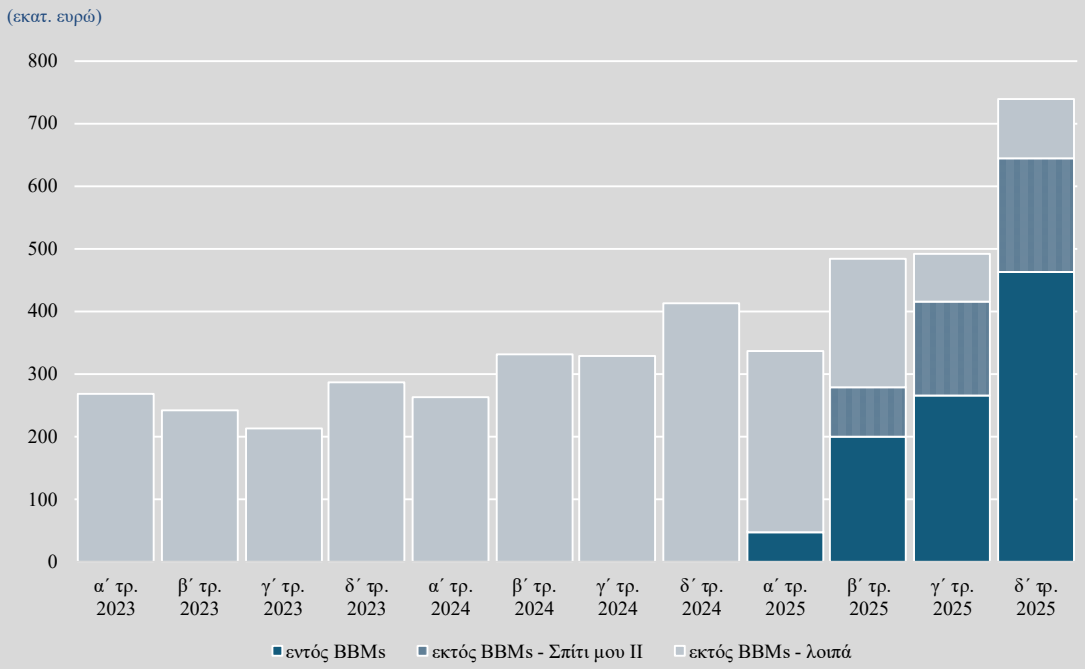

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Το 2025 οι εκταμιεύσεις δανείων για οικιστικά ακίνητα ανήλθαν σε 2 δισεκ. ευρώ, έναντι 1,3 δισεκ. ευρώ το προηγούμενο έτος, καταγράφοντας σημαντική άνοδο. Η αύξηση αυτή οφείλεται εν μέρει στις εκταμιεύσεις που σχετίζονται με το Πρόγραμμα "Σπίτι μου ΙΙ", οι οποίες για το 2025 ανήλθαν σε περίπου 0,4 δισεκ. ευρώ. Δεδομένου ότι οι εκταμιεύσεις δανείων έχουν αυξηθεί σε ετήσια βάση ακόμη και αν δεν προσμετρηθούν αυτές που συνδέονται με το Πρόγραμμα "Σπίτι μου ΙΙ", η εφαρμογή μακροπροληπτικών μέτρων δεν φαίνεται να προκαλεί σημαντικό περιορισμό της πρόσβασης σε τραπεζικό δανεισμό.

Τέλος, εξετάζεται αν η αύξηση των εκταμιεύσεων δανείων για οικιστικά ακίνητα που καταγράφηκε το 2025 συνοδεύθηκε από επιδείνωση του προφίλ κινδύνου των νέων δανείων. Το επίπεδο κινδύνου των νέων δανείων για οικιστικά ακίνητα μπορεί να εκτιμηθεί από την έκταση της ουράς (tail) της κατανομής κάθε δείκτη, δηλαδή από το μερίδιο που καταλαμβάνουν τα νέα δάνεια που χαρακτηρίζονται από ιδιαίτερα αυξημένες τιμές δεικτών στο σύνολο της ροής της περιόδου. Τα δάνεια που βρίσκονται στην ουρά της κατανομής χαρακτηρίζονται από αυξημένη αρχική διάρκεια, υψηλό δείκτη DSTI-O ή/και υψηλό δείκτη LTV-O και θεωρούνται πιο επιρρεπή σε αθέτηση, ιδιαίτερα σε ένα δυσμενές οικονομικό περιβάλλον.

Η διαχρονική συγκράτηση της ουράς της κατανομής των εξεταζόμενων δεικτών αποτελεί σαφή ένδειξη για την εφαρμογή συνετών πιστοδοτικών κριτηρίων εκ μέρους των πιστωτικών ιδρυμάτων και, κατ' επέκταση, για την αποτελεσματικότητα των μακροπροληπτικών μέτρων σχετικά με τη δανειακή επιβάρυνση. Η επιβεβαίωση της τήρησης αυτής της συνθήκης κρίνεται ιδιαίτερα κρίσιμη σε περιόδους πιστωτικής επέκτασης. Πράγματι, το 2025 η ουρά της κατανομής του

DSTI-O αντιστοιχεί στο 7,8% των νέων δανείων της περιόδου, έναντι 10,5% για την περίοδο 2023 έως 2024, καταγράφοντας μείωση κατά 2,7 ποσοστιαίες μονάδες. Ακόμη χαμηλότερη υπήρξε η έκταση της ουράς του DSTI-O για τα νέα δάνεια οικιστικών ακινήτων στα οποία είχαν εφαρμογή τα μακροπροληπτικά μέτρα για τη δανειακή επιβάρυνση (2025: 6,7%). Αντίστοιχα, παρατηρήθηκε μείωση της ουράς του δείκτη LTV-O, καθώς από 1,7% την περίοδο 2023-2024 περιορίστηκε στο 0,7% για το 2025. Αντιθέτως, η ουρά της κατανομής με βάση τη διάρκεια κατά την έκδοση παρουσίασε αύξηση κατά 3,4 ποσοστιαίες μονάδες (2025: 9,3%, 2023-2024: 5,9%), γεγονός που αποδίδεται στην απουσία σχετικού δεσμευτικού ορίου με βάση το ισχύον πλαίσιο για τα μακροπροληπτικά μέτρα σχετικά με τη δανειακή επιβάρυνση.

Διάγραμμα 3 Κατανομή των δεικτών DSTI-O , LTV-O και της διάρκειας κατά την έγκριση για τα νέα δάνεια για οικιστικά ακίνητα

(ποσοστό %)

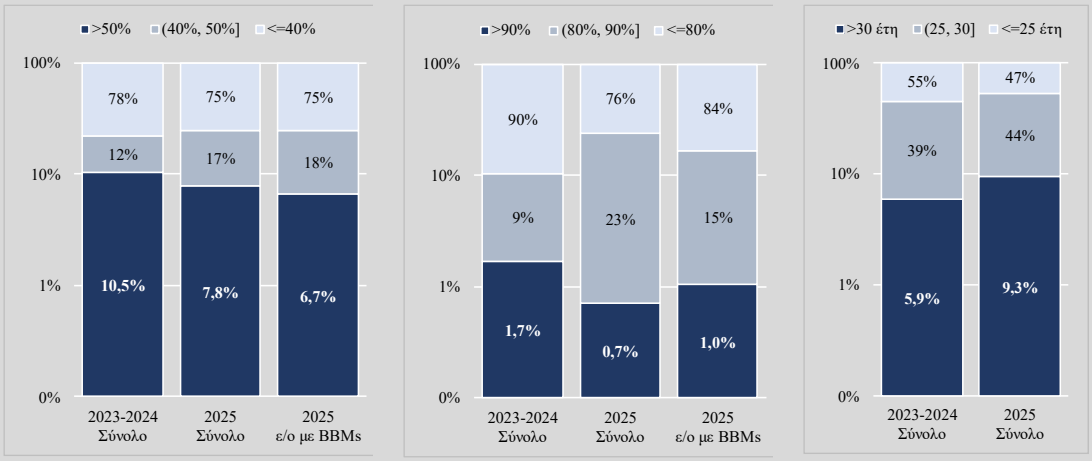

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Σημείωση: Έχει γίνει χρήση λογαριθμικής κλίμακας στον κάθετο άξονα.

Συμπερασματικά, σε επίπεδο τραπεζικού τομέα διαπιστώνεται, αφενός, συμμόρφωση με τα μακροπροληπτικά μέτρα για τη δανειακή επιβάρυνση που εφαρμόζονται σε επίπεδο δανειολήπτη, με περιορισμένη χρήση των ευχερειών που παρέχει το πλαίσιο, και αφετέρου ικανοποιητικός ρυθμός αύξησης των νέων εκταμιεύσεων. Το προφίλ πιστωτικού κινδύνου των νέων δανείων για οικιστικά ακίνητα παραμένει σε γενικές γραμμές συντηρητικό και τα εφαρμοζόμενα πιστοδοτικά κριτήρια συνετά, εξέλιξη στην οποία έχουν συμβάλει τα μακροπροληπτικά μέτρα.

Η Τράπεζα της Ελλάδος θα εξακολουθήσει να παρακολουθεί σε τακτική βάση τη συμμόρφωση των πιστωτικών ιδρυμάτων με τα μακροπροληπτικά μέτρα που έχουν θεσπιστεί, καθώς και την αποτελεσματικότητα των μέτρων αυτών. Επίσης, θα αξιολογεί τη σκοπιμότητα στοχευμένων παρεμβάσεων για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητάς τους, όπως για παράδειγμα η θέσπιση ορίου στη διάρκεια κατά την έγκριση.

[i] Βλ. Ενότητα IV Μακροπροληπτική πολιτική στην παρούσα Έκθεση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

[ii] Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής 231/3/15.07.2024 "Υιοθέτηση της Σύστασης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου της 31ης Οκτωβρίου 2016 σχετικά με την κάλυψη κενών στα στοιχεία που αφορούν ακίνητα (ΕΣΣΚ/2016/14), όπως έχει τροποποιηθεί με τη Σύσταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου της 21ης Μαρτίου 2019 (ΕΣΣΚ/2019/3) – Κατάργηση της Πράξης Εκτελεστικής Επιτροπής 175/1/29.07.2020 (ΦΕΚ Β΄ 3561/28.08.2020)".

[iii] Σύμφωνα με την ΠΕΕ 227/1/2024, ποσοστό έως 10% επί του συνολικού αριθμού των δανείων και λοιπών πιστώσεων που εγκρίνονται και έχουν έστω εν μέρει εκταμιευθεί εντός του εκάστοτε ημερολογιακού τριμήνου σε επίπεδο ιδρύματος ή οντότητας δύναται να υπερβαίνει τα ανώτατα επιτρεπόμενα όρια LTV-O και DSTI-O.

[iv] Βλ. Τράπεζα της Ελλάδος (2026), *Έκθεση του Διοικητή για το έτος 2025*, Ειδικό Θέμα 1 Κεφαλαίου IV, Απρίλιος.

3.5 ΣΥΝΔΥΑΣΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ

Σύμφωνα με τα πειραματικά[21] στοιχεία λογαριασμών κατανομής πλούτου που καταρτίζονται από το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ),[22] ο προσαρμοσμένος καθαρός πλούτος[23] ανά κάτοικο στην Ελλάδα για το γ΄ τρίμηνο του 2025 ανήλθε σε 93 χιλ. ευρώ, αυξημένος κατά 10,4% έναντι του γ΄ τριμήνου του 2024 (84,3 χιλ. ευρώ). Η αύξηση του προσαρμοσμένου καθαρού πλούτου προήλθε κατά κύριο λόγο από την άνοδο της αξίας των κατοικιών των νοικοκυριών κατά την εξεταζόμενη περίοδο. Άλλωστε, η σημαντικότερη συμβολή στο συνολικό καθαρό επίπεδο πλούτου προέρχεται από την αξία της κατοικίας (59,1% των προσαρμοσμένων περιουσιακών στοιχείων ανά κάτοικο). Ο προσαρμοσμένος δείκτης χρέους προς περιουσιακά στοιχεία διαμορφώθηκε σε 8,7% για το γ΄ τρίμηνο του 2025, καταγράφοντας βελτίωση κατά 62 μ.β. έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2024 (γ΄ τρίμηνο 2024: 9,3%) και παραμένοντας σε χαμηλότερο επίπεδο από τον μέσο όρο των χωρών της ζώνης του ευρώ (γ΄ τρίμηνο 2025: 10,4%).

Λαμβάνοντας υπόψη τους παραπάνω παράγοντες κινδύνου, η χρηματοοικονομική κατάσταση των νοικοκυριών δεν εγείρει ανησυχίες για τη διαφύλαξη της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα.

[21] Τα πειραματικά δεδομένα είναι οικονομικά και χρηματοοικονομικά δεδομένα που συλλέγονται και καταρτίζονται από την ΕΚΤ, η ποιότητα των οποίων δεν είναι εφάμιλλη των άλλων στατιστικών της ΕΚΤ, ωστόσο θεωρούνται επαρκώς αξιόπιστα ώστε να χρησιμοποιηθούν για σκοπούς νομισματικής πολιτικής και για τα υπόλοιπα καθήκοντα του ΕΣΚΤ.

[22] Βλ. Distributional Wealth Accounts.

[23] Ο καθαρός πλούτος ανά κάτοικο είναι η διαφορά μεταξύ του συνόλου των περιουσιακών του στοιχείων (χρηματοοικονομικών και μη χρηματοοικονομικών) και του συνόλου του χρέους του.

4. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

4.1 ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Το 2025 οι ελληνικές επιχειρήσεις κατέγραψαν αυξημένα έσοδα σε σχέση με το 2024. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ,[24] ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων ανήλθε σε 492,1 δισεκ. ευρώ, αυξημένος κατά 1,6% σε σχέση με το 2024 (Διάγραμμα ΙΙ.4).

Διάγραμμα ΙΙ.4 Εξέλιξη κύκλου εργασιών για το σύνολο των επιχειρήσεων και των δραστηριοτήτων της οικονομίας

(δισεκ. ευρώ)

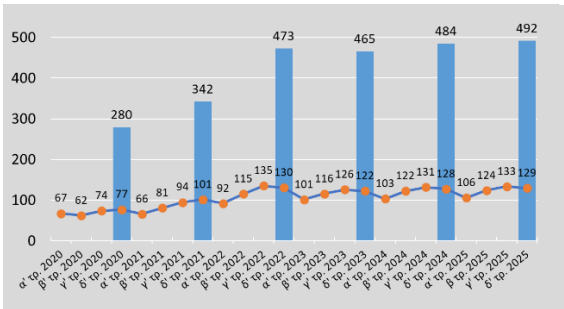

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ.

Σημείωση: Στη γραμμή εμφανίζονται τα στοιχεία σε τριμηνιαία συχνότητα και στις ράβδους σε εξαμηνιαία συχνότητα.

Η μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση του κύκλου εργασιών σε σχέση με το 2024 καταγράφηκε στις επιχειρήσεις του τομέα "Ορυχεία και λατομεία" (11,2%), και ακολούθησαν οι επιχειρήσεις του τομέα "Εκπαίδευση" (8,9%). Αντίθετα, μείωση κατά 11,6% παρουσίασε ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων του τομέα "Δημόσια Διοίκηση και Άμυνα, Υποχρεωτική Κοινωνική Ασφάλιση". Επισημαίνεται ότι οι δύο μεγαλύτεροι τομείς ως προς τη συμμετοχή τους στον συνολικό κύκλο εργασιών των επιχειρήσεων, ήτοι οι τομείς "Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο, Επισκευή Μηχανοκίνητων Οχημάτων και Μοτοσυκλετών" (37%) και "Μεταποίηση" (20%), κατέγραψαν αύξηση 1% και 1,7% αντίστοιχα

Το 2025 η κερδοφορία των ελληνικών μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, σε όρους λειτουργικού αποτελέσματος, βελτιώθηκε σε σχέση με το 2024. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ,[25] το ακαθάριστο λειτουργικό πλεόνασμα των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων αυξήθηκε κατά 6,6% το 2025 (έναντι αύξησης κατά 2,2% το 2024). Αντίστοιχα, το καθαρό λειτουργικό πλεόνασμα αυξήθηκε κατά 9,0% το 2025 (έναντι οριακής αύξησης κατά 0,2% το 2024). Κατά συνέπεια, η απόδοση του επιχειρηματικού τομέα σε όρους λειτουργικών κερδών, όπως εκφράζεται από το μερίδιο καθαρού κέρδους, δηλαδή τον λόγο του καθαρού λειτουργικού πλεονάσματος προς την καθαρή προστιθέμενη αξία, διαμορφώθηκε σε 27,3% το 2025, έναντι 26,9% το 2024, παραμένοντας σε υψηλό επίπεδο και πάνω από τον μέσο όρο της προ της πανδημίας τριετίας 2017-2019 (25,2%).

4.2 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΜΗ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΑΝΕΙΑΚΗ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗ

Η χρηματοδότηση των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων (ΜΧΕ) από τα εγχώρια νομισματικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (ΝΧΙ) αντιστοιχεί στο μεγαλύτερο μέρος της συνολικής χρηματοδότησης του ιδιωτικού τομέα (64%, βλ. Διάγραμμα ΙΙ.5). Ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής της χρηματοδότησης των ΜΧΕ από τα ΝΧΙ επιταχύνθηκε σημαντικά το 2025 (μέση τιμή 15,0%,

[24] Δελτίο Τύπου - Εξέλιξη κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων, δ΄ τρίμηνο 2025.

[25] Τριμηνιαίοι Μη Χρηματοοικονομικοί Λογαριασμοί Θεσμικών Τομέων για Μη Χρηματοοικονομικές Εταιρείες (S.11), δ΄ τρίμηνο 2025.

έναντι 9,5% το 2024), ενώ ειδικότερα τον Μάιο του 2025 διαμορφώθηκε στο υψηλότερο επίπεδο (17,4%) που έχει παρατηρηθεί από τις αρχές του 2009. Από τον Ιούνιο του 2025 παρατηρείται

Διάγραμμα Ι.5 Χρηματοδότηση εγχώριου ιδιωτικού τομέα από τα εγχώρια Νομισματικά Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα (NXI)

(δισεκ. ευρώ, ποσοστά %, Μάρτιος 2026)

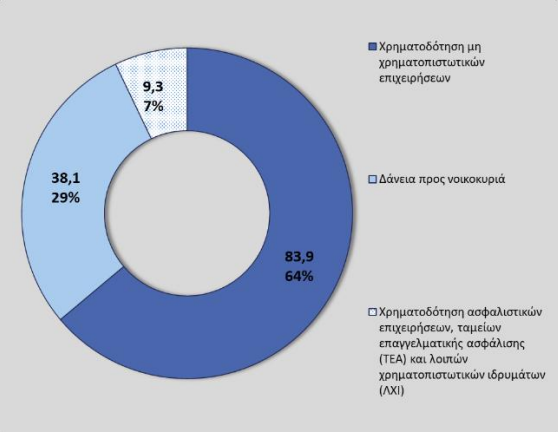

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Σημείωση: Υπόλοιπα συμπεριλαμβανομένων των τιτλοποιημένων δανείων και των εταιρικών ομολόγων.

Διάγραμμα Ι.6 Ρυθμός μεταβολής χρηματοδότησης προς τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις από τα εγχώρια NXI

(ποσοστά %, ετήσιοι ρυθμοί μεταβολής)

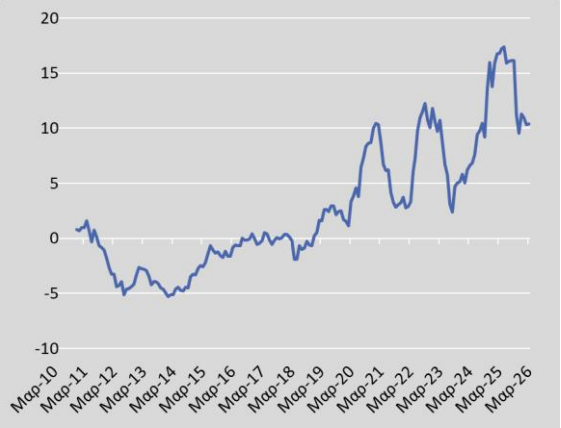

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Σημείωση: Οι ρυθμοί προκύπτουν από τις μεταβολές των υπολοίπων μετά από προσαρμογή για διαγραφές δανείων, συναλλαγματικές διαφορές, αναταξινομήσεις ή μεταβιβάσεις δανείων.

σταδιακά επιβράδυνση του ρυθμού μεταβολής, αν και παραμένει σε υψηλό επίπεδο (Μάρτιος 2026: 10,4%, βλ. Διάγραμμα Ι.6). Ο λόγος της χρηματοδότησης των ΜΧΕ προς το ΑΕΠ διαμορφώθηκε σε 32,9%, αυξημένος σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2024 (31,4%, βλ. Διάγραμμα Ι.7).

Σημαντική συμβολή στην παροχή επιχειρηματικών πιστώσεων παρείχαν τα προγράμματα συγχρηματοδότησης και εγγυοδοσίας αναπτυξιακών φορέων, καθώς και τα τραπεζικά δάνεια που εντάσσονται στον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Recovery and Resilience Facility – RRF). Το 2025 οι εκταμιεύσεις επιχειρηματικών δανείων από τα εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα που συνδέονται με χρηματοδοτικά εργαλεία ή με το δανειακό σκέλος του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αναλογούσαν σε 29% του συνόλου. Ειδικότερα, για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις οι νέες χορηγήσεις που συνδέονται με χρηματοδοτικά εργαλεία ή με δάνεια του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αποτελούσαν περίπου το 40%.

Διάγραμμα Ι.7 Χρηματοδότηση μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων προς ΑΕΠ (Δεκέμβριος 2010 – Δεκέμβριος 2025)

(δισεκ. ευρώ, ποσοστά %)

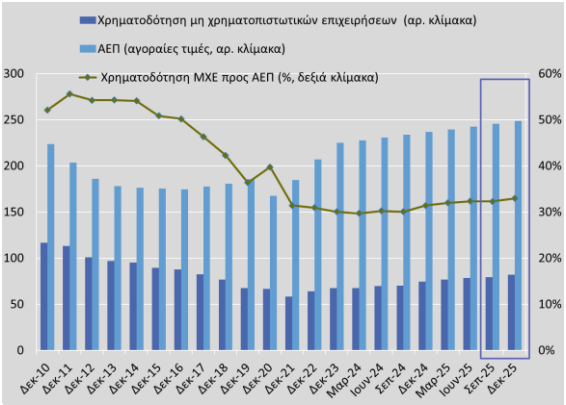

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, ΕΛΣΤΑΤ.

Σημείωση: Τα μεγέθη του ΑΕΠ εμφανίζονται σε ετησιοποιημένη βάση.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της Έρευνας Τραπεζικών Χορηγήσεων που δημοσιεύεται από την Τράπεζα της Ελλάδος σε τριμηνιαία βάση,[26] τα πιστωτικά κριτήρια των δανείων προς ΜΧΕ και οι συνολικοί όροι χορήγησης δανείων "έγιναν ως ένα βαθμό πιο χαλαρά/χαλαροί"[27] κατά τη διάρκεια του 2025. Η συνολική ζήτηση δανείων από ΜΧΕ "αυξήθηκε ως ένα βαθμό" κατά το ίδιο διάστημα, με τις προσδοκίες των τραπεζών να είναι πιο συγκρατημένες για το επόμενο τρίμηνο, αναμένοντας ελαφρώς αυξημένη ζήτηση. Επιπρόσθετα, οι παράγοντες που υποστήριξαν τη ζήτηση δανείων από ΜΧΕ είναι κυρίως οι "συγχωνεύσεις/εξαγορές και αναδιάρθρωση επιχειρήσεων", καθώς και τα "αποθέματα και κεφάλαια κίνησης" και η "αναχρηματοδότηση/αναδιάρθρωση και επαναδιαπραγμάτευση χρέους".

Επιπρόσθετα, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ συνέχισε κατά το πρώτο εξάμηνο του 2025 τον κύκλο μείωσης των βασικών επιτοκίων που ξεκίνησε τον Ιούνιο του 2024,[28] με αποτέλεσμα τον περιορισμό του κόστους δανεισμού για τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά στη ζώνη του ευρώ. Συγκεκριμένα, στην Ελλάδα το μέσο σταθμισμένο επιτόκιο νέων δανείων προς ΜΧΕ τον Δεκέμβριο του 2025 υποχώρησε κατά 127 μονάδες βάσης και διαμορφώθηκε σε 3,7%, έναντι 4,9% τον Δεκέμβριο του 2024, ενώ τον Φεβρουάριο του 2026 αυξήθηκε εκ νέου σε 4,1%. Αντίστοιχα, τον Δεκέμβριο του 2025 το μέσο σταθμισμένο επιτόκιο των υφιστάμενων δανείων προς ΜΧΕ μειώθηκε κατά 106 μονάδες βάσης σε 4,1%, από 5,2% τον Δεκέμβριο του 2024, και παρέμεινε σταθερό έως τον Φεβρουάριο του 2026 (βλ. Διάγραμμα ΙΙ.8).

Διάγραμμα ΙΙ.8 Μέσο σταθμισμένο επιτόκιο νέων και υφιστάμενων δανείων προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις από τα εγχώρια ΝΧΙ (Φεβρουάριος 2010 – Φεβρουάριος 2026)

(δισεκ. ευρώ)

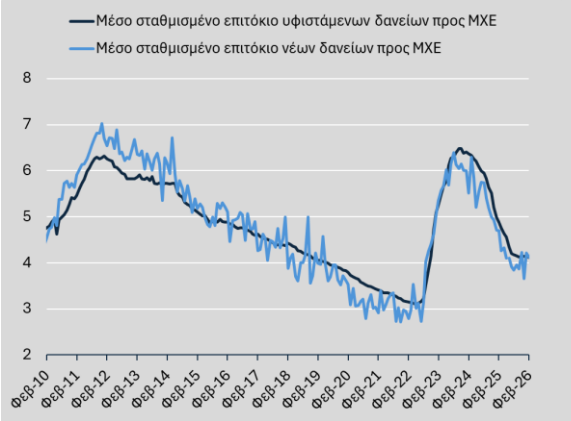

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Παράλληλα, οι ελληνικές ΜΧΕ προχώρησαν στην άντληση χρηματοδότησης με την έκδοση εταιρικών ομολόγων με χαμηλότερο κόστος, αξιοποιώντας τη μείωση των βασικών επιτοκίων της ΕΚΤ. Συγκεκριμένα, το 2025 πραγματοποιήθηκαν οκτώ νέες εκδόσεις ομολογιακών τίτλων, συνολικής αξίας 3,7 δισεκ. ευρώ. Επιπρόσθετα, επισημαίνεται ότι οι αποδόσεις των εταιρικών ομολόγων των ελληνικών ΜΧΕ ακολούθησαν πτωτική τάση κατά το 2025, η οποία συνεχίστηκε και στις αρχές του 2026. Ωστόσο, μετά την κλιμάκωση των γεωπολιτικών εντάσεων και το ξέσπασμα του πολέμου στη Μέση Ανατολή, καταγράφηκε αύξηση των αποδόσεων, αντίστοιχη με εκείνη των ευρωπαϊκών εταιρικών ομολόγων.

Οι ευνοϊκότερες συνθήκες χρηματοδότησης και η υποχώρηση του κόστους δανεισμού των επιχειρήσεων αντανακλώνται και στον δείκτη κόστους δανεισμού των ΜΧΕ στην Ελλάδα (composite cost-of-borrowing indicator for NFCs). Ο εν λόγω δείκτης, όπως υπολογίζεται από

[26] Η Έρευνα Τραπεζικών Χορηγήσεων διεξάγεται ανά τρίμηνο από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες της ευρωζώνης σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), σε δείγμα περίπου 150 τραπεζών από όλες τις χώρες της ευρωζώνης, το οποίο περιλαμβάνει τα τέσσερα σημαντικά πιστωτικά ιδρύματα της Ελλάδος.

[27] Επισημαίνεται ότι ο μέσος όρος των απαντήσεων των τραπεζών εκφράζεται σε μια κλίμακα από το 1 έως το 5, όπου: τα πιστωτικά κριτήρια/οι όροι χορήγησης δανείων 1="έγιναν σε μεγάλο βαθμό πιο αυστηροί", 2= "έγιναν ως έναν βαθμό πιο αυστηροί", 3= "παρέμειναν κατά βάση αμετάβλητοι", 4= "έγιναν ως έναν βαθμό πιο χαλαροί" και 5="έγιναν σε μεγάλο βαθμό πιο χαλαροί".

[28] Επισημαίνεται ότι κατά το πρώτο εξάμηνο του 2025 το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ μείωσε τα βασικά επιτόκια σωρευτικά κατά 100 μονάδες βάσης.

την ΕΚΤ,[29] υποχώρησε κατά 126 μονάδες βάσης και διαμορφώθηκε τον Δεκέμβριο του 2025 σε 3,7%, από 5% τον Δεκέμβριο του 2024. Αντίστοιχα, η τιμή του δείκτη για τις χώρες της ζώνης του ευρώ το εν λόγω διάστημα υποχώρησε κατά 63 μονάδες βάσης (από 4,4% τον Δεκέμβριο του 2024 σε 3,7% τον Δεκέμβριο του 2025). Ο εν λόγω δείκτης, αν και παραμένει στην Ελλάδα υψηλότερος από ό,τι στις περισσότερες χώρες της ζώνης του ευρώ, από το καλοκαίρι του 2024 συγκλίνει προς τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, με αποτέλεσμα τον Δεκέμβριο του 2025 η απόκλιση να έχει πλέον διαμορφωθεί σε 16 μ.β. (από 63 μ.β. τον Δεκέμβριο του 2024).

Οι προκλήσεις για τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις από τις αρχές του 2026 συνδέονται κυρίως με την αυξημένη αβεβαιότητα στο διεθνές περιβάλλον, η οποία απορρέει από την άνοδο του προστατευτισμού στις εμπορικές συναλλαγές και τη διατήρηση των αυξημένων γεωπολιτικών εντάσεων, συμπεριλαμβανομένου του πολέμου στη Μέση Ανατολή. Οι παράγοντες αυτοί θα επηρεάσουν το διεθνές εμπόριο, ενδέχεται να διαταράξουν τις εφοδιαστικές αλυσίδες και να συντηρήσουν τις πληθωριστικές πιέσεις, επιβαρύνοντας συνολικά το επιχειρηματικό περιβάλλον. Τα παραπάνω δύνανται να επηρεάσουν τις βασικές ευρωπαϊκές αγορές και, κατ' επέκταση, τη ζήτηση και για τα ελληνικά αγαθά και υπηρεσίες, ενώ η αύξηση του κόστους ενέργειας θα εντείνει τις πιέσεις στο κόστος παραγωγής. Παράλληλα, η παρατεταμένη αβεβαιότητα μπορεί να περιορίσει τις ξένες άμεσες επενδύσεις και να οδηγήσει σε αναβολή επιχειρηματικών αποφάσεων, επηρεάζοντας συνολικά τις επενδυτικές προοπτικές και τη δυναμική ανάπτυξης των επιχειρήσεων.

Ως προς τις προοπτικές της χρηματοδότησης των ΜΧΕ θετικά αναμένεται να συμβάλλουν η διατήρηση ικανοποιητικού ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης το 2026 καθώς και η απορρόφηση των πόρων του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και των προγραμμάτων συγχρηματοδότησης και εγγυοδοσίας της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

[29] Βλ. ECB, MFI interest rates και Methodological Note.

5. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΓΧΩΡΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΑΓΟΡΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Το 2025 και τους πρώτους μήνες του 2026 οι κυριότεροι διεθνείς χρηματιστηριακοί δείκτες ανήλθαν σε νέα ιστορικώς υψηλά επίπεδα, παρά τις περιόδους υψηλής μεταβλητότητας εξαιτίας της ανόδου του εμπορικού προστατευτισμού, των γεωπολιτικών εντάσεων και των πολεμικών συρράξεων.

Στην Ελλάδα, ο Γενικός Δείκτης Τιμών του Χρηματιστηρίου Αθηνών (ΓΔΧΑ) κατέγραψε το 2025 απόδοση 44,3%, υπεραποδίδοντας έναντι των περισσότερων ευρωπαϊκών δεικτών.[30] Η άνοδος τροφοδοτήθηκε από το ευνοϊκό μακροοικονομικό περιβάλλον, τις διαδοχικές αναβαθμίσεις της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας,[31] τη δημοσιονομική σταθερότητα και την περαιτέρω βελτίωση των θεμελιωδών μεγεθών του τραπεζικού τομέα, ο οποίος πρωταγωνίστησε στην άνοδο, με τον Τραπεζικό Δείκτη να καταγράφει απόδοση 78%. Σημαντικές εξελίξεις αποτέλεσαν η απόκτηση της πλειοψηφίας των μετοχών της εταιρίας "Ελληνικά Χρηματιστήρια – Χρηματιστήριο Αθηνών" από τον όμιλο Euronext, καθώς και η αναβάθμιση της ελληνικής χρηματιστηριακής αγοράς από διεθνείς οίκους παροχής δεικτών, γεγονότα που ενίσχυσαν περαιτέρω την εμπιστοσύνη των επενδυτών στις μακροπρόθεσμες προοπτικές της ελληνικής κεφαλαιαγοράς. Ειδικότερα, τον Ιούλιο του 2025 ο παγκόσμιος πάροχος χρηματιστηριακών δεικτών S&P Dow Jones Indices (S&P DJI) πρότεινε την αναβάθμιση της ελληνικής κεφαλαιαγοράς από αναδυόμενη σε ανεπτυγμένη με ισχύ από τον Σεπτέμβριο του 2026. Επίσης, τον Οκτώβριο του 2025, η FTSE Russell[32] ανακοίνωσε την αναβάθμιση της Ελλάδας στις ανεπτυγμένες χρηματιστηριακές αγορές, με ισχύ από τον Σεπτέμβριο του 2026. Αντίστοιχα, η Morgan Stanley ανακοίνωσε τον Μάρτιο του 2026 την αναβάθμιση της ελληνικής χρηματιστηριακής αγοράς από αναδυόμενη σε ανεπτυγμένη και τη συμπερίληψή της στον Morgan Stanley Composite Index (MSCI) με ισχύ από τον Μάιο του 2027. Τέλος, τον Απρίλιο του 2026, η STOXX αναβάθμισε την Ελλάδα σε ανεπτυγμένη αγορά, με ισχύ από τις 21 Σεπτεμβρίου 2026.

Ωστόσο, η συνεχιζόμενη γεωπολιτική κρίση στη Μέση Ανατολή έχει προκαλέσει εκ νέου αυξημένη μεταβλητότητα στις παγκόσμιες και τις ευρωπαϊκές χρηματιστηριακές αγορές τους πρώτους μήνες του 2026 (βλ. Διάγραμμα ΙΙ.9), αναδεικνύοντας τον κίνδυνο απότομης αναπροσαρμογής των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων διεθνώς.

Διάγραμμα ΙΙ.9 Μεταβλητότητα χρηματιστηριακών αγορών σε Ευρώπη και ΗΠΑ

(1.1.2025-15.4.2026, ημερήσιες τιμές)

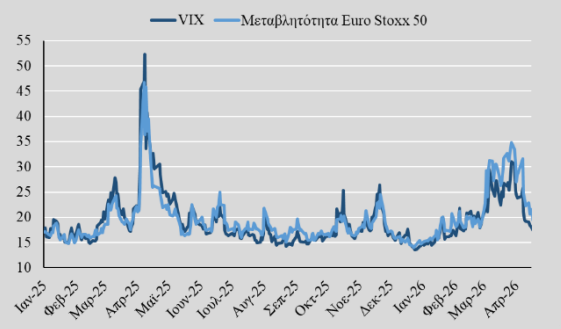

Πηγή: Bloomberg.

[30] Βασικοί ευρωπαϊκοί χρηματιστηριακοί δείκτες με τη μεγαλύτερη απόδοση το 2025: Hungarian Traded Index: 59,7%, Prague Stock Exchange Index: 52,6%, Slovenian Blue Chip Index: 50,3%.

[31] DBRS Morningstar, 5.9.2025: επιβεβαίωση BBB, σταθερή προοπτική, Fitch, 14.11.2025: BBB, σταθερή προοπτική, από BBB-, θετική προοπτική, S&P, 18.4.2025: BBB, σταθερή προοπτική, από BBB-, θετική προοπτική, Moody's, 14.3.2025: Baa3, σταθερή προοπτική, από Ba1, θετική προοπτική και Scope Ratings, 7.11.2025: BBB, θετική προοπτική, από BBB, σταθερή προοπτική.

[32] Ειδικότερα, η FTSE Russell ανακοίνωσε την αναβάθμιση της Ελλάδας από την κατηγορία Advanced Emerging σε Developed Market (Ανεπτυγμένη Αγορά) στους δείκτες FTSE GEIS με ισχύ από 21 Σεπτεμβρίου 2026.

Στις προηγμένες οικονομίες η νομισματική πολιτική κατέστη σταδιακά λιγότερο περιοριστική, καθώς οι κεντρικές τράπεζες συνέχισαν τον κύκλο μείωσης των επιτοκίων που είχε ξεκινήσει το 2024, αντανακλώντας την πρόοδο στην αποκλιμάκωση του πληθωρισμού. (βλ. Διάγραμμα Ι.10). Η βαθμιαία αποκλιμάκωση των βασικών επιτοκίων συνεχίστηκε με διαφοροποιημένους ρυθμούς και κατά τη διάρκεια του 2025, ενώ μέχρι τώρα το 2026 δεν έχει σημειωθεί κάποια μεταβολή. Συγκεκριμένα, η ΕΚΤ μείωσε το επιτόκιο της διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων σωρευτικά κατά 200 μονάδες βάσης από τον Ιούνιο του 2024 έως τον Ιούνιο του 2025, διαμορφώνοντάς το στο 2%. Η Τράπεζα της Αγγλίας προχώρησε σε συνολική μείωση του βασικού της επιτοκίου κατά 100 μονάδες βάσης σε τέσσερις διαδοχικές φάσεις κατά τη διάρκεια του 2025, με το επιτόκιο να διαμορφώνεται στο 3,75%. Αντίστοιχα, η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (Fed) μείωσε το εύρος-στόχο του βασικού της επιτοκίου κατά 75 μονάδες βάσης το 2025, με τρεις μειώσεις των 25 μ.β. εκάστη, και το 2026 διατήρησε τα επιτόκια αμετάβλητα στο εύρος 3,50%-3,75%.

Διάγραμμα Ι.10 Βασικά επιτόκια κεντρικών τραπεζών

(1.8.2022-15.4.2026, ημερήσιες τιμές)

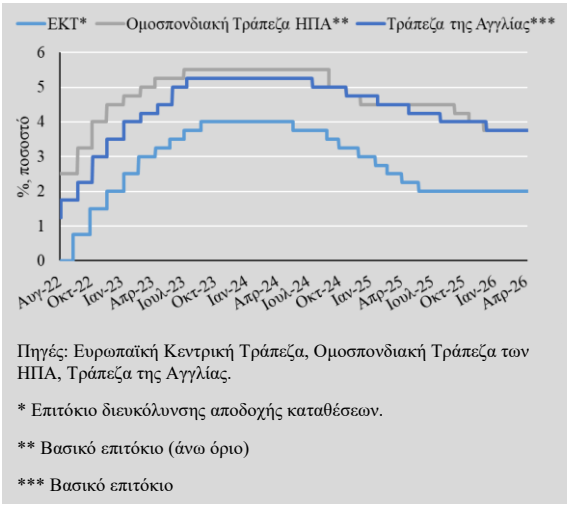

Πηγές: Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ, Τράπεζα της Αγγλίας.

* Επιτόκιο διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων.

** Βασικό επιτόκιο (άνω όριο)

*** Βασικό επιτόκιο

Στη ζώνη του ευρώ, εντός του 2025 αυξήθηκαν οι αποδόσεις των κρατικών ομολόγων αναφοράς για λόγους που σχετίζονται με εξελίξεις στη Γερμανία και τη Γαλλία. Συγκεκριμένα, οι αποδόσεις των γερμανικών κρατικών ομολόγων αυξήθηκαν σημαντικά τον Μάρτιο του 2025, μετά την ανακοίνωση σχεδίων δημοσιονομικής επέκτασης από την κυβέρνηση. Επίσης, το γ΄ τρίμηνο του 2025 αυξήθηκαν οι αποδόσεις των γαλλικών κρατικών ομολόγων, καθώς η κυβερνητική αστάθεια επέτεινε, έστω και πρόσκαιρα, τις ανησυχίες των επενδυτών σχετικά με την ασκούμενη δημοσιονομική πολιτική στη Γαλλία. Οι αποδόσεις των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου παρουσίασαν μικρή άνοδο ενσωματώνοντας μόνο εν μέρει την ανοδική τάση που ακολούθησαν οι αποδόσεις των ομολόγων αναφοράς της ζώνης του ευρώ (βλ. Διάγραμμα Ι.11). Έτσι, η διαφορά της απόδοσης (spread) του δεκαετούς ομολόγου του Ελληνικού Δημοσίου έναντι του αντίστοιχου γερμανικού (Bund) μειώθηκε από 85 μ.β. στις αρχές Ιανουαρίου 2025 σε 59 μ.β. στις 31 Δεκεμβρίου 2025, ενώ η σύρραξη στη Μέση Ανατολή είχε ως αποτέλεσμα την εκ νέου αύξησή της (15 Απρίλιου 2026: 74,5 μ.β.).

Διάγραμμα Ι.11 Αποδόσεις ελληνικών και γερμανικών ομολόγων 10ετούς διάρκειας

(1.1.2025-15.4.2026, ημερήσιες τιμές, ποσοστά %)

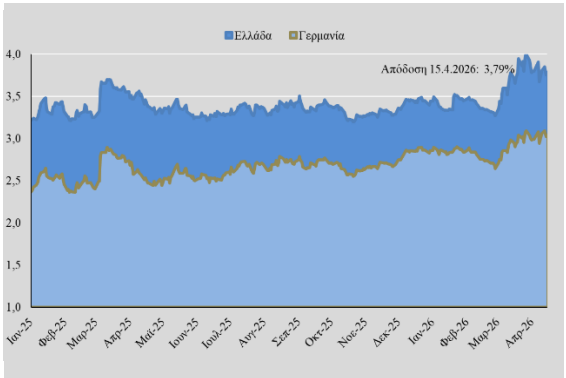

Πηγή: Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους.

Παράλληλα, οι αποδόσεις των ομολόγων των ελληνικών τραπεζών παρουσίασαν μικρή άνοδο το 2025, η οποία συνεχίστηκε και το α΄ τρίμηνο του 2026. Ωστόσο, κατόπιν των αναβαθμίσεων, όλες οι ελληνικές σημαντικές τράπεζες ανήκουν πλέον στην επενδυτική κατηγορία, γεγονός που

λειτουργεί υποστηρικτικά εν μέσω αυξημένης αβεβαιότητας διεθνώς. Πλέον οι αποδόσεις των ομολόγων υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας των ελληνικών τραπεζών μεταβάλλονται σε συνάρτηση με τις αντίστοιχες των ευρωπαϊκών τραπεζών με αξιολόγηση BBB. Την περίοδο Ιανουαρίου 2025 - Απριλίου 2026 οι ελληνικές τράπεζες άντλησαν συνολικά περίπου 9,7 δισεκ. ευρώ από εκδόσεις ομολόγων, με μεσοσταθμικό επιτόκιο έκδοσης 3,2% (για ομόλογα υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας – senior), 4,72% (για μέσα της κατηγορίας 2 – Tier 2) και 6,07% (για πρόσθετα μέσα της κατηγορίας 1 – Additional Tier 1), αντίστοιχα.

III. ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

1. ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Το ενεργητικό των ελληνικών τραπεζικών ομίλων διαμορφώθηκε σε 375,2 δισεκ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2025, αυξημένο κατά 8,8% σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2024 (βλ. Πίνακα ΙΙΙ.1), κυρίως λόγω της οργανικής επέκτασης, ενώ σε μικρότερο βαθμό συνέβαλαν οι εξαγορές (π.χ. Εθνική Ασφαλιστική, Astrobank).

Πίνακας ΙΙΙ.1 Διάρθρωση του ενεργητικού και του παθητικού των ελληνικών εμπορικών τραπεζικών ομίλων

(εκατ. ευρώ, ποσοστά%)

Ενεργητικό	2024	%	2025	%	Μεταβολή
Ταμείο και διαθέσιμα στην κεντρική τράπεζα	34.335	10,0	35.023	9,3	687
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	9.676	2,8	11.660	3,1	1.984
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	177.270	51,4	193.726	51,6	16.457
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	3.591	1,0	2.840	0,8	-750
Χρεόγραφα	79.378	23,0	89.997	24,0	10.620
Συμμετοχές, ενσώματες και ασώματες ακινητοποιήσεις	11.988	3,5	13.554	3,6	1.565
Στοιχεία ενεργητικού διαθέσιμα προς πώληση	3.036	0,9	2.383	0,6	-654
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	25.709	7,5	26.000	6,9	291
Σύνολο	**344.983**	**100,0**	**375.183**	**100,0**	**30.200**
Παθητικό	**2024**	**%**	**2025**	**%**	**Μεταβολή**
Καταθέσεις πελατών	263.186	76,3	280.109	74,7	16.923
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	13.598	3,9	17.240	4,6	3.642
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	3.585	1,0	3.001	0,8	-584
Εκδοθείσες ομολογίες και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	18.675	5,4	21.491	5,7	2.816
Στοιχεία παθητικού διαθέσιμα προς πώληση	1.186	0,3	1.285	0,3	99
Λοιπές υποχρεώσεις	8.998	2,6	11.986	3,2	2.988
Ίδια κεφάλαια	35.755	10,4	40.072	10,7	4.317
Σύνολο	**344.983**	**100,0**	**375.183**	**100,0**	**30.200**

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Σημείωση: Τα συγκριτικά οικονομικά μεγέθη εμφανίζονται αναμορφωμένα ως αποτέλεσμα αναταξινομήσεων που πραγματοποιήθηκαν στις Οικονομικές Καταστάσεις.

Αναλυτικότερα, οι μεταβολές στο ύψος και στη διάρθρωση του ενεργητικού (βλ. Διάγραμμα ΙΙΙ.1) οφείλονται κυρίως:

α) στην αύξηση των υπολοίπων των δανείων μετά από προβλέψεις κατά 16,5 δισεκ. ευρώ, καθώς οι εκταμιεύσεις δανείων υπερέβησαν τη μείωση των υπολοίπων εξαιτίας των αποπληρωμών. Κατά συνέπεια, το ποσοστό συμμετοχής των δανείων στο σύνολο του ενεργητικού αυξήθηκε οριακά (Δεκέμβριος 2025: 51,6%, Δεκέμβριος 2024: 51,4%),

β) στην αύξηση των χρεογράφων κατά 10,6 δισεκ. ευρώ, κυρίως από την αύξηση των θέσεων σε ομόλογα ξένων κρατών, με αποτέλεσμα να αυξηθεί το ποσοστό συμμετοχής των χρεογράφων στο σύνολο του ενεργητικού (Δεκέμβριος 2025: 24,0%, Δεκέμβριος 2024: 23,0%).

Διάγραμμα ΙΙΙ.1 Διάρθρωση του ενεργητικού των ελληνικών τραπεζικών ομίλων

(ποσοστά)

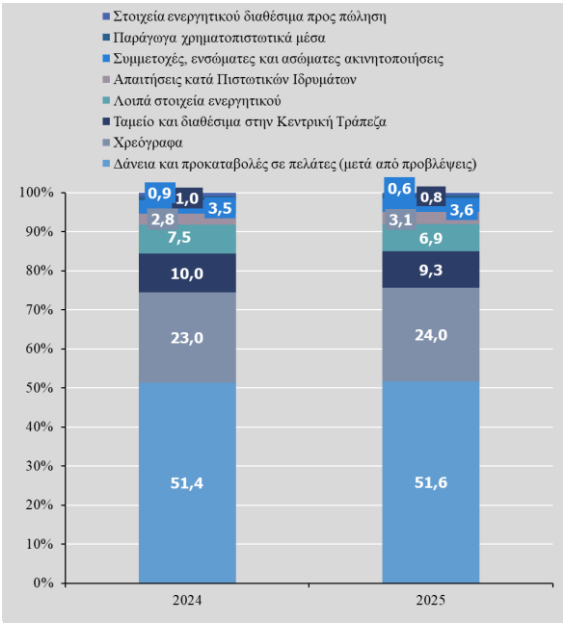

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Διάγραμμα ΙΙΙ.2 Διάρθρωση του παθητικού των ελληνικών τραπεζικών ομίλων

(ποσοστά)

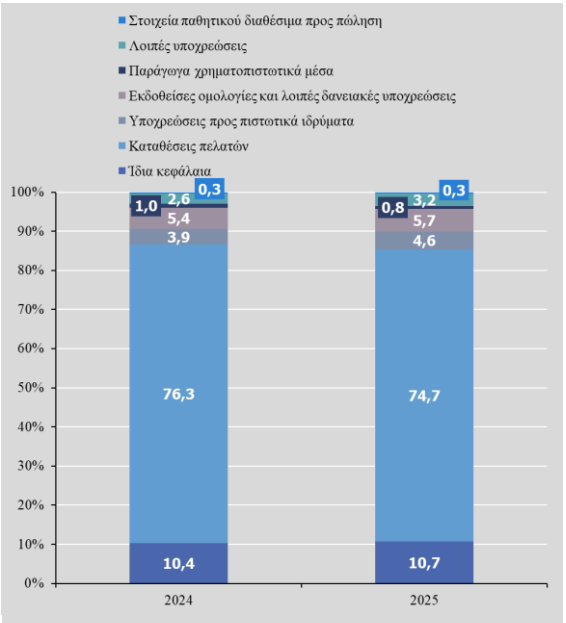

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Η μεταβολή στην πλευρά του παθητικού (βλ. Διάγραμμα ΙΙΙ.2) οφείλεται κυρίως:

α) στην αύξηση των καταθέσεων πελατών κατά 16,9 δισεκ. ευρώ κυρίως στην Ελλάδα. Ωστόσο, η συμμετοχή των καταθέσεων ως ποσοστό του παθητικού μειώθηκε (Δεκέμβριος 2025: 74,7%, Δεκέμβριος 2024: 76,3%),

β) στην αύξηση των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζικών ομίλων κατά 4,3 δισεκ. ευρώ, κυρίως λόγω της αύξησης των αποτελεσμάτων εις νέον και της έκδοσης πρόσθετων κεφαλαιακών μέσων της κατηγορίας 1 (Additional Tier 1 capital instruments). Αυτό οδήγησε σε αύξηση του ποσοστού συμμετοχής των ιδίων κεφαλαίων στο σύνολο του παθητικού (Δεκέμβριος 2025: 10,7%, Δεκέμβριος 2024: 10,4%),

γ) στην αύξηση των υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα κατά 3,6 δισεκ. ευρώ λόγω της αύξησης των συμφωνιών επαναγοράς. Συνεπώς, αυξήθηκε το ποσοστό συμμετοχής των υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα στο σύνολο του παθητικού (Δεκέμβριος 2025: 4,6%, Δεκέμβριος 2024: 3,9%),

δ) στην αύξηση των λοιπών υποχρεώσεων κατά 3,0 δισεκ. ευρώ λόγω ενσωμάτωσης στοιχείων παθητικού από συγχωνεύσεις και εξαγορές, με αποτέλεσμα την αύξηση του ποσοστού των λοιπών υποχρεώσεων στο σύνολο του παθητικού (Δεκέμβριος 2025: 3,2%, Δεκέμβριος 2024: 2,6%),

ε) Στην αύξηση των εκδοθεισών ομολογιών και λοιπών δανειακών υποχρεώσεων κατά 2,8 δισεκ. ευρώ. Κατά συνέπεια, το ποσοστό συμμετοχής των εκδοθεισών ομολογιών και λοιπών δανειακών υποχρεώσεων στο σύνολο του παθητικού αυξήθηκε (Δεκέμβριος 2025: 5,7%, Δεκέμβριος 2024: 5,4%).

2. ΚΙΝΔΥΝΟΙ

2.1 ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

Εξέλιξη βασικών μεγεθών

Το 2025 η ποιότητα του δανειακού χαρτοφυλακίου των πιστωτικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα βελτιώθηκε περαιτέρω. Το απόθεμα των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) διαμορφώθηκε σε 5,7 δισεκ. ευρώ, μειωμένο κατά 5,2% ή 310 εκατ. ευρώ σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2024 με στοιχεία σε ατομική βάση, εντός ισολογισμού[33] (βλ. Πίνακα ΙΙΙ.2). Σημειώνεται ότι η σωρευτική μείωση των ΜΕΔ σε σχέση με το υψηλότερο επίπεδό τους, που καταγράφηκε τον Μάρτιο του 2016, έφθασε το 94,7% ή 101,5 δισεκ. ευρώ.

Πίνακας ΙΙΙ.2 Βασικά μεγέθη – Συνολικό χαρτοφυλάκιο

(εκατ. ευρώ, στοιχεία εντός ισολογισμού)	Δεκ. 2024	Δεκ. 2025
Ανάλυση ΜΕΔ		
Σύνολο δανείων	158.797	171.853
Εξυπηρετούμενα δάνεια	152.808	166.175
Μη εξυπηρετούμενα δάνεια	5.988	5.679
Αβέβαιης είσπραξης	2.015	1.945
Σε καθυστέρηση > 90 ημερών	2.395	2.062
91-180 ημέρες	310	362
181-360 ημέρες	324	356
>1 έτος	1.761	1.344
Καταγγελμένες απαιτήσεις	1.579	1.671
Ανάλυση δανείων υπό ρύθμιση		
Ρυθμισμένα δάνεια	5.459	4.051
Ρυθμισμένα εξυπηρετούμενα δάνεια	3.405	2.059
Ρυθμισμένα μη εξυπηρετούμενα δάνεια	2.055	1.992
Ανάλυση συσσωρευμένων προβλέψεων και εξασφαλίσεων		
Συσσωρευμένες προβλέψεις για μη εξυπηρετούμενα δάνεια	2.441	2.170
Σύνολο εξασφαλίσεων	99.285	98.844
Εξασφαλίσεις σε εξυπηρετούμενα δάνεια	95.231	94.815
Εξασφαλίσεις σε μη εξυπηρετούμενα δάνεια	4.054	4.029
Αβέβαιης είσπραξης	1.392	1.506
Σε καθυστέρηση > 90 ημερών	1.546	1.334
Καταγγελμένες απαιτήσεις	1.116	1.188
Εξασφαλίσεις σε μη εξυπηρετούμενα δάνεια υπό ρύθμιση	1.398	1.554
Ανάλυση ροών μη εξυπηρετούμενων δανείων και διαγραφών	**Δεκ. 2024**	**Δεκ. 2025**
Ροές μη εξυπηρετούμενων δανείων περιόδου	1.025	1.357
Ροές προς εξυπηρετούμενα δάνεια περιόδου	-1.314	-836
Ροές από εξυπηρετούμενα δάνεια περιόδου	2.339	2.193
Διαγραφές περιόδου	419	299
εκ των οποίων διαγραφές καταγγελμένων απαιτήσεων	304	153

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

[33] Σε ενοποιημένη βάση, το απόθεμα των ΜΕΔ διαμορφώθηκε στα 6,1 δισεκ. ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση κατά 6,2% ή 406 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2024.

Η μείωση των ΜΕΔ το 2025 οφείλεται κυρίως σε εισπράξεις, πωλήσεις και διαγραφές δανείων[34] (βλ. Διάγραμμα ΙΙΙ.3), ενώ οι ρευστοποιήσεις καλυμμάτων ήταν περιορισμένες.

Διάγραμμα ΙΙΙ.3 Εξέλιξη μη εξυπηρετούμενων δανείων 2025

(δισεκ. ευρώ)

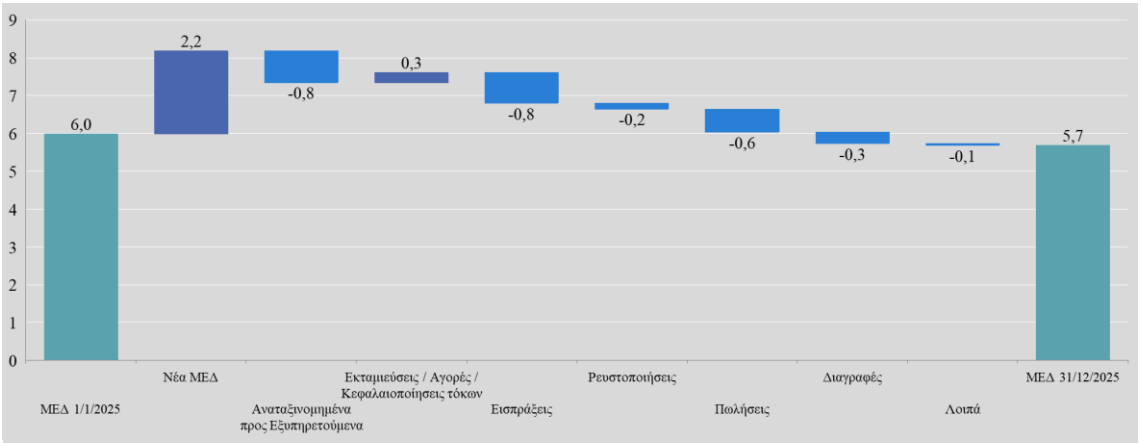

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Σημειώσεις: Στις κατηγορίες "Ρευστοποιήσεις" και "Πωλήσεις" συμπεριλαμβάνονται τυχόν ποσά μερικής διαγραφής που σχετίζονται με τις εν λόγω κατηγορίες. Η κατηγορία "Διαγραφές" περιλαμβάνει αμιγώς διαγραφές δανείων. Οι συναλλαγές πώλησης ΜΕΔ απευθείας ή μέσω τιτλοποιήσεων περιλαμβάνονται στις κατηγορίες "Πωλήσεις" και "Λοιπά". Η κατηγορία "Εκταμιεύσεις/Αγορές/ Κεφαλαιοποιήσεις τόκων" περιλαμβάνει τους δεδουλευμένους τόκους, την αγορά δανείων και την κεφαλαιοποίηση καθυστερούμενων οφειλών.

Εντούτοις, επισημαίνεται ότι η καθαρή εισροή νέων ΜΕΔ το 2025 (το άθροισμα των "νέων ΜΕΔ" και των "εκταμιεύσεων" μείον τα "αναταξινομημένα προς εξυπηρετούμενα") (βλ. Διάγραμμα ΙΙΙ.3) είναι θετική.

Ο λόγος των ΜΕΔ προς το σύνολο των δανείων σε ατομική βάση διαμορφώθηκε σε 3,3% τον Δεκέμβριο του 2025, έναντι 3,8% το 2024, γεγονός που οφείλεται τόσο στη μείωση των ΜΕΔ όσο και στην πιστωτική επέκταση. Το ποσοστό αυτό είναι το χαμηλότερο από την ένταξη της Ελλάδος στη ζώνη του ευρώ και έχει συγκλίνει σημαντικά με τον μέσο όρο των σημαντικών τραπεζών στην Τραπεζική Ένωση.

Επιπλέον, η ποιότητα του χαρτοφυλακίου αντανακλάται στην κατανομή των δανείων ανά στάδιο ανάλογα με το επίπεδο πιστωτικού κινδύνου, σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 9 (ΔΠΧΑ 9). Το 2025, σε σύγκριση με το 2024, παρατηρείται μείωση των δανείων με τον μεγαλύτερο πιστωτικό κίνδυνο (στάδιο 3) λόγω της μείωσης των ΜΕΔ, αλλά και ποσοστιαία αύξηση των δανείων με τον μικρότερο πιστωτικό κίνδυνο (στάδιο 1) λόγω της πιστωτικής επέκτασης (βλ. Διάγραμμα ΙΙΙ.4).

Διάγραμμα ΙΙΙ.4 Κατανομή αποθέματος δανείων ανά στάδιο κατά ΔΠΧΑ 9

(ποσοστά %)

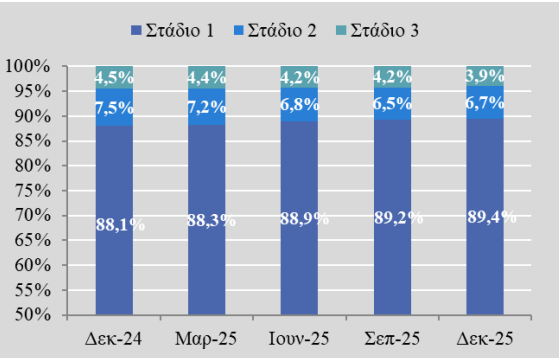

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

[34] Σημειώνεται ότι στις πωλήσεις χαρτοφυλακίων έχουν συμπεριληφθεί και τα χαρτοφυλάκια που έχουν μεταφερθεί στο χαρτοφυλάκιο "διαθέσιμων προς πώληση" (Held For Sale).

Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης των ΜΕΔ

Σχετικά με τους δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης της διαχείρισης των ΜΕΔ, στο τέλος του 2025 παρατηρούνται τα εξής (βλ. Πίνακα ΙΙΙ.3):

Πίνακας ΙΙΙ.3 Βασικοί δείκτες ποιότητας χαρτοφυλακίου δανείων

(ποσοστά %, στοιχεία εντός ισολογισμού)	Δεκ. 2024	Δεκ. 2025
Δείκτες ποιότητας χαρτοφυλακίου (%)		
Δείκτης μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ)	3,8	3,3
Δείκτης δανείων σε καθυστέρηση > 90 ημερών	2,5	2,2
Δείκτες διάρθρωσης καθυστερήσεων ως προς σύνολο ΜΕΔ (%)		
Αβέβαιης είσπραξης	33,6	34,3
Ανοίγματα σε καθυστέρηση > 90 ημερών	40,0	36,3
91-180 ημέρες	5,2	6,4
181-360 ημέρες	5,4	6,3
>1 έτους	29,4	23,7
Καταγγελμένες απαιτήσεις	26,4	29,4
Δείκτες ρυθμίσεων ως προς σύνολο ανοιγμάτων (%)		
Δάνεια υπό ρύθμιση	3,4	2,4
Εξυπηρετούμενα δάνεια υπό ρύθμιση	2,1	1,2
Μη εξυπηρετούμενα δάνεια υπό ρύθμιση	1,3	1,2
Δείκτες κάλυψης μη εξυπηρετούμενων δανείων και διαγραφών (%)		
Δείκτης κάλυψης ΜΕΔ από προβλέψεις	40,8	38,2
Δείκτης διαγραφών έτους ως προς σύνολο δανείων	0,3	0,2
Δείκτης διαγραφών έτους ως προς ΜΕΔ	7,0	5,3
Δείκτης κάλυψης ΜΕΔ από εξασφαλίσεις	67,7	71,0
Δείκτης κάλυψης μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων υπό ρύθμιση από εξασφαλίσεις	68,0	78,0
Δείκτης κάλυψης μη εξυπηρετούμενων δανείων από προβλέψεις και εξασφαλίσεις	108,5	109,2
Τριμηνιαίος δείκτης αθέτησης και ρυθμός αποκατάστασης (%)	**δ΄ τρ. 2024**	**δ΄ τρ. 2025**
Δείκτης αθέτησης	0,4	0,5
Ρυθμός αποκατάστασης της τακτικής εξυπηρέτησης δανείων	3,9	3,7
Κόστος πιστωτικού κινδύνου		
Προβλέψεις δανείων ως προς δάνεια μετά από προβλέψεις	0,7	0,6
Προβλέψεις δανείων ως προς ενεργητικό	0,4	0,3

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

- Ο δείκτης κάλυψης των ΜΕΔ από συσσωρευμένες προβλέψεις διαμορφώθηκε τον Δεκέμβριο του 2025 σε 38,2%, από 40,8% τον Δεκέμβριο του 2024. Η υποχώρηση αυτή αποδίδεται στην τεχνική επίπτωση των αυξημένων διαγραφών και πωλήσεων δανείων, που οδηγούν σε μείωση του δείκτη, σε συνδυασμό με την ενισχυμένη αξία των εξασφαλίσεων λόγω της συνεχιζόμενης ανόδου των τιμών των ακινήτων και τη συνακόλουθη βελτίωση του μείγματος του εναπομείναντος χαρτοφυλακίου. Λόγω της παραπάνω μείωσης, ο δείκτης κάλυψης ΜΕΔ στην Ελλάδα υπολείπεται πλέον κατά περίπου 3 ποσοστιαίες μονάδες του μέσου όρου των σημαντικών τραπεζών στην Τραπεζική Ένωση (βλ. Διάγραμμα ΙΙΙ.5). Ειδικότερα, οι συσσωρευμένες προβλέψεις τον Δεκέμβριο του 2025 για την κάλυψη των ΜΕΔ ανήλθαν σε 2,2 δισεκ. ευρώ, μειωμένες κατά 271 εκατ. ευρώ σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2024.

Διάγραμμα ΙΙΙ.5 Δείκτης κάλυψης ΜΕΔ από συσσωρευμένες προβλέψεις

(ποσοστά %)

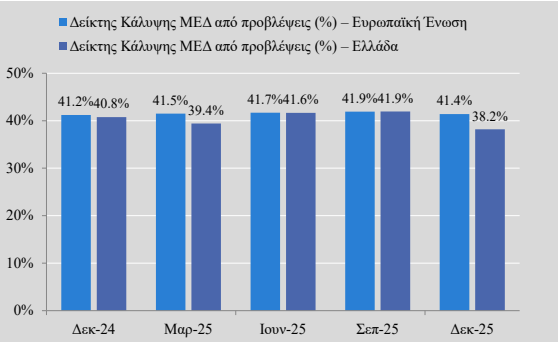

Πηγές: Τράπεζα της Ελλάδος, EBA Risk Dashboard.

- Ο δείκτης κάλυψης των ΜΕΔ από εξασφαλίσεις τον Δεκέμβριο του 2025 ανήλθε σε 71%, αυξημένος σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2024 (67,7%), ενώ ο δείκτης κάλυψης ρυθμισμένων ΜΕΔ από εξασφαλίσεις ανήλθε σε 78%, έναντι 68% στο τέλος του 2024.
- Το σύνολο των ρυθμισμένων δανείων (forborne)[35] τον Δεκέμβριο του 2025 υποχώρησε στα 4 δισεκ. ευρώ, από 5,5 δισεκ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2024, αντιπροσωπεύοντας το 2,4% του συνόλου των δανείων (από 3,4% το 2024) (βλ. Διάγραμμα ΙΙΙ.6). Η μείωση των ρυθμισμένων δανείων οφείλεται κυρίως στις συναλλαγές πώλησης ΜΕΔ και στις διαγραφές δανείων. Επισημαίνεται ότι το 11,8% των ήδη ρυθμισμένων δανείων εμφανίζει καθυστέρηση άνω των 90 ημερών, ποσοστό αυξημένο σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2024 (10,3%).

Διάγραμμα ΙΙΙ.6 Εξέλιξη των ρυθμισμένων δανείων (forborne) ανά κατηγορία και του λόγου του συνόλου των ρυθμισμένων δανείων προς το σύνολο των δανείων

(δισεκ. ευρώ, ποσοστά %)

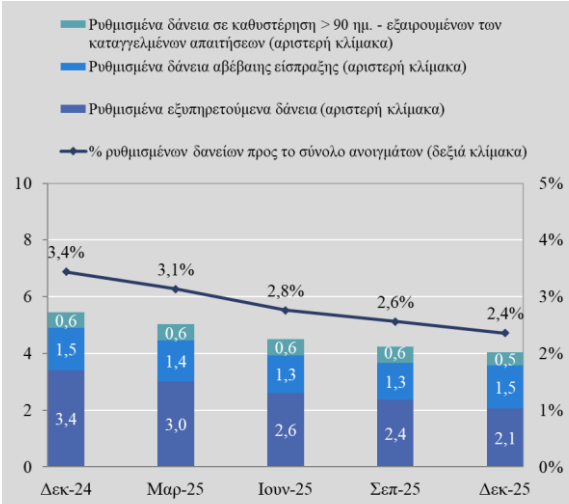

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

- Σε επίπεδο χαρτοφυλακίων, τα ΜΕΔ των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων παρουσίασαν αποκλίνουσες τάσεις το 2025. Συγκεκριμένα, ενώ το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο κατέγραψε τη σημαντικότερη μείωση (-15,2% ή 550 εκατ. ευρώ), η οποία εντοπίστηκε στα δάνεια μεγάλων επιχειρήσεων (-35,5% ή 427 εκατ. ευρώ) και στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (-9,2%

[35] Στην Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής (ΠΕΕ) της Τράπεζας της Ελλάδος 175/2/29.7.2020 περιγράφονται ενδεικτικά οι δυνατοί τύποι ρυθμίσεων και οριστικών διευθετήσεων για τα εξυπηρετούμενα και τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια.

ή 131 εκατ. ευρώ), τα ΜΕΔ των νοικοκυριών σημείωσαν αύξηση κατά 10,2% (ή 240 εκατ. ευρώ), προερχόμενη κυρίως από τα στεγαστικά (177 εκατ. ευρώ) και λιγότερο από τα καταναλωτικά δάνεια (63 εκατ. ευρώ) (βλ. Διάγραμμα ΙΙΙ.7).

Διάγραμμα ΙΙΙ.7Διάρθρωση και μεταβολή των συνολικών δανείων και των ΜΕΔ των ελληνικών εμπορικών τραπεζών ανά χαρτοφυλάκιο το 2025

(δισεκ. ευρώ, ποσοστά %)

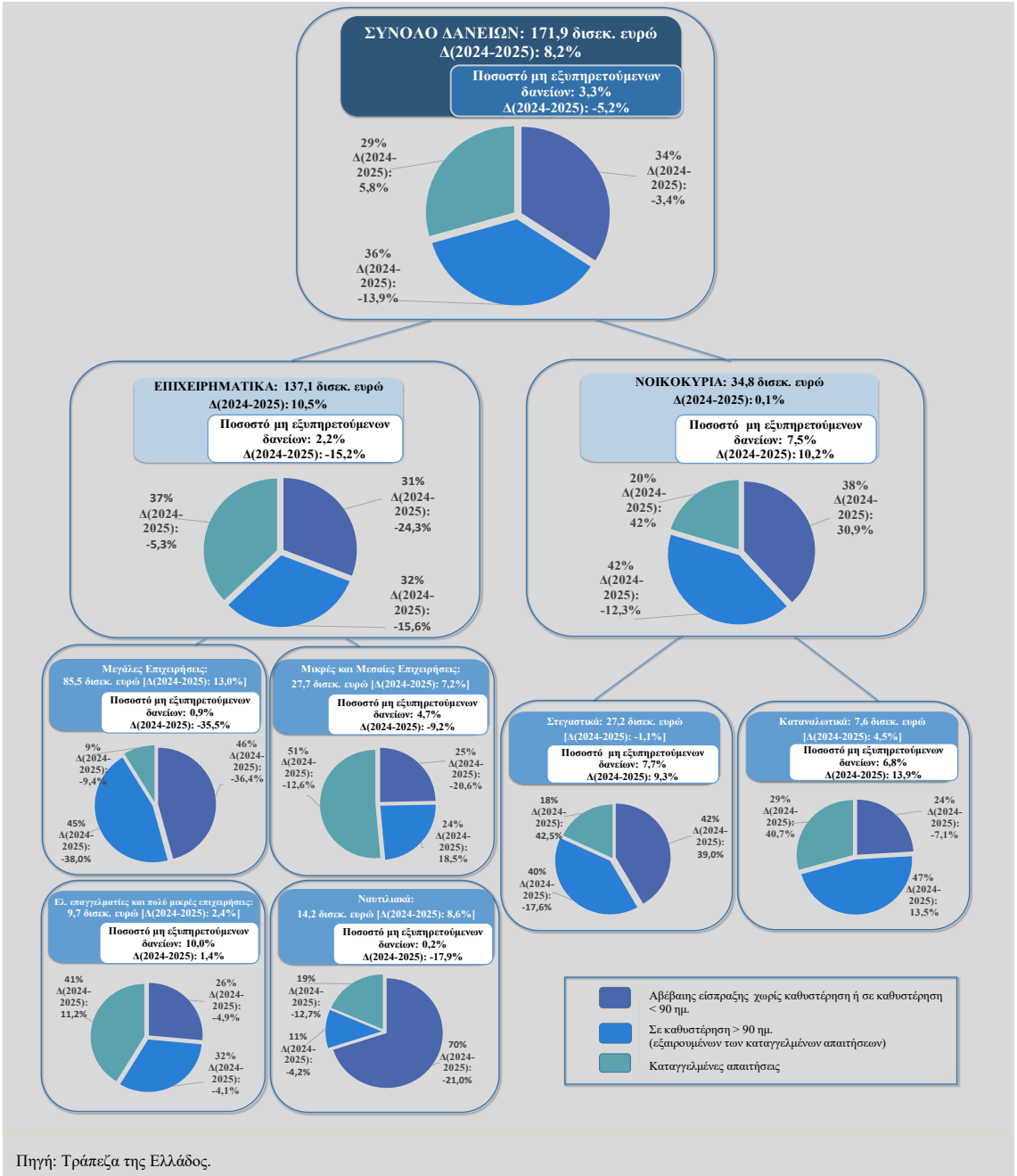

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Πιστωτικός κίνδυνος ανά επιχειρηματικό κλάδο

Τον Δεκέμβριο του 2025 τα δάνεια προς τις επιχειρήσεις με στοιχεία εντός ισολογισμού ανήλθαν σε 137 δισεκ. ευρώ σε ατομική βάση.[36] Ο λόγος των ΜΕΔ στο επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο διαμορφώθηκε σε 2,2% και οφείλεται κυρίως στο χαμηλό ποσοστό ΜΕΔ των μεγάλων επιχειρήσεων (0,9%), παρά το υψηλό ποσοστό ΜΕΔ των πολύ μικρών (10%) και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (4,7%).

Αναφορικά με τη διάρθρωση των χρηματοδοτήσεων στους κλάδους της ελληνικής οικονομίας, σημειώνεται ότι η μεγαλύτερη συγκέντρωση αφορά τις χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις[37] (24,4% των συνολικών χρηματοδοτήσεων προς επιχειρήσεις) και ακολουθούν οι κλάδοι της ενέργειας (11,8%), της μεταποίησης (10,7%) και της ναυτιλίας (10,6%).

Τα υψηλότερα ποσοστά ΜΕΔ καταγράφονται στους κλάδους της εστίασης (11,6%), της αγροτικής δραστηριότητας (7%), του εμπορίου (6,1%), της μεταποίησης (4,3%) και των κατασκευών (3,7%). Υψηλά ποσοστά καταγράφονται και σε επιμέρους κλάδους της μεταποίησης, όπως ο κλάδος της κλωστοϋφαντουργίας (13,1%), της βιομηχανίας χάρτου, ξύλου και επίπλων (8,5%) και των λοιπών μεταποιητικών δραστηριοτήτων (7,7%), τα οποία όμως αφορούν μικρότερα υπόλοιπα χορηγήσεων και συνεπώς έχουν μικρή επίδραση στη διαμόρφωση του συνολικού δείκτη ΜΕΔ του κλάδου της μεταποίησης. Τα χαμηλότερα ποσοστά ΜΕΔ παρατηρούνται στους κλάδους της ναυτιλίας (0,2%), των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων (0,5%) και της ενέργειας (0,5%) (βλ. Διάγραμμα ΙΙΙ.8).

Διάγραμμα ΙΙΙ.8 Κλαδική ανάλυση επιχειρηματικών δανείων το έτος 2025

(δισεκ. ευρώ, ποσοστά %)

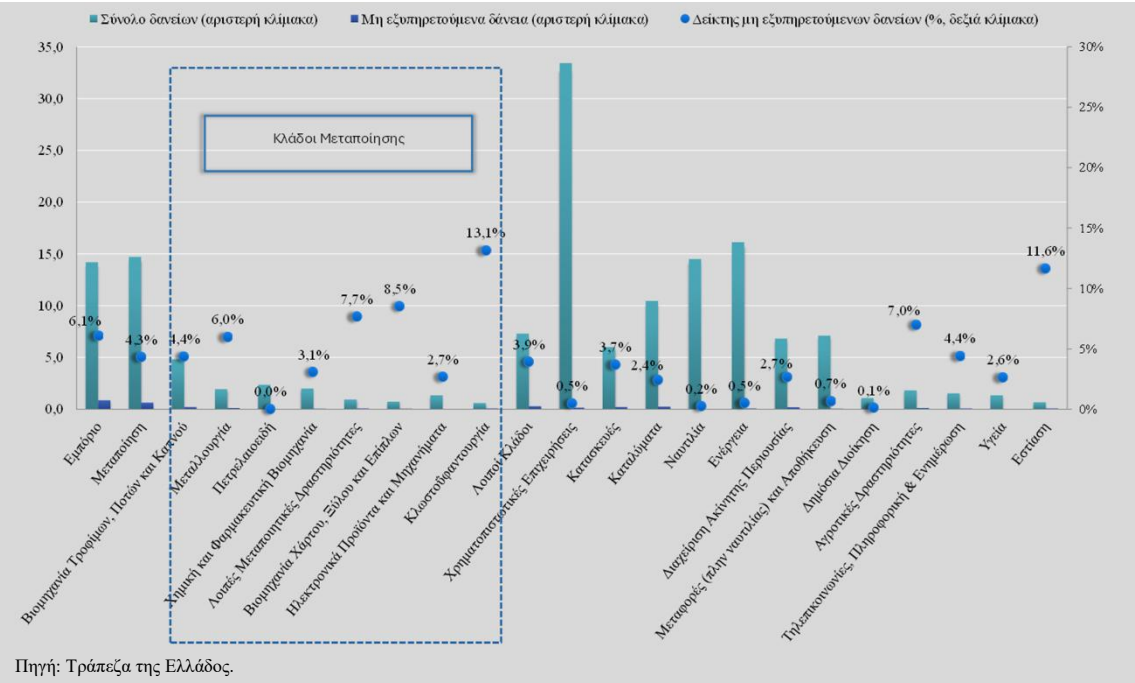

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

[36] Για τους σκοπούς της Ενότητας 2.1 Πιστωτικός κίνδυνος ως δάνειο προς επιχειρήσεις νοείται το υπόλοιπο δανείων σε ατομική βάση προς: α) ελεύθερους επαγγελματίες και πολύ μικρές επιχειρήσεις, β) μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, γ) μεγάλες επιχειρήσεις και δ) ναυτιλιακές επιχειρήσεις.

[37] Η υψηλή συγκέντρωση των χρηματοδοτήσεων προς τις χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις οφείλεται κατά κύριο λόγο στη διακράτηση από τα πιστωτικά ιδρύματα των ομολόγων υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας (senior notes), τα οποία εκδόθηκαν στο πλαίσιο των τιτλοποιήσεων μη εξυπηρετούμενων δανείων (πρόγραμμα "Ηρακλής") και παραμένουν στο χαρτοφυλάκιο των τραπεζών.

Προοπτικές

Ο γεωπολιτικός κίνδυνος και οι επιπτώσεις του στο μακροοικονομικό περιβάλλον και στις διεθνείς χρηματοπιστωτικές συνθήκες αποτελούν τη σημαντικότερη πηγή αβεβαιότητας σχετικά με τις προοπτικές της ποιότητας του δανειακού χαρτοφυλακίου. Η άμεση έκθεση των σημαντικών τραπεζών σε αντισυμβαλλομένους από χώρες της Μέσης Ανατολής είναι περιορισμένη (κάτω του 1% των συνολικών ανοιγμάτων τους), με τις υψηλότερες συγκεντρώσεις να αφορούν την Τουρκία (291,3 εκατ. ευρώ), τη Σαουδική Αραβία (201,7 εκατ. ευρώ) και το Κατάρ (140,6 εκατ. ευρώ), ενώ αξίζει να σημειωθεί ότι ένα σημαντικό τμήμα της έκθεσης αυτής αφορά τοποθετήσεις σε ομόλογα. Ωστόσο, οι έμμεσες επιπτώσεις της σύρραξης σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα ενδέχεται να είναι σημαντικότερες. Η σημαντική αύξηση του ενεργειακού κόστους, σε συνδυασμό με τη μεγάλη ενεργειακή εξάρτηση των ευρωπαϊκών χωρών, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδος, αναμένεται να επηρεάσει ανοδικά τον πληθωρισμό και πτωτικά τον ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης, ασκώντας πιέσεις στη χρηματοοικονομική κατάσταση επιχειρήσεων και νοικοκυριών. Πιο εκτεθειμένοι είναι κλάδοι με υψηλή ενεργειακή ένταση ή με μεγαλύτερη ευπάθεια στις γεωπολιτικές εξελίξεις, όπως ενδεικτικά οι μεταφορές και η αποθήκευση, η μεταποίηση, η ακτοπλοΐα, η γεωργία, οι κατασκευές και ο τουρισμός. Υπό το πρίσμα αυτό, η παρακολούθηση της εξέλιξης της ποιότητας των ανοιγμάτων στους εν λόγω κλάδους κρίνεται αναγκαία, προκειμένου να εντοπιστούν έγκαιρα ενδεχόμενες εστίες συγκέντρωσης πιστωτικού κινδύνου ως απόρροια της αναταραχής.

2.2 ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

Οι συνθήκες ρευστότητας των ελληνικών τραπεζικών ομίλων παρέμειναν ευνοϊκές το 2025, με τις εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης να ενισχύονται περαιτέρω και κατά το α΄ τρίμηνο του 2026. Αναλυτικότερα, οι καταθέσεις και οι συμφωνίες επαναγοράς (repos) από μη χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (συμπεριλαμβανομένων των νοικοκυριών) αυξήθηκαν κατά 10,2 δισεκ. ευρώ ή 4,3% το 2025, ενώ η μείωσή τους κατά 2,3 δισεκ. ευρώ το α΄ τρίμηνο του 2026 σχετίζεται με εποχική διακύμανση. Επίσης, σημαντική αύξηση παρατηρήθηκε το 2025 τόσο στα εκδοθέντα χρεόγραφα κατά 24,7% όσο και στις υποχρεώσεις προς λοιπά νομισματικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα κατά 52,7%, τάση που συνεχίστηκε και το α΄ τρίμηνο του 2026 (βλ. Διάγραμμα ΙΙΙ.9).

Διάγραμμα ΙΙΙ.9 Πηγές χρηματοδότησης των ελληνικών τραπεζικών ομίλων

(δισεκ. ευρώ)

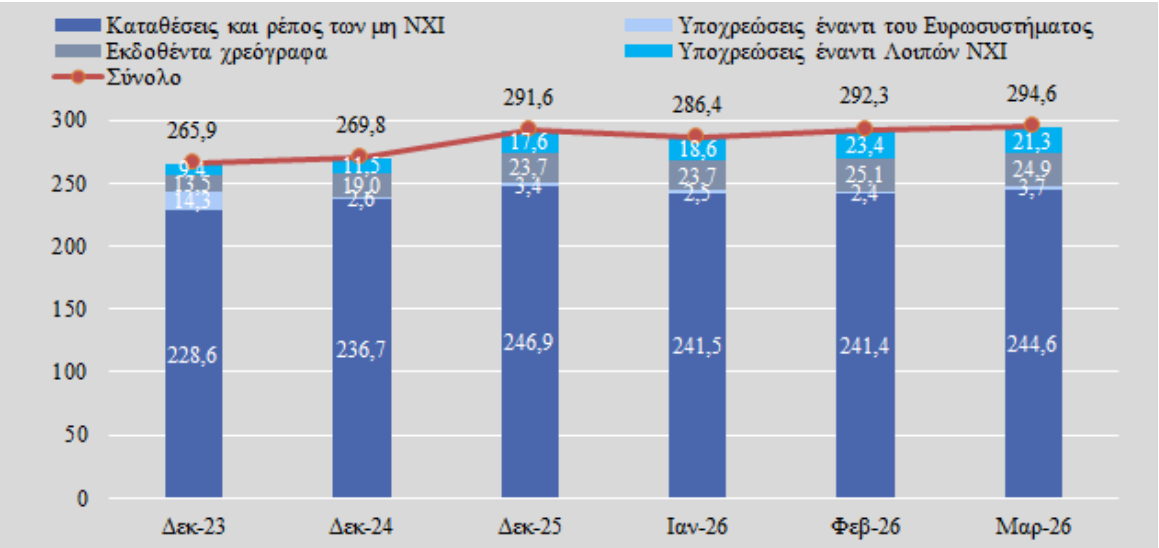

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, καταθέσεις κατοίκων εσωτερικού.

Δείκτες ρευστότητας των τραπεζών

Το 2025 οι ελληνικοί τραπεζικοί όμιλοι διατήρησαν τη ρευστότητά τους σε υψηλό επίπεδο. Ο Δείκτης Κάλυψης Ρευστότητας (Liquidity Coverage Ratio – LCR) σημείωσε μικρή πτώση και διαμορφώθηκε σε 200,0% τον Δεκέμβριο του 2025 (από 215,2% τον Δεκέμβριο του 2024, βλ. Διάγραμμα ΙΙΙ.10), παραμένοντας, ωστόσο, διπλάσιος της υποχρεωτικής εποπτικής απαίτησης, η οποία ορίζεται στο 100%, και σημαντικά υψηλότερος από τον μέσο όρο των

Διάγραμμα ΙΙΙ.10 Δείκτης Κάλυψης Ρευστότητας (Liquidity Coverage Ratio – LCR)

(δισεκ. ευρώ, ποσοστά %)

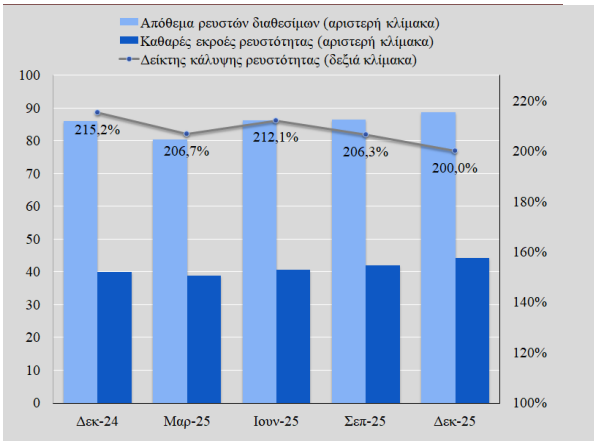

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

σημαντικών τραπεζών στην Τραπεζική Ένωση (158,6% τον Δεκέμβριο του 2025).[38] Η μείωση του Δείκτη Κάλυψης Ρευστότητας οφείλεται κυρίως στην αύξηση των καθαρών εκροών.

Επιπρόσθετα, ο Δείκτης Καθαρής Σταθερής Χρηματοδότησης (Net Stable Funding Ratio – NSFR) διαμορφώθηκε σε 136,3% τον Δεκέμβριο του 2025 (από 138,5% τον Δεκέμβριο του 2024), αντανακλώντας την επαρκή χρηματοδότηση μακροπρόθεσμων στοιχείων ενεργητικού των τραπεζών χωρίς να απαιτείται υπέρμετρη χρήση βραχυπρόθεσμης χρηματοδότησης (βλ. Διάγραμμα ΙΙΙ.11). Η μικρή μείωση του δείκτη προήλθε από τις αυξημένες ροές για την επέκταση του δανειακού χαρτοφυλακίου. Ο Δείκτης Καθαρής Σταθερής Χρηματοδότησης για τις ελληνικές τράπεζες διατηρήθηκε σε επίπεδο υψηλότερο από τον αντίστοιχο μέσο όρο των σημαντικών τραπεζών στην Τραπεζική Ένωση (126,5% τον Δεκέμβριο του 2025)[39] και την ελάχιστη υποχρεωτική εποπτική απαίτηση, η οποία ορίζεται στο 100%.

Διάγραμμα ΙΙΙ.11 Δείκτης Καθαρής Σταθερής Χρηματοδότησης (Net Stable Funding Ratio – NSFR)

(δισεκ. ευρώ και ποσοστά %)

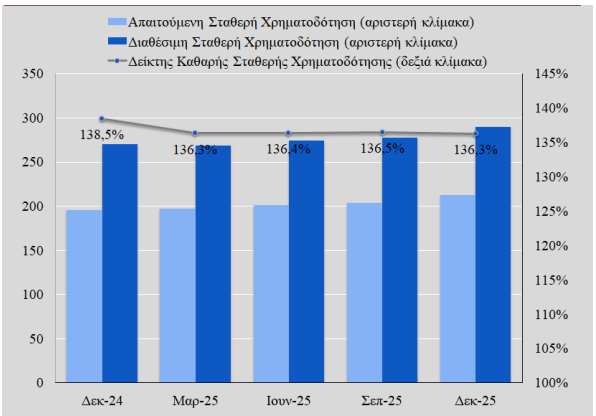

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Τέλος, παρατηρήθηκε μικρή αύξηση του λόγου Δανείων προς Καταθέσεις νοικοκυριών και μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων (Δεκέμβριος 2025: 62,6%,[40] Δεκέμβριος 2024: 60,6%[41]), ο οποίος είναι χαμηλότερος κατά 40 ποσοστιαίες μονάδες από τον μέσο όρο των σημαντικών τραπεζών στην Τραπεζική Ένωση (100,5%[42] τον Δεκέμβριο του 2025).

Η ρευστότητα που διαθέτουν τα ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα, σε συνδυασμό με την απρόσκοπτη πρόσβασή τους στη διατραπεζική αγορά και τις κεφαλαιαγορές μετά από τις διαδοχικές αναβαθμίσεις της πιστοληπτικής τους διαβάθμισης, έχει ενισχύσει την ανθεκτικότητά τους σε ενδεχόμενες διαταραχές.

[38] Supervisory data, ECB Banking Supervision.
[39] Supervisory data, ECB Banking Supervision.
[40] Supervisory data, ECB Banking Supervision, Supervisory Banking Statistics for significant institutions - Fourth quarter 2025 .
[41] Supervisory data, ECB Banking Supervision, Supervisory Banking Statistics for significant institutions - Fourth quarter 2024.
[42] Supervisory data, ECB Banking Supervision.

2.3 ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΓΟΡΑΣ

Το χαρτοφυλάκιο χρεογράφων[43] των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων αποτελείται κυρίως από τίτλους εκδόσεως του Ελληνικού Δημοσίου (40%) καθώς και από κρατικά ομόλογα λοιπών χωρών (38%). Το μερίδιο των τελευταίων βαίνει αυξανόμενο, συμβάλλοντας στη διαφοροποίηση του χαρτοφυλακίου ομολόγων. Μάλιστα, το μεγαλύτερο μέρος αυτών (85%) αφορά τίτλους που διακρατούνται μέχρι τη λήξη τους και αποτιμώνται στο αποσβεσμένο κόστος (at amortised cost) και όχι στην εύλογη αξία (fair value). Κατά συνέπεια, οι ημερήσιες μεταβολές των τιμών δεν επηρεάζουν τη λογιστική αξία τους, ενώ επιπρόσθετα ο κίνδυνος αγοράς για τις τράπεζες μετριάζεται από τις πολιτικές αντιστάθμισης του επιτοκιακού κινδύνου που εφαρμόζουν.

Έκθεση σε τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου

Το σύνολο των τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου (συμπεριλαμβανομένων των εντόκων γραμματίων) που διακρατούν οι ελληνικές τράπεζες στα χαρτοφυλάκιά τους ανήλθε τον Δεκέμβριο του 2025 σε 34,3 δισεκ. ευρώ (περίπου 9% του ενεργητικού τους), μειωμένο κατά 87,2 εκατ. ευρώ (0,3%) σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2024, αλλά υπερδιπλάσιο σε σύγκριση με την περίοδο πριν από την πανδημία (16,5 δισεκ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2019).

Διάγραμμα ΙΙΙ.12 Χαρτοφυλάκιο τίτλων Ελληνικού Δημοσίου (ΟΕΔ)

(δισεκ. ευρώ)

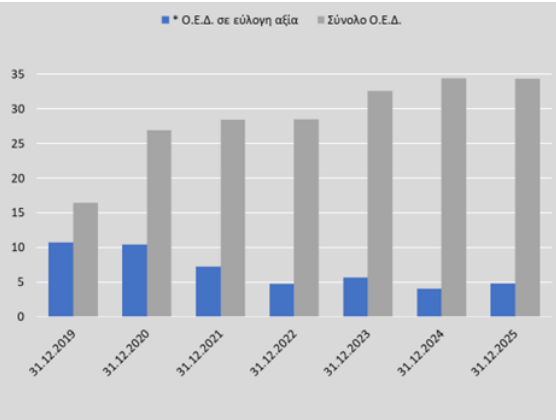

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

* ΟΕΔ σε εύλογη αξία: αφορά τίτλους του Ε.Δ. που αποτιμώνται ως διαθέσιμα προς πώληση, στην εύλογη αξία και διακρατούμενα για εμπορικούς σκοπούς. Από 1.1.2018, με την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9, αφορά τίτλους αποτιμώμενους στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων και διακρατούμενα για εμπορικούς σκοπούς.

Ειδικότερα, η αξία του χαρτοφυλακίου τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου που διακρατεί ο τραπεζικός τομέας σε χαρτοφυλάκια που αποτιμώνται στην εύλογη αξία[44] ανήλθε σε 4,9 δισεκ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2025, έναντι 4,1 δισεκ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2024 (βλ. Πίνακα ΙΙΙ.4 και Διάγραμμα ΙΙΙ.12), παρουσιάζοντας αύξηση κατά 20,2%. Η αξία του εν λόγω χαρτοφυλακίου ως ποσοστού του συνολικού ενεργητικού των τραπεζών αυξήθηκε σε 1,3%, από 1,2% τον Δεκέμβριο του 2024.

Επισημαίνεται ότι, στο πλαίσιο της αξιολόγησης του επιτοκιακού κινδύνου του χαρτοφυλακίου ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνα με τη σύνθεσή του τον Δεκέμβριο του 2025, μια δυνητική αύξηση του γενικού επιπέδου των επιτοκίων (general level of interest rates) κατά 1 μ.β. (PV01) θα επέφερε ζημία ύψους 25,4 εκατ. ευρώ για το σύνολο των ελληνικών τραπεζών, έναντι ζημίας 26,9 εκατ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2024. Αντίστοιχα, η επίδραση μιας δυνητικής αύξησης των πιστωτικών περιθωρίων (credit spreads) κατά 1 μ.β. (CS01) θα επέφερε ζημία ύ-

[43] Εποπτικά στοιχεία σε ενοποιημένη βάση με ημερομηνία αναφοράς 31.12.2025.

[44] Με βάση το ΔΠΧΑ 9, τα περιουσιακά στοιχεία που έχουν κατηγοριοποιηθεί στα παρακάτω χαρτοφυλάκια αποτιμώνται στην εύλογη αξία (fair value): χαρτοφυλάκιο συναλλαγών (Held For Trading – HFT), χαρτοφυλάκιο χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων αποτιμώμενων στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (Fair Value Through Profit and Loss – FVTPL), χαρτοφυλάκιο θέσεων υποχρεωτικά αποτιμώμενων στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (Mandatorily Through Fair Value – MTFV) και χαρτοφυλάκιο χρηματοοικονομικών μέσων αποτιμώμενων στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων (Fair Value Through Other Comprehensive Income – FVTOCI).

ψους 27,2 εκατ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2025, έναντι ζημίας ύψους 29,6 εκατ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2024. Εντούτοις, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η επίπτωση στα αποτελέσματα ή τα κεφάλαια των τραπεζών θα περιοριζόταν σε ζημία ύψους 1,9 εκατ. ευρώ, σε καθεμία περίπτωση για τις προαναφερθείσες μεταβολές επιτοκίων (PV01 και CS01), που αφορά τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου οι οποίοι αποτιμώνται στην εύλογη αξία (Fair value through Profit and Loss or through Other Comprehensive Income (OCI)) και των οποίων η μεταβολή αξίας αποτυπώνεται άμεσα στα κεφάλαια ή τα κέρδη χρήσης.

Πίνακας ΙΙΙ.4 Διάρθρωση χρηματοοικονομικών επενδύσεων

(εκατ. ευρώ)

	2022	2023	2024	2025	Μεταβολή (%) 2024 – 2025
Γενικό σύνολο	**56.030**	**66.768**	**82.780**	**91.003**	**9,9%**
Τίτλοι εκδόσεως του Ελληνικού Δημοσίου	28.503	32.562	34.393	34.305	-0,3%
*εκ των οποίων: ΕΓΕΔ**	*2.632*	*3.031*	*1.588*	*1.805*	*13,7%*
Κρατικά ομόλογα λοιπών χωρών (εκτός Ελλάδος)	15.240	18.160	26.227	32.854	25,3%
Ομόλογα υπερεθνικών οργανισμών	700	1.125	1.751	1.781	1,7%
Ομόλογα τραπεζών	5.283	7.015	8.821	8.667	-1,7%
Εταιρικά ομόλογα	3.551	3.462	4.673	5.184	10,9%
Λοιπά ομόλογα	121	964	3.180	3.123	-1,8%
Μετοχές	694	822	860	1.297	50,8%
Αμοιβαία κεφάλαια	351	501	508	512	0,9%
Συμμετοχές	1.588	2.158	2.368	3.279	38,5%
Χαρτοφυλάκια που αποτιμώνται στην εύλογη αξία	**11.532**	**12.651**	**13.331**	**15.261**	**14,5%**
Τίτλοι εκδόσεως του Ελληνικού Δημοσίου	4.786	5.664	4.059	4.880	20,2%
*εκ των οποίων: ΕΓΕΔ**	*2.473*	*2.952*	*1.583*	*1.723*	*8,9%*
Κρατικά ομόλογα λοιπών χωρών (εκτός Ελλάδος)	3.266	3.457	5.303	5.254	-0,9%
Ομόλογα υπερεθνικών οργανισμών	243	335	682	549	-19,6%
Ομόλογα τραπεζών	875	663	414	966	133,4%
Εταιρικά ομόλογα	1.318	1.178	1.279	1.641	28,3%
Λοιπά ομόλογα	0	31	226	163	-27,8%
Μετοχές	694	822	860	1.297	50,8%
Αμοιβαία κεφάλαια	351	501	508	512	0,9%

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

* Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου.

Έκθεση σε κρατικά ομόλογα λοιπών χωρών

Η αξία των κρατικών ομολόγων λοιπών χωρών (εκτός Ελλάδος) που διακρατούν οι τραπεζικοί όμιλοι ανήλθε σε 32,9 δισεκ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2025, αυξημένη κατά 6,6 δισεκ. ευρώ ή 25,3% σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2024. Τα εν λόγω ομόλογα αφορούν κατά κύριο λόγο εκδόσεις χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και της Ομάδας των 10 (G10) και αποτελούν

περίπου το 38% του χαρτοφυλακίου ομολόγων που διατηρούν οι τράπεζες (8,9% του ενεργητικού τους). Τα ομόλογα αυτά κατά το μεγαλύτερο μέρος τους (84%) διακρατούνται μέχρι τη λήξη τους και αποτιμώνται στο αποσβεσμένο κόστος (at amortised cost).

Έκθεση σε μη κρατικά ομόλογα

Πέραν των κρατικών ομολόγων, οι τράπεζες διατηρούν στα χαρτοφυλάκιά τους ομόλογα εκδόσεως υπερεθνικών οργανισμών, τραπεζικά ομόλογα, εταιρικά ομόλογα, καθώς και ομόλογα εκδόσεως μη τραπεζικών χρηματοοικονομικών οργανισμών. Συγκεκριμένα, τον Δεκέμβριο του 2025 η αξία των ομολόγων υπερεθνικών οργανισμών διαμορφώθηκε σε 1,8 δισεκ. ευρώ (αυξημένη κατά 29,9 εκατ. ευρώ ή 1,7%), των τραπεζικών ομολόγων σε 8,7 δισεκ. ευρώ (μειωμένη κατά 154 εκατ. ευρώ ή 1,7%), ενώ των εταιρικών ομολόγων διαμορφώθηκε σε 5,2 δισεκ. ευρώ (αυξημένη κατά 511,1 εκατ. ευρώ ή 10,9%). Παράλληλα, οι τράπεζες διατηρούν και λοιπά ομόλογα, κυρίως μη τραπεζικών χρηματοοικονομικών οργανισμών, ύψους 3,1 δισεκ. ευρώ.

Έκθεση σε μετοχικούς τίτλους, αμοιβαία κεφάλαια και λοιπές συμμετοχές

Η αξία των μετοχικών τίτλων, αμοιβαίων κεφαλαίων και λοιπών συμμετοχών που διακρατεί ο τραπεζικός τομέας σημείωσε αύξηση τόσο σε απόλυτους όρους όσο και ως ποσοστό του συνολικού ενεργητικού του. Συγκεκριμένα, το Δεκέμβριο του 2025 οι τράπεζες κατείχαν μετοχικούς τίτλους, συμμετοχές και μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων συνολικής αξίας 5,1 δισεκ. ευρώ, ήτοι 1,4% του συνολικού ενεργητικού του τραπεζικού τομέα, έναντι 3,7 δισεκ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2024, ήτοι 1,1% του συνολικού ενεργητικού του τραπεζικού τομέα (βλ. Πίνακα ΙΙΙ.4). Η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως στην ολοκλήρωση της εξαγοράς της Εθνικής Ασφαλιστικής από την Τράπεζα Πειραιώς το Νοέμβριο του 2025 και δευτερευόντως σε αύξηση του χαρτοφυλακίου μετοχών θυγατρικής σημαντικής τράπεζας.

Έκθεση σε συναλλαγματικό κίνδυνο

Η ανοικτή συναλλαγματική θέση[45] των ελληνικών τραπεζών ανήλθε σε 1 δισεκ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2025, αυξημένη κατά 487 εκατ. ευρώ σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2024. Οι ελληνικές τράπεζες τον Δεκέμβριο του 2025 είχαν ανοικτές συναλλαγματικές θέσεις 113 εκατ. ευρώ σε δολάρια ΗΠΑ (USD), 30 εκατ. ευρώ σε λίρες Αγγλίας (GBP) και 48 εκατ. ευρώ σε ελβετικά φράγκα (CHF). Η σχετικά μικρή έκθεσή τους στα παραπάνω κύρια νομίσματα οφείλεται τόσο στο γεγονός ότι για τη χρηματοδότηση στοιχείων ενεργητικού σε ξένο νόμισμα χρησιμοποιούνται καταθέσεις στο ίδιο νόμισμα, όσο και στη χρήση παράγωγων προϊόντων ανταλλαγής συναλλάγματος (π.χ. FX swaps, cross currency swaps), με αποτέλεσμα να μετριάζεται σημαντικά ο συναλλαγματικός κίνδυνος. Επιπρόσθετα, η ανοικτή συναλλαγματική θέση των ελληνικών τραπεζών σε νομίσματα χωρών όπου εδρεύουν οι θυγατρικές τους αυξήθηκε σημαντικά κυρίως λόγω αλλαγών στη δομή των ισολογισμών των θυγατρικών τους στο εξωτερικό (π.χ. παύση της αντιστάθμισης μέσω παράγωγων προϊόντων ανταλλαγής συναλλάγματος από σημαντικό πιστωτικό ίδρυμα). Σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2024, η έκθεση των τραπεζών σε δολάρια ΗΠΑ (USD) αυξήθηκε κατά 57,7 εκατ. ευρώ, ενώ μειώθηκε σε ελβετικά φράγκα (CHF) κατά 10,7 εκατ. ευρώ και σε λίρες Αγγλίας (GBP) κατά 50,7 εκατ. ευρώ.

[45] Για τον υπολογισμό σε επίπεδο τραπεζικού τομέα δεν συμψηφίζονται αντίθετες θέσεις στο ίδιο νόμισμα σε διαφορετικά πιστωτικά ιδρύματα. Επιπλέον, για τον υπολογισμό της ανοικτής συναλλαγματικής θέσης λαμβάνεται υπόψη η μεγαλύτερη εκ των θέσεων αγοράς (long) και πώλησης (short) ανά νόμισμα.

Επιτοκιακή ευαισθησία των χρεογράφων και παραγώγων

Από την εξέταση του επιτοκιακού κινδύνου του χαρτοφυλακίου χρεογράφων και παραγώγων του τραπεζικού τομέα προκύπτει ότι μια αύξηση των επιτοκίων κατά 1 μ.β. (PV01) για τα χαρτοφυλάκια που αποτιμώνται στην εύλογη αξία (fair value), των οποίων η εύλογη αξία ανερχόταν σε 15,3 δισεκ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2025, θα επέφερε ζημία ύψους 9,7 εκατ. ευρώ. Σε επίπεδο συνόλου χαρτοφυλακίων χρεογράφων και παραγώγων, δηλαδή περιουσιακών στοιχείων αποτιμώμενων τόσο σε εύλογη αξία όσο και στο αποσβεσμένο κόστος, η αύξηση των επιτοκίων κατά 1 μ.β. δύναται να προκαλέσει ζημία ύψους 35,7 εκατ. ευρώ, με στοιχεία Δεκεμβρίου 2025. Αντίστοιχα, η επίδραση της αύξησης των πιστωτικών περιθωρίων κατά 1 μ.β. (CS01) αναμένεται να επιφέρει ζημία ύψους 5,9 εκατ. ευρώ για τα χαρτοφυλάκια που αποτιμώνται στην εύλογη αξία, ενώ συνολικά για όλα τα χαρτοφυλάκια η ενδεχόμενη ζημία ανέρχεται σε περίπου 54,9 εκατ. ευρώ. Οι τράπεζες διατηρούν ένα χαρτοφυλάκιο από επιτοκιακά παράγωγα προϊόντα για σκοπούς οικονομικής αντιστάθμισης, απλής κυρίως δομής, τα οποία εκκαθαρίζονται κατά κανόνα μέσω κεντρικών αντισυμβαλλομένων ή αφορούν διμερείς συναλλαγές που διέπονται από τυποποιημένες συμβάσεις κάλυψης πιστωτικού κινδύνου αντισυμβαλλομένου, και τα οποία μετριάζουν το μέγεθος της προαναφερθείσας επιτοκιακής ευαισθησίας.

Κεφαλαιακές απαιτήσεις των τραπεζών για τον κίνδυνο αγοράς

Οι συνολικές κεφαλαιακές απαιτήσεις για τον κίνδυνο αγοράς αυξήθηκαν σε 307,5 εκατ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2025 (2,2% των συνολικών κεφαλαιακών απαιτήσεων), από 252,2 εκατ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2024. Η άνοδος αυτή προκύπτει κυρίως λόγω της αύξησης των κεφαλαιακών απαιτήσεων για τον κίνδυνο επιτοκίων και τον κίνδυνο συναλλάγματος, ως αποτέλεσμα της αύξησης των αντίστοιχων θέσεων. Οι κεφαλαιακές απαιτήσεις για τον κίνδυνο αγοράς αφορούν κατά 55% χρεόγραφα, 14% μετοχικούς τίτλους, 23% συνάλλαγμα και 8% εμπορεύματα. Οι κεφαλαιακές απαιτήσεις για την κάλυψη του κινδύνου προσαρμογής πιστωτικής αποτίμησης (credit valuation adjustment – CVA) για το σύνολο του τραπεζικού τομέα ανήλθαν σε 34,7 εκατ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2025, έναντι 43,2 εκατ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2024 (περίπου 0,2% των συνολικών κεφαλαιακών απαιτήσεων).

2.4 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

Ο λειτουργικός κίνδυνος αποτελεί μία από τις βασικές κατηγορίες κινδύνου που αντιμετωπίζουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στην Ελλάδα και επηρεάζεται τόσο από εσωτερικούς όσο και εξωτερικούς παράγοντες. Ειδικότερα, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/1623, ο οποίος τροποποιεί τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 575/2013, ως "λειτουργικός κίνδυνος" νοείται ο κίνδυνος ζημιών οφειλόμενων στην ανεπάρκεια ή την αποτυχία εσωτερικών διαδικασιών, ατόμων και συστημάτων ή σε εξωτερικά γεγονότα, και περιλαμβάνει ενδεικτικά τον νομικό κίνδυνο, τον κίνδυνο υποδείγματος ή τον κίνδυνο τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών, αλλά δεν περιλαμβάνει τον στρατηγικό κίνδυνο και τον κίνδυνο φήμης. Αιτίες λειτουργικού κινδύνου δύνανται να αποτελούν οι ελλιπείς εσωτερικές διαδικασίες και η ανεπαρκής διακυβέρνηση, τα ανθρώπινα λάθη, οι απάτες και η ανεπαρκής εκπαίδευση προσωπικού, οι βλάβες τεχνολογίας και τα προβλήματα πληροφοριακών συστημάτων και οι φυσικές καταστροφές, οι πανδημίες ή οι επιθέσεις από τρίτους.

Σημαντικό παράγοντα λειτουργικού κινδύνου αποτελούν οι κίνδυνοι που σχετίζονται με τις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), συμπεριλαμβανομένων των κυβερνοαπειλών. Ως κίνδυνος ΤΠΕ ορίζεται, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2022/2554 σχετικά με την ψηφιακή επιχειρησιακή ανθεκτικότητα (Κανονισμός DORA),[46] κάθε ευλόγως προσδιορίσιμη περίσταση σε σχέση με τη χρήση συστημάτων δικτύου και πληροφοριών η οποία, εάν επέλθει, ενδέχεται να θέσει σε κίνδυνο την ασφάλεια των συστημάτων δικτύου και πληροφοριών, κάθε εργαλείου ή διαδικασίας που εξαρτάται από την τεχνολογία, λειτουργιών και διαδικασιών ή της παροχής υπηρεσιών, προκαλώντας δυσμενείς επιπτώσεις στο ψηφιακό ή υλικό περιβάλλον.

Κύριες πηγές λειτουργικού κινδύνου

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός στον χρηματοπιστωτικό τομέα προσφέρει οφέλη, αλλά ταυτόχρονα αυξάνει την έκθεση σε κινδύνους από τη χρήση νέων τεχνολογιών και την εξάρτηση από τεχνολογικούς παρόχους, καθιστώντας τους οργανισμούς πιο ευάλωτους σε κυβερνοεπιθέσεις και σε πιθανές λειτουργικές διαταραχές. Η πολυπλοκότητα και οι αλληλεξαρτήσεις από τη διασύνδεση των συστημάτων, τόσο εντός του οργανισμού όσο και με συστήματα άλλων οργανισμών του ίδιου ή και άλλων τομέων, αλλά και με υποδομές τρίτων παρόχων, αποτελούν παράγοντες που μπορεί να οδηγήσουν σε εξάπλωση των επιπτώσεων ενός μεμονωμένου συμβάντος προκαλώντας αλυσιδωτές λειτουργικές διαταραχές και προσδίδοντας συστημικό χαρακτήρα σε ένα τέτοιο συμβάν. Τα μείζονα ή μεγάλης έκτασης συμβάντα ενδέχεται να επιφέρουν οικονομικές απώλειες, ζημία στη φήμη και τη συστημική σταθερότητα. Επιπρόσθετα, οι τρέχουσες γεωπολιτικές εντάσεις αυξάνουν την πιθανότητα κυβερνοεπιθέσεων που στοχεύουν το χρηματοπιστωτικό σύστημα. Παράλληλα, το εξελισσόμενο κανονιστικό πλαίσιο (π.χ. Κανονισμός DORA, Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων[47]) συνεπάγεται αυξημένες απαιτήσεις συμμόρφωσης. Τέλος, ο νομικός κίνδυνος είναι αυξημένος, αντανακλώντας μεταξύ άλλων την έκθεση των τραπεζών σε δικαστικές υποθέσεις (π.χ. υποθέσεις δανείων, προστασίας καταναλωτών).

[46] Κανονισμός (ΕΕ) 2022/2554 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Δεκεμβρίου 2022 σχετικά με την ψηφιακή επιχειρησιακή ανθεκτικότητα του χρηματοοικονομικού τομέα και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1060/2009, (ΕΕ) αριθ. 648/2012, (ΕΕ) αριθ. 600/2014, (ΕΕ) αριθ. 909/2014 και (ΕΕ) 2016/1011.

[47] General Data Protection Regulation – GDPR.

Τάσεις και προκλήσεις που σχετίζονται με κινδύνους ΤΠΕ

Για τον προσδιορισμό της συνολικής έκθεσης μιας τράπεζας σε κινδύνους ΤΠΕ, λαμβάνονται υπόψη κυρίως πέντε (5) κατηγορίες εγγενούς κινδύνου:[48] κίνδυνος ασφάλειας ΤΠΕ (ICT Security Risk), κίνδυνος διαθεσιμότητας και συνέχειας ΤΠΕ (ICT Availability and Continuity Risk), κίνδυνος αλλαγών ΤΠΕ (ICT Change Risk), κίνδυνος ακεραιότητας δεδομένων ΤΠΕ (ICT integrity risk) και κίνδυνος από εξωτερικές αναθέσεις και τρίτους ΤΠΕ (ICT Outsourcing/Third-party Risk).

Το πλήθος και η ένταση των συμβάντων ΤΠΕ, καθώς και οι τρέχουσες τάσεις των κυβερνοεπιθέσεων αποτελούν βασικές παραμέτρους για τον προσδιορισμό του εγγενούς κινδύνου ΤΠΕ. Παρά το γεγονός ότι, ο ακριβής αριθμός των κυβερνοεπιθέσεων στον χρηματοπιστωτικό τομέα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) παραμένει άγνωστος, τα δημοσιοποιημένα στοιχεία καθώς και τα στοιχεία που συλλέγονται στο πλαίσιο της αναφοράς μειζόνων συμβάντων από τις τράπεζες προς στις εποπτικές αρχές, δείχνουν ότι ο όγκος και η πολυπλοκότητα τέτοιων επιθέσεων έχει αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία έτη. Οι επιπτώσεις από επιτυχημένες επιθέσεις, πέρα από την απώλεια χρημάτων, επηρεάζουν τη φήμη, τη λειτουργία και την εμπιστοσύνη των πελατών προς το χρηματοπιστωτικό σύστημα. Τα διαθέσιμα στοιχεία από τις αναφορές μειζόνων συμβάντων προς την Τράπεζα της Ελλάδος, δείχνουν ότι οι επιθέσεις που έλαβαν χώρα το 2025 αντιμετωπίστηκαν μέχρι τώρα ικανοποιητικά από τις υποδομές ασφάλειας των ελληνικών τραπεζών, χωρίς σημαντικές επιπτώσεις στη λειτουργία των συστημάτων που υποστηρίζουν τις κρίσιμες λειτουργίες τους. Επίσης, η άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σχετικά με την ανθεκτικότητα έναντι κυβερνοαπειλών (Cyber Resilience Stress Test) που διεξήγαγε η ΕΚΤ το 2024 έδειξε ότι οι ευρωπαϊκές τράπεζες διαθέτουν πλαίσιο για την αντιμετώπιση και την ανάκαμψη από σοβαρά συμβάντα κυβερνοασφάλειας, ενώ υπάρχει πάντα περιθώριο βελτίωσης.

Η χρήση προηγμένων μοντέλων τεχνητής νοημοσύνης (ΤΝ) σε κυβερνοεπιθέσεις και εσωτερικές λειτουργίες αποτελεί μια ακόμη πρόκληση για τον χρηματοπιστωτικό κλάδο, καθώς έχει διττή επίδραση: από τη μια πλευρά ενισχύει την εσωτερική αποδοτικότητα των οργανισμών, τον ψηφιακό μετασχηματισμό και την ανθεκτικότητά τους, ενώ από την άλλη, διευρύνει το πεδίο των εξελιγμένων κυβερνοαπειλών και τη δυνατότητα κλιμάκωσης κακόβουλων επιθέσεων. Η θωράκιση απέναντι σε αυτές τις απειλές απαιτεί συνεχή επαγρύπνηση μέσω της υιοθέτησης των κατάλληλων μέτρων προστασίας και δικλείδων ασφαλείας, καθώς και της έγκαιρης εφαρμογής διορθωτικών ενημερώσεων.

Αναφορικά με την έκθεση σε κινδύνους αλλαγών ΤΠΕ, σημαντική πρόκληση αποτελεί η υλοποίηση αλλαγών σε συστήματα και υποδομές που υποστηρίζουν κρίσιμες λειτουργίες, στο πλαίσιο της υλοποίησης σημαντικών έργων ΤΠΕ για την υιοθέτηση καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών, την αντικατάσταση παρωχημένων συστημάτων, την μετάπτωση σε νέες κύριες τραπεζικές εφαρμογές, την ενοποίηση συστημάτων στο πλαίσιο της λειτουργικής συγχώνευσης τραπεζικών οργανισμών, κ.ά.

Παρακολούθηση και επιμέτρηση λειτουργικού κινδύνου

Οι κατηγορίες λειτουργικού κινδύνου για τις οποίες γίνεται καταγραφή των λειτουργικών ζημιών, ακολουθούν την ταξινόμηση της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία (Basel Committee on Banking Supervision) και περιλαμβάνουν:

[48] Κατευθυντήριες γραμμές EBA/GL/2017/05 σχετικά με την αξιολόγηση κινδύνων ΤΠΕ σύμφωνα με τη διαδικασία εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (ΔΕΕΑ). Τίτλος 3 Αξιολόγηση της έκθεσης των ιδρυμάτων σε κινδύνους ΤΠΕ και των σχετικών ελέγχων.

- Εσωτερική απάτη (internal fraud)
- Εξωτερική απάτη (external fraud)
- Πρακτικές απασχόλησης και ασφάλεια στο χώρο εργασίας (employment practices and workplace safety)
- Πελάτες, προϊόντα και επιχειρηματικές πρακτικές (clients, products, business practices)
- Ζημίες σε φυσικά περιουσιακά στοιχεία (damage to physical assets)
- Διακοπή επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και αστοχίες συστημάτων (business disruption and system failures)
- Εκτέλεση, παράδοση και διαχείριση διαδικασιών (execution, delivery and process management)

Η ανάλυση των λειτουργικών ζημιών παρέχει ενδείξεις για τη διάρθρωση και τους βασικούς προσδιοριστικούς παράγοντες του λειτουργικού κινδύνου. Σε επίπεδο κατηγοριών κινδύνου, οι ζημίες συγκεντρώνονται κυρίως στην κατηγορία "Πελάτες, Προϊόντα και Επιχειρηματικές Πρακτικές", γεγονός που αναδεικνύει τη σημασία των κινδύνων συμπεριφοράς και κανονιστικής συμμόρφωσης (περιλαμβάνεται και ο νομικός κίνδυνος). Η αύξηση αυτών των ζημιών που καταγράφηκε το 2023 αποδίδεται σε μεγάλο βαθμό σε πρόστιμα. Παράλληλα, κατηγορίες όπως η εξωτερική απάτη και τα σφάλματα εκτέλεσης και διαχείρισης διαδικασιών εμφανίζουν σχετικά σταθερή συμβολή, αντανακλώντας την ύπαρξη επαναλαμβανόμενων γεγονότων μέσης συχνότητας, ενώ κατηγορίες όπως η εσωτερική απάτη και οι ζημίες σε φυσικά περιουσιακά στοιχεία παραμένουν περιορισμένης σημασίας.

Οι περισσότερες ζημίες που προέρχονται από κινδύνους ΤΠΕ εμπίπτουν στην κατηγορία λειτουργικού κινδύνου της Βασιλείας "Διακοπή Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων και Αποτυχία Συστημάτων" (Business Disruption and System Failures), ωστόσο οι πιθανές ζημίες ΤΠΕ δύναται να αφορούν οριζόντια πολλές κατηγορίες, καθώς η τεχνολογία αποτελεί πλέον το υπόβαθρο σχεδόν κάθε τραπεζικής λειτουργίας. Έτσι, μια κυβερνοεπίθεση μπορεί να ταξινομείται ως "Εξωτερική Απάτη", ενώ σφάλματα στη διαμόρφωση συστημάτων μπορεί να θεωρηθούν "Σφάλματα Εκτέλεσης και Διαχείρισης Διαδικασιών". Η αποτελεσματική πρόληψη των ζημιών από κινδύνους ΤΠΕ απαιτεί τον εντοπισμό της αιτίας τους και της πηγής του κινδύνου.

Ενέργειες για τη μείωση των επιπτώσεων του λειτουργικού κινδύνου

Συνεπώς, στο σύγχρονο χρηματοπιστωτικό περιβάλλον, η αποτελεσματική διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου είναι κρίσιμη για τη διασφάλιση της επιχειρησιακής συνέχειας των ιδρυμάτων, την προστασία των πελατών και τη διατήρηση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Στο πλαίσιο αυτό, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να ενισχύουν τα συστήματα διαχείρισης λειτουργικού κινδύνου, υιοθετώντας ολοκληρωμένο πλαίσιο διακυβέρνησης κινδύνων, μηχανισμούς εσωτερικού ελέγχου και διαδικασίες έγκαιρης αναγνώρισης και αξιολόγησης των λειτουργικών κινδύνων. Παράλληλα, η εφαρμογή σχεδίων επιχειρησιακής συνέχειας και ανάκαμψης, καθώς και η ενίσχυση των μηχανισμών κυβερνοασφάλειας, συμβάλλουν στη μείωση της πιθανότητας αλλά και της έντασης ενδεχόμενων διαταραχών και αυξάνουν τη λειτουργική ανθεκτικότητα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

Όσον αφορά στους κινδύνους ΤΠΕ, που δύναται να επηρεάσουν την εύρυθμη και απρόσκοπτη λειτουργία των υπηρεσιών στον χρηματοπιστωτικό τομέα, οι τράπεζες καλούνται να διασφαλίσουν την επιχειρησιακή ανθεκτικότητα για την προστασία των συστημάτων και των δεδομένων τους. Η αύξηση των απειλών τα τελευταία χρόνια οδήγησε τις αρχές της ΕΕ να αναλάβουν πρω-

τοβουλίες για να διατηρήσουν τους εν λόγω κινδύνους υπό έλεγχο. Η κύρια κανονιστική καινοτομία σε αυτό το πλαίσιο, ήταν ο Κανονισμός DORA, που τέθηκε σε ισχύ στις 17 Ιανουαρίου 2025 με στόχο την ενίσχυση της ψηφιακής επιχειρησιακής ανθεκτικότητας του χρηματοοικονομικού τομέα στην ΕΕ. Ο ν. 5193/2025 ορίζει την Τράπεζα της Ελλάδος και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς ως τις κατά περίπτωση αρμόδιες αρχές για την εποπτεία συμμόρφωσης των χρηματοπιστωτικών οντοτήτων. Οι βασικοί πυλώνες του Κανονισμού είναι: η διαχείριση κινδύνων ΤΠΕ, η διαχείριση και αναφορά μειζόνων συμβάντων, η διενέργεια δοκιμών ψηφιακής ανθεκτικότητας και η διαχείριση κινδύνων από τρίτους παρόχους υπηρεσιών ΤΠΕ. Επίσης, ενθαρρύνεται η σε εθελοντική βάση ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των τραπεζών για νέες κυβερνοαπειλές και τεχνικές επιθέσεων, ώστε να ενισχυθεί η συλλογική άμυνα του τομέα.

Όπως και με άλλους τομείς πολιτικής στην ΕΕ, η κυβερνοασφάλεια λόγω της σημασίας της αποτελεί κοινή ευθύνη μεταξύ πολλών εθνικών και πανευρωπαϊκών ενδιαφερόμενων μερών. Εν προκειμένω, η Τράπεζα της Ελλάδος συνεργάζεται και με άλλους φορείς και αρχές σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, όπως η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας και οι Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές στο πλαίσιο ανταλλαγής πληροφοριών, καθώς και στο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Συντονισμού για Συστημικά Κυβερνοπεριστατικά (EU-SCICF) που στοχεύει στο συντονισμό μεταξύ των διαφόρων φορέων, ώστε να διασφαλιστεί η ομαλή λειτουργία του πλαισίου διαχείρισης κρίσεων, ιδίως σε διασυνοριακό επίπεδο και όταν υπάρχουν συστημικά συμβάντα κυβερνοεπιθέσεων.

Βάσει του DORA, οι τράπεζες υποχρεούνται να κοινοποιούν στην Εθνική Εποπτική τους Αρχή κάθε μείζον συμβάν, ενώ εισάγεται η απαίτηση διενέργειας, από τα μεγάλα (βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων) χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, προηγμένων δοκιμών παρείσδυσης βάσει απειλών (Threat-Led Penetration Testing-TLPTs) κάθε 3 χρόνια.[49]

Τα τελευταία έτη, οι ελληνικές τράπεζες έχουν σημειώσει πρόοδο στην ενίσχυση του πλαισίου διαχείρισης λειτουργικού κινδύνου μέσω επενδύσεων σε υποδομές κυβερνοασφάλειας, υιοθέτησης προηγμένων εργαλείων παρακολούθησης κινδύνων και ενίσχυσης των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου. Ωστόσο, παρά τη βελτίωση που καταγράφεται σε επιμέρους τομείς, η σημασία των λειτουργικών κινδύνων, ιδίως υπό το πρίσμα της εντατικοποίησης του ψηφιακού μετασχηματισμού, της αυξανόμενης πολυπλοκότητας του κανονιστικού και επιχειρησιακού περιβάλλοντος και της ραγδαίας τεχνολογικής προόδου, καθιστά αναγκαία τη συνεχή ενίσχυση της λειτουργικής ανθεκτικότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων.

[49] Για τις ενέργειες αναφορικά με τη διαχείριση κινδύνων τρίτων παρόχων υπηρεσιών ΤΠΕ, που αποτελεί ίσως τον πιο απαιτητικό πυλώνα, βλ. Ειδικό Θέμα ΙΙΙ: Διαχείριση κινδύνου τρίτων παρόχων υπηρεσιών τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών της παρούσας Έκθεσης.

2.5 ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΑΠΟ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Το 2025 οι ελληνικές τράπεζες διεύρυναν τη διεθνή τους παρουσία. Ειδικότερα, ολοκληρώθηκαν η συγχώνευση της Ελληνικής Τράπεζας και της Eurobank Κύπρου[50] και η εξαγορά της AstroBank από την Alpha Bank Κύπρου.[51] Τέλος, η CrediaBank ανακοίνωσε συμφωνία για την εξαγορά του 70,03% των μετοχών της HSBC Malta.[52]

Το ενεργητικό των ελληνικών θυγατρικών πιστωτικών ιδρυμάτων και υποκαταστημάτων στο εξωτερικό ανήλθε τον Δεκέμβριο του 2025 σε 65,1 δισεκ. ευρώ, αυξημένο κατά 18,9% σε σχέση με το τέλος του 2024. Το μερίδιο των διεθνών δραστηριοτήτων στο συνολικό ενεργητικό των τραπεζικών ομίλων σε ενοποιημένη βάση διαμορφώθηκε σε 14,4% τον Δεκέμβριο του 2025.[53]

Ως προς τη γεωγραφική κατανομή, η Νοτιοανατολική Ευρώπη (ΝΑ Ευρώπη)[54] αντιπροσωπεύει το 83% του συνολικού ενεργητικού των διεθνών δραστηριοτήτων των ελληνικών τραπεζικών ομίλων τον Δεκέμβριο του 2025, με κυριότερη παρουσία στην Κύπρο και τη Βουλγαρία (βλ. Διάγραμμα ΙΙΙ.13). Τα χρηματοοικονομικά κέντρα, δηλαδή το Λουξεμβούργο, η Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο, αντιπροσωπεύουν ποσοστό 16,7%, με τη μεγαλύτερη παρουσία να εμφανίζεται στο Λουξεμβούργο. Ως προς τις καταθέσεις εξωτερικού, το μερίδιο της ΝΑ Ευρώπης είναι ακόμη μεγαλύτερο (92,8%, βλ. Πίνακα ΙΙΙ.5), καθώς εκεί συγκεντρώνεται και ο μεγαλύτερος αριθμός υπηρεσιακών μονάδων και προσωπικού.

Διάγραμμα ΙΙΙ.13 Κατανομή του ενεργητικού των ελληνικών τραπεζικών ομίλων στο εξωτερικό (Δεκέμβριος 2025)

(ποσοστό %)

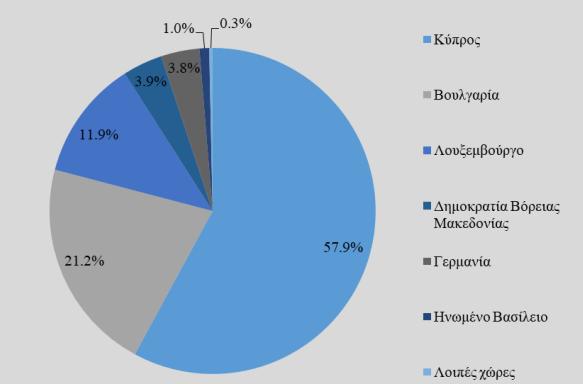

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Η κερδοφορία των θυγατρικών πιστωτικών ιδρυμάτων και των υποκαταστημάτων στο εξωτερικό ανήλθε σε 813 εκατ. ευρώ το 2025. Τη μεγαλύτερη συμβολή είχαν οι θυγατρικές στην Κύπρο και τη Βουλγαρία, τα κέρδη των οποίων αντιπροσωπεύουν περίπου το 49% και το 33% αντίστοιχα των κερδών από τις διεθνείς δραστηριότητες. Επισημαίνεται ότι τα κέρδη προ φόρων των θυγατρικών πιστωτικών ιδρυμάτων και υποκαταστημάτων στο εξωτερικό αναλογούν σε 18,7% των κερδών προ φόρων των ελληνικών τραπεζικών ομίλων.

[50] Ανακοίνωση συγχώνευσης της Ελληνικής Τράπεζας με τη Eurobank Κύπρου.
[51] Ανακοίνωση ολοκλήρωσης της εξαγοράς της AstroBank.
[52] Ανακοίνωση συμφωνίας για την εξαγορά πλειοψηφικού ποσοστού της HSBC Bank Malta plc.
[53] Σύμφωνα με εποπτικά στοιχεία που υποβάλλονται για τη δραστηριότητα πιστωτικών ιδρυμάτων στο εξωτερικό μέσω υποκαταστημάτων τους και θυγατρικών τους πιστωτικών ιδρυμάτων, βλ. Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής (ΠΕΕ) 242/3/11.06.2025.
[54] Η δραστηριότητα των ελληνικών τραπεζών στη Νοτιοανατολική Ευρώπη αφορά τις εξής χώρες: Βουλγαρία, Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας και Κύπρο.

Πίνακας ΙΙΙ.5 Βασικά μεγέθη ελληνικών τραπεζικών ομίλων στο εξωτερικό (Δεκέμβριος 2025)

(εκατ. ευρώ)

Χώρα	Ενεργητικό	Δάνεια (προ προβλέψεων)	Μη εξυπηρετούμενα δάνεια	Ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων	Καταθέσεις	Αριθμός υπηρεσιακών μονάδων	Αριθμός προσωπικού
Νοτιοανατολική Ευρώπη	**54.037**	**23.889**	**455**	**1,9%**	**43.371**	**325**	**7.665**
Βουλγαρία	13.780	8.901	209	2,4%	11.046	184	3.322
Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας	2.564	1.837	49	2,6%	1.947	56	972
Κύπρος	37.693	13.151	197	1,5%	30.377	85	3.371
Χρηματοοικονομικά κέντρα	**10.839**	**6.819**	**36**	**0,5%**	**3.194**	**5**	**262**
Γερμανία	2.488	2.289	36	1,6%	103	1	12
Ην. Βασίλειο	626	521	0	0,0%	521	1	91
Λουξεμβούργο	7.726	4.009	0	0,0%	2.569	3	159
Λοιπές χώρες[1]	**216**	**49**	**1**	**1,9%**	**188**	**15**	**305**
ΣΥΝΟΛΟ	**65.092**	**30.757**	**491**	**1,6%**	**46.753**	**345**	**8.232**

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

[1] Οι λοιπές χώρες περιλαμβάνουν την Ουκρανία.

Το υπόλοιπο των δανείων (προ προβλέψεων) διαμορφώθηκε σε 30,8 δισεκ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2025. Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια διαμορφώθηκαν σε 491 εκατ. ευρώ, αντιπροσωπεύοντας το 1,6% του δανειακού χαρτοφυλακίου. Ειδικότερα, το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων ανήλθε σε 1,3% για τα επιχειρηματικά δάνεια, 1,5% για τα στεγαστικά και 3,3% για τα καταναλωτικά δάνεια. Ο δείκτης κάλυψης των μη εξυπηρετούμενων δανείων από συσσωρευμένες προβλέψεις διαμορφώθηκε σε 93,1%. Οι καταθέσεις ανήλθαν σε 46,8 δισεκ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2025, αυξημένες κατά 12,8% σε σχέση με το προηγούμενο έτος και ο δείκτης δανείων προς καταθέσεις διαμορφώθηκε σε 65,8%.

Οι διεθνείς δραστηριότητες των ελληνικών τραπεζικών ομίλων συμβάλλουν τόσο στη διαφοροποίηση των πηγών εσόδων τους όσο και στη μείωση του κινδύνου συγκέντρωσης, παράγοντες που ενισχύουν μεσοπρόθεσμα τη βιωσιμότητα των επιχειρηματικών τους σχεδίων. Θετική εξέλιξη αποτελεί η ένταξη της Βουλγαρίας στη ζώνη του ευρώ από την 1η Ιανουαρίου 2026, γεγονός που την καθιστά το εικοστό πρώτο μέλος της ευρωζώνης και την πρώτη όμορη με την Ελλάδα χώρα με νόμισμα το ευρώ.

3. ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ

3.1 ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ

Το 2025 οι ελληνικές τράπεζες κατέγραψαν κέρδη μετά από φόρους και διακοπτόμενες δραστηριότητες ύψους 4,7 δισεκ. ευρώ, έναντι κερδών 4,2 δισεκ. ευρώ το 2024 (βλ. Πίνακα ΙΙΙ.6). Στην εξέλιξη αυτή συνέβαλε, μεταξύ άλλων, η αύξηση των εσόδων από μη τοκοφόρες εργασίες και η μείωση των προβλέψεων για τον πιστωτικό κίνδυνο.

Πίνακας ΙΙΙ.6 Αποτελέσματα χρήσεως του ελληνικού τραπεζικού τομέα

(εκατ ευρώ, ποσοστά %)

	2024	2025	Μεταβολή (%)
Λειτουργικά έσοδα	**11.804**	**11.861**	**0,5**
Καθαρά έσοδα από τόκους	9.002	8.662	-3,8
- Έσοδα από τόκους	16.279	14.850	-8,8
- Έξοδα τόκων	-7.277	-6.188	-15,0
Καθαρά έσοδα από μη τοκοφόρες εργασίες	2.801	3.200	14,2
- Καθαρά έσοδα από προμήθειες	2.126	2.387	12,3
- Έσοδα από χρηματοοικονομικές πράξεις	417	340	-18,5
- Λοιπά λειτουργικά αποτελέσματα	258	473	83,1
Λειτουργικά έξοδα	**-4.250**	**-4.554**	**7,2**
Δαπάνες προσωπικού	-2.191	-2.274	3,8
Διοικητικά έξοδα	-1.396	-1.598	14,4
Αποσβέσεις	-662	-682	3,0
Καθαρά έσοδα (λειτουργικά έσοδα – λειτουργικά έξοδα)	**7.554**	**7.307**	**-3,3**
Προβλέψεις για τον πιστωτικό κίνδυνο	-1.658	-1.220	-26,4
Λοιπές ζημίες απομείωσης	-372	-214	-42,5
Μη επαναλαμβανόμενα κέρδη/ζημίες	-80	-49	-39,4
Κέρδη(+)/Ζημίες (-) προ φόρων	**5.444**	**5.824**	**7,0**
Φόροι	-1.313	-1.123	-14,5
Κέρδη(+)/Ζημίες(-) από διακοπτόμενες δραστηριότητες	50	15	-70,0
Κέρδη(+)/Ζημίες (-) μετά από φόρους	**4.181**	**4.716**	12,8

Πηγή: Οικονομικές καταστάσεις για τις τέσσερις σημαντικές τράπεζες (SIs) και εποπτικά στοιχεία για τις λιγότερο σημαντικές τράπεζες (LSIs).

* Σημείωση: Τα συγκριτικά οικονομικά μεγέθη εμφανίζονται αναμορφωμένα ως αποτέλεσμα αναταξινομήσεων που πραγματοποιήθηκαν στις Οικονομικές Καταστάσεις

Αναλυτικότερα, το 2025 τα λειτουργικά έσοδα των ελληνικών τραπεζών αυξήθηκαν κατά 0,5% σε σχέση με το 2024 (βλ. Πίνακα ΙΙΙ.6). Τα καθαρά έσοδα από τόκους μειώθηκαν κατά 3,8%, παρά την πιστωτική επέκταση, επηρεαζόμενα από τη σταδιακή αποκλιμάκωση των βασικών επιτοκίων της ΕΚΤ, η οποία ξεκίνησε στα μέσα του 2024 και συνεχίστηκε έως και το πρώτο εξάμηνο του 2025. Εκεί αποδίδεται και η μείωση των εξόδων για τόκους. Το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο διαμορφώθηκε σε 2,5%, μειωμένο σε σχέση με το 2024 (2,9%), παραμένοντας ωστόσο υψηλότερο από τον μέσο όρο των τραπεζικών ομίλων της Τραπεζικής Ένωσης που εποπτεύονται άμεσα από την ΕΚΤ. Τα καθαρά έσοδα από προμήθειες ενισχύθηκαν κατά 12,3%, με θετική συμβολή των εσόδων από τη διαχείριση χαρτοφυλακίου, των εσόδων από προμήθειες δανεισμού και των εσόδων από λοιπές προμήθειες. Ως αποτέλεσμα των παραπάνω, τα έσοδα από κύριες τραπεζικές εργασίες (δηλαδή τα καθαρά έσοδα από τόκους και προμήθειες) μειώθηκαν κατά 0,7%. Τα έσοδα από χρηματοοικονομικές πράξεις μειώθηκαν το 2025 κυρίως λόγω συναλλαγών εμπορικού χαρ-

τοφυλακίου. Τέλος, τα λοιπά λειτουργικά αποτελέσματα αυξήθηκαν, καθώς το 2024 είχαν επιβαρυνθεί από μη επαναλαμβανόμενα έξοδα, όπως τα έξοδα διάθεσης του μεριδίου του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας σε ορισμένες σημαντικές τράπεζες.

Τα λειτουργικά έξοδα αυξήθηκαν κατά 7,2%, εξαιτίας κυρίως της αύξησης των διοικητικών εξόδων. Η αύξηση των λειτουργικών εξόδων με ταχύτερο ρυθμό έναντι των λειτουργικών εσόδων είχε ως αποτέλεσμα την επιδείνωση του δείκτη αποτελεσματικότητας (λόγος λειτουργικών εξόδων προς έσοδα – cost-to-income ratio) των ελληνικών τραπεζικών ομίλων για το 2025 στο 38,4%, ο οποίος ωστόσο εξακολουθεί να παραμένει σημαντικά χαμηλότερος από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (55,0%, βλ. Πίνακα ΙΙΙ.7).

Πίνακας ΙΙΙ.7 Δείκτες αποδοτικότητας τραπεζικών ομίλων

(ποσοστά %)

	Ελλάδα		Τραπεζική Ένωση[1]
	2024	2025	2025
Καθαρά έσοδα από τόκους/ενεργητικό[2] (καθαρό επιτοκιακό περιθώριο)	2,9	2,5	1,5
Λειτουργικά έξοδα/ενεργητικό	1,2	1,2	1,3
Λειτουργικά έξοδα/λειτουργικά έσοδα (δείκτης αποτελεσματικότητας)	36,0	38,4	55,0
Προβλέψεις για τον πιστωτικό κίνδυνο/δάνεια μετά από προβλέψεις (κόστος πιστωτικού κινδύνου)	0,7	0,6	0,5
Αποδοτικότητα ενεργητικού[3,4]	1,2	1,3	0,7
Αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων[3, 4]	11,7	11,8	9,5

Πηγές: Δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις των τεσσάρων ελληνικών σημαντικών τραπεζών και εποπτικά στοιχεία για τις λιγότερο σημαντικές τράπεζες (LSIs), ECB Banking Supeervision, Supervisory data..

[1] Τραπεζικοί όμιλοι που εποπτεύονται άμεσα από την ΕΚΤ.

[2] Ο υπολογισμός του δείκτη καθαρού επιτοκιακού περιθωρίου λαμβάνει υπόψη τα έντοκα στοιχεία ενεργητικού.

[3] Για τον υπολογισμό των δεικτών χρησιμοποιείται το ενεργητικό στο τέλος της υπό εξέταση περιόδου.

[4] Ο υπολογισμός των δεικτών αποδοτικότητας ενεργητικού (ROA) και αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων (ROE) λαμβάνει υπόψη τα κέρδη μετά από φόρους και διακοπτόμενες δραστηριότητες.

Σημείωση: Τα συγκριτικά οικονομικά μεγέθη εμφανίζονται αναμορφωμένα ως αποτέλεσμα αναταξινομήσεων που πραγματοποιήθηκαν στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι προβλέψεις για τον πιστωτικό κίνδυνο μειώθηκαν το 2025 με αποτέλεσμα το κόστος πιστωτικού κινδύνου (cost of credit risk)[55] επίσης να μειωθεί σε 0,6% των δανείων μετά από προβλέψεις, εξέλιξη που συνδέεται κυρίως με τη βελτίωση της ποιότητας του δανειακού χαρτοφυλακίου (Πίνακας ΙΙΙ.7).

Ως αποτέλεσμα όλων των παραπάνω, οι τραπεζικοί όμιλοι κατέγραψαν κέρδη μετά από φόρους και διακοπτόμενες δραστηριότητες, ενώ οι δείκτες αποδοτικότητας του ενεργητικού (Return on Assets – RoA) και των ιδίων κεφαλαίων (Return on Equity – RoE) των τραπεζικών ομίλων ανήλθαν σε 1,3% και 11,8% αντίστοιχα.

[55] Το κόστος πιστωτικού κινδύνου είναι ο λόγος των προβλέψεων χρήσης για τον πιστωτικό κίνδυνο προς τα δάνεια μετά από τις συσσωρευμένες προβλέψεις.

Όσον αφορά τις προοπτικές για την κερδοφορία, μερικοί από τους παράγοντες που αναμένεται να την επηρεάσουν είναι οι εξής: α) η επίτευξη των επιχειρησιακών στόχων των τραπεζών για νέες εκταμιεύσεις δανείων προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις και νοικοκυριά, β) η γεωπολιτική αστάθεια, η οποία ενδέχεται να επηρεάσει αρνητικά τη ζήτηση για νέα δάνεια ή/και τον πιστωτικό κίνδυνο, γ) η διαφοροποίηση των πηγών εσόδων των τραπεζών μέσω εξαγορών και η συμβολή της επέκτασης των διεθνών δραστηριοτήτων, και δ) η χρηματοοικονομική κατάσταση ευάλωτων νοικοκυριών και επιχειρήσεων, που δύναται να επηρεάσει το κόστος πιστωτικού κινδύνου των τραπεζών.

3.2 ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ

Οι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας των ελληνικών τραπεζικών ομίλων παρέμειναν σε ικανοποιητικό επίπεδο το 2025. Συγκεκριμένα, ο Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1 ratio – CET1 ratio) σε ενοποιημένη βάση μειώθηκε σε 15,3% τον Δεκέμβριο του 2025, από 16% τον Δεκέμβριο του 2024, και ο Συνολικός Δείκτης Κεφαλαίου (Total Capital Ratio – TCR) μειώθηκε οριακά σε 19,7%, από 19,8% τον Δεκέμβριο του 2024 (βλ. Διάγραμμα ΙΙΙ.14).[56] Η διαφοροποίηση οφείλεται κυρίως στην έκδοση κεφαλαιακών μέσων, τα οποία προσμετρούνται μεν στα εποπτικά ίδια κεφάλαια, αλλά δεν αποτελούν μέρος του Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1 (CET1). Συγκεκριμένα, το 2025 εκδόθηκαν πρόσθετα μέσα της κατηγορίας 1 (Additional Tier 1 - AT1) συνολικής αξίας 2,2 δισεκ. ευρώ και μέσα της κατηγορίας 2 (Tier 2) συνολικής αξίας 1,4 δισεκ. ευρώ.[57]

Διάγραμμα ΙΙΙ.14 Δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας, δείκτης μόχλευσης και κατανομή σταθμισμένου ενεργητικού των ελληνικών τραπεζών (Ιούνιος 2024 – Δεκέμβριος 2025)

(δισεκ. ευρώ, ποσοστά %)

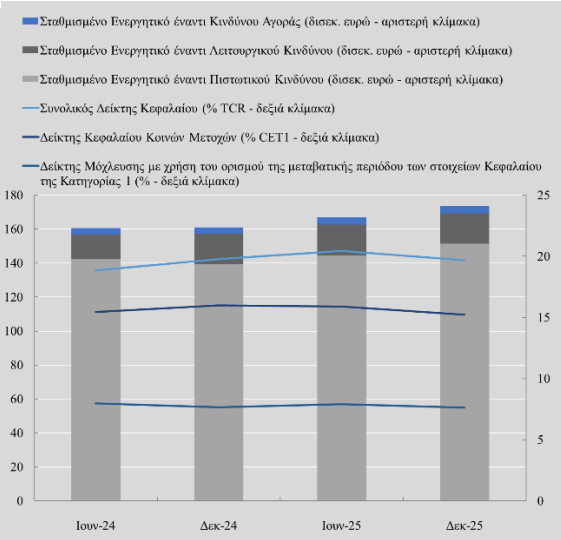

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Αναλυτικότερα, τον Δεκέμβριο του 2025 τα εποπτικά ίδια κεφάλαια των ελληνικών τραπεζών αυξήθηκαν κατά 7,4% και ανήλθαν σε 34,2 δισεκ. ευρώ, καθώς η καταγραφή κερδών μετά από φόρους και διακοπτόμενες δραστηριότητες και η έκδοση κεφαλαιακών μέσων που προσμετρούνται στα ίδια κεφάλαια αντιστάθμισαν την αρνητική επίδραση από την αυξημένη δέσμευση μέρους της κερδοφορίας για μελλοντικές διανομές, τις συγχωνεύσεις και εξαγορές τρίτων οντοτήτων, αλλά και τη σταδιακή απόσβεση των οριστικών και εκκαθαρισμένων αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων (Deferred Tax Credits – DTCs), η οποία έχει επιταχυνθεί λόγω της υλοποίησης του εθελοντικού προγράμματος ταχύτερης απομείωσης τους. Ωστόσο, οι οριστικές και εκκαθαρισμένες αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις εξακολουθούν να αντιπροσωπεύουν

[56] Ο δείκτης CET1 υπολείπεται του μέσου όρου των ιδρυμάτων υπό την άμεση εποπτεία του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (δείκτες CET1: 16,2% τον Δεκέμβριο του 2025), ενώ ο Συνολικός Δείκτης Κεφαλαίου έχει συγκλίνει προς τον μέσο όρο στην ΕΕ (TCR: 20,3% τον Δεκέμβριο του 2025, βλ Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός (Single Supervisory Mechanism – SSM)

[57] Επισημαίνεται ότι ορισμένες από αυτές τις εκδόσεις αντικατέστησαν παλαιότερες (200 εκατ. ευρώ Tier 2 και 600 εκατ. ευρώ AT1) ενώ επίσης η Eurobank προχώρησε σε πρόωρη εξόφληση (early redemption) ομολόγου μειωμένης εξασφάλισης (Tier 2) ονομαστικής αξίας 950 εκατ. ευρώ.

ένα σημαντικό ποσοστό των Κεφαλαίων Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1 (Δεκέμβριος 2025: 40,1%, Δεκέμβριος 2024: 47%).

Το σταθμισμένο ως προς τον κίνδυνο ενεργητικό αυξήθηκε κατά 7,8% τον Δεκέμβριο του 2025 έναντι του Δεκεμβρίου του 2024. Αναλυτικότερα, το σταθμισμένο ως προς τον πιστωτικό κίνδυνο ενεργητικό αυξήθηκε κατά 8,7% κυρίως λόγω της πιστωτικής επέκτασης αλλά και της εφαρμογής του Κανονισμού 2024/1623 (CRR III), ο οποίος, μεταξύ άλλων, χαρακτηρίζεται από μεγαλύτερη ευαισθησία στον υπολογισμό του πιστωτικού κινδύνου. Το σταθμισμένο ως προς τον πιστωτικό κίνδυνο ενεργητικό αναλογεί στο 87,3% του συνολικού σταθμισμένου ως προς τον κίνδυνο ενεργητικού, γεγονός που οφείλεται στο επιχειρηματικό μοντέλο των ελληνικών τραπεζών, το οποίο είναι επικεντρωμένο σε παραδοσιακές τραπεζικές εργασίες και κυρίως στη χορήγηση πιστώσεων. Το σταθμισμένο ως προς το λειτουργικό κίνδυνο ενεργητικό αποτελεί το δεύτερο μεγαλύτερο τμήμα του συνολικού σταθμισμένου ενεργητικού, καθώς αναλογεί στο 10,3% του συνόλου. Τέλος, το σταθμισμένο ως προς τον κίνδυνο αγοράς ενεργητικό αποτελεί μόνο το 2,5% του συνολικού σταθμισμένου ενεργητικού.

Ο δείκτης μόχλευσης[58] (leverage ratio) μειώθηκε οριακά σε 7,6% τον Δεκέμβριο του 2025 από 7,7% τον Δεκέμβριο του 2024 λόγω του ταχύτερου ρυθμού αύξησης του ενεργητικού σε ενοποιημένη βάση, όπως αυτό υπολογίζεται για σκοπούς υπολογισμού του δείκτη μόχλευσης, σε σχέση με τον ρυθμό αύξησης των Βασικών Ιδίων Κεφαλαίων (Tier I Capital). Σημειώνεται ότι ο δείκτης μόχλευσης του ελληνικού τραπεζικού τομέα υπερβαίνει κατά πολύ τον μέσο όρο των ιδρυμάτων υπό την άμεση εποπτεία του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (Δεκέμβριος 2025: 5,9%[59]).

Παράλληλα, οι τράπεζες καλύπτουν τις ελάχιστες απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (Minimum Requirements for Own Funds and Eligible Liabilities – MREL). Στο πλαίσιο αυτό, πέραν των εκδόσεων κεφαλαιακών μέσων (AT1 και Tier 2), οι τράπεζες προβαίνουν τακτικά σε εκδόσεις χρεογράφων χωρίς εξασφαλίσεις (senior unsecured bonds), επιλέξιμων για σκοπούς MREL, διαφοροποιώντας ταυτόχρονα τις πηγές χρηματοδότησης τους.

Όσον αφορά τις προοπτικές για την κεφαλαιακή επάρκεια, μερικοί από τους παράγοντες που θα την επηρεάσουν είναι οι εξής: α) η διατήρηση της ικανότητας εσωτερικής δημιουργίας κεφαλαίου και επιτάχυνσης της απόσβεσης των DTC, β) η υλοποίηση εταιρικών ενεργειών που ενισχύουν την κεφαλαιακή επάρκεια (π.χ. συνθετικές τιτλοποιήσεις) και η ικανότητα έκδοσης κεφαλαιακών μέσων (Additional Tier 1, Tier 2), γ) η ποιότητα του δανειακού χαρτοφυλακίου και η συνακόλουθη επίδρασή της στο σταθμισμένο για τον κίνδυνο ενεργητικό και δ) η πολιτική διανομής κερδών.

[58] Λόγος των στοιχείων κεφαλαίου της Κατηγορίας 1 (στοιχεία κεφαλαίου Tier 1) που διαθέτει μία τράπεζα (με χρήση του ορισμού της μεταβατικής περιόδου των στοιχείων κεφαλαίου Tier 1) προς το συνολικό ενοποιημένο ενεργητικό της, όπως αυτό υπολογίζεται για σκοπούς μέτρησης του σχετικού Δείκτη σύμφωνα με την εποπτική οδηγία (CRR575/2013 και 2019/876).

[59] Πηγή: Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός (Single Supervisory Mechanism – SSM)

IV. ΜΑΚΡΟΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

1. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΑΝΤΙΚΥΚΛΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΟΥ ΑΠΟΘΕΜΑΤΟΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

1.1 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΑΝΤΙΚΥΚΛΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΟΥ ΑΠΟΘΕΜΑΤΟΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η Τράπεζα της Ελλάδος, σύμφωνα με την Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής 235/1/07.10.2024,[60] αξιολογεί ανά τρίμηνο την ένταση των κυκλικών συστημικών κινδύνων και την καταλληλότητα του ποσοστού αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας (countercyclical capital buffer – CCyB) για την Ελλάδα και καθορίζει ή προσαρμόζει το ποσοστό αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας, εφόσον αυτό είναι αναγκαίο.

Το αντικυκλικό κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας αποβλέπει στην αποτροπή ή μείωση της συσσώρευσης κυκλικών συστημικών κινδύνων και στην αντιμετώπιση της υπερκυκλικότητας (procyclicality) της πιστωτικής επέκτασης και μόχλευσης, δηλαδή στη διαμόρφωση κατάλληλου επιπέδου πιστωτικής επέκτασης και μόχλευσης σε όλες τις φάσεις του οικονομικού και χρηματοπιστωτικού κύκλου. Το ποσοστό του αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας κυμαίνεται μεταξύ 0% και 2,5%, βαθμονομημένο σε βήματα του 0,25% ή πολλαπλάσια του 0,25%.[61] Το αντικυκλικό κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας καλύπτεται από κεφάλαιο κοινών μετοχών της Κατηγορίας 1 (CET1) και εκφράζεται ως ποσοστό του συνολικού ποσού των ανοιγμάτων σε κίνδυνο των πιστωτικών ιδρυμάτων που είναι εκτεθειμένα σε πιστωτικό κίνδυνο στην Ελλάδα.[62]

Ο καθορισμός του ποσοστού του αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας άνω του 0% ξεκινά στο στάδιο του οικονομικού και χρηματοπιστωτικού κύκλου κατά το οποίο επικρατεί ουδέτερο περιβάλλον κινδύνου (standard risk environment), δηλαδή όταν οι κυκλικοί συστημικοί κίνδυνοι δεν είναι ούτε υποτονικοί ούτε ιδιαίτερα αυξημένοι, προκειμένου να παρέχει τη δυνατότητα στα ιδρύματα να απορροφήσουν τυχόν ζημίες και να διασφαλίσει την ομαλή ροή της χρηματοδότησης προς την πραγματική οικονομία αν επέλθουν απρόβλεπτες διαταραχές (βλ. Διάγραμμα IV.1). Η σταδιακή δημιουργία ενός θετικού αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας σε ουδέτερο περιβάλλον κινδύνου (positive neutral rate of the countercyclical capital buffer – PN CCyB) συνεχίζεται μέχρι να ανέλθει στο επιδιωκόμενο ποσοστό.

Στην ανοδική φάση του οικονομικού κύκλου, ο καθορισμός του ποσοστού αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας λαμβάνει υπόψη το επιδιωκόμενο ποσοστό του θετικού αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας σε ουδέτερο περιβάλλον κινδύνου (PN CCyB target rate). Εφόσον η αξιολόγηση της έντασης των κυκλικών συστημικών κινδύνων από την Τράπεζα της Ελλάδος διαπιστώνει τη συσσώρευσή τους, η Τράπεζα της Ελλάδος μπορεί να αποφασίσει την αύξηση του ποσοστού αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας σε επίπεδο υψηλότερο από το επιδιωκόμενο ποσοστό θετικού αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας σε ουδέτερο περιβάλλον κινδύνου με σκοπό την αποτροπή ή τη μείωση της συσσώρευσης

[60] "Εφαρμογή αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας στην Ελλάδα – Κατάργηση της Πράξης Εκτελεστικής Επιτροπής 202/1/11.03.2022".

[61] Η Τράπεζα της Ελλάδος ως εντεταλμένη αρχή δύναται να καθορίζει ποσοστό αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας σε ύψος άνω του 2,5%, περίπτωση για την οποία ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 130 του ν. 4261/2014 ως προς τον υπολογισμό του ποσοστού ειδικού αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας κάθε ιδρύματος.

[62] Το συνολικό ποσό ανοιγμάτων σε κίνδυνο υπολογίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 92 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013.

κυκλικών συστημικών κινδύνων και την πρόληψη και τον περιορισμό της υπερβολικής πιστωτικής επέκτασης και μόχλευσης.

Αντίθετα, στην καθοδική φάση του οικονομικού κύκλου ή σε περίπτωση διαταραχών, η μείωση του ποσοστού αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας ή η πλήρης αποδέσμευσή του (δηλ. ο καθορισμός σε μηδενικό επίπεδο) δύναται να ενθαρρύνει την παροχή πιστώσεων, συμβάλλοντας έτσι στην ομαλή χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας. Η μείωση ή η πλήρης αποδέσμευση του ισχύοντος ποσοστού αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας έχει άμεση εφαρμογή από την ημερομηνία της ανακοίνωσής της, ενώ τυχόν αύξηση τίθεται σε εφαρμογή το αργότερο 12 μήνες από την ημερομηνία ανακοίνωσής της.

Διάγραμμα IV.1 Γραφική παρουσίαση της δημιουργίας και αποδέσμευσης του αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας ανάλογα με την ένταση των κυκλικών συστημικών κινδύνων στις τέσσερις φάσεις του οικονομικού και χρηματοπιστωτικού κύκλου

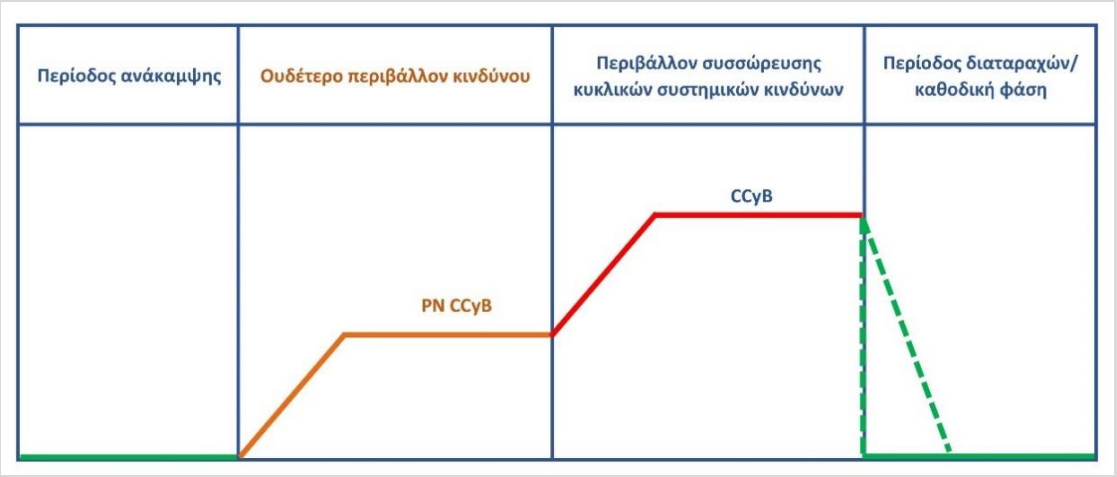

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Στη φάση που η οικονομία ή το χρηματοπιστωτικό σύστημα ανακάμπτει μετά από σοβαρές, ενδογενείς ή εξωγενείς, διαταραχές ή μετά από μια συστημική κρίση, το αντικυκλικό κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας διατηρείται σε μηδενικό επίπεδο προκειμένου να ενθαρρυνθεί η παροχή πιστώσεων και να διασφαλιστεί η ομαλή χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας. Το αντικυκλικό κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας παραμένει σε μηδενικό επίπεδο έως ότου η ένταση των κυκλικών συστημικών κινδύνων αξιολογηθεί ότι βρίσκεται σε ουδέτερο επίπεδο.

Η Τράπεζα της Ελλάδος με την Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής 235/1/07.10.2024 προσδιόρισε τη διαδικασία εφαρμογής και τη μεθοδολογία καθορισμού του ποσοστού αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας στην Ελλάδα και όρισε το επιδιωκόμενο ποσοστό θετικού αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας σε ουδέτερο περιβάλλον κινδύνου για την Ελλάδα στο 0,5%.

1.2 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΚΥΚΛΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΙΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Η τριμηνιαία αξιολόγηση της έντασης των κυκλικών συστημικών κινδύνων και της καταλληλότητας του ποσοστού αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας για την Ελλάδα λαμβάνει υπόψη, μεταξύ άλλων, την τιμή του δείκτη "τυποποιημένη διαφορά των πιστώσεων προς το ΑΕΠ", όπως αυτός ορίζεται στη Σύσταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου ΕΣΣΚ/2014/1. Ο δείκτης αυτός εκφράζει την απόκλιση του λόγου των πιστώσεων προς το ΑΕΠ από τη μακροχρόνια τάση του. Αναλυτικότερα, σε πρώτη φάση υπολογίζεται ο λόγος των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων χρεογράφων και δανείων (δηλαδή των πιστώσεων), όπως προκύπτουν από τα χρηματοοικονομικά στοιχεία παθητικού του ιδιωτικού μη χρηματοπιστωτικού τομέα, προς το άθροισμα των τεσσάρων τελευταίων τριμηνιαίων παρατηρήσεων του ΑΕΠ (υπολογιζόμενου σε ονομαστική αξία, χωρίς εποχική διόρθωση). Σε δεύτερη φάση υπολογίζεται η μακροχρόνια τάση του λόγου των πιστώσεων προς το ΑΕΠ με την εφαρμογή του φίλτρου εξομάλυνσης Hodrick-Prescott. Ο δείκτης "τυποποιημένη διαφορά των πιστώσεων προς το ΑΕΠ" προκύπτει ως η διαφορά του λόγου των πιστώσεων προς το ΑΕΠ από τη μακροχρόνια τάση του. Υψηλή θετική τιμή του δείκτη δηλώνει υπερβολική πιστωτική επέκταση σε σχέση με την αύξηση του ΑΕΠ, η οποία δημιουργεί αυξημένους κινδύνους για το χρηματοπιστωτικό σύστημα, συνηγορώντας στον καθορισμό του ποσοστού αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας σε ύψος άνω του 0%. Πέραν της "τυποποιημένης διαφοράς των πιστώσεων προς το ΑΕΠ", η Τράπεζα της Ελλάδος εξετάζει συμπληρωματικά πρόσθετους δείκτες για την παρακολούθηση της δημιουργίας και συσσώρευσης κυκλικών συστημικών κινδύνων.[63] Οι δείκτες αυτοί ομαδοποιούνται σε έξι περιοχές:

- Πιστωτικές εξελίξεις, όπου παρακολουθούνται ο λόγος του υπολοίπου της χρηματοδότησης προς το ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές, η εξέλιξη των δανείων προς νοικοκυριά και η εξέλιξη της χρηματοδότησης των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων.
- Δανειακή επιβάρυνση του ιδιωτικού τομέα, όπου παρακολουθούνται η εξέλιξη της χρηματοδότησης του ιδιωτικού τομέα, ο λόγος του υπολοίπου της χρηματοδότησης των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων προς το ΑΕΠ, ο λόγος του υπολοίπου των δανείων σε νοικοκυριά προς το ακαθάριστο διαθέσιμο εισόδημά τους και ο δείκτης εξυπηρέτησης χρέους προς εισόδημα κατά την έγκριση για τα δάνεια που εξασφαλίζονται από οικιστικά ακίνητα.
- Δυνητική υπερτίμηση των ακινήτων, όπου παρακολουθείται η εξέλιξη των τιμών των οικιστικών και επαγγελματικών ακινήτων (γραφείων και καταστημάτων).
- Ευρωστία των πιστωτικών ιδρυμάτων, όπου παρακολουθείται το καθαρό περιθώριο επιτοκίου, η εξέλιξη των σταθμισμένων στοιχείων ενεργητικού, ο δείκτης μόχλευσης και ο λόγος δανείων προς καταθέσεις.
- Εξωτερικές ανισορροπίες, όπως αντανακλώνται στην εξέλιξη του λόγου του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών προς το ΑΕΠ.
- Τιμολόγηση του κινδύνου, όπου παρακολουθείται η εξέλιξη του Γενικού Δείκτη του Χρηματιστηρίου Αθηνών, καθώς και του κλαδικού δείκτη των τραπεζών.

Στην Ελλάδα, η "τυποποιημένη διαφορά των πιστώσεων προς το ΑΕΠ" παραμένει σε αρνητικό έδαφος από το 2012. Το δ΄ τρίμηνο του 2025 διαμορφώθηκε σε -18,1 ποσοστιαίες μονάδες, έναντι -20,8 ποσοστιαίων μονάδων το προηγούμενο τρίμηνο (βλ. Διάγραμμα IV.2). Επισημαίνεται ότι το δ΄ τρίμηνο του 2025 είναι το τελευταίο διαθέσιμο τρίμηνο των χρηματοοικονομικών στοιχείων

[63] Για αναλυτικούς ορισμούς, βλ. Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής 235/1/07.10.2024.

παθητικού του ιδιωτικού μη χρηματοπιστωτικού τομέα. Για την εν λόγω τιμή της "τυποποιημένης διαφοράς των πιστώσεων προς το ΑΕΠ", το σημείο αναφοράς αποθέματος ασφαλείας (οδηγός αποθέματος ασφαλείας), όπως αυτό ορίζεται στη σύσταση Β παράγραφος 3α της Σύστασης ΕΣΣΚ/2014/1, είναι μηδέν.

Διάγραμμα IV.2 Τυποποιημένη διαφορά πιστώσεων προς το ΑΕΠ, λόγος πιστώσεων προς το ΑΕΠ και μακροχρόνια τάση του λόγου πιστώσεων προς το ΑΕΠ (δ΄ τρίμηνο 1997 – δ΄ τρίμηνο 2025)

(τριμηνιαία στοιχεία, ΑΕΠ μη εποχικά διορθωμένο, Hodrick Prescott one-sided filter)

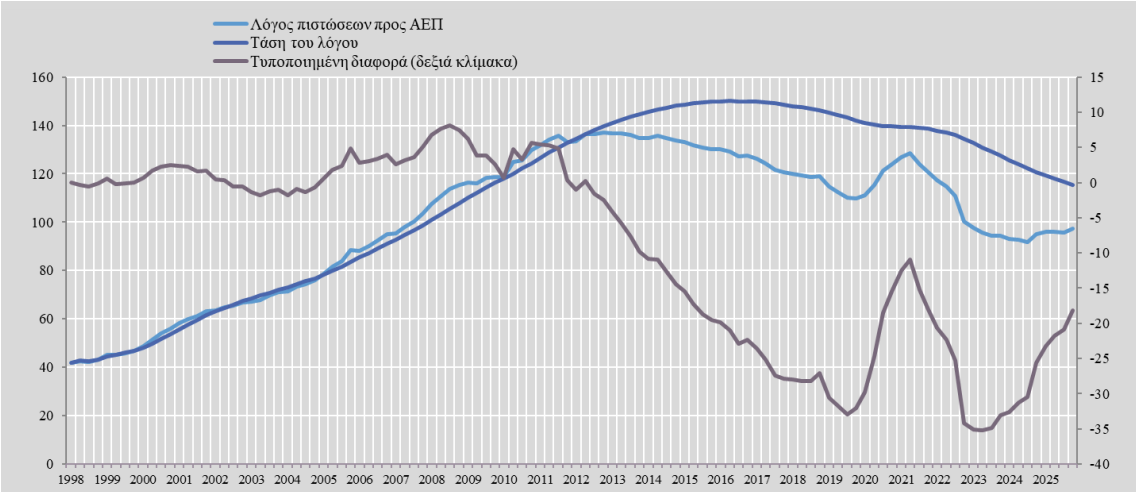

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ, Τράπεζα της Ελλάδος και υπολογισμοί της Τράπεζας της Ελλάδος.

Η ανάλυση των πρόσθετων δεικτών που εξετάζει η Τράπεζα της Ελλάδος αναδεικνύει μεν την απαρχή συσσώρευσης κυκλικών συστημικών κινδύνων σε επιμέρους τομείς, όπως η χρηματοδότηση των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, οι τιμές των οικιστικών ακινήτων και το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, αλλά συνολικά επιβεβαιώνει την εκτίμηση περί απουσίας υπέρμετρης πιστωτικής επέκτασης. Συμπερασματικά, οι κυκλικοί συστημικοί κίνδυνοι στην Ελλάδα παραμένουν περιορισμένοι και το περιβάλλον κινδύνου εμφανίζεται ουδέτερο.

1.3 ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΑΝΤΙΚΥΚΛΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΟΥ ΑΠΟΘΕΜΑΤΟΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2025, λαμβάνοντας υπόψη την ανάλυση των πρόσθετων δεικτών, η Τράπεζα της Ελλάδος διατήρησε το ποσοστό του αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας στο 0,25%, με ημερομηνία εφαρμογής από 1ης Οκτωβρίου 2025, όπως είχε οριστεί με την Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής 235/2/07.10.2024.[64]

Στην παρούσα συγκυρία, το εγχώριο μακροοικονομικό περιβάλλον, η περαιτέρω βελτίωση των θεμελιωδών μεγεθών και των εποπτικών δεικτών του τραπεζικού τομέα καθώς και η αναδιάρθρωση λιγότερο σημαντικών τραπεζών εξακολουθούν να διαμορφώνουν ευνοϊκές συνθήκες για τη δημιουργία μακροπροληπτικού χώρου, που θα διασφαλίζει τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος μεσοπρόθεσμα.

[64] "Καθορισμός του ποσοστού αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας με ημερομηνία έναρξης εφαρμογής την 1η Οκτωβρίου 2025".

Στο πλαίσιο αυτό, η Τράπεζα της Ελλάδος, με την Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής 248/1/06.10.2025,[65] αποφάσισε την αύξηση του ποσοστού αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας για την Ελλάδα κατά 0,25% και τον καθορισμό του στο 0,5%, δηλ. στο επίπεδο του επιδιωκόμενου ποσοστού θετικού αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας σε ουδέτερο περιβάλλον κινδύνου, με ημερομηνία εφαρμογής από 1ης Οκτωβρίου 2026.

Δεδομένου ότι η αξιολόγηση των κυκλικών συστημικών κινδύνων στην Ελλάδα για το α΄ και το β΄ τρίμηνο του 2026 κατέδειξε ότι αυτοί παραμένουν περιορισμένοι, δεν κρίθηκε αναγκαία η μεταβολή του ισχύοντος ποσοστού αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας.

2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΣΥΣΤΗΜΙΚΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (O-SII) ΚΑΙ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΘΕΜΑΤΟΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ O-SII

Η εφαρμογή του αποθέματος ασφαλείας λοιπών συστημικά σημαντικών ιδρυμάτων (Other Systemically Important Institutions – O-SII)[66] αποσκοπεί στη μείωση του ηθικού κινδύνου (moral hazard) και στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας των λοιπών συστημικά σημαντικών ιδρυμάτων. Ο ηθικός κίνδυνος συνίσταται στην προσδοκία του ιδρύματος ότι, λόγω της συστημικής του σημασίας, δεν θα αφεθεί να καταρρεύσει (too big to fail). Η επιβολή πρόσθετων κεφαλαιακών απαιτήσεων με τη μορφή αποθέματος ασφαλείας O-SII περιορίζει την υπερβολική ανάληψη κινδύνων από το συστημικά σημαντικό ίδρυμα, με σκοπό τη μείωση του ηθικού κινδύνου. Επιπροσθέτως, μειώνει τις συστημικές επιπτώσεις του ηθικού κινδύνου μέσω της ενίσχυσης των αποθεμάτων κεφαλαίου του συστημικά σημαντικού ιδρύματος για την απορρόφηση ενδεχόμενων ζημιών και, κατά συνέπεια, τον περιορισμό του κινδύνου μετάδοσης της διαταραχής στον υπόλοιπο τραπεζικό τομέα.

Το απόθεμα ασφαλείας O-SII συνίσταται σε κεφάλαιο κοινών μετοχών της Κατηγορίας 1 (CET1) και το ποσοστό του καθορίζεται σε ύψος έως 3% επί του συνολικού ποσού ανοίγματος σε κίνδυνο.[67] Το εν λόγω απόθεμα ασφαλείας τίθεται σε ενοποιημένη, υποενοποιημένη ή ατομική βάση, ανάλογα με την περίπτωση, και το ύψος του επανεξετάζεται τουλάχιστον ετησίως.

Η Τράπεζα της Ελλάδος, βάσει του ν. 4261/2014 (άρθρο 124), είναι αρμόδια για τον προσδιορισμό των λοιπών συστημικά σημαντικών ιδρυμάτων (Other Systemically Important Institutions – O-SIIs) μεταξύ των ιδρυμάτων που έχουν λάβει άδεια λειτουργίας στην Ελλάδα. Ο προσδιορισμός των λοιπών συστημικά σημαντικών ιδρυμάτων διενεργείται σε ετήσια βάση, προκειμένου να εξεταστεί αν είναι σκόπιμη η εφαρμογή σε αυτά αποθέματος ασφαλείας O-SII, καθώς και να καθοριστεί το ύψος του εν λόγω αποθέματος.

Για τον προσδιορισμό των O-SII, η Τράπεζα της Ελλάδος εφαρμόζει τη μεθοδολογία που περιλαμβάνεται στις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές που εξέδωσε η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΑΤ).[68] Σύμφωνα με τη μεθοδολογία αυτή, οι αρμόδιες αρχές υπολογίζουν βαθμολογία που υποδηλώνει τη συστημική σημασία κάθε ιδρύματος βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων. Τα κριτήρια

[65] "Καθορισμός του ποσοστού αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας στο 0,5% με ημερομηνία έναρξης εφαρμογής την 1η Οκτωβρίου 2026".

[66] Τα λοιπά συστημικά σημαντικά ιδρύματα αντιδιαστέλλονται προς εκείνα τα οποία χαρακτηρίζονται ως παγκοσμίως συστημικά σημαντικά ιδρύματα (Global Systemically Important Institutions – G-SII).

[67] Επισημαίνεται ότι το απόθεμα ασφαλείας O-SII δύναται να υπερβαίνει το 3% κατόπιν έγκρισης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

[68] ΕΑΤ, EBA/GL/2014/10, όπως αυτές υιοθετήθηκαν με την Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος 56/18.12.2015 και εξειδικεύθηκαν περαιτέρω με την Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος 221/1/17.10.2023.

Πίνακας IV.1 Υποχρεωτικοί δείκτες για τη βαθμολόγηση των λοιπών συστημικά σημαντικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα		
Κριτήριο	**Δείκτες**	**Συντελεστής στάθμισης (%)**
Μέγεθος	Σύνολο στοιχείων ενεργητικού	25
Σημασία	Αξία εγχώριων πράξεων πληρωμής	8,33
	Καταθέσεις ιδιωτικού τομέα από καταθέτες εντός ΕΕ	8,33
	Δάνεια ιδιωτικού τομέα σε δανειολήπτες εντός ΕΕ	8,33
Διασυνοριακή δραστηριότητα	Αξία εξωχρηματιστηριακών παραγώγων (ονομαστική)	8,33
	Διακρατικές υποχρεώσεις	8,33
	Διακρατικές απαιτήσεις	8,33
Διασύνδεση	Υποχρεώσεις εντός του χρηματοπιστωτικού συστήματος	8,33
	Στοιχεία ενεργητικού εντός του χρηματοπιστωτικού συστήματος	8,33
	Χρεωστικοί τίτλοι	8,33

αυτά αφορούν το μέγεθος, τη σημασία για την οικονομία της Ελλάδος, την πολυπλοκότητα/διασυνοριακή δραστηριότητα και τον βαθμό διασύνδεσης του ιδρύματος με το χρηματοπιστωτικό σύστημα. Στα τέσσερα αυτά κριτήρια αντιστοιχούν υποχρεωτικοί δείκτες, οι οποίοι θα πρέπει να χρησιμοποιούνται κατ' ελάχιστον από τις αρμόδιες αρχές κατά τον υπολογισμό της βαθμολογίας κάθε ιδρύματος. Η βαθμολογία κάθε ιδρύματος εκφράζεται σε μονάδες βάσης (μ.β.). Κάθε αρμόδια αρχή ορίζει ένα κατώφλι σε μ.β. και όσα ιδρύματα το υπερβαίνουν θεωρούνται ως O-SII. Το κατώφλι αυτό δύναται να οριστεί από τις 275 μ.β. έως τις 425 μ.β., προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι ιδιαιτερότητες του τραπεζικού τομέα κάθε κράτους-μέλους και να διασφαλιστεί ομοιογένεια στα O-SII που προσδιορίζονται με αυτό τον τρόπο βάσει της συστημικής τους σημασίας. Ως ενδεικτικό κατώφλι προτείνονται οι 350 μονάδες βάσης. Επίσης, παρέχεται στις αρμόδιες αρχές η δυνατότητα να προσδιορίζουν ως O-SII και επιπλέον οντότητες βάσει πρόσθετων ποιοτικών ή/και ποσοτικών δεικτών συστημικού κινδύνου.

Η Τράπεζα της Ελλάδος, για τον υπολογισμό της βαθμολογίας των ελληνικών τραπεζών ως προς τη συστημική τους σημασία, χρησιμοποίησε αποκλειστικά τους υποχρεωτικούς δείκτες βαθμολόγησης (βλ. Πίνακα IV.1) και επέλεξε ως κατώφλι τις 350 μονάδες βάσης.

Με βάση τα παραπάνω, για το 2025 προσδιορίστηκαν ως O-SII τα παρακάτω ιδρύματα σε ενοποιημένη βάση:

- Άλφα Τράπεζα Α.Ε.
- Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.
- Πειραιώς Financial Holdings Α.Ε.
- Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Α.Ε.

και αντίστοιχα τα παρακάτω πιστωτικά ιδρύματα σε ατομική βάση:

- Άλφα Τράπεζα Α.Ε.
- Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.
- Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε.
- Τράπεζα Eurobank Α.Ε.

Τα παραπάνω τέσσερα πιστωτικά ιδρύματα που προσδιορίστηκαν ως O-SII αντιπροσωπεύουν περίπου το 94% του ενεργητικού του εγχώριου τραπεζικού τομέα.

Με την Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής 246/1/15.09.2025,[69] η Τράπεζα της Ελλάδος αποφάσισε να καθορίσει το απόθεμα ασφαλείας O-SII για το έτος 2026 για τα ιδρύματα που προσδιορίζονται παραπάνω ως O-SII ως εξής:

- σε ποσοστό 1,25% για τη Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Α.Ε. σε ενοποιημένη βάση[70] και
- σε ποσοστό 1,00% για τα παρακάτω O-SII:
  - Άλφα Τράπεζα Α.Ε. σε ατομική και ενοποιημένη βάση,
  - Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. σε ατομική και ενοποιημένη βάση,
  - Πειραιώς Financial Holdings Α.Ε. σε ενοποιημένη βάση και Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε. σε ατομική βάση[71] και
  - Τράπεζα Eurobank Α.Ε. σε ατομική βάση.

3. ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΑΝΕΙΑΚΗ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΟΝΤΑΙ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΔΑΝΕΙΟΛΗΠΤΗ

Τα μακροπροληπτικά μέτρα για τη δανειακή επιβάρυνση που εφαρμόζονται σε επίπεδο δανειολήπτη στοχεύουν στον περιορισμό της συσσώρευσης συστημικών κινδύνων που απορρέουν από την αγορά ακινήτων και συνδέονται με τη χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα. Με την ενεργοποίηση των μέτρων αυτών μετριάζεται ο κίνδυνος υπέρμετρης χαλάρωσης των πιστοδοτικών κριτηρίων, με αποτέλεσμα την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των δανειοληπτών και τη μείωση του πιστωτικού κινδύνου των πιστωτών.

Στην Ελλάδα, αρμόδια για τη θέσπιση μακροπροληπτικών μέτρων σχετικά με τη δανειακή επιβάρυνση που εφαρμόζονται σε επίπεδο δανειολήπτη είναι η Τράπεζα της Ελλάδος δυνάμει του άρθρου 133Α του ν. 4261/2014, όπως προστέθηκε με το άρθρο 54 του ν. 5036/2023 με ισχύ από τις 29 Μαρτίου 2023. Στο πλαίσιο της μακροπροληπτικής της αρμοδιότητας, η Τράπεζα της Ελλάδος καθορίζει το είδος των μακροπροληπτικών μέτρων για τη δανειακή επιβάρυνση που εφαρμόζονται σε επίπεδο δανειολήπτη, τους δείκτες ή τα χαρακτηριστικά των πιστώσεων ως προς τα οποία θα εφαρμόζονται τα όρια που θεσπίζει, καθώς και το ύψος των ορίων αυτών, το είδος των πιστώσεων ως προς τις οποίες εφαρμόζονται τα μακροπροληπτικά μέτρα, τους όρους και τις προϋποθέσεις εφαρμογής τους.

Με την Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής 227/1/08.03.2024[72] θεσπίστηκαν μέτρα για τη δανειακή επιβάρυνση που εφαρμόζονται σε επίπεδο δανειολήπτη για δάνεια και λοιπές πιστώσεις προς φυσικά πρόσωπα με εξασφάλιση οικιστικό ακίνητο στην Ελλάδα, τα οποία εφαρμόζονται από τον Ιανουάριο του 2025. Ειδικότερα, το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο για τον δείκτη δανείου προς

[69] "Προσδιορισμός των λοιπών συστημικά σημαντικών ιδρυμάτων (O-SII) για το έτος 2025 και καθορισμός του τηρούμενου αποθέματος ασφαλείας O-SII για το έτος 2026".
[70] Σημειώνεται ότι στις 12.12.2025 ολοκληρώθηκε η συγχώνευση με απορρόφηση της Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Α.Ε. από την Τράπεζα Eurobank Α.Ε. και κατά συνέπεια το ποσοστό 1,25% εφαρμόζεται στην Τράπεζα Eurobank Α.Ε. σε ενοποιημένη βάση.
[71] Σημειώνεται ότι στις 19.12.2025 ολοκληρώθηκε η συγχώνευση με απορρόφηση της Πειραιώς Financial Holdings Α.Ε. από την Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε και κατά συνέπεια το ποσοστό 1% εφαρμόζεται στην Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε. σε ενοποιημένη και ατομική βάση.
[72] "Θέσπιση μακροπροληπτικών μέτρων σχετικά με τη δανειακή επιβάρυνση που εφαρμόζονται σε επίπεδο δανειολήπτη για δάνεια και λοιπές πιστώσεις προς φυσικά πρόσωπα με εξασφάλιση οικιστικό ακίνητο σύμφωνα με το άρθρο 133Α του ν. 4261/2014".

αξία κατά την έγκριση (loan-to-value at origination – LTV-O) τέθηκε σε 90% για τους δανειολήπτες που είναι αγοραστές για πρώτη φορά[73] και σε 80% για τους λοιπούς δανειολήπτες. Επίσης, το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο για τον δείκτη εξυπηρέτησης δανείου προς εισόδημα κατά την έγκριση (debt service-to-income at origination – DSTI-O) τέθηκε σε 50% για τους δανειολήπτες που είναι αγοραστές για πρώτη φορά και σε 40% για τους λοιπούς δανειολήπτες. Επισημαίνεται ότι ο δείκτης DSTI-O νοείται ως το ετήσιο κόστος εξυπηρέτησης του συνολικού χρέους σε σχέση με το συνολικό ετήσιο διαθέσιμο εισόδημα του δανειολήπτη κατά τον χρόνο έγκρισης του δανείου ή της πίστωσης, ενώ ο δείκτης LTV-O νοείται ως το σύνολο των δανείων ή τμημάτων δανείων και λοιπών πιστώσεων που εξασφαλίζονται με ακίνητο από τον δανειολήπτη κατά τον χρόνο έγκρισης σε σχέση με την αξία του υπέγγυου ακινήτου κατά τον χρόνο έγκρισης.

Κρίθηκε σκόπιμο να τεθούν λιγότερο αυστηρά όρια για τους αγοραστές για πρώτη φορά ώστε να διευκολύνεται η πρόσβασή τους στη στεγαστική πίστη. Επιπροσθέτως, ποσοστό έως 10% επί του συνολικού αριθμού των δανείων και λοιπών πιστώσεων που εγκρίνονται και έχουν έστω και εν μέρει εκταμιευθεί εντός του εκάστοτε ημερολογιακού τριμήνου σε επίπεδο ιδρύματος ή οντότητας δύναται να υπερβαίνει τα ανώτατα επιτρεπόμενα όρια LTV-O και DSTI-O. Η αξιολόγηση της υπέρβασης των ορίων γίνεται διακριτά για τους αγοραστές για πρώτη φορά και για τους λοιπούς δανειολήπτες. Διευκρινίζεται ότι τα προαναφερθέντα όρια δεν εφαρμόζονται σε μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα, σε δάνεια που τελούν υπό καθεστώς ρύθμισης, σε μεταβιβαζόμενα χαρτοφυλάκια από εταιρίες διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις, καθώς και σε δάνεια που εντάσσονται σε προγράμματα εθνικής στεγαστικής πολιτικής ή αφορούν τη μετάβαση στην πράσινη οικονομία.

[73] Αγοραστής για πρώτη φορά είναι ο δανειολήπτης ο οποίος κατά την έγκριση του δανείου δεν έχει υφιστάμενο δάνειο που αφορά οικιστικό ακίνητο.

V. ΛΟΙΠΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

1. ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΕΓΧΩΡΙΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Το 2025 η διάρθρωση του εγχώριου χρηματοπιστωτικού συστήματος δεν παρουσίασε αξιοσημείωτες μεταβολές, με τις τράπεζες να παραμένουν ο βασικός πυλώνας του (βλ. Πίνακα V.1). Ειδικότερα, το ενεργητικό του τραπεζικού τομέα ανήλθε σε 84,1% επί του συνολικού ενεργητικού του χρηματοπιστωτικού συστήματος, με τις σημαντικές τράπεζες (significant institutions – SIs) να αντιπροσωπεύουν το 77,8% του συνόλου, ενώ οι λιγότερο σημαντικές τράπεζες (less significant institutions – LSIs) και τα υποκαταστήματα ξένων τραπεζών αντιπροσωπεύουν το 5,1% και το 1,2%, αντίστοιχα. Επισημαίνεται ότι, οι τέσσερις σημαντικές τράπεζες αντιπροσωπεύουν το 92,5% του ενεργητικού του τραπεζικού τομέα.

Πίνακας V.1 Διάρθρωση του εγχώριου χρηματοπιστωτικού συστήματος

	2023			2024			2025		
	Πλήθος	Ενεργητικό (εκατ. ευρώ)	%	Πλήθος	Ενεργητικό (εκατ. ευρώ)	%	Πλήθος	Ενεργητικό (εκατ. ευρώ)	%
Τραπεζικός Τομέας	**33**	**294.415**	**86,1%**	**33**	**303.924**	**84,7%**	**33**	**328.647**	**84,1%**
Σημαντικά πιστωτικά ιδρύματα	4	277.319	81,1%	4	283.851	79,1%	4	304.023	77,8%
Μη σημαντικά πιστωτικά ιδρύματα	8	13.854	4,0%	8	16.042	4,5%	8	19.831	5,1%
Υποκαταστήματα ξένων πιστωτικών ιδρυμάτων	21	3.242	0,9%	21	4.031	1,1%	21	4.793	1,2%
Μη τραπεζικός χρηματοπιστωτικός τομέας	**362**	**47.687**	**13,9%**	**385**	**54.911**	**15,3%**	**419**	**62.005**	**15,9%**
Ασφαλιστικές επιχειρήσεις*	31	20.287	5,9%	31	21.224	5,9%	31	22.064	5,6%
Ταμεία επαγγελματικής ασφάλισης και ιδρύματα επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών	31	2.196	0,6%	31	2.513	0,7%	32	2.833	0,7%
Οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ)	193	11.237	3,3%	225	16.117	4,5%	255	20.627	5,3%
Αμοιβαία κεφάλαια (μετοχικά, μεικτά, ομολογιακά και σύνθετα)	*185*	*10.449*	*3,1%*	*217*	*14.986*	*4,2%*	*243*	*19.376*	*5,0%*
Αμοιβαία κεφάλαια χρηματαγοράς- διαθεσίμων	*8*	*788*	*0,2%*	*8*	*1.131*	*0,3%*	*12*	*1.251*	*0,3%*
Εταιρίες επενδύσεων χαρτοφυλακίου (ΑΕΕΧ) και επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία (ΑΕΕΑΠ)	11	4.946	1,4%	10	5.472	1,5%	10	5.629	1,4%
Εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης και πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων	12	6.618	1,9%	13	7.196	2,0%	13	7.597	1,9%
Ιδρύματα μικροχρηματοδοτήσεων	3	4	0.0%	3	10	0,0%	5	23	0,0%
Χρηματιστηριακές εταιρίες (ΑΕΠΕΥ)	44	818	0,2%	41	882	0,2%	43	1.600	0,4%
Ανώνυμες εταιρίες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων (ΑΕΔΑΚ)	14	286	0,1%	13	283	0,1%	13	369	0,1%
Διαχειριστές πιστώσεων	23	1.294	0,4%	18	1.213	0,3%	17	1.263	0,3%
Σύνολο	**395**	**342.102**	**100%**	**418**	**358.834**	**100%**	**452**	**390.653**	**100%**

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

* Το πλήθος των ασφαλιστικών επιχειρήσεων αφορά τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις που λειτουργούν και εποπτεύονται σύμφωνα με την ευρωπαϊκή οδηγία "Φερεγγυότητα ΙΙ" (Solvency II).

Το 2025 το μερίδιο του μη τραπεζικού χρηματοπιστωτικού τομέα ενισχύθηκε σε 15,9%, με το ενεργητικό του να διαμορφώνεται σε 62,0 δισεκ. ευρώ, αυξημένο κατά 7,1 δισεκ ευρώ. Η άνοδος αυτή οφείλεται κυρίως στην αύξηση του ενεργητικού των Οργανισμών Συλλογικών Επενδύσεων

σε Κινητές Αξίες (ΟΣΕΚΑ) κατά 4,5 δισεκ ευρώ, με το ενεργητικό τους να διαμορφώνεται σε 20,6 δισεκ. ευρώ (5,3% του συνολικού ενεργητικού του χρηματοπιστωτικού συστήματος). Επισημαίνεται ότι το ενεργητικό των αμοιβαίων κεφαλαίων (Α/Κ) καταγράφει αύξηση την τελευταία τριετία (σχεδόν διπλασιάστηκε σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2023), καθώς οι επενδύσεις σε Α/Κ αποτελούν μια εναλλακτική επένδυση σε σχέση με τις απλές προθεσμιακές καταθέσεις, ειδικά με τη διάθεση προς το επενδυτικό κοινό των Α/Κ "τακτής λήξης".[74]

Οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις συνεχίζουν να αποτελούν τον δεύτερο μεγαλύτερο τομέα του μη τραπεζικού χρηματοπιστωτικού συστήματος. Το 2025 το ενεργητικό τους διαμορφώθηκε σε 22 δισεκ. ευρώ, αυξημένο κατά 4% σε σχέση με το 2024, αλλά μειώθηκε οριακά η συμμετοχή τους στο ενεργητικό του χρηματοπιστωτικού συστήματος (5,6%).

Μικρό μερίδιο αγοράς εξακολουθούν να κατέχουν οι εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης και οι εταιρίες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων, αποτελώντας το 1,9% του συνόλου του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Αντίστοιχα, μικρή συνεισφορά στο χρηματοπιστωτικό σύστημα έχουν οι εταιρίες επενδύσεων χαρτοφυλακίου και οι εταιρίες επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία (1,4%).

Επισημαίνεται ότι ο κλάδος των διαχειριστών πιστώσεων αποτελεί ένα πολύ μικρό τμήμα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, με το ενεργητικό τους να ανέρχεται σε μόλις 0,3% του συνόλου. Εντούτοις, παρά το περιορισμένο μέγεθος του ενεργητικού τους, οι διαχειριστές πιστώσεων διαχειρίζονται χαρτοφυλάκια 91,5 δισεκ. ευρώ, που περιλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος των ΜΕΔ του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

[74] Η αύξηση του ενεργητικού των Α/Κ αφορά σε μεγάλο βαθμό τα νέα αμοιβαία κεφάλαια με καθορισμένη διάρκεια (Α/Κ τακτής λήξης), συνήθως δύο έως πέντε ετών. Αναλυτικότερα για τα Α/Κ τακτής λήξης βλ. Τράπεζα της Ελλάδος, *Έκθεση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας*, Μάιος 2025, Πλαίσιο V.1 "Εξελίξεις στην αγορά των Αμοιβαίων Κεφαλαίων".

2. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

2.1 ΒΑΣΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ[75]

Το 2025 δεν παρατηρήθηκαν αξιόλογες μεταβολές στη διάρθρωση της ελληνικής αγοράς ιδιωτικής ασφάλισης, με 34 ασφαλιστικές επιχειρήσεις[76] να δραστηριοποιούνται σε αυτή. Οι επιχειρήσεις αυτές κατηγοριοποιούνται βάσει της άδειας λειτουργίας και των ασφαλιστικών τους εργασιών ως εξής:

- δύο επιχειρήσεις ασφαλίσεων ζωής,
- 19 επιχειρήσεις ασφαλίσεων κατά ζημιών και
- 13 επιχειρήσεις που ασκούν ταυτόχρονα δραστηριότητες ασφαλίσεων ζωής και ασφαλίσεων κατά ζημιών (συμπεριλαμβάνονται επιχειρήσεις του κλάδου ζωής που, εκ των ασφαλίσεων κατά ζημιών, ασκούν αποκλειστικά αυτές των κλάδων "Ατυχήματα" και "Ασθένειες").

Από τις παραπάνω 34 ασφαλιστικές επιχειρήσεις, 31 λειτουργούν και εποπτεύονται σύμφωνα με την ευρωπαϊκή οδηγία "Φερεγγυότητα ΙΙ" (Solvency II), που εφαρμόζεται σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) από 1.1.2016, ενώ τρεις επιχειρήσεις εξαιρούνται, λόγω μεγέθους, από την εφαρμογή ορισμένων απαιτήσεων που αφορούν και τους τρεις βασικούς πυλώνες της Φερεγγυότητας ΙΙ.[77] Εκ των 31 ασφαλιστικών επιχειρήσεων που υπόκεινται στις διατάξεις της Φερεγγυότητας ΙΙ, οι 11 ανήκουν σε ασφαλιστικούς ομίλους με έδρα στο εξωτερικό, οι επτά ανήκουν σε ασφαλιστικούς ομίλους που υπόκεινται στην εποπτεία της Τράπεζας της Ελλάδος και οι υπόλοιπες 13 δεν ανήκουν σε όμιλο με έδρα στην ΕΕ. Επίσης, οκτώ ασφαλιστικές επιχειρήσεις με έδρα στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται σε άλλες χώρες της ΕΕ με καθεστώς ελεύθερης παροχής υπηρεσιών (βλ. Πίνακα V.2).

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Αρχής Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (European Insurance and Occupational Pensions Authority), τον Δεκέμβριο του 2024 δραστηριότητα στην Ελλάδα, με καθεστώς είτε ελεύθερης εγκατάστασης (υποκατάστημα) είτε ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, ασκούσαν και 211 ασφαλιστικές επιχειρήσεις που έχουν την έδρα τους σε άλλο κράτος-μέλος της ΕΕ[78] και εποπτεύονται, ως προς τη χρηματοοικονομική τους κατάσταση, από τις αρμόδιες εποπτικές αρχές των χωρών καταγωγής τους.[79]

---

[75] Στο παρόν κεφάλαιο έχουν ληφθεί υπόψη πληροφορίες και στοιχεία με ημερομηνία αναφοράς 31.12.2025.

[76] Εξαιρουμένων των αλληλασφαλιστικών συνεταιρισμών του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 7 του ν. 4364/2016.

[77] Η Τράπεζα της Ελλάδος, με βάση την αρχή της αναλογικότητας, έχει επιτρέψει σε 3 ασφαλιστικές επιχειρήσεις που πληρούν τα απαιτούμενα κριτήρια μεγέθους και εργασιών να εξαιρεθούν από ορισμένες διατάξεις της Φερεγγυότητας ΙΙ σχετικά με τις απαιτήσεις για τη φερεγγυότητα, το σύστημα διακυβέρνησης και τη δημοσιοποίηση εκθέσεων και αναφορών.

[78] Πηγή: Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (ΕΑΑΕΣ)/European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA).

[79] Το 2024 η ετήσια παραγωγή ασφαλίστρων των επιχειρήσεων αυτών ανερχόταν σε 416 εκατ. ευρώ για τα υποκαταστήματα και 1.219 εκατ. ευρώ για δραστηριότητα μέσω ελεύθερης παροχής υπηρεσιών ή σε ποσοστό 6% και 17% αντίστοιχα επί του συνόλου της ελληνικής ασφαλιστικής αγοράς.

Πίνακας V.2 Αριθμός ασφαλιστικών επιχειρήσεων με δραστηριότητα στην Ελλάδα					
	2021	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Επιχειρήσεις ασφαλίσεων ζωής	2	2	2	2	2
Επιχειρήσεις ασφαλίσεων κατά ζημιών	18	19	19	19	19
Επιχειρήσεις ασφαλίσεων ζωής και κατά ζημιών	16	15	13	13	13
Σύνολο	**36**	**36**	**34**	**34**	**34**
εκ των οποίων εποπτεύονται σύμφωνα με τη Φερεγγυότητα ΙΙ	34	34	31	31	31
Υποκαταστήματα ασφαλιστικών επιχειρήσεων με έδρα σε άλλο κράτος-μέλος της ΕΕ	*21*	*20*	*21*	*22*	*21*
Ασφαλιστικές επιχειρήσεις με καθεστώς ελεύθερης παροχής υπηρεσιών ή ελεύθερης εγκατάστασης	216	230	188	211	Μ.Δ.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Επισημαίνεται ότι οι επιχειρήσεις αυτές έχουν μεγάλο μερίδιο αγοράς στον τομέα ασφάλισης αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων. Το 2025 μειώθηκε το μερίδιο τους (σε πλήθος οχημάτων) και ανήλθε σε 18%, από 22% τον Δεκέμβριο του 2024.

Τα οικονομικά μεγέθη που παρουσιάζονται παρακάτω αφορούν μόνο τις 31 επιχειρήσεις που υπόκεινται στην, κατά Φερεγγυότητα ΙΙ, χρηματοοικονομική εποπτεία της Τράπεζας της Ελλάδος.

Η εγχώρια ασφαλιστική αγορά χαρακτηρίζεται από σημαντική συγκέντρωση, ιδιαίτερα στις επιχειρήσεις που ασκούν εργασίες ασφαλίσεων ζωής και στις επιχειρήσεις που ασκούν ταυτοχρόνως ασφαλίσεις ζωής και κατά ζημιών, καθώς οι πέντε μεγαλύτερες εξ αυτών κατέχουν το 87% της σχετικής αγοράς, σε όρους τεχνικών προβλέψεων, ενώ οι πέντε μεγαλύτερες ασφαλιστικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις ασφαλίσεις κατά ζημιών, σε όρους ακαθάριστων εγγεγραμμένων ασφαλίστρων, κατέχουν μερίδιο που ανέρχεται σε 61% της σχετικής αγοράς.

Η παραγωγή ακαθάριστων εγγεγραμμένων ασφαλίστρων στις ασφαλίσεις ζωής[80] το 2025 ανήλθε σε 2,9 δισεκ. ευρώ, αυξημένη κατά 2% συγκριτικά με το 2024. Από το ανωτέρω ποσό, 1,4 δισεκ. ευρώ αφορά συμβόλαια που συνδέονται με επενδύσεις, ποσοστό 48% επί των συνολικών ακαθάριστων εγγεγραμμένων ασφαλίστρων δραστηριοτήτων ζωής, έναντι 47% το 2024. Παράλληλα, καταγράφηκε αύξηση των ακαθάριστων εγγεγραμμένων ασφαλίστρων των ασφαλίσεων με συμμετοχή στα κέρδη κατά 4% και μείωση των λοιπών ασφαλίσεων ζωής κατά 16% (βλ. Διάγραμμα V.1).

Τα ασφάλιστρα των δραστηριοτήτων ασφαλίσεων κατά ζημιών[81] ανήλθαν την ίδια περίοδο σε 2,9 δισεκ. ευρώ, αυξημένα κατά 10% συγκριτικά με το 2024. Από το ποσό αυτό, σημαντικό μερίδιο αποτελούν οι ασφαλίσεις αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων (28%), οι ασφαλίσεις πυρός (22%) και οι ασφαλίσεις νοσοκομειακών εξόδων (17%), με μεταβολές ασφαλίστρων έναντι του 2024 κατά +8%, +11% και +10% αντιστοίχως. Το 2025 οι επισυμβάσες αποζημιώσεις, χωρίς να ληφθούν υπόψη οι αντασφαλιστικές ανακτήσεις, ανήλθαν σε 2,3 δισεκ. ευρώ για τις ασφαλίσεις

[80] Περιλαμβάνει την παραγωγή ασφαλίσεων ζωής των επιχειρήσεων μικτής δραστηριότητας, ήτοι ζωής και κατά ζημιών.
[81] Περιλαμβάνει την παραγωγή ασφαλίσεων κατά ζημιών των επιχειρήσεων μικτής δραστηριότητας, ήτοι ζωής και κατά ζημιών.

ζωής, παρουσιάζοντας μείωση κατά 4% σε σύγκριση με το 2024 και σε 1,1 δισεκ. ευρώ για τις ασφαλίσεις κατά ζημιών, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 6% σύγκριση με το 2024 (βλ. Διάγραμμα V.2).

Στις ασφαλίσεις κατά ζημιών, ο δείκτης ζημιών (loss ratio) της αγοράς το 2025 ανήλθε στο 51% όπως και το 2024, ενώ ο δείκτης εξόδων (διαχείρισης και προμηθειών) ανήλθε στο 48% (έναντι 47% το 2024).

Διάγραμμα V.1 Ακαθάριστα εγγεγραμμένα ασφάλιστρα

(εκατ. ευρώ)

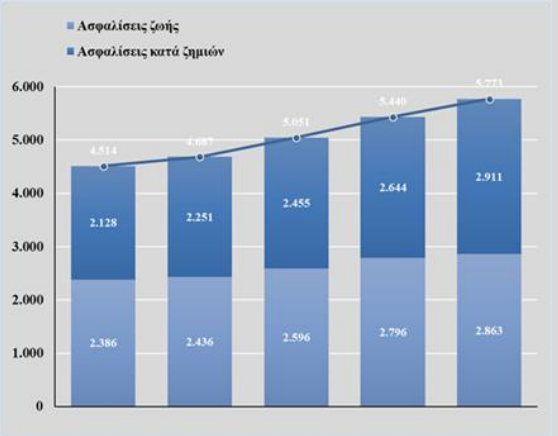

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Διάγραμμα V.2 Επισυμβάσες αποζημιώσεις

(εκατ. ευρώ)

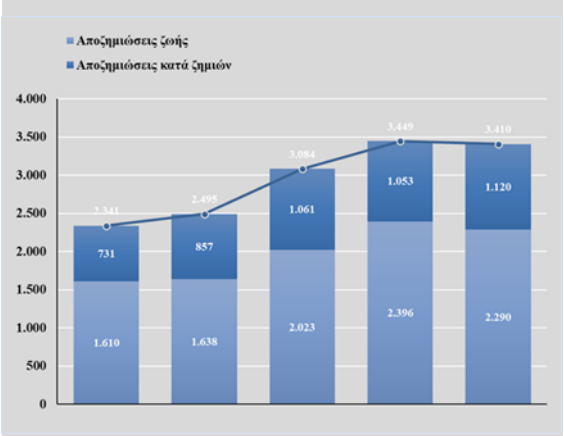

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Το σύνολο του ενεργητικού των εποπτευόμενων από την Τράπεζα της Ελλάδος ασφαλιστικών επιχειρήσεων διαμορφώθηκε σε 22,1 δισεκ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2025, αυξημένο κατά 4% συγκριτικά με τον Δεκέμβριο του 2024. Οι τοποθετήσεις σε κρατικά ομόλογα ανέρχονταν σε 7,3 δισεκ. ευρώ (33% του συνολικού ενεργητικού) και σε εταιρικά ομόλογα σε 3,1 δισεκ. ευρώ (14% του συνολικού ενεργητικού). Όσον αφορά την πιστοληπτική διαβάθμιση αυτών, σχεδόν το σύνολο των κρατικών ομολόγων και αντίστοιχα το 90,6% των εταιρικών ομολόγων ήταν πιστοληπτικής διαβάθμισης BB- και πάνω. Επιπλέον, ποσό 6,3 δισεκ. ευρώ (29% του συνολικού ενεργητικού) αφορούσε επενδύσεις για ασφαλίσεις των οποίων τον επενδυτικό κίνδυνο φέρουν οι ασφαλισμένοι (βλ. Διάγραμμα V.3).

Αντίστοιχα, το 2025 οι συνολικές υποχρεώσεις των ασφαλιστικών επιχειρήσεων ανήλθαν σε 17,9 δισεκ. ευρώ (από 17,5 δισεκ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2024), με το σύνολο των τεχνικών προβλέψεων να διαμορφώνεται σε 16,1 δισεκ. ευρώ για την ίδια περίοδο (από 15,8 δισεκ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2024), εκ των οποίων 12,5 δισεκ. ευρώ αφορούσαν ασφαλίσεις ζωής και 3,5 δισεκ. ευρώ ασφαλίσεις κατά ζημιών. Από τις τεχνικές προβλέψεις ζωής, το 45% αφορά ασφαλίσεις ζωής που συνδέονται με επενδύσεις (έναντι 40% τον Δεκέμβριο του 2024) (βλ. Διάγραμμα V.4).

Διάγραμμα V.3 Διάρθρωση του ενεργητικού των ασφαλιστικών επιχειρήσεων

(δισεκ. ευρώ)

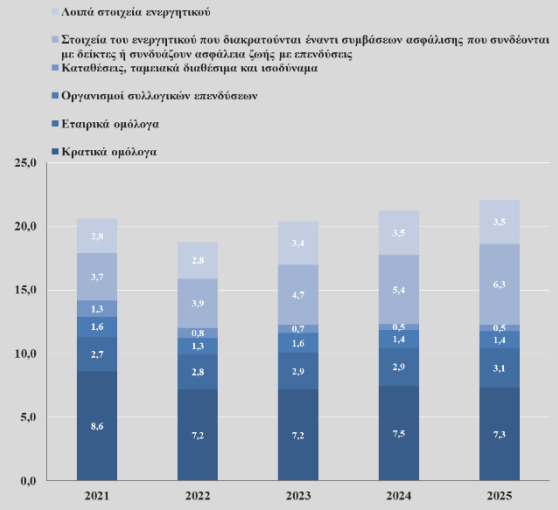

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Διάγραμμα V.4 Διάρθρωση υποχρεώσεων των ασφαλιστικών επιχειρήσεων

(δισεκ. ευρώ)

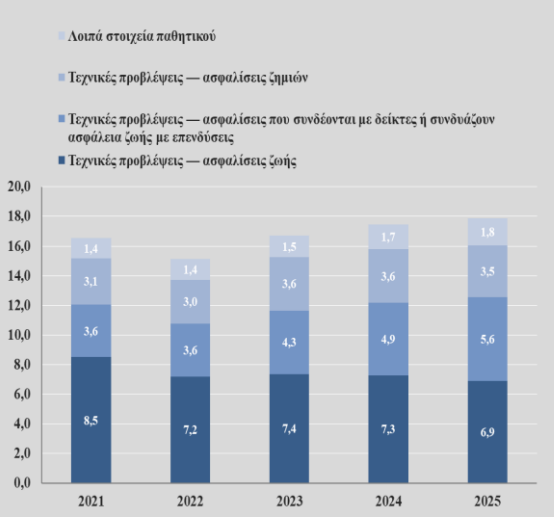

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Τα ίδια κεφάλαια των ασφαλιστικών επιχειρήσεων ανήλθαν σε 4,2 δισεκ. ευρώ, αυξημένα κατά 11% σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2024. Η συνολική Κεφαλαιακή Απαίτηση Φερεγγυότητας (Solvency Capital Requirement – SCR)[82] ανήλθε σε 2,3 δισεκ. ευρώ, με συνολικά επιλέξιμα ίδια κεφάλαια 3,9 δισεκ. ευρώ. Όσον αφορά την ποιότητα των επιλέξιμων κεφαλαίων της ασφαλιστικής αγοράς, αυτά ταξινομούνται στην υψηλότερη κατηγορία ποιότητας (Κατηγορία 1) σε ποσοστό 92%. Παράλληλα, όλες οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις διαθέτουν δείκτη κάλυψης κεφαλαιακής απαίτησης φερεγγυότητας (SCR ratio) σε επίπεδο σημαντικά υψηλότερο του 100% (βλ. Πίνακα V.3 και Διάγραμμα V.5). Η Ελάχιστη Κεφαλαιακή Απαίτηση (Minimum Capital Requirement – MCR)[83] στο σύνολο της ασφαλιστικής αγοράς διαμορφώθηκε σε 0,8 δισεκ. ευρώ, με τα αντίστοιχα συνολικά επιλέξιμα ίδια κεφάλαια να ανέρχονται σε 3,7 δισεκ. ευρώ (βλ. Πίνακα V.3 και Διάγραμμα V.6).

[82] Η Κεφαλαιακή Απαίτηση Φερεγγυότητας (Solvency Capital Requirement) αποτυπώνει τα κεφάλαια που πρέπει να διαθέτει μια ασφαλιστική επιχείρηση προκειμένου να έχει τη δυνατότητα να απορροφά ζημίες σε επίπεδο εμπιστοσύνης 99,5% και με ορίζοντα ενός έτους.

[83] Η Ελάχιστη Κεφαλαιακή Απαίτηση (Minimum Capital Requirement) αποτυπώνει τα κεφάλαια που πρέπει να διαθέτει μια ασφαλιστική επιχείρηση προκειμένου να έχει τη δυνατότητα να απορροφά ζημίες σε επίπεδο εμπιστοσύνης 85% και με ορίζοντα ενός έτους και αντιπροσωπεύει ένα επίπεδο κεφαλαίου κάτω από το οποίο τα συμφέροντα των κατόχων ασφαλιστηρίων συμβολαίων θα εκτίθεντο σε σοβαρό κίνδυνο, εάν επιτρεπόταν στην επιχείρηση να συνεχίσει να λειτουργεί.

Πίνακας V.3 Κεφαλαιακές Απαιτήσεις, Επιλέξιμα Ίδια Κεφάλαια και Δείκτες Φερεγγυότητας

ποσά σε εκατ. ευρώ	2021	2022	2023	2024	2025
Συνολική Κεφαλαιακή Απαίτηση Φερεγγυότητας (SCR)	2.094	1.954	2.107	2.120	2.281
Επιλέξιμα Ίδια Κεφάλαια για την κάλυψη του SCR	3.984	3.606	3.697	3.669	3.937
Δείκτης κάλυψης του SCR	190,3%	184,6%	175,5%	173,1%	172,6%
Ελάχιστη Κεφαλαιακή Απαίτηση (MCR)	714	676	737	740	770
Επιλέξιμα Ίδια Κεφάλαια για την κάλυψη του MCR	3.718	3.290	3.365	3.376	3.655
Δείκτης κάλυψης του MCR	521,0%	486,9%	456,8%	456,0%	474,4%

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Διάγραμμα V.5 Συνολική Κεφαλαιακή Απαίτηση Φερεγγυότητας και Επιλέξιμα Ίδια Κεφάλαια για την κάλυψη του SCR ανά κλάδο ασφαλιστικών επιχειρήσεων (2025)

(2025, εκατ. ευρώ)

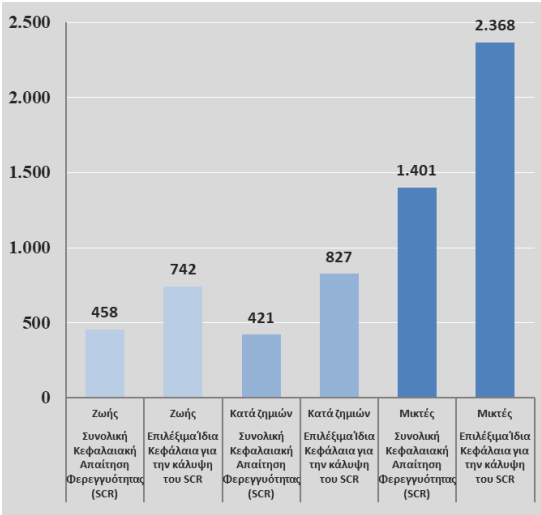

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Διάγραμμα V.6 Ελάχιστη Κεφαλαιακή Απαίτηση Φερεγγυότητας και Επιλέξιμα Ίδια Κεφάλαια για την κάλυψη του MCR ανά κλάδο ασφαλιστικών επιχειρήσεων (2025)

(2025, εκατ. ευρώ)

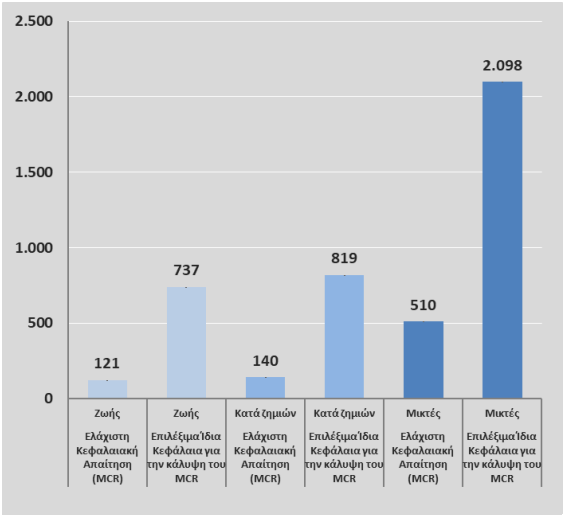

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις παρουσίασαν μεταβολές στο ποσοστό κάλυψης του SCR κατά το 2025, ωστόσο όλες παραμένουν φερέγγυες (βλ. Διάγραμμα V.7). Οι επιχειρήσεις που εμφανίζονται πάνω από την κόκκινη ευθεία παρουσιάζουν βελτίωση του ποσοστού κάλυψης του SCR κατά το 2025 σε σχέση με το προηγούμενο έτος (45% του συνόλου των ασφαλιστικών επιχειρήσεων), ενώ οι επιχειρήσεις που βρίσκονται κάτω εμφανίζουν χειροτέρευση.

Διάγραμμα V.7 Ποσοστό κάλυψης SCR 2025/2024

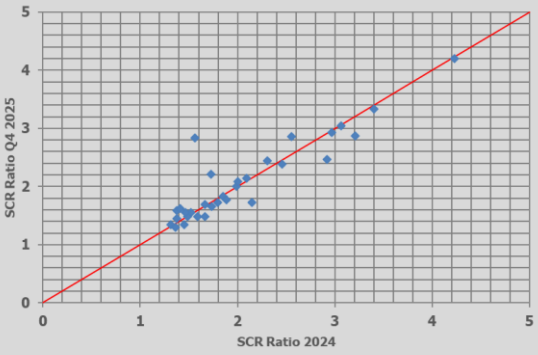

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

2.2 ΒΑΣΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Στις 31.12.2025 δραστηριοποιούνταν στην Ελλάδα 27 Ταμεία Επαγγελματικής Ασφάλισης (ΤΕΑ) από τον δημόσιο τομέα, τη ναυτιλία, τον τραπεζικό κλάδο και άλλους επαγγελματικούς κλάδους (όπως των οικονομολόγων, γεωτεχνικών, αστυνομικών, πυροσβεστών και λιμενικών).

Το σύνολο του ενεργητικού των εποπτευόμενων από την Τράπεζα της Ελλάδος ΤΕΑ διαμορφώθηκε σε 620,4 εκατ. ευρώ, αυξημένο κατά 22,5% σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2024. Από το σύνολο του ενεργητικού, 102,1 εκατ. ευρώ (16,5%) ήταν τοποθετημένα σε ομόλογα (έναντι 131,5 εκατ. ευρώ στις 31.12.2024), εκ των οποίων 83,7 εκατ. ευρώ σε κρατικά ομόλογα (έναντι 112,4 εκατ. ευρώ στις 31.12.2024) και 18,4 εκατ. ευρώ σε εταιρικά ομόλογα (έναντι 19,1 εκατ. ευρώ στις 31.12.2024). Επίσης, 467,4 εκατ. ευρώ (75%) ήταν τοποθετημένα σε οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων (έναντι 331,9 εκατ. ευρώ στις 31.12.2024). Το σύνολο του παθητικού διαμορφώθηκε σε 600,7 εκατ. ευρώ (έναντι 489,9 εκατ. ευρώ στις 31.12.2024), με τις τεχνικές προβλέψεις να ανέρχονται σε 590,4 εκατ. ευρώ (έναντι 471,1 εκατ. ευρώ στις 31.12.2024), ήτοι 98,3% του συνόλου του παθητικού.

3. ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

3.1 ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ, ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ, ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ

Το 2025 ενισχύθηκαν τα μεγέθη των λοιπών επιχειρήσεων του χρηματοπιστωτικού τομέα. Αναλυτικότερα, το ενεργητικό των εταιριών χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) παρουσίασε αύξηση κατά 3,8% σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2024 και διαμορφώθηκε σε 3,0 δισεκ. ευρώ. Αυξημένο κατά 10,1% ήταν και το ενεργητικό των εταιριών πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring), το οποίο διαμορφώθηκε σε 4,3 δισεκ. ευρώ. Το ενεργητικό των ιδρυμάτων μικροχρηματοδοτήσεων (microfinance institutions) υπερδιπλασιάστηκε σε σχέση με το 2024, λόγω αύξησης των χορηγήσεων καθώς και της αδειοδότησης δύο νέων ιδρυμάτων το 2025, αν και παραμένει σε πολύ χαμηλό επίπεδο (22,8 εκατ. ευρώ, από 10,3 εκατ. ευρώ το 2024, βλ. Διάγραμμα V.8).

Διάγραμμα V.8 Ενεργητικό λοιπών επιχειρήσεων του χρηματοπιστωτικού τομέα

(εκατ. ευρώ)

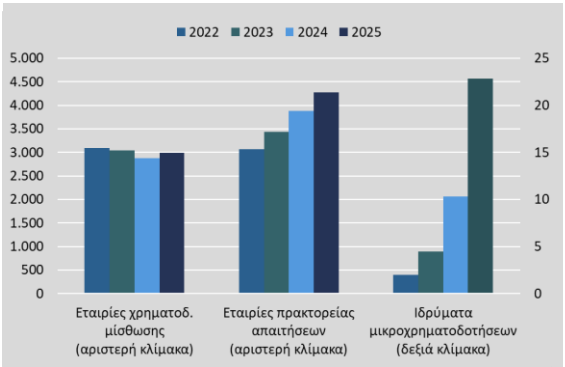

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Η διασύνδεση των λοιπών επιχειρήσεων του χρηματοπιστωτικού τομέα με τα πιστωτικά ιδρύματα είναι μεγάλη, δεδομένου ότι το ενεργητικό των επιχειρήσεων που ανήκουν σε τραπεζικούς ομίλους αποτελεί το 97,2% του συνολικού ενεργητικού του τομέα. Επιπρόσθετα, ο δανεισμός από τους μητρικούς τραπεζικούς ομίλους τον Δεκέμβριο του 2025 διαμορφώθηκε σε 14,1% των υποχρεώσεών τους, έναντι 15,4% τον Δεκέμβριο του 2024.

Το 2025 η κερδοφορία των εταιριών χρηματοδοτικής μίσθωσης ενισχύθηκε σημαντικά, καθώς κατέγραψαν κέρδη προ φόρων ύψους 8,4 εκατ. ευρώ, έναντι 1,2 εκατ. ευρώ το 2024. Η συμπίεση των διεταιρικών περιθωρίων σε ορισμένες θυγατρικές τραπεζικών ομίλων, η αυξημένη δραστηριότητα σε λειτουργικές μισθώσεις, κυρίως του τομέα οχημάτων αστικών συγκοινωνιών, καθώς και η ολοκλήρωση συναλλαγής τιτλοποίησης απαιτήσεων από μια εταιρία το 2024, συνέβαλαν σε βελτίωση των καθαρών εσόδων από τόκους το 2025. Αντίθετα, τα κέρδη προ φόρων των εταιριών πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων υποχώρησαν σε 58,3 εκατ. ευρώ το 2025, έναντι 60,4 εκατ. ευρώ το 2024, κυρίως λόγω μειωμένων εσόδων από τόκους, ως συνέπεια της μείωσης των βασικών επιτοκίων της ΕΚΤ, καθώς και των μειωμένων επιτοκιακών περιθωρίων λόγω αύξησης του ανταγωνισμού. Τα ιδρύματα μικροχρηματοδοτήσεων συνέχισαν να εμφανίζουν ζημίες προ φόρων, ύψους 1,3 εκατ. ευρώ το 2025, έναντι ζημιών 0,9 εκατ. ευρώ το 2024, κυρίως λόγω των αυξημένων λειτουργικών εξόδων (βλ. Διάγραμμα V.9).

Διάγραμμα V.9 Αποτελέσματα προ φόρων λοιπών επιχειρήσεων του χρηματοπιστωτικού τομέα

(εκατ. ευρώ)

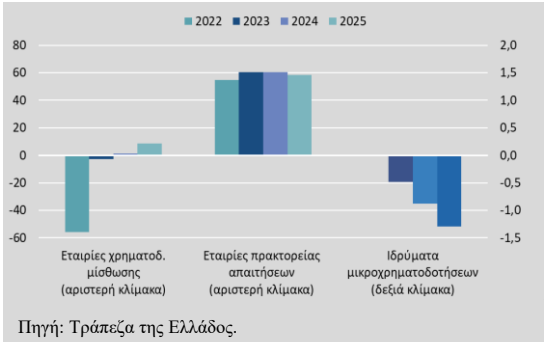

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (ΜΕΔ) των λοιπών επιχειρήσεων του χρηματοπιστωτικού τομέα (με στοιχεία εντός ισολογισμού) μειώθηκαν το 2025 σε 665,5 εκατ. ευρώ, από 736,8 εκατ. ευρώ το 2024. Επισημαίνεται ότι το μεγαλύτερο μέρος των ΜΕΔ αφορά τις εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης (625,9 εκατ. ευρώ το 2025, από 682,7 εκατ. ευρώ το 2024), με τον λόγο των ΜΕΔ προς το σύνολο των δανείων για τις εν λόγω εταιρίες να διαμορφώνεται σε 18,8% το 2025, έναντι 22,2% το 2024. Το αυξημένο ποσοστό ΜΕΔ οφείλεται κυρίως σε τρεις εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης,[84] των οποίων το χαρτοφυλάκιο περιλαμβάνει ΜΕΔ από παλαιότερες χρηματοδοτήσεις, με τον λόγο των ΜΕΔ προς το σύνολο των δανείων για τις εν λόγω εταιρίες να διαμορφώνεται σε 97,1% (βλ. Διάγραμμα V.10α). Για τις υπόλοιπες εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης ο δείκτης ΜΕΔ διαμορφώνεται σε 2,3% (βλ. Διάγραμμα V.10β).

Ο λόγος των ΜΕΔ προς το σύνολο των δανείων για τις εταιρίες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων και για τα ιδρύματα μικροχρηματοδοτήσεων διαμορφώθηκε σε 0,9% και 4,8% αντίστοιχα το 2025.

Διάγραμμα V.10α Διάρθρωση ΜΕΔ για τις εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης των οποίων το χαρτοφυλάκιο αποτελείται κυρίως από ΜΕΔ παλαιότερων χρηματοδοτήσεων

(εκατ. ευρώ, ποσοστά %)

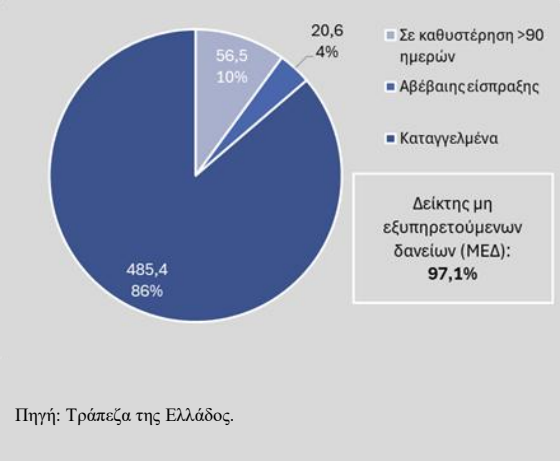

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Διάγραμμα V.10β Διάρθρωση ΜΕΔ λοιπών εταιριών χρηματοδοτικής μίσθωσης

(εκατ. ευρώ, ποσοστά %)

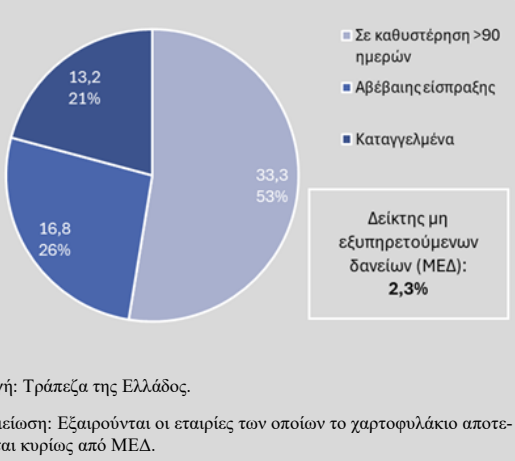

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Σημείωση: Εξαιρούνται οι εταιρίες των οποίων το χαρτοφυλάκιο αποτελείται κυρίως από ΜΕΔ.

3.2 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ

Στην ελληνική αγορά δραστηριοποιούνται 17 διαχειριστές πιστώσεων, χωρίς κανείς εξ αυτών να έχει μέχρι τώρα αιτηθεί άδεια παροχής υπηρεσιών αναχρηματοδότησης απαιτήσεων. Η κατανομή των μεριδίων αγοράς, βάσει της αξίας των υπό διαχείριση ανοιγμάτων, παρουσιάζει υψηλή συγκέντρωση: οι τρεις μεγαλύτερες εταιρίες συγκεντρώνουν το 84,8% του συνόλου, τρεις επιπλέον εταιρίες το 12,5%, ενώ έντεκα εταιρίες εμφανίζουν περιορισμένη έως μηδενική δραστηριότητα (με μερίδιο 2,7%). Επιπλέον, ένας διαχειριστής πιστώσεων με έδρα στην Ελλάδα έχει γνωστοποιήσει πρόθεση παροχής υπηρεσιών διαχείρισης σε άλλο κράτος-μέλος της ΕΕ, ενώ ένας διαχειριστής πιστώσεων εγκατεστημένος σε άλλο κράτος-μέλος έχει γνωστοποιήσει αντίστοιχα πρόθεση δραστηριοποίησης στην Ελλάδα.

[84] Το ενεργητικό των εν λόγω τριών εταιριών, των οποίων τα χαρτοφυλάκια αποτελούνται κυρίως από ΜΕΔ, αντιπροσωπεύει το 5,2% του συνολικού ενεργητικού των εταιριών χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Τον Ιούλιο του 2025 τέθηκε σε ισχύ η Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος (ΠΕΕ 244/4/25.07.2025) με την οποία θεσπίστηκαν ενισχυμένες κανονιστικές απαιτήσεις για τη λειτουργία των διαχειριστών πιστώσεων και δόθηκε στους διαχειριστές με έδρα στην Ελλάδα προθεσμία μέχρι την 1η Δεκεμβρίου 2025[85] προκειμένου να αναμορφώσουν τα υφιστάμενα συστήματα εσωτερικής διακυβέρνησης. Το νέο πλαίσιο εισάγει πρόσθετες υποχρεώσεις σχετικά με τα συστήματα εταιρικής διακυβέρνησης, τις λειτουργίες εσωτερικού ελέγχου και τις υποχρεώσεις υποβολής εποπτικών αναφορών. Παράλληλα, εξειδικεύονται οι απαιτήσεις που αφορούν διαχειριστές πιστώσεων εγκατεστημένους σε άλλα κράτη-μέλη της ΕΕ και δραστηριοποιούμενους στην Ελλάδα, καθώς και οι υποχρεώσεις ενημέρωσης της Τράπεζας της Ελλάδος από αγοραστές πιστώσεων. Η Τράπεζα της Ελλάδος παρακολουθεί συστηματικά την εφαρμογή των ανωτέρω ρυθμίσεων με σκοπό τη διασφάλιση της πλήρους συμμόρφωσης με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο.

Συγκεντρωτικά στοιχεία διαχειριστών πιστώσεων

Διάγραμμα V.11 Διάρθρωση του παθητικού των διαχειριστών πιστώσεων (Δεκέμβριος 2025)

(εκατ. ευρώ)

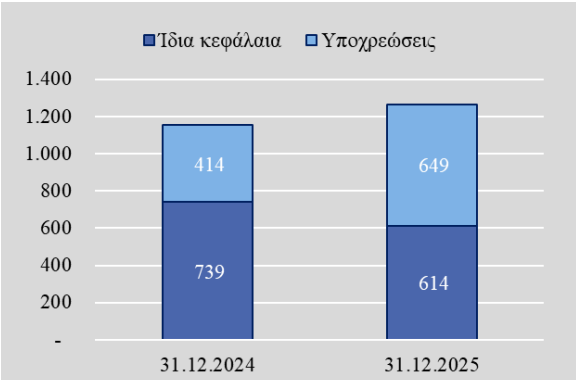

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Τον Δεκέμβριο του 2025 το συνολικό ενεργητικό των διαχειριστών πιστώσεων ανήλθε σε 1,3 δισεκ. ευρώ, αυξημένο κατά 97 εκατ. ευρώ σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2024. Το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων των διαχειριστών πιστώσεων μειώθηκε σε 614 εκατ. ευρώ (Δεκέμβριος 2024: 739 εκατ. ευρώ), ενώ το σύνολο των υποχρεώσεων (περιλαμβανομένων των προβλέψεων) αυξήθηκε την ίδια περίοδο σε 649 εκατ. ευρώ, από 414 εκατ. ευρώ (βλ. Διάγραμμα V.11). Τα κέρδη μετά από φόρους των διαχειριστών πιστώσεων για το 2025 διαμορφώθηκαν σε 126 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 5,7% σε σχέση με το 2024. Το σύνολο των αμοιβών προσωπικού και των διοικητικών εξόδων των διαχειριστών πιστώσεων ως ποσοστό του κύκλου εργασιών ήταν 55,7% το 2025, ελαφρώς αυξημένο σε σχέση με το 2024 (53,6%).

Τον Δεκέμβριο του 2025 η συνολική αξία των υπό διαχείριση ανοιγμάτων[86] των διαχειριστών πιστώσεων ανήλθε σε 91,5 δισεκ. ευρώ, αυξημένη κατά 4,1 δισεκ. ευρώ σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2024, μετά την ανάληψη της διαχείρισης νέων χαρτοφυλακίων, κυρίως για λογαριασμό αγοραστών πιστώσεων. Από το σύνολο των υπό διαχείριση ανοιγμάτων, 81,5 δισεκ. ευρώ δηλαδή

[85] Στην ΠΕΕ 244/4/25.07.2025 καθορίζονται, μεταξύ άλλων, οι προϋποθέσεις και τα κριτήρια για τη σύσταση Επιτροπής Ελέγχου. Για τον αριθμό των ανεξάρτητων και μη εκτελεστικών μελών της Επιτροπής Ελέγχου, τα ιδρύματα δύνανται να συμμορφωθούν έως τις 30.06.2026.

[86] Ως ανοίγματα εμφανίζονται όλα τα χρεωστικά μέσα (δάνεια και προκαταβολές και χρεωστικοί τίτλοι), μη συμπεριλαμβανομένων των μη λογιστικοποιημένων τόκων και διαγραφών. Σημειώνεται ότι με την ΠΕΕ 244/4/25.07.2025 τροποποιήθηκαν, μεταξύ άλλων, τα στοιχεία που οφείλουν να υποβάλλουν οι διαχειριστές πιστώσεων στην Τράπεζα της Ελλάδος.

το 89,1% αφορούν ανοίγματα που διαχειρίζονται οι διαχειριστές πιστώσεων για λογαριασμό αγοραστών πιστώσεων,[87] ενώ τα υπόλοιπα 10 δισεκ ευρώ, ήτοι το 10,9%, αφορούν τη διαχείριση ανοιγμάτων για λογαριασμό πιστωτικών/χρηματοδοτικών ιδρυμάτων.

Τα ανοίγματα που διαχειρίζονται οι διαχειριστές πιστώσεων για λογαριασμό αγοραστών πιστώσεων ως επί το πλείστον έχουν ανατεθεί σε αυτούς στο πλαίσιο της υλοποίησης των στρατηγικών των πιστωτικών ιδρυμάτων για τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (ΜΕΑ).

Όσον αφορά τη διάρθρωση του χαρτοφυλακίου που διαχειρίζονται οι διαχειριστές πιστώσεων, το μεγαλύτερο μέρος αφορά ΜΕΑ (84%), με το υπόλοιπο (16%) να είναι εξυπηρετούμενα ανοίγματα (βλ. Διάγραμμα V.12).

Διάγραμμα V.12 Διάρθρωση χαρτοφυλακίων που διαχειρίζονται οι διαχειριστές πιστώσεων (Δεκέμβριος 2025)

(ποσοστά %)

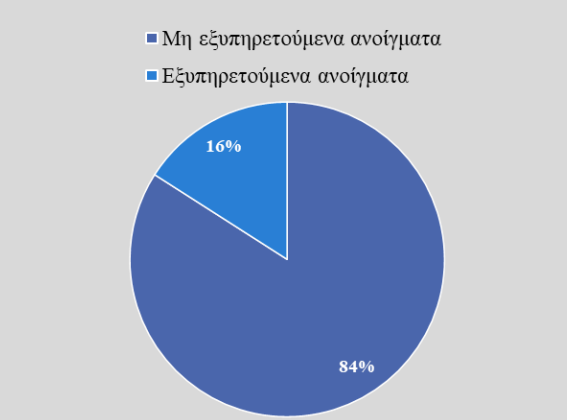

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Διαχείριση ανοιγμάτων για λογαριασμό των αγοραστών πιστώσεων

Η συνολική αξία των ανοιγμάτων που διαχειρίζονται οι διαχειριστές πιστώσεων για λογαριασμό των αγοραστών πιστώσεων αυξήθηκε κατά 10 δισεκ. ευρώ το 2025 και διαμορφώθηκε σε 81,5 δισεκ. ευρώ, κυρίως λόγω της ανάληψης νέων δανείων προς διαχείριση. Συγκεκριμένα, οι διαχειριστές πιστώσεων ανέλαβαν τη διαχείριση νέων χαρτοφυλακίων συνολικής αξίας 12,2 δισεκ. ευρώ, τα οποία προήλθαν από πιστωτικά/χρηματοδοτικά ιδρύματα (7,5 δισεκ. ευρώ) και από την PQH Ενιαία Ειδική Εκκαθάριση Α.Ε. (4,7 δισεκ. ευρώ).

Το μεγαλύτερο μέρος των εν λόγω ανοιγμάτων αφορά το χαρτοφυλάκιο επιχειρηματικής πίστης (49,5%), ενώ ακολουθεί το χαρτοφυλάκιο στεγαστικής πίστης (31%) και, τέλος, το χαρτοφυλάκιο καταναλωτικής πίστης (19,4%, βλ. Διάγραμμα V.13).

[87] Τυχόν διαφορές μεταξύ των εποπτικών στοιχείων που αναλύονται στο παρόν τμήμα της Έκθεσης Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και των στοιχείων που δημοσιεύει περιοδικά στον ιστότοπό της η Τράπεζα της Ελλάδος οφείλονται κυρίως στη διαφορετική περίμετρο που εφαρμόζει η κάθε έκδοση.

Διάγραμμα V.13 Ανάλυση ανοιγμάτων υπό διαχείριση για λογαριασμό αγοραστών πιστώσεων ανά κατηγορία χαρτοφυλακίου (Δεκέμβριος 2025)

(ποσοστά %)

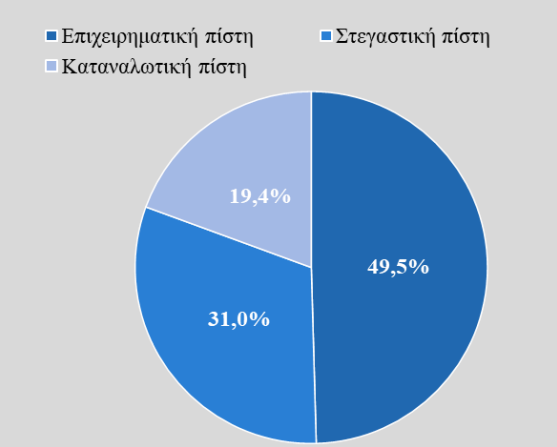

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Διάγραμμα V.14 Ανάλυση μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων υπό διαχείριση για λογαριασμό αγοραστών πιστώσεων ανά κατηγορία καθυστέρησης (Δεκέμβριος 2025)

(ποσοστά %)

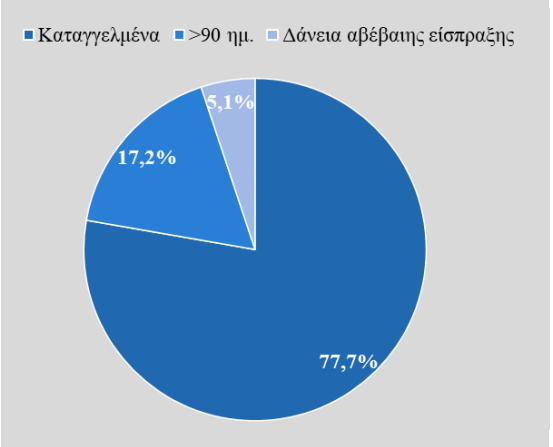

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Τον Δεκέμβριο του 2025 τα υπό διαχείριση ανοίγματα για λογαριασμό των αγοραστών πιστώσεων αποτελούνταν κατά 89,2% από ΜΕΑ. Από τα υπό διαχείριση ΜΕΑ, η πλειονότητα είναι καταγγελμένα ανοίγματα (77,7%), ενώ το 17,2% αφορά ανοίγματα σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών και το 5,1% ανοίγματα ταξινομημένα ως αβέβαιης είσπραξης (unlikely to pay) (βλ. Διάγραμμα V.14).

Το 2025 οι αποπληρωμές, ρευστοποιήσεις εξασφαλίσεων και διαγραφές ανοιγμάτων που διαχειρίζονται οι διαχειριστές πιστώσεων για λογαριασμό των αγοραστών πιστώσεων διαμορφώθηκαν σε 4 δισεκ. ευρώ. Συγκεκριμένα, οι αποπληρωμές ανοιγμάτων ανήλθαν σε 2,2 δισεκ. ευρώ, οι ρευστοποιήσεις υφιστάμενων εξασφαλίσεων σε 1 δισεκ. ευρώ και οι διαγραφές ανοιγμάτων σε 0,8 δισεκ. ευρώ.

Διάγραμμα V.15 Ανάλυση ρυθμισμένων ανοιγμάτων υπό διαχείριση (Δεκέμβριος 2025)

(ποσοστά %)

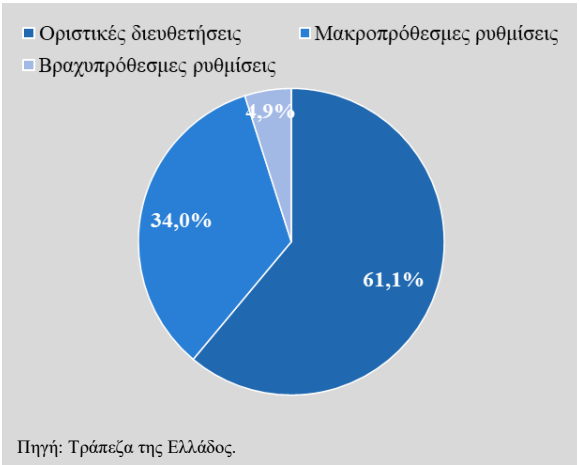

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Τέλος, οι ρυθμίσεις που έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι το τέλος του 2025 αφορούν το 21,3% του συνολικού χαρτοφυλακίου υπό διαχείριση για λογαριασμό των αγοραστών πιστώσεων. Το μεγαλύτερο ποσοστό των ρυθμισμένων ανοιγμάτων αποτελούν οι λύσεις οριστικής διευθέτησης (61,1%) και ακολουθούν οι μακροπρόθεσμες λύσεις ρύθμισης (34%) και οι βραχυπρόθεσμες λύσεις ρύθμισης (4,9%) (βλ. Διάγραμμα V.15). Το 2025 αυξήθηκε το μερίδιο των οριστικών διευθετήσεων σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2024 (55,7%). Τον Δεκέμβριο του 2025, το υπόλοιπο των ρυθμισμένων ανοιγμάτων στα οποία έχουν εφαρμοστεί λύσεις οριστικής διευθέτησης ανήλθε σε 10,6 δισεκ. ευρώ (από 10 δισεκ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2024), ενώ τα

αντίστοιχα υπόλοιπα για τις μακροπρόθεσμες ρυθμίσεις ήταν 5,9 δισεκ. ευρώ και για τις βραχυπρόθεσμες ρυθμίσεις 0,9 δισεκ. ευρώ (από 6,9 και 1,0 δισεκ. ευρώ αντίστοιχα τον Δεκέμβριο του 2024).

Το μεγαλύτερο μερίδιο (47%) των βραχυπρόθεσμων ρυθμίσεων[88] αφορά λύσεις κεφαλαιοποίησης ληξιπρόθεσμων οφειλών (βλ. Διάγραμμα V.16α), ενώ οι πιο συνήθεις τύποι μακροπρόθεσμων ρυθμίσεων[89] είναι η μερική διαγραφή οφειλής, ο διαχωρισμός οφειλής και η παράταση διάρκειας, με ποσοστά 42%, 26% και 25% αντίστοιχα (βλ. Διάγραμμα V.16β).

Διάγραμμα V.16α Βραχυπρόθεσμες ρυθμίσεις (Δεκέμβριος 2025)

(δισεκ. ευρώ)

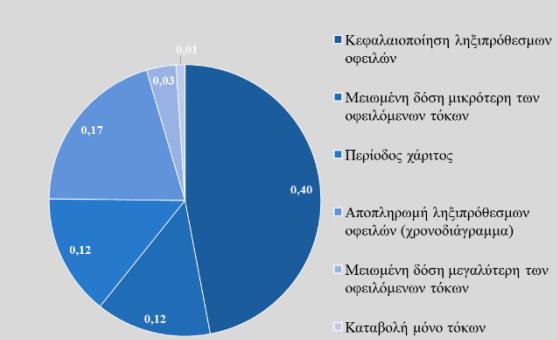

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Διάγραμμα V.16β Μακροπρόθεσμες ρυθμίσεις (Δεκέμβριος 2025)

(δισεκ. ευρώ)

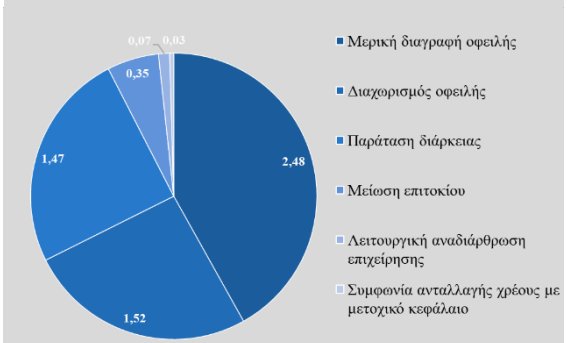

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Την ίδια περίοδο, οι ρυθμίσεις που υπόκεινται σε καθεστώς νομικής προστασίας, οι πλειστηριασμοί και οι λύσεις διακανονισμού απαιτήσεων (με ποσοστά 59%, 26% και 14% επί του συνόλου αντίστοιχα) αποτελούν τους συνηθέστερους τύπους οριστικής διευθέτησης[90] (βλ. Διάγραμμα V.16γ).

Διάγραμμα V.16γ Οριστικές διευθετήσεις (Δεκέμβριος 2025)

(δισεκ. ευρώ)

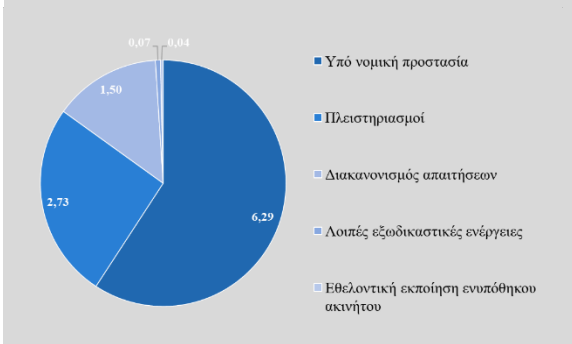

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

[88] Ως βραχυπρόθεσμοι τύποι ρυθμίσεων θεωρούνται οι τύποι ρύθμισης με διάρκεια μικρότερη των δύο ετών που αφορούν περιπτώσεις όπου οι δυσκολίες αποπληρωμής κρίνονται, βάσιμα, προσωρινές.

[89] Στις μακροπρόθεσμες ρυθμίσεις κατατάσσονται τύποι ρυθμίσεων με διάρκεια μεγαλύτερη των δύο ετών, λαμβάνοντας υπόψη συντηρητικές παραδοχές για την εκτιμώμενη μελλοντική ικανότητα αποπληρωμής του δανειολήπτη μέχρι τη λήξη του προγράμματος αποπληρωμής.

[90] Στις λύσεις οριστικής διευθέτησης περιλαμβάνονται οποιεσδήποτε μεταβολές του είδους της συμβατικής σχέσης ή ο τερματισμός αυτής.

Διαχείριση ανοιγμάτων για λογαριασμό των πιστωτικών/χρηματοδοτικών ιδρυμάτων

Η συνολική αξία των ανοιγμάτων που διαχειρίζονται οι διαχειριστές πιστώσεων για λογαριασμό πιστωτικών/χρηματοδοτικών ιδρυμάτων ανήλθε σε 9,9 δισεκ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2025, μειωμένη κατά 5,9 δισεκ. ευρώ σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2024, κυρίως λόγω πώλησης χαρτοφυλακίων σε αγοραστές πιστώσεων και ενεργειών διαχείρισης, με το 41,6% εξ αυτών να αφορά ΜΕΑ (έναντι 53% τον Δεκέμβριο του 2024).

Διάγραμμα V.17 Ανάλυση ανοιγμάτων υπό διαχείριση για λογαριασμό των πιστωτικών/χρηματοδοτικών ιδρυμάτων ανά κατηγορία χαρτοφυλακίου (Δεκέμβριος 2025)

(ποσοστά %)

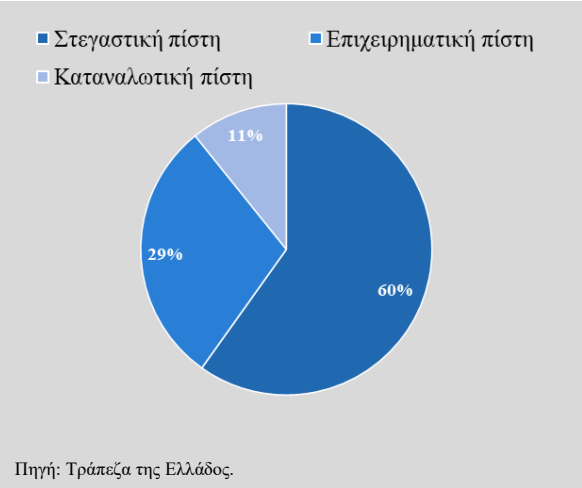

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Ειδικότερα, το μεγαλύτερο μέρος του χαρτοφυλακίου που διαχειρίζονται οι διαχειριστές πιστώσεων για λογαριασμό πιστωτικών/χρηματοδοτικών ιδρυμάτων αποτελεί το χαρτοφυλάκιο στεγαστικής πίστης (60%), ενώ ακολουθούν το χαρτοφυλάκιο επιχειρηματικής πίστης (29%) και τέλος το χαρτοφυλάκιο καταναλωτικής πίστης (11%) (βλ. Διάγραμμα V.17). Το 2025 διευρύνθηκε σημαντικά το μερίδιο της στεγαστικής πίστης και, σε μικρότερο βαθμό της καταναλωτικής πίστης.

Το 2025 οι αποπληρωμές και οι ρευστοποιήσεις εξασφαλίσεων αναφορικά με τα ανοίγματα που διαχειρίζονται οι διαχειριστές πιστώσεων για λογαριασμό των πιστωτικών/χρηματοδοτικών ιδρυμάτων διαμορφώθηκαν σε 1,4 δισεκ. ευρώ, εκ των οποίων 1,3 δισεκ. ευρώ ήταν αποπληρωμές και 78 εκατ. ευρώ ρευστοποιήσεις υφιστάμενων εξασφαλίσεων.

Δευτερογενής αγορά

Στη δευτερογενή αγορά δανείων, η οποία αφορά συναλλαγές επί των δανείων που διαχειρίζονται οι διαχειριστές πιστώσεων, την περίοδο 2019-2025 πραγματοποιήθηκαν συναλλαγές που αφορούσαν 170 χαρτοφυλάκια δανείων με συνολική αξία απαιτήσεων 11,8 δισεκ. ευρώ (βλ. Διάγραμμα V.18). Μετά την κορύφωση της δραστηριότητας το 2024, οπότε μεταβιβάστηκαν 43 χαρτοφυλάκια δανείων συνολικής αξίας απαιτήσεων 4,9 δισεκ. ευρώ (αξία κατά την ημερομηνία μεταφοράς), το 2025 πραγματοποιήθηκαν 24 συναλλαγές συνολικής αξίας απαιτήσεων 2,7 δισεκ. ευρώ. Η δραστηριότητα στη δευτερογενή αγορά δανείων στην Ελλάδα αναμένεται να συνεχιστεί, στο πλαίσιο της εντατικοποίησης των ενεργειών των διαχειριστών πιστώσεων για την επί-

Διάγραμμα V.18 Συναλλαγές στη δευτερογενή αγορά (2019 - 2025)

(εκατ. ευρώ, αριθμός συναλλαγών)

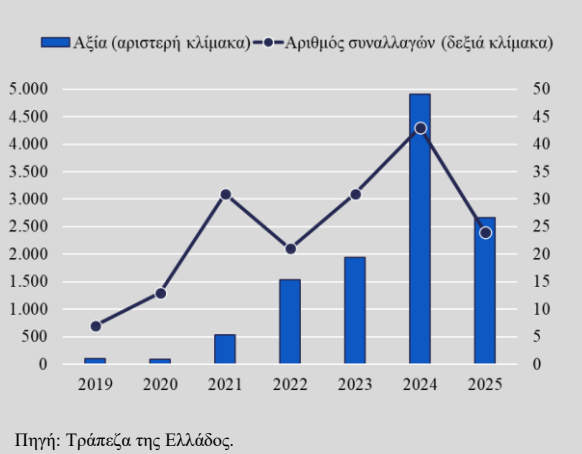

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

τευξη των επιχειρησιακών στόχων τους, ιδίως σε συνάρτηση με το πρόγραμμα κρατικών εγγυήσεων "Ηρακλής".

Συμπεράσματα και προκλήσεις

Οι διαχειριστές πιστώσεων αποτελούν κρίσιμο παράγοντα για τη διαχείριση του μη εξυπηρετούμενου ιδιωτικού χρέους στην Ελλάδα, καθώς τον Δεκέμβριο του 2025 τελούσαν υπό τη διαχείρισή τους ΜΕΑ ύψους 77 δισεκ. ευρώ. Η αποτελεσματικότητα της διαχείρισης των ΜΕΑ επηρεάζεται από σειρά διαρθρωτικών παραγόντων, με κυριότερους την περιορισμένη πρόσβαση σε χρηματοδότηση για την αναδιάρθρωση οφειλών και τις σημαντικές καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση των απαιτούμενων νομικών ενεργειών σε περιπτώσεις όπου έχουν εξαντληθεί οι λοιπές διαθέσιμες επιλογές ρύθμισης.

Η αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχει το ισχύον θεσμικό πλαίσιο για την αναχρηματοδότηση δανείων ή/και την αναδιάρθρωση οφειλών μέσω χορήγησης νέας χρηματοδότησης θα μπορούσε να συμβάλει στην εξυγίανση τμήματος των χαρτοφυλακίων ΜΕΑ, συμπεριλαμβανομένης της παροχής κεφαλαίου κίνησης σε οικονομικά βιώσιμες επιχειρήσεις.

Οι βασικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι διαχειριστές πιστώσεων συνδέονται με την ανάγκη περαιτέρω ενίσχυσης των ενεργειών τους στο πλαίσιο της διαχείρισης του ιδιωτικού χρέους. Οι προκλήσεις αυτές αφορούν ιδίως: (i) την επίτευξη των στόχων ανάκτησης που απορρέουν από τις δεσμεύσεις του προγράμματος κρατικών εγγυήσεων "Ηρακλής", (ii) την επιτάχυνση της αυτοματοποίησης κρίσιμων επιχειρησιακών διαδικασιών και (iii) την αναβάθμιση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους δανειολήπτες.

Στο πλαίσιο αυτό, η Τράπεζα της Ελλάδος σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών, το Υπουργείο Δικαιοσύνης και συναρμόδιους φορείς, σε διαβούλευση και με τους διαχειριστές πιστώσεων, έχουν αναλάβει σειρά πρωτοβουλιών με στόχο την προώθηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Οι πρωτοβουλίες αυτές αποσκοπούν στη διευκόλυνση της αποτελεσματικότερης διαχείρισης του ιδιωτικού χρέους, διασφαλίζοντας παράλληλα την ορθή και δίκαιη μεταχείριση όλων των οφειλετών, με ιδιαίτερη μέριμνα για όσους ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Επιπλέον, καθοριστικής σημασίας είναι η ενεργός συμμετοχή των διαχειριστών πιστώσεων στον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών, καθώς απαιτείται η προσαρμογή των επιχειρησιακών τους διαδικασιών, προκειμένου να διασφαλίζεται η ευθυγράμμιση μεταξύ των τυποποιημένων διαδικασιών του μηχανισμού και της δυνατότητας παροχής βιώσιμων και, όπου απαιτείται, εξατομικευμένων λύσεων στους οφειλέτες.

3.3 ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΠΛΗΡΩΜΩΝ, ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ, ΠΑΡΟΧΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΚΚΙΝΗΣΗΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ

Βασικά μεγέθη

(α) Ιδρύματα Πληρωμών (ΙΠ)

Η Τράπεζα της Ελλάδος έχει χορηγήσει άδεια λειτουργίας σε δεκατέσσερα[91] ιδρύματα πληρωμών (ΙΠ) και έναν πάροχο υπηρεσιών πληροφοριών λογαριασμού (ΠΥΠΛ).[92] Η συνολική αξία των πράξεων πληρωμών που διενεργήθηκαν από τα ΙΠ το 2025 ανήλθε σε 66,1 δισεκ. ευρώ, αυξημένη κατά 6% σε σχέση με το 2024 (βλ. Διάγραμμα V.19).

Διάγραμμα V.19 Ετήσια αξία πράξεων πληρωμών από Ιδρύματα Πληρωμών

(δισεκ. ευρώ)

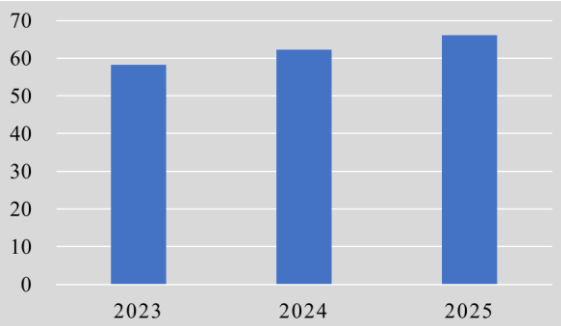

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Σημειώνεται ότι το 96,6% της συνολικής αξίας των πράξεων πληρωμών, ήτοι 63,8 δισεκ. ευρώ, πραγματοποιείται από πέντε ΙΠ τα οποία εκτελούν την υπηρεσία αποδοχής πράξεων πληρωμής με χρήση κάρτας (acquiring). Σε σχέση με το 2024 διαπιστώνεται αύξηση της τάξεως του 5,6% (βλ. Διάγραμμα V.20).

Το υπόλοιπο ποσό 2,3 δισεκ. ευρώ της αξίας πληρωμών αφορά κυρίως υπηρεσίες εμβασμάτων οι οποίες αυξήθηκαν σε σχέση με το 2024 κατά 19,7% (1,9 δισεκ. ευρώ, βλ. Διάγραμμα V.21).

Διάγραμμα V.20 Ετήσια αξία πράξεων πληρωμών αποδοχής καρτών από Ιδρύματα Πληρωμών

(δισεκ. ευρώ)

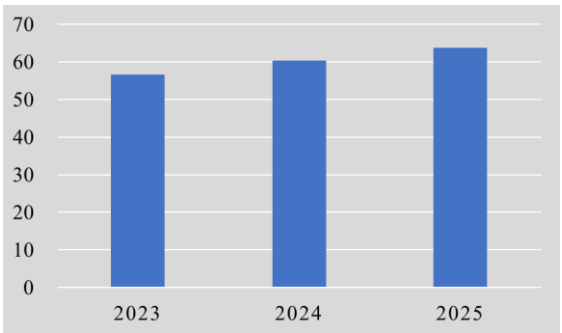

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Διάγραμμα V.21 Ετήσια αξία πράξεων πληρωμών εμβασμάτων από Ιδρύματα Πληρωμών

(δισεκ. ευρώ)

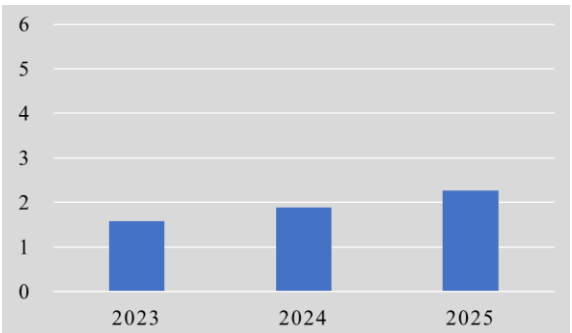

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

[91] Το μητρώο του άρθρου 14 του ν. 4537/2018 που έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Τράπεζας της Ελλάδος περιλάμβανε κατά τη στιγμή της συγγραφής 13 ΙΠ λόγω ανάκλησης της άδειας λειτουργίας ενός εκ των αδειοδοτημένων ιδρυμάτων τον Φεβρουάριο του 2026.

[92] Με τον ν. 4537/2018 ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη η Οδηγία 2015/2366/ΕΕ (Payment Services Directive II – PSDII), με την οποία θεσπίζεται το κανονιστικό πλαίσιο για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά. Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 14 του ν. 4537/2018, η Τράπεζα της Ελλάδος αναρτά στον επίσημο διαδικτυακό της τόπο δημόσιο μητρώο, στο οποίο καταχωρίζονται τα αδειοδοτημένα ΙΠ και οι ΠΥΠΛ με έδρα στην Ελλάδα (Εποπτευόμενα ιδρύματα).

Τον Δεκέμβριο του 2025[93] το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων των ΙΠ ανήλθε σε 150 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 12,2% σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2024. Η άνοδος αποδίδεται ιδίως στην αύξηση της καθαρής θέσης των ΙΠ που δραστηριοποιούνται στον κλάδο αποδοχής πράξεων πληρωμής, κυρίως λόγω της λειτουργικής κερδοφορίας τους. Ο κλάδος των ΙΠ το 2025 εμφάνισε κέρδη (προ έκτακτων εσόδων/εξόδων) 53,8 εκατ. ευρώ έναντι κερδών 35,4 εκατ. ευρώ το 2024 (βλ. Διάγραμμα V.22).

Διάγραμμα V.22 Αποτελέσματα χρήσης και ίδια κεφάλαια των Ιδρυμάτων Πληρωμών

(εκατ. ευρώ)

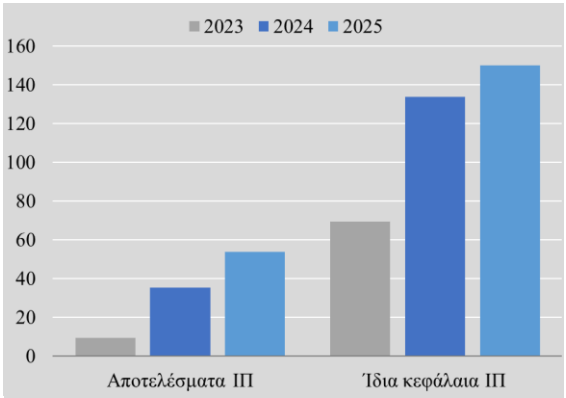

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

(β) Ιδρύματα Ηλεκτρονικού Χρήματος (ΙΗΧ)

Η Τράπεζα της Ελλάδος έχει χορηγήσει άδεια λειτουργίας σε τέσσερα (4) ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος (ΙΗΧ).

Η συνολική ετήσια αξία των πράξεων πληρωμών που πραγματοποιήθηκαν το 2025 από τα ΙΗΧ ανήλθε σε 10,8 δισεκ. ευρώ, μειωμένη κατά 68,4% (23,5 δισεκ. ευρώ) σε σχέση με το 2024 (βλ. Διάγραμμα V.23). Η μείωση της αξίας των πληρωμών οφείλεται στη συγχώνευση με απορρόφηση του μεγαλύτερου ΙΗΧ από πιστωτικό ίδρυμα του ίδιου ομίλου.[94] Οι υπηρεσίες πληρωμών προσφέρονται πλέον από το πιστωτικό ίδρυμα.

Διάγραμμα V.23 Ετήσια αξία πράξεων πληρωμών από Ιδρύματα Ηλεκτρονικού Χρήματος

(δισεκ. ευρώ)

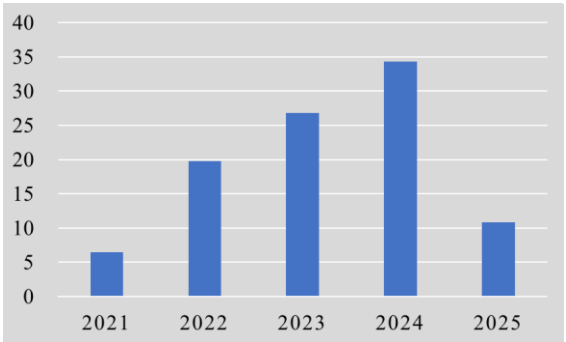

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Ωστόσο, τα τέσσερα ιδρύματα τα οποία συνεχίζουν τη λειτουργεία τους ως ΙΗΧ αύξησαν κατά 67,2% την αξία των πληρωμών που εκτέλεσαν η οποία ανήλθε σε 10,8 δισεκ. ευρώ το 2025, έναντι 6,5 δισεκ. ευρώ το 2024. Από τα ιδρύματα αυτά, τα δύο μόνο παρέχουν υπηρεσίες ηλεκτρονικού χρήματος παράλληλα με τις υπηρεσίες πληρωμών.

[93] Τα ιδρύματα πληρωμών έχουν υποβάλει ανέλεγκτες οικονομικές καταστάσεις στην Τράπεζα της Ελλάδος για το 2025 κατά την ημερομηνία έκδοσης της παρούσας Έκθεσης.

[94] Στις 31.01.2025, σε συνέχεια της υπ' αριθ. 516/19.11.2024 απόφασης της Επιτροπής Πιστωτικών και Ασφαλιστικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος, ανακοινώθηκε στο ΓΕΜΗ η συγχώνευση με απορρόφηση του ΙΗΧ με την επωνυμία "VIVA ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ" από το πιστωτικό ίδρυμα με την επωνυμία "VIVABANK ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ"

Τον Δεκέμβριο του 2025[95] το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων των ΙΗΧ ανήλθε σε 20,7 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση κατά 47,3 εκατ. ευρώ σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2024 (Διάγραμμα V.24), λόγω της προαναφερθείσας εταιρικής μεταβολής. Το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων των λοιπών ΙΗΧ (μη περιλαμβανομένου του απορροφηθέντος) κατέγραψε αύξηση κατά 1,1 εκατ. ευρώ (σε 20,7 εκατ. ευρώ, έναντι 19,6 εκατ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2024).

Διάγραμμα V.24 Αποτελέσματα χρήσης και ίδια κεφάλαια των Ιδρυμάτων Ηλεκτρονικού Χρήματος

(εκατ. ευρώ)

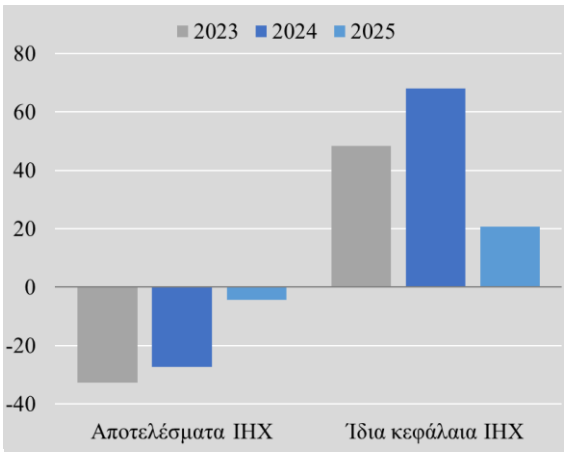

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Το έτος 2025 τα τέσσερα ΙΗΧ κατέγραψαν ζημίες ύψους 4,2 εκατ. ευρώ, έναντι ζημιών περίπου 5,3 εκατ. ευρώ το 2024 (27,2 εκατ. ευρώ, συμπεριλαμβανομένου του απορροφηθέντος ιδρύματος, βλ. Διάγραμμα V.24). Επισημαίνεται ότι οι επιδόσεις του κλάδου εμφανίζουν διαφοροποιήσεις, καθώς δύο από τα ιδρύματα παρουσιάζουν κερδοφορία αξίας 4,8 εκατ. ευρώ, ενώ τα υπόλοιπα δύο καταγράφουν ζημίες ύψους 8,9 εκατ. ευρώ.

Περαιτέρω, έχουν γνωστοποιήσει στην Τράπεζα της Ελλάδος την πρόθεσή τους να παρέχουν υπηρεσίες πληρωμών στην Ελλάδα με κοινοτικό διαβατήριο 336 ΙΠ και 260 ΙΗΧ με έδρα σε άλλο κράτος-μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, η πλειοψηφία των οποίων ασκεί το δικαίωμα της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών χωρίς εγκατάσταση. Ως προς τις παρεχόμενες υπηρεσίες πληρωμών, η πλειονότητα των παραπάνω ιδρυμάτων δραστηριοποιείται στην έκδοση μέσων πληρωμής ή/και στην αποδοχή πράξεων πληρωμής, στη μεταφορά κεφαλαίων και στην εκτέλεση εμβασμάτων.

[95] Τα ΙΗΧ έχουν υποβάλει ανέλεγκτες οικονομικές καταστάσεις για το 2025 στην Τράπεζα της Ελλάδος κατά την ημερομηνία έκδοσης της παρούσας Έκθεσης

VI. ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΑΓΟΡΩΝ

Τα συστήματα πληρωμών, εκκαθάρισης και διακανονισμού λειτούργησαν αποτελεσματικά καθ' όλη τη διάρκεια του 2025 διασφαλίζοντας την ασφαλή και αξιόπιστη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος και συμβάλλοντας στην εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος και τη διατήρηση της εμπιστοσύνης στο κοινό νόμισμα.

1. ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

1.1 TARGET2-GR

Το TARGET-GR, η ελληνική συνιστώσα, του πανευρωπαϊκού συστήματος πληρωμών μεγάλης αξίας σε συνεχή χρόνο, λειτούργησε αποτελεσματικά και με επάρκεια. Το 2025 ο αριθμός των διατραπεζικών και πελατειακών εντολών πληρωμών που διαβιβάστηκαν εγχώρια και διασυνοριακά μέσω του συστήματος ανήλθε σε 1.320,7 χιλ. συναλλαγές, σημαντικά αυξημένος κατά 22% σε σχέση με το 2024, ενώ η αξία των εντολών πληρωμών παρέμεινε σχεδόν αμετάβλητη σε 1,2 τρισεκ. ευρώ.

1.2 ΔΙΑΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ Α.Ε. (ΔΙΑΣ)

Το σύστημα πολυμερούς συμψηφισμού για πληρωμές λιανικής ΔΙΑΣ ανταποκρίθηκε πλήρως στις απαιτήσεις της διατραπεζικής και της λιανικής αγοράς πληρωμών, με την τεχνική διαθεσιμότητά να διαμορφώνεται στο 100% το 2025. Ο αριθμός των εντολών πληρωμών που επεξεργάστηκε το σύστημα το 2025 αυξήθηκε κατά 16% σε σχέση με το 2024 (βλ. Πίνακας VI.1). Ανά διατραπεζική υπηρεσία πληρωμών, σημαντική αύξηση καταγράφηκε στις συναλλαγές μεταφορών πιστώσεων κατά 16%, στις συναλλαγές σε τερματικά POS για πληρωμές σε φορείς του Ελληνικού Δημοσίου κατά 17% και στις συναλλαγές σε τερματικά ATM κατά 32% σε σχέση με το 2024. Αντιθέτως, οι επιταγές σε άυλη μορφή μειώθηκαν κατά 7%, ακολουθώντας την πτωτική τάση των τελευταίων ετών. Αντίστοιχα, η αξία των συναλλαγών διαμορφώθηκε στα 544 δισεκ. ευρώ, αυξημένη κατά 8% σε σχέση με το 2024.

Πίνακας VI.1 Συναλλαγές του συστήματος πληρωμών ΔΙΑΣ

(εκατ. συναλλαγές)

Τύπος Συναλλαγών	2025	2024	2023
Μεταφορές πιστώσεων και λοιπές κινήσεις κεφαλαίων	452,3	390,4	342,3
Εκ των οποίων άμεσες μεταφορές πίστωσης	122,0	70,6	36,8
Άμεσες χρεώσεις	35,6	32,2	28,0
Επιταγές	1,9	2,0	2,1
Αναλήψεις σε ATM	5,4	4,1	3,9
Συναλλαγές σε POS	43,2	36,8	28,0
Σύνολο	**538,4**	**465,5**	**404,4**

Πηγή: ΔΙΑΣ Α.Ε.

Λαμβάνοντας υπόψη τον κρίσιμο ρόλο των άμεσων μεταφορών πίστωσης με σκοπό τη διασφάλιση της ταχύτητας και της αξιοπιστίας των συναλλαγών πληρωμής, επισημαίνεται η σημαντική αύξηση του αριθμού των συναλλαγών άμεσων μεταφορών πιστώσεων κατά 73% σε σχέση με το 2024. Ο αριθμός τους ανήλθε σε 122 εκατ. συναλλαγές, από 70,6 εκατ. συναλλαγές το 2024. Οι περισσότερες από τις συναλλαγές αυτές πραγματοποιήθηκαν μέσω της υπηρεσίας IRIS payments (IRIS). Η υπηρεσία IRIS αποτελεί την εθνική λύση πληρωμών που έχει αναπτυχθεί από το σύ-

στημα πληρωμών ΔΙΑΣ με σκοπό την εναρμόνιση των παρόχων υπηρεσιών πληρωμών που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα με τις απαιτήσεις του νέου ευρωπαϊκού ρυθμιστικού πλαισίου (Κανονισμός (ΕΕ) 2024/886[96]) για τη διεύρυνση της χρήσης των άμεσων πληρωμών με σκοπό την άμεση και ασφαλή εξυπηρέτηση των χρηστών των μέσων πληρωμής. Σημειώνεται ότι, βάσει των απαιτήσεων του Κανονισμού, μια άμεση μεταφορά πίστωσης σε ευρώ επιτρέπει την πίστωση χρηματικών ποσών στον λογαριασμό του δικαιούχου εντός 10 δευτερολέπτων και σε 24ωρη βάση.

Αναλυτικότερα, το 2025 καταγράφηκαν 95,4 εκατ. συναλλαγές IRIS, από 57,3 εκατ. συναλλαγές το 2024, αυξημένες κατά 66%, οι οποίες αντιπροσωπεύουν το 78% του συνόλου των συναλλαγών άμεσης μεταφοράς πίστωσης. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει τη σημασία της υπηρεσίας για την ομαλή και σταδιακή διεύρυνση της χρήσης των άμεσων πληρωμών στις μεταφορές χρημάτων μεταξύ ιδιωτών (Person to Person – P2P) και στις πληρωμές προς επαγγελματίες και επιχειρήσεις (Person to Professionals – P2Pro), τόσο στο φυσικό όσο και στο ηλεκτρονικό εμπόριο (Commerce). Εξετάζοντας περαιτέρω τον αριθμό και την αξία των συναλλαγών ανά επιμέρους υπηρεσία IRIS, παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό συναλλαγών διενεργήθηκε μέσω της υπηρεσίας άμεσων μεταφορών χρημάτων μεταξύ ιδιωτών (P2P), με τον αριθμό αυτών να ανέρχεται σε 81 εκατ. συναλλαγές το 2025, από 49,3 εκατ. συναλλαγές το 2024 (βλ. Διάγραμμα VI.1). Η αντίστοιχη αξία τους ανήλθε σε 4,6 δισεκ. ευρώ από 2,6 δισεκ. ευρώ το 2024 (βλ. Διάγραμμα VI.2), ενώ ο αριθμός των χρηστών της υπηρεσίας P2P αυξήθηκε κατά 24% και ανήλθε σε 4,2 εκατ. χρήστες, από 3,4 εκατ. χρήστες το 2024, αποτυπώνοντας την αύξηση της εμπιστοσύνης των χρηστών στην συγκεκριμένη υπηρεσία.

Διάγραμμα VI.1 Αριθμός συναλλαγών ανά υπηρεσία "IRIS"

(σε εκατ.συναλλαγές)

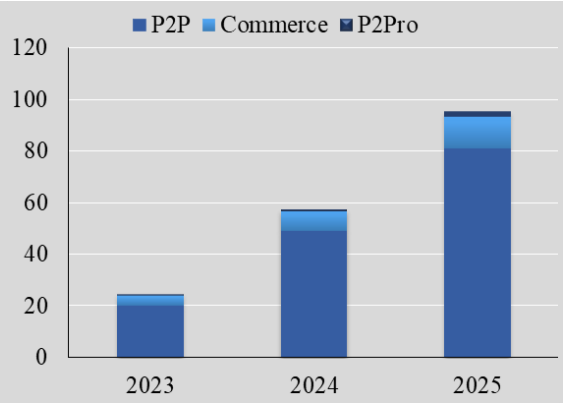

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Διάγραμμα VI.2 Αξία συναλλαγών ανά υπηρεσία "IRIS"

(δισεκ. ευρώ)

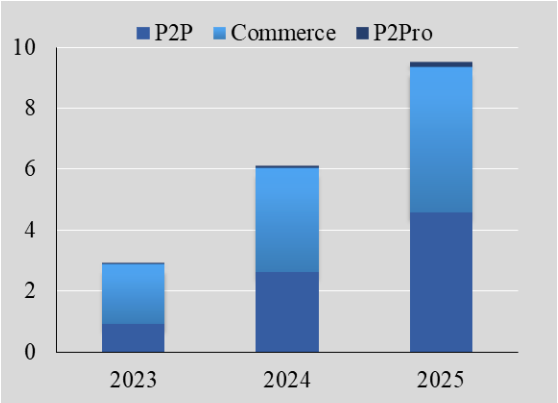

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Η μέση αξία ανά συναλλαγή μεταξύ ιδιωτών (P2P) ανήλθε σε 57 ευρώ, από 54 ευρώ το 2024, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 6%. Αντιθέτως η μέση αξία ανά συναλλαγή μεταξύ ιδιωτών και

[96] Κανονισμός (ΕΕ) 2024/88 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Μαρτίου 2024 για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 260/2012 και (ΕΕ) 2021/1230 και των οδηγιών 98/26/ΕΚ και (ΕΕ) 2015/2366 όσον αφορά τις άμεσες μεταφορές πίστωσης σε ευρώ.

επαγγελματιών/επιχειρήσεων ήταν 73 ευρώ, από 75 ευρώ το 2024, εμφανίζοντας μείωση κατά 3%. Τέλος, η μέση αξία των συναλλαγών ηλεκτρονικού εμπορίου (Commerce) ανήλθε σε 383 ευρώ από 470 ευρώ το 2024 καταγράφοντας μείωση 18%, εξέλιξη που συνάδει με την διεύρυνση της χρήσης της υπηρεσίας σε ευρύτερο φάσμα συναλλαγών.

1.3 ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟΥ ΑΘΗΝΩΝ (ΓΣΑ)

Το 2025 το Γραφείο Συμψηφισμού Αθηνών (ΓΣΑ) επεξεργάστηκε 24 χιλ. λιγότερες επιταγές σε φυσική μορφή, μειωμένες κατά 29% σε σχέση με το 2024. Ο ημερήσιος μέσος όρος του αριθμού των επιταγών που συμψηφίστηκαν ανήλθε σε 234, μειωμένος κατά 28% σε σχέση με το 2024. Μειωμένη κατά 21% ήταν και η αξία των συμψηφισμένων επιταγών, με τον ημερήσιο μέσο όρο της αξίας των επιταγών που συμψηφίστηκαν να διαμορφώνεται σε 15 εκατ. ευρώ. Διαχρονικά διαπιστώνεται σταδιακή μείωση τόσο του αριθμού όσο και της αξίας των επιταγών που επεξεργάζεται το ΓΣΑ, ως αποτέλεσμα της εντεινόμενης προτίμησης των συναλλασσομένων για ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής.

2. ΚΑΡΤΕΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

2.1 ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΡΤΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

Τον Δεκέμβριο του 2025 ο συνολικός αριθμός των ενεργών καρτών πληρωμών σε κυκλοφορία ανήλθε σε 22,9 εκατ., αυξημένος κατά 12% σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2024. Οι χρεωστικές κάρτες[97] ανήλθαν σε 19,5 εκατ., αυξημένες κατά 13%.

Εξετάζοντας τις επιμέρους κατηγορίες των χρεωστικών καρτών, ο αριθμός των προπληρωμένων καρτών εμφάνισε τη σημαντικότερη αύξηση (70%) σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2024 και ανήλθε σε 2,8 εκατ. κάρτες. Η αύξηση οφείλεται κυρίως στην από τις 15.3.2025 εφαρμογή του νέου τρόπου καταβολής των παροχών σε χρήμα, επιδομάτων και οικονομικών ενισχύσεων που καταβάλλονται από τη Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (ΔΥΠΑ) και τον Οργανισμό Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΟΠΕΚΑ), βάσει του οποίου η καταβολή των παροχών στον δικαιούχο θα πρέπει να διενεργείται μέσω προπληρωμένης κάρτας.[98] Οι πιστωτικές κάρτες ανήλθαν σε 3,3 εκατ., αυξημένες κατά 4%, εκ των οποίων 178 χιλ. ήταν εικονικές κάρτες (αυξημένες κατά 17% σε σχέση με το 2024).

2.2 ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΚΑΡΤΕΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

Ο συνολικός αριθμός συναλλαγών με κάρτες πληρωμών το 2025 ανήλθε σε 2,7 δισεκ., αυξημένος κατά 10% και η συνολική αξία των συναλλαγών με κάρτες πληρωμών ανήλθε σε 119,5 δισεκ. ευρώ, αυξημένη κατά 6% σε ετήσια βάση. Οι περισσότερες συναλλαγές με κάρτες διενεργούνται με χρεωστικές κάρτες (93% του συνόλου), με τον αριθμό συναλλαγών να διαμορφώνεται σε 2,5 δισεκ. το 2025, αυξημένος κατά 10%. Ο αριθμός των συναλλαγών με πιστωτικές κάρτες ανήλθε σε 195,5 εκατ., αυξημένος κατά 5%.

Ο μέσος αριθμός συναλλαγών ανά κάρτα το 2025 μειώθηκε σε 120, από 122 συναλλαγές το 2024. Η μείωση αυτή οφείλεται κυρίως στη μείωση του μέσου αριθμού συναλλαγών με χρεωστικές κάρτες σε 131, από 134 συναλλαγές το 2024. Αντίστοιχα, η μέση ετήσια αξία συναλλαγών ανά κάρτα μειώθηκε κατά 5% και διαμορφώθηκε σε 5.204 ευρώ από 5.468 ευρώ το 2024, κυρίως λόγω της μείωσης κατά 6% της μέσης αξίας των συναλλαγών με χρεωστικές κάρτες σε 5.646 ευρώ, από 6.002 ευρώ το 2024, ενώ η μέση αξία συναλλαγών ανά πιστωτική κάρτα αυξήθηκε κατά 1% και διαμορφώθηκε σε 2.649 ευρώ από 2.616 ευρώ το 2024.

Διάγραμμα VI.3 Μέση αξία ανά συναλλαγή με κάρτες

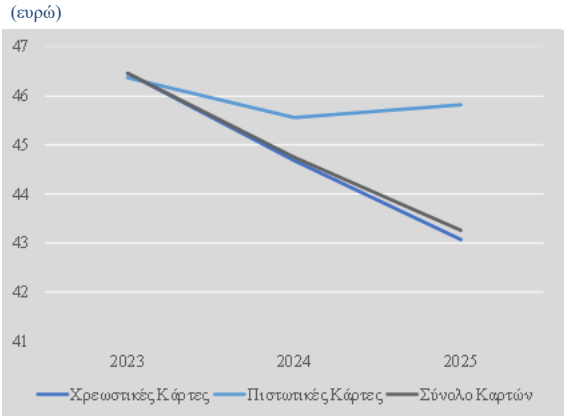

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος .

[97] Για τους σκοπούς της Έκθεσης, στις χρεωστικές κάρτες συμπεριλαμβάνονται οι προπληρωμένες κάρτες και οι κάρτες ανάληψης μετρητών χωρίς τη δυνατότητα διενέργειας αγορών. Στις πιστωτικές κάρτες συμπεριλαμβάνονται οι εικονικές κάρτες και οι κάρτες μεταγενέστερης χρέωσης.

[98] Άρθρο 152 του ν. 5078/2023, που τροποποιήθηκε με το άρθρο 23 "Καταβολή επιδομάτων και λοιπών παροχών σε χρήμα μέσω προπληρωμένης κάρτας Τροποποίηση παρ. 1, 4 έως 6 και 8 και προσθήκη παρ. 9 στο άρθρο 152 του ν. 5078/2023" του ν. 5178/2025.

Η μέση αξία ανά συναλλαγή μειώθηκε περαιτέρω το 2025 σε 43 ευρώ από 44 ευρώ το 2024 (βλ. Διάγραμμα VI.3). Η πτώση προκύπτει από τη μείωση της μέσης αξίας ανά συναλλαγή με χρεωστικές κάρτες κατά 4% σε 43 ευρώ από 45 ευρώ το προηγούμενο έτος.

2.3 ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΑΠΑΤΗΣ ΣΤΙΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΚΑΡΤΕΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

Από την ανάλυση των στοιχείων συναλλαγών απάτης με κάρτες πληρωμών προκύπτει ότι το 2025 μειώθηκε ο αριθμός τους κατά 9% σε σχέση με το 2024 (βλ. Πίνακα VI.2). Ο δείκτης της αναλογίας του αριθμού των συναλλαγών απάτης προς τον συνολικό αριθμό συναλλαγών (Fraud-to-Transaction ratio in volume terms) ανήλθε σε 0,013%, αντιστοιχώντας σε 1 συναλλαγή απάτης ανά 7,6 χιλ. συναλλαγές το 2025, ποσοστό μειωμένο κατά 20% σε ετήσια βάση.

Πίνακας VI.2 Αριθμός συναλλαγών απάτης ως προς τον συνολικό αριθμό συναλλαγών

(συναλλαγές)

Έτος	Αριθμός συναλλαγών	Αριθμός συναλλαγών απάτης	% συναλλαγών απάτης
2025	2.763.517.204	363.101	0,013%
2024	2.511.635.391	398.723	0,016%
2023	2.210.865.672	410.345	0,019%

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Η αξία των συναλλαγών απάτης σε απόλυτες τιμές ανήλθε σε 22,6 εκατ. ευρώ (βλ. Πίνακα VI.3) και παραμένει στο ίδιο επίπεδο με αυτό του 2024. Παρ' όλα αυτά, δεδομένης της αύξησης της αξίας των συναλλαγών σε 120 δισεκ. ευρώ από 112 δισεκ ευρώ το 2024, ο δείκτης της αναλογίας της αξίας των συναλλαγών απάτης προς την συνολική αξία συναλλαγών (Fraud-to-Transaction ratio in value terms) ανήλθε σε 0,019%, αντιστοιχώντας σε 1 ευρώ αξία συναλλαγής απάτης ανά 5,3 χιλ. αξία συναλλαγών το 2025, έναντι 1 ευρώ αξίας συναλλαγής απάτης ανά 4,9 χιλ. αξία συναλλαγών το 2024.

Πίνακας VI.3 Αξία συναλλαγών απάτης ως προς τη συνολική αξία συναλλαγών

(ευρώ)

Έτος	Αξία συναλλαγών	Αξία συναλλαγών απάτης	% συναλλαγών απάτης
2025	119.556.511.221	22.601.632	0,019%
2024	112.384.241.323	22.601.527	0,020%
2023	102.709.542581	23.770.874	0,023%

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Σημαντικοί παράγοντες που συνέβαλαν στη μείωση των συναλλαγών απάτης αφορούν στη συνεχή υιοθέτηση πρακτικών πρόληψης της απάτης από τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών, στη συνεργασία αυτών με εθνικούς και ξένους φορείς με σκοπό την εξάρθρωση εγκληματικών οργανώσεων, μέλη των οποίων διαπράττουν διάφορες μορφές απάτης, καθώς και στη συνεχή ενημέρωση των χρηστών των ηλεκτρονικών μέσων πληρωμής αναφορικά με τους τρόπους της ορθής και ασφαλούς χρήσης αυτών και τις νέες μορφές απάτης στις οποίες δύνανται να εκτεθούν. Ενδεικτικά αναφέρονται (α) η εξάρθρωση από τη Διεύθυνση Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος εγκληματικών οργανώσεων τα μέλη των οποίων διέπρατταν απάτες με το πρόσχημα των επενδύσεων (Investment Frauds),[99] (β) η δημοσίευση δελτίου τύπου της ΑΑΔΕ με τίτλο "Προσοχή σε παραπλανητικά μηνύματα στο κινητό (SMS)", σύμφωνα με το οποίο πολίτες λάμβαναν στα κινητά τους τηλέφωνα παραπλανητικά μηνύματα (SMS) σχετικά με δήθεν χορήγηση επιδότησης

[99] Δελτίο τύπου Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας της 18.05.2025,"Από τη Διεύθυνση Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος εξαρθρώθηκαν -2- εγκληματικές οργανώσεις, τα μέλη των οποίων διέπρατταν απάτες με το πρόσχημα των επενδύσεων (Investment Frauds)".

πρόνοιας με φερόμενο αποστολέα την ΑΑΔΕ,[100] (γ) η λήψη μέτρων αντιμετώπισης τηλεφωνικών κλήσεων απάτης με τη μέθοδο "Caller ID Spoofing" σε συνεργασία με την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) και την Ελληνική Ένωση Τραπεζών.[101]

Όσον αφορά τον αριθμό των συναλλαγών απάτης ανά τύπο συναλλαγής παρατηρούνται μειώσεις της απάτης σε όλους τους τύπους συναλλαγών. Συγκεκριμένα, ο αριθμός των περιστατικών απάτης μειώθηκε κατά 21% στις συναλλαγές σε POS, κατά 7% στις εξ΄ αποστάσεως συναλλαγές χωρίς φυσική παρουσία κάρτας (Card not present – CNP) και κατά 6% στις συναλλαγές σε ATM σε σχέση με το 2024. Σημαντική μείωση παρατηρήθηκε και στην αξία των συναλλαγών απάτης, για τις συναλλαγές σε POS κατά 28%, οριακή μείωση κατά 2% στις συναλλαγές σε ATM, ενώ αύξηση παρατηρήθηκε στην αξία των συναλλαγών απάτης στις εξ΄ αποστάσεως συναλλαγές χωρίς φυσική παρουσία κάρτας (Card not present – CNP) κατά 4% (βλ. Διάγραμμα VI.4 και Διάγραμμα VI.5).

Διάγραμμα VI.4 Αριθμός συναλλαγών απάτης ανά τύπο συναλλαγής

(συναλλαγές)

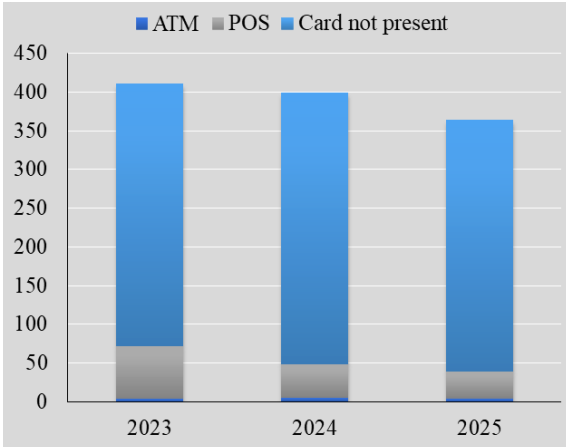

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Διάγραμμα VI.5 Αξία συναλλαγών απάτης ανά τύπο συναλλαγής

(ευρώ)

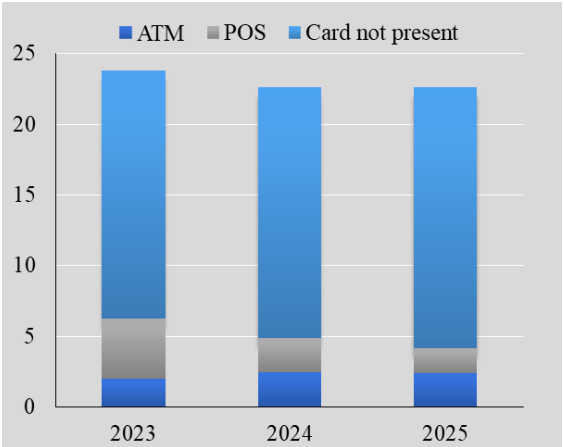

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Αναλύοντας τα περιστατικά απάτης που σημειώθηκαν στις συναλλαγές με POS παρατηρείται πως η μείωση αυτών οφείλεται στον περιορισμό των περιστατικών απάτης που προκύπτουν από μη νόμιμες συναλλαγές με τη χρήση χαμένης/κλεμμένης κάρτας. Συγκεκριμένα, η αξία των συναλλαγών απάτης με τη χρήση χαμένης/κλεμμένης κάρτας σε POS μειώθηκε κατά 17% σε 1,4 εκατ. ευρώ, ενώ μείωση κατά 19% παρουσίασε ο αριθμός των λόγω συναλλαγών απάτης. Σε ό,τι αφορά την απάτη στις εξ αποστάσεως συναλλαγές, διαπιστώνεται ότι η συντριπτική πλειοψηφία (98% σε αξία και 99% σε αριθμό) αφορά συναλλαγές απάτης μέσω διαδικτύου. Τα περιστατικά αυτά εξακολουθούν να αφορούν κυρίως διαδικτυακές συναλλαγές με επιχειρήσεις του εξωτερικού.

[100] Δελτίο τύπου ΑΑΔΕ της 14.5.2025, "ΑΑΔΕ: Προσοχή σε παραπλανητικά μηνύματα στο κινητό (SMS)".
[101] Δελτίο τύπου Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών & Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) της 8.5.2025 "Λήψη μέτρων και συστάσεις στους καταναλωτές για τηλεφωνικές κλήσεις απάτης με μέθοδο 'Caller ID Spoofing".

Οι οικονομικές ζημίες που προκύπτουν από τις συναλλαγές απάτης επιμερίζονται στα συμβαλλόμενα μέρη της συναλλαγής ανάλογα με την υπαιτιότητά τους. Από την κατανομή των ζημιών μεταξύ των τριών συμβαλλόμενων μερών στον κύκλο συναλλαγών με κάρτες πληρωμών (βλ. Διάγραμμα VI.6) προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος της ζημίας επιβαρύνει τους κατόχους καρτών και τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών που αποδέχονται συναλλαγές με κάρτες. Συγκεκριμένα, το 2025 οι κάτοχοι και οι αποδέκτες υπηρεσιών πληρωμών επωμίστηκαν το 62% και 31% της συνολικής ζημίας, αντίστοιχα, ενώ οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών που εκδίδουν κάρτες επιβαρύνθηκαν σε ποσοστό 7%.

Διάγραμμα VI.6 Κατανομή ζημίας από συναλλαγές απάτης

(εκατ. ευρώ)

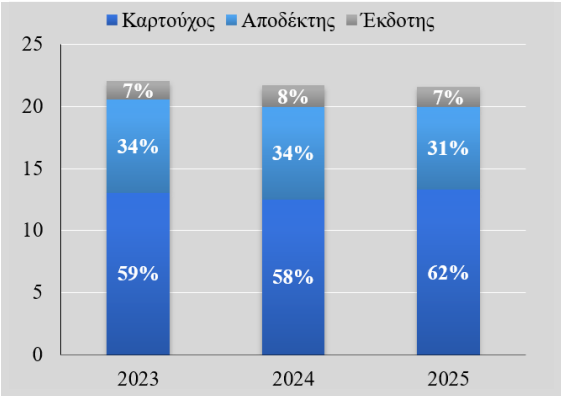

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

3. ΚΕΝΤΡΙΚΟΙ ΑΝΤΙΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΙ

3.1 ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Το ρυθμιστικό πλαίσιο που διέπει τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) ενισχύεται με τη σταδιακή εφαρμογή των πρόσφατων μεταρρυθμίσεων του Ευρωπαϊκού Κανονισμού για τα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους και τα αρχεία καταγραφής συναλλαγών (European Market Infrastructure Regulation – EMIR), την εξειδίκευση τεχνικών προτύπων από τις ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές και την ενίσχυση της εποπτικής σύγκλισης σε επίπεδο ΕΕ.

Στο επίκεντρο των εξελίξεων βρίσκεται η πρακτική εφαρμογή των τροποποιήσεων του EMIR (EMIR 3[102]). Στόχος των μεταρρυθμίσεων είναι η ενίσχυση της ανθεκτικότητας των ευρωπαϊκών υποδομών εκκαθάρισης, η μείωση της υπερβολικής εξάρτησης από τρίτες χώρες και η ενίσχυση της στρατηγικής αυτονομίας της ΕΕ στον τομέα των παραγώγων. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στην εισαγωγή της "Απαίτησης Ενεργού Λογαριασμού" (Active Account Requirement − AAR), μέσω της οποίας ενθαρρύνεται η ουσιαστική συμμετοχή χρηματοπιστωτικών (και μη) αντισυμβαλλομένων σε κεντρικούς αντισυμβαλλομένους εγκατεστημένους εντός της ΕΕ. Παράλληλα, αναθεωρούνται επιμέρους κατώφλια εκκαθάρισης και τεχνικές παράμετροι που αφορούν την εφαρμογή της υποχρέωσης κεντρικής εκκαθάρισης.

Στις 6 Φεβρουαρίου 2026 δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ τα Ρυθμιστικά Τεχνικά Πρότυπα (RTS) που αναπτύχθηκαν από την Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (ΕΑΚΑΑ), τη ρυθμιστική και εποπτική αρχή των χρηματοπιστωτικών αγορών της ΕΕ, μέσω των οποίων διευκρινίζονται περαιτέρω οι όροι του AAR.

Επιπρόσθετα, στις 25 Φεβρουαρίου 2026 η ΕΑΚΑΑ δημοσίευσε το σχέδιο Ρυθμιστικών Τεχνικών Προτύπων (RTS) που καθορίζει νέα, αναθεωρημένα κατώφλια εκκαθάρισης βάσει του EMIR 3. Τα προτεινόμενα όρια διασφαλίζουν τη συνέχεια στην κάλυψη του συστημικού κινδύνου στις αγορές εξωχρηματιστηριακών παραγώγων, αποφεύγοντας παράλληλα την περιττή πολυπλοκότητα και τα πρόσθετα βάρη συμμόρφωσης για τους συμμετέχοντες στην αγορά.

Στις 16 Δεκεμβρίου 2025 η ΕΑΚΑΑ επιβεβαίωσε ότι θα διατηρήσει την αναγνώριση των LCH Limited και LME Clear Limited, κεντρικών αντισυμβαλλομένων με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο, με βάση την οποία δύνανται να παρέχουν υπηρεσίες εκκαθάρισης σε εκκαθαριστικά μέλη εντός της ΕΕ υπό τις διατάξεις του κανονισμού EMIR. Μετά την αξιολόγησή της, η ΕΑΚΑΑ έκρινε ότι εξακολουθούν να πληρούνται οι όροι υπό τους οποίους αναγνωρίστηκαν αρχικά οι εν λόγω αντισυμβαλλόμενοι ως κατηγορίας 2 (LCH Limited) και κατηγορίας 1 (LME Clear Limited) αντίστοιχα. Οι αποφάσεις της ΕΑΚΑΑ σχετικά με τον καθορισμό της διαβάθμισης και την αναγνώριση των δύο κεντρικών αντισυμβαλλομένων παραμένουν σε ισχύ έως τις 30 Ιουνίου 2028.

[102] Κανονισμός (ΕΕ) 2024/2987 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2024 για την τροποποίηση των Κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 648/2012, (ΕΕ) αριθ. 575/2013 και (ΕΕ) 2017/1131 όσον αφορά μέτρα για τον μετριασμό της υπερβολικής έκθεσης σε κεντρικούς αντισυμβαλλομένους τρίτων χωρών και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των αγορών εκκαθάρισης της Ένωσης.

3.2 EURONEXT CLEARING ATHENS A.E.

Η Euronext Clearing Athens A.E.[103] παρέχει υπηρεσίες εκκαθάρισης και λειτουργεί ως κεντρικός αντισυμβαλλόμενος για τις συναλλαγές του Euronext Athens, καλύπτοντας τις αγορές αξιών και παραγώγων, καθώς και τον μηχανισμό δανεισμού τίτλων. Επιπλέον, αναλαμβάνει την εκκαθάριση συναλλαγών σε παράγωγα του Χρηματιστηρίου Ενέργειας.

Το 2025 οι συναλλαγές παραγώγων και δανεισμού τίτλων που εκκαθαρίστηκαν κεντρικά αυξήθηκαν αισθητά σε σχέση με το 2024 όσον αφορά τόσο τον μέσο ημερήσιο όγκο όσο και τη μέση ημερήσια αξία.

Αναλυτικότερα, ο μέσος ημερήσιος όγκος συναλλαγών συνολικά στην αγορά παραγώγων και στον μηχανισμό δανεισμού τίτλων ανήλθε το 2025 σε 58.414 συναλλαγές, αυξημένος κατά 55% έναντι του 2024 (37.595 συναλλαγές), όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα VI.4. Η μεταβολή αυτή οφείλεται κυρίως στην αύξηση που παρατηρήθηκε στα Συμβόλαια Μελλοντικής Εκπλήρωσης (Σ.Μ.Ε.) επί μετοχών.

Πίνακας VI.4 Μέσος ημερήσιος όγκος συναλλαγών του Euronext Athens στην αγορά παραγώγων ανά κατηγορία παράγωγου προϊόντος και στον Μηχανισμό Δανεισμού Τίτλων

	Σ.Μ.Ε.* επί δεικτών	Δικαιώματα προαίρεσης επί δεικτών	Σ.Μ.Ε. επί μετοχών	Δικαιώματα προαίρεσης επί μετοχών	Πολυμερείς/Διμερείς συναλλαγές Δανεισμού	Γενικό σύνολο
2021	1.205	152	46.238	71	567	48.233
2022	1.162	87	33.064	39	678	35.029
2023	1.579	144	42.188	54	421	44.386
2024	1.306	79	35.807	20	383	37.595
2025	1.501	266	55.701	113	834	58.414

Πηγή: Μηνιαίο Στατιστικό Δελτίο Παραγώγων - Δανεισμού, Euronext Athens.
* Σ.Μ.Ε.: συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (futures).

Υψηλότερος ρυθμός αύξησης (κατά 212% έναντι του 2024) παρατηρήθηκε στη μέση ημερήσια αξία συναλλαγών, η οποία ανήλθε το 2025 σε 42,6 εκατ. ευρώ, μεταβολή που οφείλεται στην αντίστοιχη αύξηση της μέσης ημερήσιας αξίας των Σ.Μ.Ε. τόσο επί δεικτών, όσο και επί μετοχών (βλ. Πίνακα VI.5).

Πίνακας VI.5 Μέση ημερήσια αξία συναλλαγών στην αγορά παραγώγων του Euronext Athens ανά κατηγορία παράγωγου προϊόντος

(εκατ. ευρώ)

	Σ.Μ.Ε.* επί δεικτών	Δικαιώματα προαίρεσης επί δεικτών	Σ.Μ.Ε.* επί μετοχών	Δικαιώματα προαίρεσης επί μετοχών	Γενικό σύνολο
2021	5,0	0,6	8,3	0,06	14,0
2022	4,9	0,4	8,2	0,03	13,5
2023	8,1	0,8	14,4	0,04	23,4
2024	4,5	0,3	8,9	0,01	13,7
2025	15,5	2,6	24,4	0,11	42,6

Πηγή: Μηνιαίο Στατιστικό Δελτίο Παραγώγων - Δανεισμού, Euronext Athens.
* Σ.Μ.Ε.: συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (futures).

[103] Στις 20 Απριλίου 2026 η Euronext ανακοίνωσε τη μετονομασία του Ομίλου Χρηματιστηρίου Αθηνών σε Euronext Athens, ολοκληρώνοντας την ενσωμάτωση της ελληνικής κεφαλαιαγοράς στον Όμιλο Euronext. Στο πλαίσιο της μετάβασης στη νέα ταυτότητα, η ATHEXCLEAR μετονομάζεται σε Euronext Clearing Athens.

4. ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΑΠΟΘΕΤΗΡΙΑ ΤΙΤΛΩΝ

4.1 ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Τον Οκτώβριο του 2025 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη συντόμευση του κύκλου διακανονισμού των συναλλαγών επί κινητών αξιών που εκτελούνται σε τόπους διαπραγμάτευσης.[104] Έτσι, προβλέπεται ότι, από τις 11 Οκτωβρίου 2027, οι συναλλαγές επί κινητών αξιών που εκτελούνται σε τόπους διαπραγμάτευσης θα διακανονίζονται σε μία εργάσιμη ημέρα από την ημερομηνία της διαπραγμάτευσης (T+1), από δύο ημέρες που είναι σήμερα.[105]

Η συντόμευση του κύκλου διακανονισμού στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) σε T+1 εκτιμάται ότι θα περιορίσει σημαντικά τους κινδύνους στην αγορά, ιδίως όσον αφορά τον κίνδυνο αντισυμβαλλομένου και τον κίνδυνο μεταβλητότητας, και θα μειώσει τα κεφάλαια που απαιτούνται για την κάλυψη των απαιτήσεων περιθωρίου ασφαλείας. Κατ' αυτόν τον τρόπο, οι πρακτικές των αγορών της ΕΕ εναρμονίζονται με αυτές των παγκόσμιων χρηματοπιστωτικών αγορών που ακολουθούν ήδη τον κύκλο T+1, με αποτέλεσμα να μειωθεί το κόστος που απορρέει για τους συμμετέχοντες από την τρέχουσα απόκλιση των κύκλων διακανονισμού και να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα των κεφαλαιαγορών της ΕΕ.

Γενικότερα, όπως επισημαίνεται σε σχετική έκθεση της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών (ΕΑΚΑΑ),[106] η συντόμευση του κύκλου διακανονισμού στην ΕΕ θα ενισχύσει την αποτελεσματικότητα και την ανθεκτικότητα των μετασυναλλακτικών (post-trading) εργασιών. Επιπλέον, η μετάβαση σε κύκλο T+1, σε συνδυασμό με την εναρμόνιση και τυποποίηση των διαδικασιών, θα συμβάλει στην ενοποίηση των αγορών και την επίτευξη των στόχων της Ένωσης Αποταμιεύσεων και Επενδύσεων (Savings and Investment Union).

Από την άλλη πλευρά, μια από τις βασικές προκλήσεις του βραχύτερου κύκλου διακανονισμού είναι η συμπίεση όλων των διαδικασιών που μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση του κινδύνου αποτυχίας διακανονισμού.

Για τη μετάβαση στον βραχύτερο κύκλο διακανονισμού, και λόγω της πολυπλοκότητας των απαιτούμενων αλλαγών, η ΕΑΚΑΑ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα θέσπισαν ένα σχήμα διακυβέρνησης για τον συντονισμό των απαραίτητων ενεργειών. Το σχήμα περιλαμβάνει μια επιτροπή συντονισμού (T+1 Coordination Committee) και μια κλαδική επιτροπή (T+1 Industry Committee), στην οποία συμμετέχουν φορείς της αγοράς. Η T+1 Industry Committee, συνεπικουρούμενη από εξειδικευμένες ομάδες εργασίας, εξέδωσε τον Ιούνιο του 2025 γενικές συστάσεις που χρησιμεύουν ως οδικός χάρτης για τον κλάδο των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, καθοδηγώντας τα εμπλεκόμενα μέρη στις απαραίτητες αλλαγές που πρέπει να κάνουν για την επίτευξη αυτού του καίριου στόχου. [107]

[104] Βλ. Κανονισμός (ΕΕ) 2025/2075 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 8ης Οκτωβρίου 2025 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 909/2014 σχετικά με βραχύτερο κύκλο διακανονισμού στην Ένωση.

[105] Εξαιρούνται οι συναλλαγές χρηματοδότησης τίτλων που δεν είναι τυποποιημένες και οι οποίες συνάπτονται εγγράφως ως ενιαία συναλλαγή αποτελούμενη από δύο συνδεδεμένες πράξεις.

[106] Βλ. European Securities and Markets Authority, Report on ESMA assessment of the shortening of the settlement cycle in the EU.

[107] Βλ. EU T + 1 Industry Committee, High-level Roadmap to T+1 Securities Settlement in the EU.

Οι συστάσεις αφορούν όλο το φάσμα της συναλλακτικής δραστηριότητας: τη διαπραγμάτευση, την εκκαθάριση, τον διακανονισμό, τη διαχείριση αξιών, τις πράξεις συναλλάγματος, τις εταιρικές πράξεις, τις συναλλαγές χρηματοδότησης τίτλων, καθώς και νομικές και θεσμικές πτυχές. Μετά τη δημοσίευση του οδικού χάρτη, κατέστη σαφές ότι θα ήταν χρήσιμη για τους συμμετέχοντες στην αγορά πρόσθετη, πρακτική καθοδήγηση. Έτσι, τον Φεβρουάριο του 2026 η T+1 Industry Committee δημοσίευσε ένα εγχειρίδιο που στόχο έχει να μετατρέψει τις γενικές συστάσεις σε εφαρμόσιμες επιχειρησιακές οδηγίες.[108]

Παράλληλα, από έρευνα που δημοσίευσε η T+1 Industry Committee τον Φεβρουάριο του 2026,[109] στην οποία συμμετείχε μεγάλος αριθμός εταιριών, όπως πιστωτικά ιδρύματα, ασφαλιστικές εταιρίες, εταιρίες διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων, κεντρικά αποθετήρια τίτλων, κεντρικοί αντισυμβαλλόμενοι, χρηματιστήρια κ.λπ., προέκυψε ότι το 23% του συνόλου των εταιριών δεν είχε ενημερωθεί για τις γενικές συστάσεις του οδικού χάρτη, ενώ το 50% του συνόλου των εταιριών δεν είχε ακόμη καταρτίσει σχέδιο για την υλοποίηση των απαιτούμενων αλλαγών. Από την άλλη πλευρά, η πλειοψηφία των εταιριών αναγνωρίζει ότι οι κύριες προκλήσεις για τη μετάβαση σε κύκλο T+1 είναι η ανάπτυξη αυτοματοποιημένων διαδικασιών και οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ των φορέων. Καθώς μόνο το 30% των συστάσεων είχαν υλοποιηθεί, οι επόμενοι μήνες θα είναι καθοριστικοί για την κατάρτιση των σχεδίων υλοποίησης και την εφαρμογή τους.

Επιπλέον, τον Μάρτιο του 2026 η Συμβουλευτική Ομάδα για τις Υποδομές Αγορών Κινητών Αξιών και Εξασφαλίσεων (Advisory Group on Market Infrastructures for Securities and Collateral – AMI-SeCo) δημοσίευσε έναν οδηγό ειδικά για τις εταιρικές πράξεις, που συμπληρώνει τις γενικές συστάσεις του οδικού χάρτη.[110] Ο οδηγός αυτός δίνει λεπτομερή καθοδήγηση στους ενδιαφερόμενους φορείς της αγοράς για την εναρμονισμένη εφαρμογή αλλαγών που σχετίζονται με τις εταιρικές πράξεις.

Τέλος, τον Μάρτιο 2026 αρμόδιες ομάδες εργασίας της ΕΕ, του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ελβετίας που ασχολούνται με τη συντόμευση του κύκλου διακανονισμού, λαμβάνοντας υπόψη τον υψηλό βαθμό αλληλεπίδρασης μεταξύ των αγορών, καθώς και τις ομοιότητες των μετασυναλλακτικών διαδικασιών σε όλες τις αγορές, δημοσίευσαν από κοινού ένα σχέδιο δοκιμών και ετοιμότητας.[111] Το σχέδιο υπογραμμίζει τη σημασία της ανάπτυξης αυτοματοποιημένων διαδικασιών και της έγκαιρης προετοιμασίας όλων των φορέων που εμπλέκονται στον διακανονισμό των συναλλαγών (συμμετέχοντες στις αγορές, πάροχοι κρίσιμων υπηρεσιών και χρηματοπιστωτικές υποδομές). Επίσης, τονίζει ότι, όπου είναι εφικτό, οι δοκιμές ετοιμότητας θα πρέπει να ξεκινήσουν άμεσα ώστε να υπάρχει αρκετός χρόνος για την ανάπτυξη και τη βελτιστοποίηση διαδικασιών και εργαλείων. Έτσι, το σχέδιο προτρέπει τις χρηματοπιστωτικές υποδομές να διαθέσουν το περιβάλλον δοκιμών τους για την υποστήριξη των συμμετεχόντων το συντομότερο δυνατόν. Επιπλέον, προβλέπονται πέντε συγκεκριμένες περίοδοι δοκιμών εντός του 2027, στις οποίες όλες οι υποδομές θα είναι διαθέσιμες και οι συμμετέχοντες φορείς θα μπορούν να ελέγχουν τις διαδικασίες τους σε πολλαπλές αγορές και σε ολόκληρο το φάσμα της συναλλακτικής δραστηριότητας.

***

[108] Βλ. EU T+1 Industry Committee, EU-T+1 Securities Settlement Handbook.
[109] Βλ. EU T+1 Industry Committee Readiness Survey.
[110] Βλ. Advisory Group on Market Infrastructures for Securities and Collateral, T+1 – Corporate Events: Harmonised Implementation Guide .
[111] Βλ. European Union (EU), United Kingdom (UK), and Switzerland (CH) T+1 Testing Plan.

Η υιοθέτηση της τεχνολογίας κατανεμημένου καθολικού (distributed ledger technology – DLT) διερευνάται και εφαρμόζεται ολοένα περισσότερο στον χρηματοπιστωτικό κλάδο. Το Ευρωσύστημα έχει δηλώσει ότι υποστηρίζει την εφαρμογή καινοτόμων λύσεων από τις χρηματοπιστωτικές υποδομές που χρησιμοποιεί, εφόσον διαφυλάσσεται η ασφάλεια και η αποτελεσματικότητα των Υπηρεσιών TARGET, με στόχο τη γενικότερη ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των αγορών και την ενοποίηση των κεφαλαιαγορών.

Σε αυτή την κατεύθυνση, το Ευρωσύστημα αποφάσισε ότι, από τις 30 Μαρτίου 2026, τα περιουσιακά στοιχεία που εκδίδονται σε Κεντρικά Αποθετήρια Τίτλων με χρήση τεχνολογίας DLT μπορούν να χρησιμοποιούνται ως εξασφαλίσεις για πράξεις νομισματικής πολιτικής.[112]

4.2 ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΙΤΛΩΝ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Το 2025 το Σύστημα Διακανονισμού Τίτλων παρουσίασε υψηλό επίπεδο ασφάλειας και αποδοτικότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών, εξυπηρετώντας αποτελεσματικά τόσο τους συμμετέχοντες φορείς όσο και το Ελληνικό Δημόσιο, το οποίο είναι ο κύριος εκδότης των τίτλων που καταχωρίζονται και παρακολουθούνται μέσω του Συστήματος. Η αποτελεσματική λειτουργία του Συστήματος είναι κρίσιμη για τη διαχείριση των εξασφαλίσεων (collateral) στο πλαίσιο της εφαρμογής της νομισματικής πολιτικής και για τη σταθερότητα του εγχώριου χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Η μέση ημερήσια αξία των συναλλαγών που διακανονίστηκαν στο Σύστημα το 2025 (αγοραπωλησίες, συναλλαγές repos, εσωτερικές μεταφορές κ.λπ.) ανήλθε σε 14,1 δισεκ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 12,6% έναντι του 2024 (12,5 δισεκ. ευρώ). Η άνοδος της συναλλακτικής δραστηριότητας οφείλεται εν μέρει στην αύξηση της αξίας των συναλλαγών επί του εντόκου γραμματίου ειδικού σκοπού του Ελληνικού Δημοσίου, το οποίο χρησιμοποιείται εκτενώς σε συναλλαγές repos,[113] καθώς και στην εκδοτική δραστηριότητα που ανέπτυξε ο Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (Ο.Δ.ΔΗ.Χ.) στο υπό εξέταση διάστημα (έκδοση 10ετούς, επαναγορά 5ετούς και 7ετούς και επανέκδοση 15ετούς και 30ετούς ομολόγου). Ειδικότερα για τις αγοραπωλησίες τίτλων, η μέση ημερήσια αξία τους το 2025 ανήλθε σε 608 εκατ. ευρώ, αυξημένη κατά 25% σε ετήσια βάση (2024: 487 εκατ. ευρώ).

Ο μέσος ημερήσιος όγκος των συναλλαγών το 2025 μειώθηκε έναντι του προηγούμενου έτους και διαμορφώθηκε στις 234 συναλλαγές (2024: 259 συναλλαγές κατά μέσο όρο), εκ των οποίων 118 ήταν αγοραπωλησίες (2024: 129 συναλλαγές κατά μέσο όρο, βλ. Διάγραμμα VI.7).

[112] Βλ. Ειδικό θέμα ΙΙ "Εξελίξεις στη χρήση της τεχνολογίας DLT στις χρηματοπιστωτικές αγορές" στην παρούσα Έκθεση.

[113] Το έντοκο γραμμάτιο ειδικού σκοπού του Ελληνικού Δημοσίου εκδόθηκε βάσει του ν. 4254/14, άρθρο 1, υποπαρ. Γ4, που προβλέπει ότι ο Οργανισμός Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους (Ο.Δ.Δ.Η.Χ.) για την πραγματοποίηση του σκοπού του "[δ]ύναται, ως εντολοδόχος και για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου και σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο ν. 2628/1998 (Α΄ 151), όπως ισχύει, να εκδίδει, να διακρατεί και να διαχειρίζεται τίτλους του Ελληνικού Δημόσιου, με αποκλειστικό σκοπό τη χρήση τους για τη σύναψη πράξεων πώλησης με συμφωνία επαναγοράς (repos) ή για την παροχή εξασφάλισης σε πράξεις αντιστάθμισης κινδύνων (hedging), επί του συνόλου του χρέους του Ελληνικού Δημοσίου, διενεργώντας ταυτόχρονα και τον ταμειακό τους διακανονισμό".

Διάγραμμα VI.7 Μέσος ημερήσιος όγκος και μέση ημερήσια αξία συναλλαγών στο Σύστημα Άυλων Τίτλων της Τράπεζας της Ελλάδος (2021 – 2025)

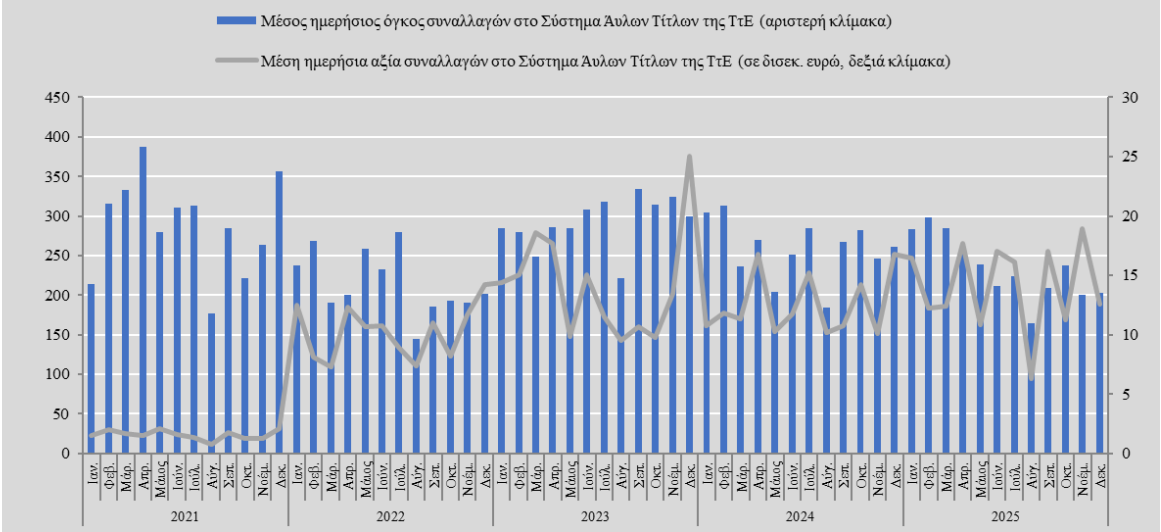

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Κατ' εφαρμογή του Κανονισμού για τα Κεντρικά Αποθετήρια Τίτλων (Central Securities Depositories Regulation – CSDR) και των διατάξεων που αφορούν την πρόληψη και την αντιμετώπιση περιπτώσεων αδυναμίας διακανονισμού, το Σύστημα δημοσιεύει ετήσιες αναφορές για τις συναλλαγές που δεν διακανονίστηκαν λόγω έλλειψης αξιογράφων ή χρηματικού. Σύμφωνα με την ετήσια αναφορά για το 2025, αιτία της αδυναμίας διακανονισμού συναλλαγών την προβλεπόμενη ημερομηνία ήταν κυρίως η έλλειψη αξιογράφων και τα ποσοστά των αντίστοιχων συναλλαγών διαμορφώθηκαν σε 0,6% της συνολικής αξίας των συναλλαγών και σε 11,3% του συνολικού όγκου των συναλλαγών, από 0,7% και 9,2% το 2024 αντίστοιχα.

4.3 ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΫΛΩΝ ΤΙΤΛΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ EURONEXT SECURITIES ATHENS

Η δραστηριότητα διακανονισμού στη Euronext Securities Athens[114] παρουσίασε το 2025 σημαντική αύξηση του αριθμού των διακανονισμένων χρηματιστηριακών συναλλαγών και της μέσης ημερήσιας αξίας τους έναντι του 2024.

Πιο συγκεκριμένα, ο μέσος ημερήσιος αριθμός των διακανονισμένων χρηματιστηριακών συναλλαγών το 2025 ανήλθε στις 50.963, παρουσιάζοντας αύξηση 37% έναντι του 2024 (37.246 συναλλαγές). Παράλληλα, η μέση ημερήσια αξία των διακανονισμένων χρηματιστηριακών συναλλαγών το 2025 αυξήθηκε κατά 57% έναντι του 2024 και διαμορφώθηκε στα 218,8 εκατ. ευρώ, (βλ. Πίνακα VI.6). Τα μεγέθη αυτά αντανακλούν την εξαιρετική επίδοση της ελληνικής χρηματιστηριακής αγοράς κατά το 2025.

[114] Στις 20 Απριλίου 2026 η Euronext ανακοίνωσε τη μετονομασία του Ομίλου Χρηματιστηρίου Αθηνών σε Euronext Athens, ολοκληρώνοντας την ενσωμάτωση της ελληνικής κεφαλαιαγοράς στον Όμιλο Euronext. Στο πλαίσιο της μετάβασης στη νέα ταυτότητα, το Ελληνικό Κεντρικό Αποθετήριο Τίτλων μετονομάζεται σε Euronext Securities Athens.

Πίνακας VI.6 Μέσος ημερήσιος αριθμός και μέση ημερήσια αξία διακανονισμένων χρηματιστηριακών συναλλαγών[1] στο Euronext Securities Athens

	Μετοχές	Δικαιώματα προαιρέσεως	Εταιρικά ομόλογα	Διαπραγματεύσιμα αμοιβαία κεφάλαια	Κρατικά ομόλογα	Εναλλακτική αγορά (μετοχών)	Σύνολο
Μέσος ημερήσιος αριθμός διακανονισμένων χρηματιστηριακών συναλλαγών							
2020	32.700	7	64	3	0,21	206	32.982
2021	29.939	56	75	2	2	312	30.386
2022	29.404	12	131	2	0	576	30.126
2023	36.172	29	166	8	0	691	37.066
2024	36.170	11	195	44	0	826	37.246
2025	49.963	23	215	125	0	639	50.963
Μέση ημερήσια αξία διακανονισμένων χρηματιστηριακών συναλλαγών (σε χιλ. ευρώ)							
2020	64.475	2	761	40	10	120	65.408
2021	70.248	23	986	17	85	297	71.655
2022	72.481	12	977	16	0	409	73.896
2023	109.501	18	888	86	3	543	111.038
2024	137.282	3	1.303	225	0	948	139.761
2025	216.133	2	1.650	311	0	729	218.825

Πηγή: Μηνιαίο Στατιστικό Δελτίο Axia Numbers,, Euronext Athens.

[1] Ως χρηματιστηριακές συναλλαγές νοούνται οι συναλλαγές του Euronext Athens που διακανονίστηκαν στο Σύστημα Άυλων Τίτλων, υπολογισμένες με τη μέθοδο single count (μόνο αγορές).

Σημείωση: Τυχόν διαφορές στα αθροίσματα οφείλονται σε στρογγυλοποίηση.

Κατ' εφαρμογή του Κανονισμού CSDR και των διατάξεων που αφορούν την πρόληψη και την αντιμετώπιση περιπτώσεων αδυναμίας διακανονισμού, η Euronext Securities Athens δημοσιεύει ετήσιες αναφορές για τις συναλλαγές που δεν διακανονίστηκαν λόγω έλλειψης αξιογράφων ή χρηματικού. Σύμφωνα με την ετήσια αναφορά για το 2025, οι συναλλαγές που δεν ήταν δυνατό να διακανονιστούν ήταν πολύ περιορισμένες και το ποσοστό τους ανήλθε σε 0,17% της συνολικής αξίας των συναλλαγών (2024: 0,08%) και 0,02% του συνολικού όγκου των συναλλαγών (2024: 0,01%). Η συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων αυτών (συγκεκριμένα το 89%) οφείλεται στην έλλειψη αξιογράφων.

ΕΙΔΙΚΟ ΘΕΜΑ Ι
ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΣΤΗΜΙΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Εισαγωγή

Η Τράπεζα της Ελλάδος εντοπίζει, παρακολουθεί και αξιολογεί τους συστημικούς κινδύνους για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα σε όλους τους τομείς του χρηματοπιστωτικού συστήματος, δηλαδή τον τραπεζικό τομέα, τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις, τα λοιπά χρηματοδοτικά ιδρύματα και τις χρηματοπιστωτικές αγορές και υποδομές. Συστημικοί είναι οι κίνδυνοι που μπορούν να προκαλέσουν διαταραχές σε ολόκληρο το χρηματοπιστωτικό σύστημα και όχι μόνο σε μεμονωμένες εταιρίες ή τομείς, διακρίνονται δε σε κυκλικούς και σε διαρθρωτικούς. Οι κυκλικοί συστημικοί κίνδυνοι συνδέονται με τη φάση του οικονομικού κύκλου και αφορούν την τάση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων να αναλαμβάνουν υπερβολικούς κινδύνους κατά την ανοδική φάση του οικονομικού κύκλου και την απροθυμία τους για ανάληψη κινδύνων κατά την καθοδική φάση. Οι διαρθρωτικοί συστημικοί κίνδυνοι συνδέονται με διαρθρωτικά χαρακτηριστικά του χρηματοπιστωτικού συστήματος ή/και μακροπρόθεσμες τάσεις.[115] Παράλληλα, τα τελευταία χρόνια αναδεικνύεται ολοένα περισσότερο μια τρίτη πηγή συστημικών κινδύνων, η οποία συνδέεται με τον μη τραπεζικό χρηματοπιστωτικό τομέα (non-bank financial intermediaries – NBFIs). Ο τομέας αυτός έχει μεγεθυνθεί σημαντικά σε διεθνές επίπεδο, καθώς μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση ένα μέρος των χρηματοοικονομικών δραστηριοτήτων άρχισε να μετατοπίζεται σταδιακά εκτός του παραδοσιακού τραπεζικού τομέα, και γι' αυτό έχει γίνει αντικείμενο συστηματικής μελέτης και παρακολούθησης.[116]

Πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης των συστημικών κινδύνων

Το 2025 η Τράπεζα της Ελλάδος ανέπτυξε ειδικό πλαίσιο για την αναγνώριση και διαβάθμιση των συστημικών κινδύνων ("Systemic Risk Heatmap"), στοχεύοντας στην αποτύπωση, αλλά και την παρακολούθηση της διαχρονικής εξέλιξης των δυνητικών ευπαθειών του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος. Το πλαίσιο σχεδιάστηκε να καλύπτει το σύνολο του χρηματοπιστωτικού συστήματος, ενώ για τη διαμόρφωσή του επιλέχθηκε ένα ευρύ φάσμα δεικτών. Οι εν λόγω δείκτες ομαδοποιούνται σε περιοχές κινδύνου που έχουν αναγνωριστεί στις επιμέρους διαστάσεις του συστημικού κινδύνου, ώστε να αποτυπώνονται με ενιαίο τρόπο οι εξελίξεις στους επιμέρους τομείς. Επισημαίνεται ότι για την επιλογή των δεικτών ελήφθησαν υπόψη αντίστοιχες ερευνητικές εργασίες και βέλτιστες πρακτικές διεθνών οργανισμών και άλλων εποπτικών αρχών, καθώς και οι ιδιαιτερότητες του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος. Δεδομένου ότι στον τραπεζικό τομέα αντιστοιχεί το μεγαλύτερο μέρος του ενεργητικού του χρηματοπιστωτικού συστήματος (Δεκέμβριος 2025: 84%), υπήρξε μέριμνα να αποτυπωθεί η βαρύνουσα σημασία του, ενώ συμπεριλήφθηκε και ο μη τραπεζικός χρηματοπιστωτικός τομέας με τις κυριότερες κατηγορίες

[115] Βλ. Recommendation of the European Systemic Risk Board of 4 April 2013 on intermediate objectives and instruments of macro-prudential policy.

[116] Βλ. ενδεικτικά European Commission, Targeted consultation assessing the adequacy of macroprudential policies for non-bank financial intermediation (NBFI); Basel Committee on Banking Supervision, Banks' interconnections with non-bank financial intermediaries; European Systemic Risk Board, Financial stability risks from linkages between banks and the non-bank financial intermediation sector; FSB Workplan to Address Nonbank Data Challenges; NBFI Risk Monitor.

εταιριών που τον απαρτίζουν.[117] Στόχος ήταν η διασφάλιση της πληρότητας και της αντιπροσωπευτικότητας της ανάλυσης.

Το πλαίσιο αξιολόγησης απεικονίζει γραφικά τους κινδύνους σε πίνακες, χρησιμοποιώντας χρωματική κλίμακα[118] για την αποτύπωση του επιπέδου κινδύνου ανά δείκτη, υιοθετώντας την προσέγγιση "*traffic light*".[119] Η διαβάθμιση του επιπέδου κινδύνου για κάθε δείκτη επιτυγχάνεται με τη χρήση ορίων, τα οποία έχουν καθοριστεί με βάση στατιστικές μεθοδολογίες, βέλτιστες διεθνείς πρακτικές, κατευθυντήριες γραμμές της Διαδικασίας Εποπτικού Ελέγχου και Αξιολόγησης (Supervisory Report Evaluation Process – SREP) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ)[120] και την εμπειρική κρίση. Επισημαίνεται ότι στη διεθνή βιβλιογραφία, σε αντίστοιχα πλαίσια αξιολόγησης των συστημικών κινδύνων άλλων χωρών, χρησιμοποιούνται ευρέως οι μεθοδολογικές προσεγγίσεις της τυποποίησης μεταβλητών μέσω δεικτών z ("z-scores") και γίνεται χρήση των εκατοστημόριων[121]. Ωστόσο, οι προσεγγίσεις αυτές βασίζονται σε ιστορικά δεδομένα και τεχνικές παραδοχές που ενδέχεται να επηρεάζουν την ερμηνεία των αποτελεσμάτων. Επιπρόσθετα, σε οικονομίες που έχουν βιώσει έντονες διακυμάνσεις της οικονομικής δραστηριότητας ή βαθιές κρίσεις, όπως της Ελλάδος, οι ακραίες τιμές του παρελθόντος ενσωματώνονται στον προσδιορισμό της "κανονικής κατανομής" των μεταβλητών. Αυτό ενέχει κινδύνους για την ερμηνεία του επιπέδου κινδύνου, οδηγώντας είτε σε υποεκτίμηση της τρέχουσας συσσώρευσης κινδύνου είτε σε υπερεκτίμηση των παροδικών αποκλίσεων. Ως εκ τούτου, κατά τον τελικό καθορισμό των ορίων για τον προσδιορισμό των επιπέδων κινδύνου των επιμέρους δεικτών συνεκτιμήθηκαν τα ιστορικά δεδομένα και τα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας και του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Συνολικά, το πλαίσιο αξιολόγησης των συστημικών κινδύνων περιλαμβάνει 73 ποσοτικούς δείκτες, οι οποίοι ομαδοποιούνται σε 12 επιμέρους περιοχές, καλύπτοντας τόσο τους κινδύνους της κυκλικής και διαρθρωτικής διάστασης όσο και τους κινδύνους που απορρέουν από τον μη τραπεζικό χρηματοπιστωτικό τομέα (Διάγραμμα 1). Επισημαίνεται ότι οι δείκτες επικαιροποιούνται σε τριμηνιαία βάση και αποτελούν σημαντική συνιστώσα της ανάλυσης των συστημικών κινδύνων του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος. Ταυτόχρονα, το πλαίσιο αποτελεί υποστηρικτικό μέσο για τη διαμόρφωση της μακροπροληπτικής πολιτικής, καθώς συμβάλει στην αξιολόγηση της συσσώρευσης συστημικών κινδύνων και στη διαδικασία λήψης αποφάσεων σχετικά με την ενεργοποίηση ή την προσαρμογή των μακροπροληπτικών μέτρων.

[117] Οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις και τα αμοιβαία κεφάλαια, αποτελούν τις κυριότερες κατηγορίες εταιριών του μη τραπεζικού χρηματοπιστωτικού τομέα και, με βάση τα στοιχεία για το 2025, καλύπτουν το 6% και το 5% αντίστοιχα του συνολικού ενεργητικού του χρηματοπιστωτικού συστήματος, ενώ οι εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης και πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων αντιπροσωπεύουν το 2%. Το υπόλοιπο 3% συνθέτουν οι λοιπές εταιρίες, ήτοι ΑΕΕΑΠ, ΑΕΠΕΥ, ιδρύματα μικροχρηματοδοτήσεων, ταμεία επαγγελματικής ασφάλισης και ιδρύματα επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών, ΑΕΔΑΚ και εταιρίες διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις.

[118] Χρησιμοποιούνται τρεις αποχρώσεις του πράσινου σε περίπτωση απουσίας κινδύνου και τρία χρώματα, το κίτρινο, το πορτοκαλί και το κόκκινο, για την απεικόνιση του επιπέδου του κινδύνου σε αύξουσα κλίμακα.

[119] Ο όρος "traffic light" αναφέρεται σε σύστημα οπτικής απεικόνισης κινδύνων με χρήση τριών χρωμάτων (πράσινο, κίτρινο, κόκκινο), όπου το πράσινο υποδηλώνει χαμηλό επίπεδο κινδύνου, το κίτρινο μέτριο επίπεδο κινδύνου και το κόκκινο υψηλό επίπεδο κινδύνου.

[120] Οι κατευθυντήριες γραμμές της Διαδικασίας Εποπτικού Ελέγχου και Αξιολόγησης (Supervisory Review and Evaluation Process – SREP) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας αποτελούν μέρος του ενιαίου εποπτικού πλαισίου της Τραπεζικής Ένωσης και καθορίζουν τη μεθοδολογία με την οποία οι εποπτικές αρχές αξιολογούν σε ετήσια βάση το προφίλ κινδύνου των τραπεζών, την κεφαλαιακή τους επάρκεια, τη διακυβέρνηση και τη ρευστότητά τους, καθώς και τα αναγκαία εποπτικά μέτρα και απαιτήσεις.

[121] Βλ European Systemic Risk Board, Systemic liquidity risk: a monitoring framework και European Systemic Risk Board, Methodologies for the assessment of real estate vulnerabilities and macroprudential policies: commercial real estate.

Διάγραμμα 1 Σχηματική απεικόνιση των επιμέρους περιοχών του πλαισίου αξιολόγησης των συστημικών κινδύνων

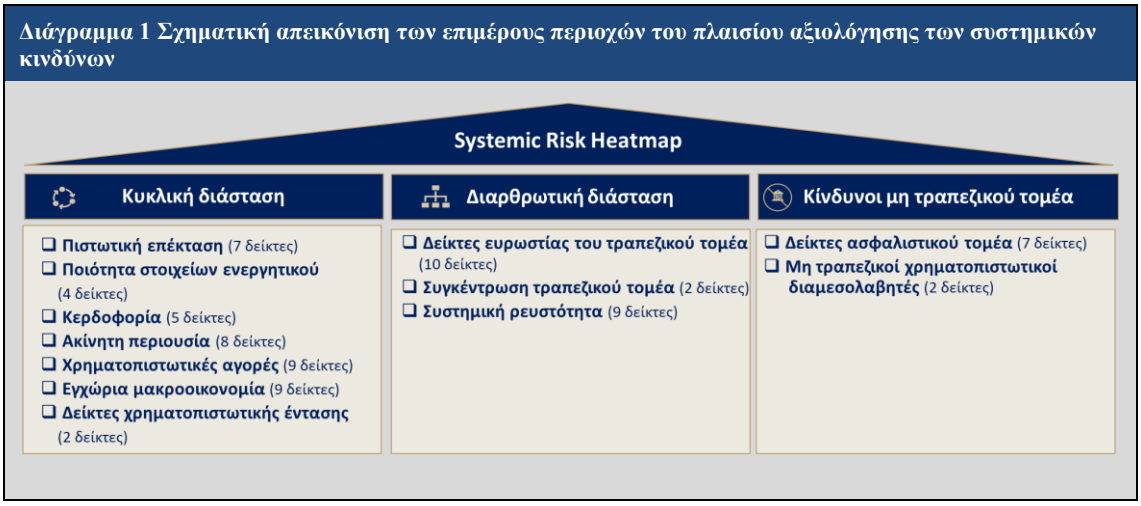

Ακολουθεί ανάλυση των επιμέρους περιοχών κινδύνου.

Α. Κυκλική διάσταση

Η κυκλική διάσταση εξετάζει τους κινδύνους που συνδέονται με τις φάσεις του οικονομικού κύκλου και αποτελεί τη μεγαλύτερη κατηγορία του πλαισίου αξιολόγησης, καθώς περιλαμβάνει τις περισσότερες επιμέρους περιοχές κινδύνου. Επισημαίνεται ότι η παρακολούθηση των κυκλικών συστημικών κινδύνων είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη διαμόρφωση της μακροπροληπτικής πολιτικής, καθώς η αξιολόγησή τους αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την ενεργοποίηση και βαθμονόμηση των σχετικών μακροπροληπτικών εργαλείων.

Στο πλαίσιο αυτό, στην περιοχή της πιστωτικής επέκτασης περιλαμβάνονται βασικοί δείκτες που σχετίζονται με τη δυναμική της πιστωτικής επέκτασης, όπως η τυποποιημένη διαφορά πιστώσεων προς ΑΕΠ (credit-to-GDP gap) και ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής της χρηματοδότησης προς νοικοκυριά και μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, οι οποίοι αποτελούν βασικές παραμέτρους για τη βαθμονόμηση του αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας.[122]

Οι περιοχές της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού και της κερδοφορίας αφορούν αμιγώς τον τραπεζικό τομέα και περιλαμβάνουν δείκτες που αποτυπώνουν την ποιότητα των χαρτοφυλακίων και την αποδοτικότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων, όπως ο δείκτης μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ), η αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων και αποδοτικότητα ενεργητικού.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην περιοχή της παρακολούθησης των εξελίξεων στην αγορά ακινήτων, δεδομένου ότι η εν λόγω αγορά αποτελεί διαχρονικά σημαντική εν δυνάμει πηγή ανάδειξης συστημικών κινδύνων. Στο πλαίσιο αυτό, προκειμένου να αποτυπωθούν οι εξελίξεις στο σύνολο της αγοράς των ακινήτων χρησιμοποιούνται δείκτες τιμών τόσο για τα οικιστικά όσο και για τα επαγγελματικά ακίνητα, τους οποίους έχει αναπτύξει και δημοσιεύει σε περιοδική βάση η Τράπεζα της Ελλάδος. Αξίζει να αναφερθεί ότι, ειδικότερα η αγορά των επαγγελματικών ακινήτων έχει αναδειχθεί τα τελευταία χρόνια σε σημαντική πηγή κινδύνων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, γεγονός

[122] Το αντικυκλικό κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας αποτελεί εργαλείο μακροπροληπτικής πολιτικής που αποβλέπει στην αποτροπή ή μείωση της συσσώρευσης κυκλικών συστημικών κινδύνων, στη διαμόρφωση κατάλληλου επιπέδου πιστωτικής επέκτασης και μόχλευσης σε όλες τις φάσεις του οικονομικού και χρηματοπιστωτικού κύκλου και στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας του τραπεζικού τομέα.

που οδήγησε την Τράπεζα της Ελλάδος να αναπτύξει ένα ειδικό πλαίσιο αξιολόγησης των κινδύνων που απορρέουν από δάνεια και επενδύσεις σε επαγγελματικά ακίνητα.[123]

Στην περιοχή των μακροοικονομικών μεγεθών περιλαμβάνονται βασικοί μακροοικονομικοί δείκτες με στόχο την αποτύπωση του ευρύτερου οικονομικού περιβάλλοντος εντός του οποίου διαμορφώνονται οι χρηματοπιστωτικοί κίνδυνοι, όπως ο ρυθμός μεταβολής του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ), το ποσοστό ανεργίας, ο πληθωρισμός, ο λόγος του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ κ.ά.

Για την περιοχή των δεικτών χρηματοπιστωτικής πίεσης (stress indicators) επιλέχθηκαν σύνθετοι δείκτες (composite indicators) που έχουν αναπτυχθεί και χρησιμοποιούνται από την ΕΚΤ για την παρακολούθηση της συσσώρευσης κινδύνων ανά χώρα. Ο στόχος ήταν να παρέχεται η δυνατότητα σύγκρισης της χρηματοπιστωτικής έντασης της ελληνικής οικονομίας σε σχέση με τα άλλα κράτη-μέλη της ΕΕ.

Τέλος, στην ανάλυση των κινδύνων της κυκλικής διάστασης περιλαμβάνονται δείκτες που σχετίζονται με τις χρηματοπιστωτικές αγορές, δεδομένου ότι το επίπεδο αποτιμήσεων των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, αλλά και η μεταβλητότητά τους, μπορούν να αποτελέσουν πηγή συσσώρευσης συστημικών κινδύνων. Στην παρούσα χρονική συγκυρία, το σύνολο των διεθνών οργανισμών, μεταξύ αυτών και το ΕΣΣΚ, έχουν κατ' επανάληψη επισημάνει ότι το υψηλό επίπεδο αποτιμήσεων στις αγορές χρήματος και κεφαλαίου, σε συνδυασμό με τον κίνδυνο των γεωπολιτικών εξελίξεων, συγκαταλέγεται μεταξύ των σημαντικότερων πηγών συστημικού κινδύνου. Συνεπώς, κρίθηκε απαραίτητο να συμπεριληφθούν δείκτες για την παρακολούθηση της αποτίμησης τόσο των μετοχικών τίτλων όσο και των ομολογιακών εκδόσεων και των πιστωτικών περιθωρίων.

Β. Διαρθρωτική διάσταση

Η διαρθρωτική διάσταση του συστημικού κινδύνου αφορά το σύνολο του χρηματοπιστωτικού συστήματος και σχετίζεται με τα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά του. Σε αντίθεση με τους κυκλικούς κινδύνους, οι οποίοι μεταβάλλονται ανάλογα με τη φάση του οικονομικού κύκλου, οι διαρθρωτικοί κίνδυνοι έχουν πιο μόνιμο χαρακτήρα και δύνανται να επηρεάζουν το χρηματοπιστωτικό σύστημα σε μεσο-μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Υπό το πρίσμα αυτό, το πλαίσιο αξιολόγησης περιλαμβάνει περιοχές κινδύνου που αποτυπώνουν τα βασικά χαρακτηριστικά της δομής και της λειτουργίας του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος με γνώμονα τον τραπεζοκεντρικό του χαρακτήρα. Ειδικότερα, στην περιοχή διερεύνησης της ευρωστίας του τραπεζικού τομέα περιλαμβάνονται δείκτες που αποτυπώνουν την ανθεκτικότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων (banking soundness indicators), όπως η εξέλιξη του ενεργητικού των τραπεζών, δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας, μόχλευσης και ρευστότητας. Οι δείκτες αυτοί παρέχουν συνολική εικόνα των θεμελιωδών μεγεθών του τραπεζικού τομέα, καθώς και της ικανότητάς του να απορροφά και να αντιμετωπίζει ενδεχόμενες εξωγενείς αναταράξεις.

Στην περιοχή της συγκέντρωσης του τραπεζικού τομέα εξετάζονται δείκτες που αποτυπώνουν τον βαθμό συγκέντρωσής του, όπως ο δείκτης Herfindahl και ο δείκτης συγκέντρωσης με βάση το μερίδιο αγοράς των πέντε μεγαλύτερων πιστωτικών ιδρυμάτων(CR-5). Οι δείκτες αυτοί, δεδομένης της δομής του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος, παρουσιάζουν διαχρονική σταθερότητα. Εντούτοις, είναι χρήσιμη η συστηματική παρακολούθησή τους για την αξιολόγηση

[123] Βλ. Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας - Οκτώβριος 2024, Ειδικό Θέμα Ι "Πλαίσιο αξιολόγησης των κινδύνων από δάνεια και επενδύσεις σε επαγγελματικά ακίνητα στην Ελλάδα".

των κινδύνων του τραπεζικού τομέα και των δυνητικών επιπτώσεων από μια μετάδοση του κινδύνου μεταξύ των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Τέλος, στην περιοχή παρακολούθησης της συστημικής ρευστότητας (systemic liquidity) περιλαμβάνονται δείκτες που αποτυπώνουν τις συνθήκες χρηματοδότησης και ρευστότητας στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Επισημαίνεται ότι η επιλογή των εν λόγω δεικτών βασίστηκε, μεταξύ άλλων, σε σχετική ερευνητική εργασία που δημοσιεύθηκε πρόσφατα από το ΕΣΣΚ για την παρακολούθηση των συστημικών κινδύνων ρευστότητας.[124]

Γ. Μη τραπεζικοί κίνδυνοι

Ο μη τραπεζικός χρηματοπιστωτικός τομέας στην Ελλάδα παραμένει σχετικά περιορισμένος σε μέγεθος, ιδίως σε σύγκριση με τη δυναμική που παρουσιάζει σε διεθνές επίπεδο. Ως εκ τούτου, αποτελεί τη μικρότερη κατηγορία του πλαισίου αξιολόγησης των συστημικών κινδύνων. Σημειώνεται ότι στην εν λόγω κατηγορία δόθηκε έμφαση στις ασφαλιστικές επιχειρήσεις, οι οποίες αποτελούν τον δεύτερο μεγαλύτερο τομέα του χρηματοπιστωτικού συστήματος σε όρους ενεργητικού.

Αναλυτικά, για την παρακολούθηση των κινδύνων στον ασφαλιστικό τομέα αξιοποιούνται εποπτικά στοιχεία, τα οποία επιτρέπουν την αποτύπωση της φερεγγυότητας και της κερδοφορίας των ασφαλιστικών επιχειρήσεων. Όσον αφορά τους λοιπούς τομείς του μη τραπεζικού χρηματοπιστωτικού συστήματος, η παρακολούθηση των κινδύνων εστιάζει στην εξέλιξη του ενεργητικού τους και τη ρευστότητά τους.

Αξιολόγηση των συστημικών κινδύνων

Ο προσδιορισμός του συνολικού επιπέδου των συστημικών κινδύνων στηρίζεται στην αξιολόγηση των επιμέρους περιοχών κινδύνου. Συγκεκριμένα, εκτιμώνται η ένταση, η κατεύθυνση και τα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά των επιμέρους δεικτών και εν συνεχεία το επίπεδο κινδύνου ανά περιοχή, ώστε να προσδιοριστεί το επίπεδο κινδύνου κάθε διάστασης. Το συνολικό επίπεδο κινδύνων για το χρηματοπιστωτικό σύστημα προκύπτει από τη σύνθεση των επιμέρους διαστάσεων.

Με βάση τα παραπάνω, από την ανάλυση των επιμέρους περιοχών κινδύνου με ημερομηνία αναφοράς το γ΄ τρίμηνο του 2025 (με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία για το σύνολο των δεικτών), όπως αποτυπώνεται στον Πίνακα 1 που ακολουθεί, προκύπτει ότι υφίσταται σταδιακή συσσώρευση κυκλικών συστημικών κινδύνων με ανοδική τάση, κυρίως σε επιμέρους τομείς όπως η χρηματοδότηση των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων και οι τιμές των οικιστικών και επαγγελματικών ακινήτων. Ωστόσο, συνολικά το επίπεδο των κυκλικών κινδύνων παραμένει ακόμη χαμηλό. Αντίστοιχα, όσον αφορά τους διαρθρωτικούς κινδύνους και τους κινδύνους από τον μη τραπεζικό χρηματοπιστωτικό τομέα, όπως αποτυπώνονται στον Πίνακα 2 που ακολουθεί, το επίπεδο των κινδύνων παραμένει χαμηλό, χωρίς να διαμορφώνεται στην παρούσα χρονική συγκυρία κάποια τάση. Συμπερασματικά, το συνολικό επίπεδο των συστημικών κινδύνων για το ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα παραμένει χαμηλό.

[124] Βλ. European Systemic Risk Board, Systemic liquidity risk: a monitoring framework

Πίνακας 1: Περιοχές κινδύνου της κυκλικής διάστασης

Πίνακας 2: Περιοχές κινδύνου της διαρθρωτικής διάστασης και του μη τραπεζικού χρηματοπιστωτικού τομέα

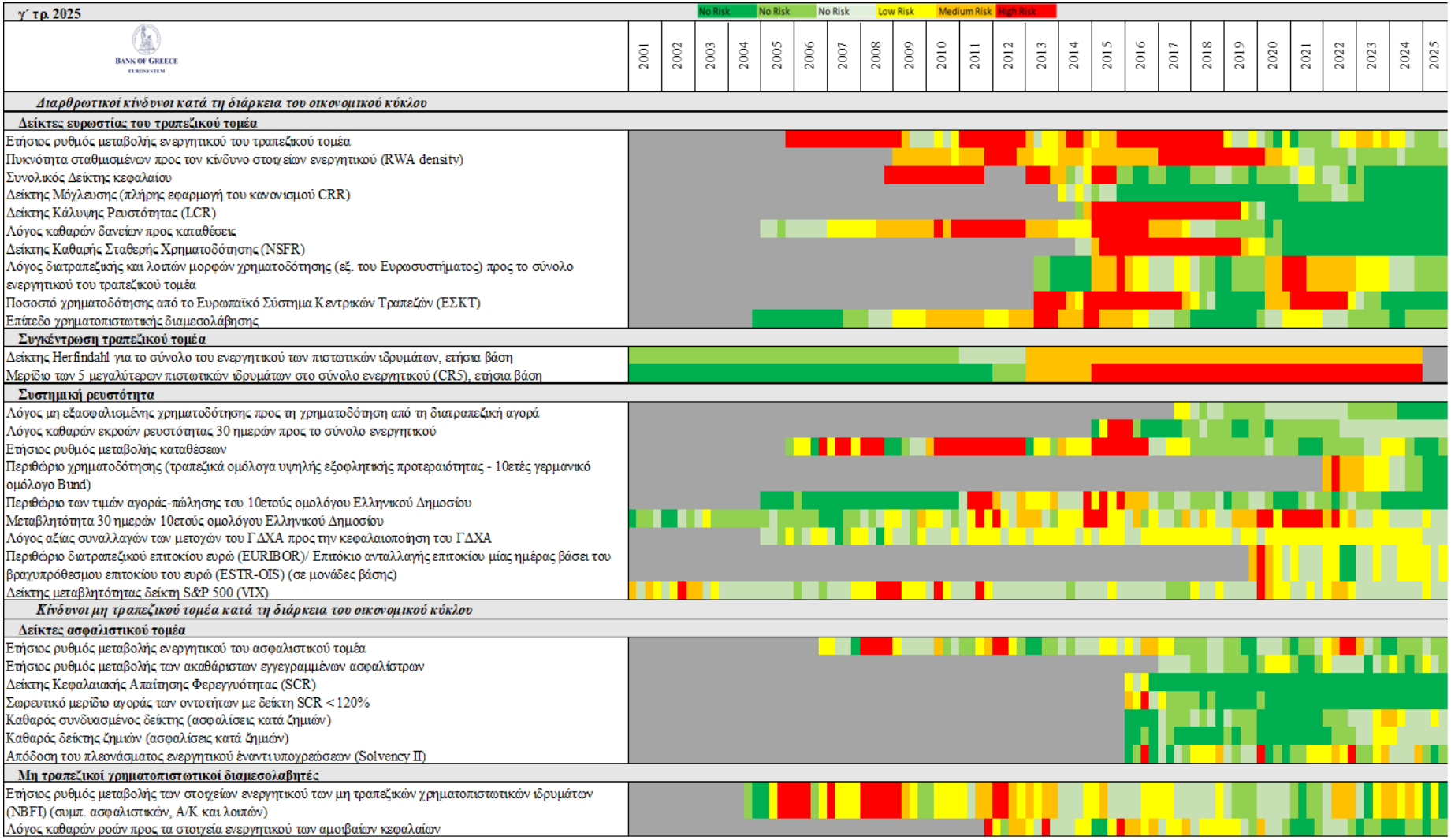

ΕΙΔΙΚΟ ΘΕΜΑ ΙΙ
ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ DLT ΣΤΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

Τα τελευταία χρόνια οι χρηματοπιστωτικές αγορές βρίσκονται σε διαδικασία σημαντικού ψηφιακού μετασχηματισμού, με νέες τεχνολογίες να επηρεάζουν σταδιακά τον τρόπο έκδοσης, διαπραγμάτευσης και διακανονισμού χρηματοπιστωτικών μέσων. Στο πλαίσιο αυτό, η τεχνολογία κατανεμημένου καθολικού (Distributed Ledger Technology – DLT) προσελκύει αυξανόμενο ενδιαφέρον από τους συμμετέχοντες στις αγορές, καθώς προσφέρει τη δυνατότητα αυτοματοποίησης διαδικασιών, ενίσχυσης της διαφάνειας και βελτίωσης της αποδοτικότητας των χρηματοπιστωτικών υποδομών. Η χρήση της τεχνολογίας αυτής δεν περιορίζεται πλέον σε πειραματικές εφαρμογές ή πιλοτικά έργα, αλλά επεκτείνεται σταδιακά σε μεγαλύτερου εύρους δοκιμές σε ρεαλιστικές συνθήκες αγοράς καθώς και σε πραγματικές εφαρμογές στις χρηματοπιστωτικές αγορές.

Από τις 23 Μαρτίου 2023 εφαρμόζεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) το πιλοτικό καθεστώς DLT, ένα ειδικό ρυθμιστικό πλαίσιο που επιτρέπει σε πλατφόρμες και υποδομές να λαμβάνουν άδεια και να χρησιμοποιούν την τεχνολογία DLT σε ελεγχόμενο περιβάλλον για την έκδοση, τη διαπραγμάτευση και τον διακανονισμό χρηματοπιστωτικών μέσων, εξασφαλίζοντας παράλληλα την προστασία των επενδυτών και τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα.[125]

Το πιλοτικό καθεστώς DLT ορίζει τρεις κατηγορίες αδειοδοτημένων οντοτήτων/υποδομών: α) τους πολυμερείς μηχανισμούς διαπραγμάτευσης (DLT multilateral trading facility – DLT MTF), που εστιάζουν στη διαπραγμάτευση χρηματοπιστωτικών μέσων, β) τα συστήματα διακανονισμού (DLT settlement system – DLT SS), που εστιάζουν στον διακανονισμό συναλλαγών και την αρχική καταχώριση και φύλαξη τίτλων, και γ) τα συστήματα διαπραγμάτευσης και διακανονισμού (DLT trading and settlement system – DLT TSS), που συνδυάζουν λειτουργίες διαπραγμάτευσης και διακανονισμού σε μια ενιαία πλατφόρμα.

Σε αυτές τις υποδομές εκδίδονται, καταγράφονται και μεταβιβάζονται χρηματοπιστωτικά μέσα (π.χ. μετοχές ή ομόλογα) σε μορφή ψηφιακού παραστατικού αξίας (token).[126] Τα χρηματοπιστωτικά αυτά μέσα (tokenised financial assets) αποτελούν ψηφιακές αναπαραστάσεις περιουσιακών στοιχείων που εκδίδονται και διακινούνται μέσω τεχνολογίας DLT.

Τη διετία 2024-2025 έλαβαν άδεια λειτουργίας από τις αρμόδιες εθνικές εποπτικές αρχές της ΕΕ διάφορες πλατφόρμες/υποδομές DLT όπως[127]:

- το CSD Prague, με έδρα την Τσεχία, που είναι το πρώτο κεντρικό αποθετήριο τίτλων που έλαβε άδεια λειτουργίας ως σύστημα διακανονισμού DLT SS,
- το 21X AG, με έδρα την Γερμανία, που έλαβε άδεια λειτουργίας ως σύστημα συναλλαγών και διακανονισμού DLT TSS,

[125] Κανονισμός (ΕΕ) 2022/858 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2022 σχετικά με ένα πιλοτικό καθεστώς για υποδομές της αγοράς που βασίζονται σε τεχνολογία κατανεμημένου καθολικού και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 600/2014 και (ΕΕ) αριθ. 909/2014 και της οδηγίας 2014/65/ΕΕ. Σύμφωνα με το άρθρο 2 του εν λόγω Κανονισμού, "κατανεμημένο καθολικό" είναι ένα αποθετήριο πληροφοριών που τηρεί αρχεία συναλλαγών και το οποίο διαμοιράζεται και συγχρονίζεται μεταξύ ενός συνόλου κόμβων δικτύου DLT.

[126] Τα ψηφιακά παραστατικά αξίας (digital tokens) είναι εγγραφές σε μια βάση δεδομένων που καταγράφονται ψηφιακά και μπορούν να εμπεριέχουν πληροφορίες και λειτουργίες. Τα ψηφιακά παραστατικά αξίας μπορούν να αντιπροσωπεύουν χρηματοπιστωτικά ή πραγματικά περιουσιακά στοιχεία. Βλ. BIS, "Tokenisation in the context of money and other assets: concepts and implications for central banks" - October 2024, Κανονισμός (ΕΕ) 2022/858, αιτιολογική σκέψη 3, και Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας– Απρίλιος 2024, Ειδικό Θέμα ΙΙ: Η χρήση νέων τεχνολογιών στον διακανονισμό συναλλαγών.

[127] Βλ. European Securities and Markets Authority, https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/2026-01/Authorised_DLT_Market_Infrastructures.pdf.

- το Lise SA, με έδρα τη Γαλλία, το οποίο έλαβε άδεια λειτουργίας και παρέχει υπηρεσίες διαπραγμάτευσης και διακανονισμού (DLT TSS), εστιάζοντας σε μετοχές για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις,
- το Securitize Europe Brokerage and Markets, με έδρα την Ισπανία, που έλαβε άδεια λειτουργίας ως DLT TSS για την έκδοση, διαπραγμάτευση και διακανονισμό μετοχών και ομολόγων.

Επιπρόσθετα, κεντρικά αποθετήρια τίτλων της ΕΕ όπως η Euroclear και η Clearstream που έχουν λάβει άδεια λειτουργίας σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 909/2014 για τα κεντρικά αποθετήρια τίτλων (CSDR), έχουν αναπτύξει και ενσωματώσει πλατφόρμες DLT στο οικοσύστημα των υπηρεσιών τους για την έκδοση και διαχείριση ψηφιακών τίτλων σε μορφή token, διατηρώντας παράλληλα διασύνδεση με τα υφιστάμενα παραδοσιακά τους συστήματα.

Ο αριθμός και η ποικιλία των αιτήσεων καλύπτουν ευρύ φάσμα επιχειρηματικών μοντέλων και λειτουργιών, γεγονός που υπογραμμίζει το αυξανόμενο ενδιαφέρον στις χρηματοπιστωτικές αγορές για την χρήση της τεχνολογίας DLT.

Ωστόσο, όπως επισημαίνεται σε σχετική έκθεση της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών (ΕΑΚΑΑ),[128] παράγοντες όπως η έλλειψη πρόσβασης σε χρήμα κεντρικής τράπεζας για τον διακανονισμό των συναλλαγών DLT, οι λειτουργικές διαφορές μεταξύ υποδομών, καθώς και η περιορισμένη ενσωμάτωση κανονιστικών απαιτήσεων παρεμποδίζουν τη διαλειτουργικότητα των χρηματοπιστωτικών υποδομών (DLT /και παραδοσιακών πλατφορμών/υποδομών). Επιπλέον, η ανάπτυξη τέτοιων υποδομών συνεπάγεται σημαντικές λειτουργικές και οικονομικές προκλήσεις, ιδίως όσον αφορά την τεχνολογική ανάπτυξη, τη συμμόρφωση με απαιτήσεις κυβερνοασφάλειας, τη διαχείριση κινδύνων και τη διαμόρφωση της νομικής δομής των tokenised assets. Έτσι, οι υποδομές DLT λειτουργούν επί του παρόντος σε απομονωμένα περιβάλλοντα (siloes), με περιορισμένο αριθμό χρηστών/συμμετεχόντων και χαμηλό όγκο συναλλαγών.

Στην Ελλάδα, ο ν. 5113/2024 θέσπισε τα μέτρα εφαρμογής του πιλοτικού καθεστώτος DLT και η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, με ανακοίνωση της 27ης Φεβρουαρίου 2025, ενημέρωσε τους συμμετέχοντες στην αγορά και το επενδυτικό κοινό ότι έχει ενσωματώσει τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΚΑΑ σχετικά με τα πρότυπα, τις μορφές και τα υποδείγματα αιτήσεων για την άδεια λειτουργίας υποδομής αγοράς.[129] Συνεπώς, οι εταιρίες που επιθυμούν να λειτουργήσουν υποδομές DLT (διαπραγμάτευση/διακανονισμός) στην Ελλάδα μπορούν να υποβάλλουν τις αιτήσεις τους ακολουθώντας τις παραπάνω κατευθυντήριες γραμμές. Μέχρι στιγμής όμως δεν έχει αδειοδοτηθεί ελληνική εταιρία ως πλατφόρμα/υποδομή DLT υπό το πιλοτικό καθεστώς DLT.

Ευρωσύστημα και διακανονισμός σε χρήμα κεντρικής τράπεζας

Σε αυτό το εξελισσόμενο περιβάλλον, η στρατηγική του Ευρωσυστήματος για την ενσωμάτωση της τεχνολογίας DLT στις χρηματοπιστωτικές αγορές επικεντρώνεται στη διερεύνηση ασφαλών και αποδοτικών μηχανισμών διακανονισμού συναλλαγών σε χρήμα κεντρικής τράπεζας και στην ανάπτυξη ενοποιημένων (integrated), καινοτόμων και ανθεκτικών tokenised χρηματοπιστωτικών αγορών στην Ευρώπη. Το χρήμα κεντρικής τράπεζας αποτελεί την ασφαλέστερη και πιο ρευστή μορφή χρήματος που διασφαλίζει την ενιαία φύση του (singleness of money) και παρέχει μια άγκυρα σταθερότητας για τις πληρωμές.

[128] Βλ.: ESMA Report on the Functioning and Review of the DLT Pilot Regime.
[129] Βλ. European Securities and Markets Authority, Guidelines on standard forms, formats and templates to apply for permission to operate a DLT market infrastructure.

Στόχος της στρατηγικής είναι η αξιολόγηση της δυνατότητας χρήσης DLT για τον εκσυγχρονισμό των παραδοσιακών διαδικασιών έκδοσης, διαπραγμάτευσης και διακανονισμού, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα την προστασία των επενδυτών και τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα.

Βασιζόμενη στα αποτελέσματα του διερευνητικού έργου που διεξήγαγε το Ευρωσύστημα το 2024[130], το οποίο επιβεβαίωσε το ενδιαφέρον των συμμετεχόντων στις αγορές για την τεχνολογία DLT και τη χρήση tokens, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) ανακοίνωσε τον Ιούλιο του 2025 την στρατηγική της που βασίζεται σε ένα ενιαίο πρόγραμμα με δύο άξονες:[131]

1) το Pontes: βραχυπρόθεσμη λύση – που στοχεύει στη δημιουργία μιας πλατφόρμας DLT του Ευρωσυστήματος (γέφυρα) που θα συνδέει τις πλατφόρμες DLT με τις υπάρχουσες υπηρεσίες TARGET του Ευρωσυστήματος. Το Pontes θα επιτρέψει τον διακανονισμό tokenised συναλλαγών DLT σε χρήμα κεντρικής τράπεζας, με πιλοτική παραγωγική λειτουργία που θα ξεκινήσει έως το τέλος του γ΄ τριμήνου του 2026 θέτοντας τις βάσεις για μελλοντικές εξελίξεις,
2) το Appia: μακροπρόθεσμη λύση – μια αναλυτική και διερευνητική πρωτοβουλία που εξετάζει τις δυνατότητες για ένα καινοτόμο και ολοκληρωμένο tokenised ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό οικοσύστημα βασισμένο στην τεχνολογία DLT, αναπτύσσοντας κοινά πρότυπα, πολιτικές και λειτουργικά δομικά στοιχεία,και όπου κεντρικό ρόλο θα έχει το χρήμα κεντρικής τράπεζας. Σύμφωνα με το "Appia Roadmap" που δημοσιεύθηκε το Μάρτιο του 2026,[132] οι στόχοι του Appia είναι: α) να διασφαλίσει την αποτελεσματικότητα της νομισματικής πολιτικής, τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και την ομαλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών, β) να προωθήσει ένα πιο ολοκληρωμένο, ανταγωνιστικό και καινοτόμο οικοσύστημα μέσω αποτελεσματικών υποδομών για τις χρηματοπιστωτικές αγορές, γ) να υποστηρίξει τη στρατηγική αυτονομία και την ανθεκτικότητα των νομισματικών και χρηματοπιστωτικών συστημάτων της ΕΕ και δ) να ενισχύσει το ρόλο του ευρώ ως διεθνούς νομίσματος. Ο σχεδιασμός αυτού του νέου οικοσυστήματος θα βασιστεί στη στενή συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα με στόχο την ανάπτυξη ενός σχεδίου (blueprint) που θα δημοσιευθεί το 2028. Μαζί με το Appia Roadmap δημοσιεύθηκε και μια σχετική δημόσια διαβούλευση[133] μέσω της οποίας τα ενδιαφερόμενα μέρη μπορούν να παρέχουν σχόλια σχετικά με την προσέγγιση του Appia, καθώς και να δηλώσουν την πρόθεσή τους να συμμετάσχουν ενεργά στο αναλυτικό και πρακτικό έργο του.

Επιπρόσθετα, τον Ιανουάριο του 2026 η ΕΚΤ ανακοίνωσε ότι, από τις 30 Μαρτίου 2026, το Ευρωσύστημα αναγνωρίζει ως αποδεκτές εξασφαλίσεις για πράξεις νομισματικής πολιτικής χρηματοπιστωτικά μέσα που εκδίδονται μέσω κεντρικών αποθετηρίων τίτλων τα οποία παρέχουν υπηρεσίες βασισμένες στην τεχνολογία DLT.[134] Παράλληλα, διερευνά εάν, πώς και με ποια κριτήρια χρηματοπιστωτικά μέσα που εκδίδονται απευθείας με τεχνολογία DLT – αλλά δεν εκπροσωπούνται σε σύστημα διακανονισμού τίτλων – θα μπορούσαν επίσης να γίνουν αποδεκτά ως εξασφαλίσεις στο μέλλον.

[130] Βλ.The Eurosystem's exploratory work on new technologies for wholesale central bank money settlement, ECB, June 2025.
[131] Βλ. ECB commits to distributed ledger technology settlement plans with dual-track strategy.
[132] Βλ. Appia – paving the way for a future-ready, integrated financial ecosystem leveraging tokenisation and DLT.
[133] Βλ. Consultation on the Eurosystem's Appia project.
[134] Βλ. ECB paves way for acceptance of DLT-based assets as eligible Eurosystem collateral.

ΕΙΔΙΚΟ ΘΕΜΑ ΙΙΙ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΤΡΙΤΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Εισαγωγή

Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα παγκοσμίως, όπως και στη χώρα μας, περνούν από την εποχή του ήπιου ψηφιακού μετασχηματισμού στην ταχύτερη υιοθέτηση καινοτόμων τεχνολογιών, προκειμένου να ανταποκριθούν σε ένα ολοένα πιο ανταγωνιστικό επιχειρηματικό περιβάλλον και στα μεταβαλλόμενα χαρακτηριστικά της ζήτησης χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Καθώς όμως στις περισσότερες περιπτώσεις τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα δεν έχουν τη δυνατότητα να αναπτύσσουν εσωτερικά τις απαραίτητες καινοτόμες τεχνολογικές υποδομές, ώστε να διατηρούν το ανταγωνιστικό τους πλεονέκτημα και να εξυπηρετούν αποτελεσματικότερα τους πελάτες τους, στρέφονται στην ανάθεση κρίσιμων λειτουργιών σε τρίτους παρόχους υπηρεσιών Τεχνολογιών Πληροφοριών και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), που παρέχουν άμεση πρόσβαση σε τεχνολογίες αιχμής.

Στο πλαίσιο αυτό, το παρόν Ειδικό Θέμα στοχεύει να αναδείξει τόσο τα οφέλη όσο και τους κινδύνους που απορρέουν από τη χρήση τρίτων παρόχων υπηρεσιών ΤΠΕ, να καταγράψει το ισχύον θεσμικό πλαίσιο παγκοσμίως και να παρουσιάσει το πλαίσιο εποπτείας που θεσπίζει ο Κανονισμός DORA για την εποπτεία των κρίσιμων παρόχων υπηρεσιών ΤΠΕ.

Υπηρεσίες που παρέχουν οι τρίτοι πάροχοι υπηρεσιών ΤΠΕ στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

Η παροχή υπηρεσιών ΤΠΕ από τρίτους παρόχους καλύπτει ένα ευρύ φάσμα λειτουργιών και υποδομών που μπορούν να υποστηρίξουν κρίσιμες ή σημαντικές λειτουργίες των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Μεταξύ των κυριότερων υπηρεσιών συγκαταλέγονται οι υποδομές υπολογιστικού νέφους (cloud), οι οποίες καθιστούν δυνατή την ευέλικτη και κλιμακούμενη διαχείριση πόρων σε συνδυασμό με μειωμένο κόστος εγκατάστασης και συντήρησης. Η μετάβαση σε λύσεις υπολογιστικού νέφους αποτελεί τη δεσπόζουσα μορφή εξωτερικής ανάθεσης, όπως αποτυπώνεται και στα στοιχεία της ΕΚΤ, όπου όμως παρατηρείται αυξανόμενη εξάρτηση από περιορισμένο αριθμό μεγάλων παρόχων.

Παράλληλα, οι υπηρεσίες διαχείρισης και ανάλυσης μεγάλου όγκου δεδομένων (big data analytics) διαδραματίζουν ολοένα σημαντικότερο ρόλο, καθώς επιτρέπουν την επεξεργασία μεγάλου όγκου δεδομένων, την εφαρμογή προηγμένων αναλυτικών μεθόδων και τη χρήση τεχνικών μηχανικής μάθησης, οι οποίες υποστηρίζουν κρίσιμες λειτουργίες των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, όπως η αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου, η ανίχνευση απάτης και η εξατομίκευση των προσφερόμενων προϊόντων πελατών.

Οι υπηρεσίες κυβερνοασφάλειας αποτελούν επίσης βασικό πεδίο εξωτερικής ανάθεσης σε τρίτους παρόχους υπηρεσιών ΤΠΕ, δεδομένης της αυξανόμενης πολυπλοκότητας και έντασης των κυβερνοαπειλών. Εξειδικευμένοι πάροχοι αναλαμβάνουν κρίσιμες λειτουργίες όπως τα Κέντρα Επιχειρήσεων Ασφάλειας (SOC), υπηρεσίες ανίχνευσης και απόκρισης σε συμβάντα, καθώς και τις δοκιμές παρείσδυσης, συμβάλλοντας στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας των ιδρυμάτων.

Η αυξημένη εξάρτηση από τέτοιες υπηρεσίες αναδεικνύει περαιτέρω τη σημασία της επιχειρησιακής ανθεκτικότητας και της αξιοπιστίας των τρίτων παρόχων, καθώς τυχόν διαταραχές στη

λειτουργία τους ενδέχεται να έχουν άμεσο και συστημικό αντίκτυπο στη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Οφέλη από τη χρήση τρίτων παρόχων υπηρεσιών ΤΠΕ

Η χρήση τρίτων παρόχων υπηρεσιών ΤΠΕ προσφέρει σημαντικά οφέλη στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, με κυριότερο την ενίσχυση της οικονομικής αποδοτικότητας και τη βελτιστοποίηση της κατανομής πόρων. Μέσω της χρήσης τρίτων παρόχων, τα ιδρύματα μπορούν να περιορίσουν τις επενδύσεις για την εσωτερική ανάπτυξη και τη συντήρηση υποδομών, υιοθετώντας ευέλικτα μοντέλα τιμολόγησης βάσει χρήσης που προσφέρουν οι τρίτοι πάροχοι και μειώνοντας έτσι το λειτουργικό κόστος.

Παράλληλα, η συνεργασία με εξειδικευμένους παρόχους επιτρέπει την άμεση πρόσβαση σε τεχνολογίες αιχμής και σε υψηλού επιπέδου τεχνογνωσία. Οι πάροχοι επενδύουν διαρκώς σε καινοτομία, προσφέροντας προηγμένες λύσεις σε τομείς όπως η ανάλυση δεδομένων, η αυτοματοποίηση διαδικασιών και η κυβερνοασφάλεια. Αυτό δίνει τη δυνατότητα στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να ενισχύουν την επιχειρησιακή τους αποτελεσματικότητα και να ανταποκρίνονται ταχύτερα στις εξελίξεις αλλά και στις προκλήσεις του ψηφιακού περιβάλλοντος.

Τέλος, η εξωτερική ανάθεση ενισχύει σημαντικά την ευελιξία και την επεκτασιμότητα των λειτουργιών των ιδρυμάτων, επιτρέποντας την ταχεία προσαρμογή στις μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς και την άμεση ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών. Ταυτόχρονα, η ανάθεση λιγότερο κρίσιμων ή τεχνικά απαιτητικών λειτουργιών σε τρίτους παρόχους απελευθερώνει πόρους, επιτρέποντας στα ιδρύματα να επικεντρωθούν στον πυρήνα των δραστηριοτήτων τους και στη βελτίωση της εμπειρίας των πελατών.

Κίνδυνοι από τη χρήση τρίτων παρόχων υπηρεσιών ΤΠΕ

Παρά τα σημαντικά οφέλη, η αυξανόμενη χρήση τρίτων παρόχων υπηρεσιών ΤΠΕ συνεπάγεται και σημαντικούς κινδύνους για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Η ολοένα αυξανόμενη εξάρτηση των ιδρυμάτων από τεχνολογικές υποδομές, που υποστηρίζουν κρίσιμες ή σημαντικές λειτουργίες, οι οποίες προσφέρονται από ένα μοναδικό τρίτο πάροχο, μπορεί να οδηγήσει στη δημιουργία μοναδικών σημείων αστοχίας (single points of failure). Σε περίπτωση διακοπής ή δυσλειτουργίας των υπηρεσιών ή των τεχνολογικών υποδομών αυτών, οι επιπτώσεις μπορούν να είναι άμεσες και εκτεταμένες, επηρεάζοντας σημαντικά την επιχειρησιακή συνέχεια των ιδρυμάτων.

Επιπλέον, η ανάθεση της αποθήκευσης και επεξεργασίας δεδομένων σε τρίτους παρόχους αυξάνει τους κινδύνους που σχετίζονται με την ασφάλεια και το απόρρητο των πληροφοριών. Οι κυβερνοεπιθέσεις, οι παραβιάσεις δεδομένων ή η μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση στα δεδομένα των ιδρυμάτων μπορούν να έχουν σοβαρές συνέπειες, τόσο σε επίπεδο μεμονωμένων ιδρυμάτων όσο και για την εμπιστοσύνη στο χρηματοπιστωτικό σύστημα συνολικά.

Ιδιαίτερη σημασία έχει και το φαινόμενο του εγκλωβισμού σε συγκεκριμένο πάροχο (vendor lock-in), το οποίο περιορίζει τη δυνατότητα των ιδρυμάτων να μεταβούν σε εναλλακτικές λύσεις ή παρόχους. Η τεχνική πολυπλοκότητα, η ασυμβατότητα των συστημάτων και το υψηλό κόστος μετάβασης καθιστούν συχνά δύσκολη ή ακόμη και ανέφικτη την αλλαγή παρόχου, ενισχύοντας την εξάρτηση και μειώνοντας τη διαπραγματευτική ισχύ των ιδρυμάτων.

Τέλος, η συγκέντρωση κρίσιμων υπηρεσιών σε λίγους μεγάλους παρόχους αυξάνει σημαντικά το συστημικό κίνδυνο. Η ταυτόχρονη εξυπηρέτηση πολλών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων από τους ίδιους παρόχους σημαίνει ότι ένα μεμονωμένο περιστατικό μπορεί να έχει ευρεία διάχυση σε ολόκληρο το σύστημα. Αυτό, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι τα ιδρύματα δεν γνωρίζουν τις

εσωτερικές λειτουργίες των παρόχων και τις αλλαγές τόσο των παρόχων όσο και των υπεργολάβων τους, εντείνει περαιτέρω την αβεβαιότητα και την πολυπλοκότητα διαχείρισης των κινδύνων που προέρχονται από τη χρήση τρίτων παρόχων υπηρεσιών ΤΠΕ.

Στοιχεία αύξησης της χρήσης τρίτων παρόχων υπηρεσιών ΤΠΕ στον χρηματοοικονομικό τομέα

Τα διαθέσιμα στοιχεία καταδεικνύουν σαφή και διαρκή αύξηση της χρήσης τρίτων παρόχων υπηρεσιών ΤΠΕ στον ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό τομέα. Σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας,[135] η δαπάνη εξωτερικών αναθέσεων (outsourcing) ως ποσοστό των διοικητικών δαπανών αυξήθηκε σε 7,2% το 2023 (από 6,8% το 2022), ενώ η μέση δαπάνη για υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους ανά ίδρυμα αυξήθηκε κατά 13,5%. Η εξέλιξη αυτή αντανακλά τη στρατηγική στροφή των ιδρυμάτων προς λύσεις εξωτερικής ανάθεσης υποδομών υπολογιστικού νέφους.

Παράλληλα, παρατηρείται σημαντική αύξηση της πολυπλοκότητας των σχέσεων του πλέγματος εξωτερικών αναθέσεων σε τρίτους παρόχους. Κατά μέσο όρο, κάθε σύμβαση περιλαμβάνει πολλαπλά επίπεδα υπεργολαβίας, με περίπου τέσσερις υπεργολάβους ανά σύμβαση και το 67% αυτών να περιλαμβάνει εξωτερικούς συνεργάτες. Ταυτόχρονα, το ποσοστό των κρίσιμων λειτουργιών που είναι δύσκολο έως αδύνατο να επανενσωματωθούν εσωτερικά ανέρχεται σε ιδιαίτερα υψηλό επίπεδο, προσεγγίζοντας το 95%, γεγονός που καταδεικνύει τον υψηλό βαθμό εξάρτησης από τρίτους παρόχους. Οι τάσεις αυτές επιβεβαιώνουν ότι η εξωτερική ανάθεση αποτελεί πλέον διαρθρωτικό χαρακτηριστικό του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Εποπτικές προκλήσεις όσον αφορά τη διαχείριση κινδύνου από τρίτους παρόχους

Όπως προκύπτει και από τα παραπάνω στοιχεία της ΕΚΤ, η συμμετοχή των τρίτων παρόχων υπηρεσιών ΤΠΕ στις λειτουργίες των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων είναι σημαντική, με αποτέλεσμα να διαμορφώνεται ένα διαφορετικό τοπίο στην εποπτεία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Μία από τις βασικές προκλήσεις είναι ότι ο διεθνής χαρακτήρας των τρίτων παρόχων υπηρεσιών ΤΠΕ καθιστά αναγκαία την ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας και του εποπτικού συντονισμού μεταξύ των αρμόδιων αρχών. Καθώς οι ίδιοι τρίτοι πάροχοι εξυπηρετούν πολλαπλά ιδρύματα σε διαφορετικές χώρες, αυξάνεται η ανάγκη υιοθέτησης κοινών προτύπων, ανταλλαγής πληροφοριών και συντονισμένων ενεργειών μεταξύ των εποπτικών αρχών τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Μια επιπλέον πρόκληση σχετίζεται με το διαφορετικό εποπτικό καθεστώς των τρίτων παρόχων υπηρεσιών ΤΠΕ σε σχέση με αυτό των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Τα τελευταία λειτουργούν επί δεκαετίες υπό καθεστώς στενής και συστηματικής εποπτείας, με σαφώς καθορισμένες απαιτήσεις διακυβέρνησης, διαχείρισης κινδύνων και κανονιστικής συμμόρφωσης, σε αντίθεση με πολλές εταιρείες τεχνολογίας που δεν έχουν ιστορικά αναπτυχθεί σε περιβάλλον αντίστοιχης έντασης εποπτικού ελέγχου. Η ασυμμετρία αυτή δημιουργεί δυσκολίες τόσο για τα ίδια τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, τα οποία καλούνται να διασφαλίσουν ότι οι τρίτοι πάροχοι συμμορφώνονται με τα αυστηρά κανονιστικά πρότυπα, όπως ο Κανονισμός DORA, όσο και για τις εποπτικές αρχές, οι οποίες έρχονται αντιμέτωπες με οντότητες που δεν είναι εξοικειωμένες με τις παραδοσιακές εποπτικές πρακτικές.

[135] ECB Supervision Newsletter, Outsourcing trends in the banking sector, 19.2.2025.

Τέλος, η χρήση παρόχων σε διάφορα επίπεδα δυσχεραίνει τη χαρτογράφηση των εξαρτήσεων και την εκτίμηση των επιπτώσεων από ενδεχόμενες διαταραχές, ενώ παράλληλα καθιστά πιο απαιτητικό τον έλεγχο της συμμόρφωσης και της ασφάλειας σε όλο το μήκος της αλυσίδας.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι είναι αναγκαία η ανάπτυξη νέων προσεγγίσεων εποπτείας και η ενίσχυση της κατανόησης των κανονιστικών προσδοκιών εκ μέρους των τεχνολογικών παρόχων, προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική διαχείριση των σχετικών κινδύνων.

Διαμόρφωση θεσμικού πλαισίου για τη διαχείριση κινδύνου από τρίτους παρόχους

Οι παραπάνω εποπτικές προκλήσεις αναγνωρίστηκαν εγκαίρως από τις κανονιστικές και εποπτικές αρχές με αποτέλεσμα τη σταδιακή διαμόρφωση ενός ολοένα πιο συνεκτικού διεθνούς θεσμικού πλαισίου για τη διαχείριση των κινδύνων που προκύπτουν από τη χρήση τρίτων παρόχων υπηρεσιών ΤΠΕ.

Έτσι, η Ευρωπαϊκή Ένωση προχώρησε τον Δεκέμβριο του 2022 στην έκδοση του Κανονισμού DORA,[136] ο οποίος εισήγαγε, μεταξύ άλλων, ένα ενιαίο και δεσμευτικό πλαίσιο για την παρακολούθηση και τον έλεγχο των κινδύνων που προκύπτουν από τη χρήση τρίτων παρόχων υπηρεσιών ΤΠΕ, σε συνδυασμό με την καθιέρωση, για πρώτη φορά, άμεσης εποπτείας για τους κρίσιμους τρίτους παρόχους, στοχεύοντας στη διασφάλιση της συνολικής ανθεκτικότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Στη συνέχεια, στις Ηνωμένες Πολιτείες οι εποπτικές αρχές εξέδωσαν το 2023 ενιαίες κατευθυντήριες γραμμές για τη διαχείριση κινδύνων τρίτων παρόχων,[137] οι οποίες καλύπτουν το σύνολο του κύκλου ζωής των σχέσεων με τρίτους παρόχους, εστιάζοντας στην ενίσχυση της επιχειρησιακής ανθεκτικότητας και στη θωράκιση έναντι απειλών για την ασφάλεια των δεδομένων, με στόχο πάντα την ευρωστία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

Αντίστοιχα με τον Κανονισμό DORA, το Ηνωμένο Βασίλειο προχώρησε και αυτό στη θέσπιση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου εποπτείας για τους κρίσιμους τρίτους παρόχους,[138] το οποίο παρέχει στις αρμόδιες αρχές τη δυνατότητα άμεσης εποπτικής παρέμβασης. Οι βρετανικές εποπτικές αρχές μέσω του κανονισμού αυτού εξειδίκευσαν τους κανόνες για τη λειτουργική ανθεκτικότητα, εστιάζοντας στον εντοπισμό και τη διαχείριση κινδύνων που θα μπορούσαν να απειλήσουν τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος της χώρας.

Στη συνέχεια, η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών προχώρησε το 2025 σε δημόσια διαβούλευση[139] επί σχεδίου κατευθυντήριων γραμμών που επεκτείνουν το πεδίο εφαρμογής της διαχείρισης κινδύνων τρίτων σε σχέσεις πέραν των εξωτερικών αναθέσεων, συμπληρώνοντας ουσιαστικά το πλαίσιο του Κανονισμού DORA. Οι κατευθυντήριες γραμμές απαιτούν, μεταξύ άλλων, την τήρηση ολοκληρωμένων μητρώων τρίτων παρόχων και την αξιολόγηση της εξάρτησής τους από αυτούς.

Τέλος, σε διεθνές επίπεδο, οι αρχές που εξέδωσε η Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών το 2025[140] αποτελούν σημείο αναφοράς για τη διαχείριση κινδύνων τρίτων παρόχων, καθώς ενσωματώνουν τη διαχείρισή τους στη συνολική εταιρική διακυβέρνηση, δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στους κινδύ-

[136] Κανονισμός (ΕΕ) 2022/2554 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Δεκεμβρίου 2022 σχετικά με την ψηφιακή επιχειρησιακή ανθεκτικότητα του χρηματοοικονομικού τομέα και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1060/2009, (ΕΕ) αριθ. 648/2012, (ΕΕ) αριθ. 600/2014, (ΕΕ) αριθ. 909/2014 και (ΕΕ) 2016/1011.
[137] Federal Reserve Regulatory Service, Interagency Guidance on Third-Party Relationships, 06/2023.
[138] UK FCA/PRA, Operational resilience: Critical third parties to the UK financial sector, 11/2024, PS16/24.
[139] European Banking Authority, Consultation Paper on EBA Draft Guidelines on the sound management of third-party Risk Management, 07/2025.
[140] BIS Principles for Sound Management of Third-Party Risk (12/2025) - Principles for the sound management of third-party risk

νους που απορρέουν από αλυσίδες υπεργολαβιών και υποχρεώνουν έτσι τα ιδρύματα να εξασφαλίσουν την ορατότητα και τον έλεγχο όχι μόνο των άμεσων παρόχων τους, αλλά ολόκληρης της αλυσίδας.

Οι παραπάνω εξελίξεις στο θεσμικό πλαίσιο για τη διαχείριση τρίτων παρόχων καταδεικνύουν τη σταδιακή σύγκλιση των διεθνών προσεγγίσεων προς ένα ενιαίο πλαίσιο ενίσχυσης της επιχειρησιακής ανθεκτικότητας, το οποίο στοχεύει στην παρακολούθηση της αυξανόμενης εξάρτησης από τρίτους παρόχους, ώστε αυτή να μην υπονομεύσει τη σταθερότητα του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Βασικοί πυλώνες και καινοτομίες του Κανονισμού DORA αναφορικά με τους τρίτους παρόχους

Όπως ήδη αναφέρθηκε, η σημαντικότερη από τις καινοτομίες που εισάγει ο Κανονισμός DORA είναι η έμφαση στη διαχείριση κινδύνων τρίτων παρόχων. Έτσι, ο Κανονισμός απαιτεί μια συνολική μεταρρύθμιση, μετατρέποντας την εν λόγω διαχείριση από μια τυπική διαδικασία σε μια συνεχή, στρατηγική υποχρέωση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Η κυριότερη καινοτομία έγκειται στην απαίτηση για μια ολιστική προσέγγιση, βάσει της οποίας τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να διατηρούν πλήρη έλεγχο και ευθύνη για την ψηφιακή τους ανθεκτικότητα και να ενσωματώνουν τη διαχείριση τρίτων παρόχων στο ευρύτερο σύστημα διαχείρισης κινδύνων, διασφαλίζοντας ότι η εξάρτηση από τρίτους δεν υπονομεύει τη λειτουργία τους.

Στο πλαίσιο αυτό, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα υποχρεούνται να αξιολογούν τον κίνδυνο συγκέντρωσης ώστε να μπορούν να διαφοροποιούν τη χρήση συγκεκριμένων τρίτων παρόχων σε κρίσιμες ή σημαντικές λειτουργίες για να πετυχαίνουν καλύτερη διασπορά του κινδύνου. Τους ζητείται επίσης να τηρούν λεπτομερές Μητρώο Πληροφοριών για όλες τις συμβατικές ρυθμίσεις, με ιδιαίτερη έμφαση στον εντοπισμό εκείνων που υποστηρίζουν κρίσιμες ή σημαντικές λειτουργίες. Παράλληλα, οι συμβάσεις με τρίτους παρόχους οφείλουν να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, συγκεκριμένους όρους σχετικά με τα δικαιώματα ελέγχου, επιθεώρησης και πρόσβασης σε δεδομένα. Επιπλέον, εισάγεται η υποχρέωση χάραξης σαφών στρατηγικών εξόδου και σχεδίων μετάβασης, ώστε να αποτρέπεται ο εγκλωβισμός σε έναν πάροχο και να διασφαλίζεται η επιχειρησιακή συνέχεια ακόμη και σε περίπτωση διακοπής της συνεργασίας.

Υπό αυτό το πρίσμα, η πλέον σημαντική καινοτομία του Κανονισμού DORA είναι η θέσπιση ενός ενιαίου πλαισίου εποπτείας κρίσιμων τρίτων παρόχων (Critical Third-Party Providers – CTPPs) σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για πρώτη φορά, οι Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές – ΕΕΑ (EBA, ESMA, EIOPA) αποκτούν αρμοδιότητα άμεσης επίβλεψης των τρίτων παρόχων υπηρεσιών ΤΠΕ που εξυπηρετούν χρηματοπιστωτικές οντότητες σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, χωρίς όμως η εποπτεία αυτή να υποκαθιστά τη δράση των εθνικών αρμόδιων αρχών, αλλά να τη συμπληρώνει.

Πλαίσιο εποπτείας κρίσιμων τρίτων παρόχων: μοντέλο λειτουργίας

Ο σχεδιασμός του πλαισίου εποπτείας κρίσιμων τρίτων παρόχων αποσκοπεί σε δύο κεντρικούς στόχους: αφενός, στην αποτελεσματική διαχείριση κινδύνων που προέρχονται από τους κρίσιμους τρίτους παρόχους υπηρεσιών ΤΠΕ, εξασφαλίζοντας παράλληλα την παροχή ασφαλών και ανθεκτικών υπηρεσιών προς τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, και αφετέρου, στην αποτροπή δυσλειτουργιών που μπορούν να προσλάβουν συστημικές διαστάσεις, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στον κίνδυνο συγκέντρωσης που προκύπτει όταν πολλά ιδρύματα εξαρτώνται από τον ίδιο πάροχο.

Το μοντέλο λειτουργίας για την εποπτεία των Κρίσιμων Τρίτων Παρόχων (CTPPs), σύμφωνα με τις οδηγίες των ΕΕΑ,[141] βασίζεται σε μια δομημένη ιεραρχία ρόλων που διασφαλίζει τη συνοχή και την αποτελεσματικότητα των εποπτικών δράσεων. Στην κορυφή της πυραμίδας βρίσκονται τα Συμβούλια Εποπτών (Boards of Supervisors) των EBA, EIOPA και ESMA, τα οποία φέρουν την τελική ευθύνη για την έγκριση των συστάσεων και των αποφάσεων επιβολής ποινών, ενώ η Μεικτή Επιτροπή (Joint Committee) διασφαλίζει τον συντονισμό μεταξύ των τριών ΕΕΑ και τη λήψη αποφάσεων για τον ορισμό των κρίσιμων παρόχων.

Το Φόρουμ Εποπτείας (Oversight Forum) λειτουργεί ως το κεντρικό όργανο διαβούλευσης και προετοιμασίας. Συγκεντρώνει στους κόλπους του εκπροσώπους των ΕΕΑ και των εθνικών αρμόδιων αρχών με σκοπό την αξιολόγηση των κινδύνων και τη διαμόρφωση του ετήσιου προγράμματος εποπτείας. Επιπλέον, το Κοινό Δίκτυο Εποπτείας (Joint Oversight Network – JON) παρέχει την απαραίτητη τεχνική υποστήριξη και διασφαλίζει την ομοιομορφία των πρακτικών ελέγχου σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σε επιχειρησιακό επίπεδο, οι Κοινές Εξεταστικές Ομάδες (Joint Examination Teams – JETs) αποτελούν τον εκτελεστικό βραχίονα, στελεχώνονται από εμπειρογνώμονες και είναι υπεύθυνες για τη διεξαγωγή των γενικών ερευνών (off-site), των επιτόπιων ελέγχων (on-site) και την άμεση επικοινωνία με τους CTPPs.

Ενέργειες της Τράπεζας της Ελλάδος για τη διαχείριση του κινδύνου τρίτων παρόχων

Η Τράπεζα της Ελλάδος, στο πλαίσιο των νέων απαιτήσεων του Κανονισμού DORA, έχει εντάξει τους κινδύνους που απορρέουν από τρίτους παρόχους υπηρεσιών ΤΠΕ στην περίμετρο των εποπτικών της ενεργειών για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Αρχικά υλοποίησε μια ολοκληρωμένη πλατφόρμα για τη συγκέντρωση, μέσα από ασφαλές περιβάλλον, των μητρώων πληροφοριών των τρίτων παρόχων υπηρεσιών ΤΠΕ από τα ιδρύματα. Τα μητρώα αυτά, αφού περάσουν από έναν αρχικό έλεγχο συμμόρφωσης με την ταξονομία που προβλέπει το ανονιστικό πλαίσιο, αποστέλλονται στις ΕΕΑ για να συμβάλουν στη διαδικασία προσδιορισμού των κρίσιμων τρίτων παρόχων υπηρεσιών ΤΠΕ.

Τα μητρώα πληροφοριών των τρίτων παρόχων υπηρεσιών ΤΠΕ που συγκεντρώνει η Τράπεζα της Ελλάδος χρησιμεύουν επίσης για τη χαρτογράφηση των σχέσεων που έχουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα με τρίτους παρόχους υπηρεσιών ΤΠΕ. Η ανάλυση αυτή επιτρέπει στην Τράπεζα της Ελλάδος να διαμορφώσει ολοκληρωμένη εικόνα σχετικά με τις εξαρτήσεις του εγχώριου χρηματοπιστωτικού συστήματος από τρίτους παρόχους, διευκολύνοντας έτσι τον εντοπισμό ενδεχόμενων κινδύνων όσον αφορά τη συγκέντρωση της υποστήριξης κρίσιμων ή σημαντικών λειτουργειών σε περιορισμένο αριθμό τρίτων παρόχων.

Επιπρόσθετα, η Τράπεζα της Ελλάδος, σύμφωνα με τον θεσμικό της ρόλο και όπως ορίζεται στο άρθρο 149 “Εκπροσώπηση στο φόρουμ εποπτείας” του ν. 5193/2025, εκπροσωπεί τη χώρα ως μέλος του φόρουμ εποπτείας, που έχει στόχο, μεταξύ άλλων, την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των ευρωπαϊκών αρχών και τη διαμόρφωση κοινών εποπτικών απαιτήσεων και κατευθύνσεων για τη βέλτιστη διαχείριση των κινδύνων που πηγάζουν από τη χρήση τρίτων παρόχων. Επιπροσθέτως, η Τράπεζα της Ελλάδος επέλεξε την ενεργό συμμετοχή της στο νέο πλαίσιο εποπτείας των τρίτων παρόχων μέσα από την εκπροσώπησή της στις Κοινές Εξεταστικές Ομάδες, που έχουν ως στόχο την από κοινού εποπτεία των κρίσιμων τρίτων παρόχων υπηρεσιών ΤΠΕ από τις αρμόδιες εποπτικές αρχές, ώστε να διασφαλιστεί η ψηφιακή ανθεκτικότητα του χρηματοπιστωτικού τομέα της ΕΕ.

[141] European Banking Authority, ESAs publish guide on DORA Oversight activities Guide and Presentation, 15.7.2025.

Συμπέρασμα

Η αυξανόμενη εξάρτηση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων από τρίτους παρόχους υπηρεσιών ΤΠΕ αποτελεί πλέον δομικό χαρακτηριστικό του σύγχρονου χρηματοπιστωτικού συστήματος. Παρ' ότι η εξωτερική ανάθεση προσφέρει σημαντικά οφέλη σε όρους αποδοτικότητας, καινοτομίας και ευελιξίας, συνεπάγεται ταυτόχρονα νέες μορφές κινδύνου, που ενδέχεται να αποκτήσουν συστημικές διαστάσεις. Ιδιαίτερα κρίσιμο παραμένει το γεγονός ότι η ευθύνη για τη συμμόρφωση με το κανονιστικό πλαίσιο και τη διασφάλιση της επιχειρησιακής ανθεκτικότητας ανήκει εξ ολοκλήρου στα ίδια τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ανεξαρτήτως του βαθμού εξάρτησής τους από τρίτους παρόχους υπηρεσιών ΤΠΕ.

Ο Κανονισμός DORA σηματοδοτεί μια ουσιαστική μεταρρύθμιση σε αυτόν τον τομέα, καθώς επεκτείνει την εποπτική προσέγγιση από το επίπεδο των ιδρυμάτων στο ευρύτερο οικοσύστημα των παρόχων υπηρεσιών ΤΠΕ. Η θέσπιση άμεσης ευρωπαϊκής εποπτείας των κρίσιμων τρίτων παρόχων υπηρεσιών ΤΠΕ, σε συνδυασμό με τις πρωτοβουλίες των εθνικών εποπτικών αρχών, όπως η Τράπεζα της Ελλάδος, δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την ενίσχυση της διαφάνειας και της ανθεκτικότητας συνολικά του συστήματος. Στο περιβάλλον αυτό, η αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων τρίτων παρόχων καθίσταται καθοριστικός παράγοντας για τη διατήρηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.

Ο τελικός στόχος της διαχείρισης του κινδύνου τρίτων παρόχων δεν είναι να αποθαρρυνθεί η χρήση τους, αλλά να διασφαλιστεί ότι οι κίνδυνοι που προέρχονται από την χρήση τρίτων παρόχων λαμβάνονται υπόψη τόσο από τις εποπτικές αρχές στις αξιολογήσεις τους όσο και από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ώστε αυτά να είναι σε θέση να διαχειρίζονται αποτελεσματικά όλους τους κινδύνους τους, με στόχο τη διασφάλιση της ανθεκτικότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

ISSN 2732-9380 (online)